

1
70

LACARA

VOL XIX
N. 761
DECEMBRIE 1969

La
multi
ani!

60152

de anul nou

Iată-ne, aşadar, în faţa rămasului bun pentru 1969 şi a tradiţionalelor urări din pragul anului care vine (revista «Flacăra» sfârşeşte anul mai devreme — condiţionată de ziua ei de apariţie şi difuzare, nu pentru că şi-ar fi realizat planul înainte de termen. Din păcate, în ziaristică nu există depăşiri de norme, deşi în presă sînt, altfel, posibile destule enormităţi).

Am parcurs un an cu ale cărui consecinţe ne vom mai întîlni, şi încă pe larg, pentru că 1969 rămîne înscris în istoria acestei ţări şi în experienţa personală a fiecăruia din noi. Fireşte, toţi anii adaugă cite ceva istoriei şi experienţei, dar 1969 se distinge prin aceea că a fost un moment de vîrf, de opţiuni cu vaste consecinţe pentru dezvoltarea socialistă a României moderne, pentru perspectivele imediate şi pentru viitorul fiecăruia din noi. În acest an, făcînd bilanţul a 25 de ani de politică, istorie şi experienţă comunistă, Congresul al X-lea al partidului a stabilit, în acord cu ţara întreagă, participanta la cel mai vast dialog naţional pe care l-am cunoscut vreodată, obiectivele, sarcinile şi metodele desăvîrşirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

În acest an 1969, perfecţionarea continuă a organizării ştiinţifice a producţiei şi muncii, a conducerii economiei, perfecţionarea şi adîncirea democraţiei noastre socialiste, au înregistrat realizări remarcabile, înscrise în legile ţării, în practica industriei, agriculturii, a culturii, învăţămîntului şi sănătăţii, în întreaga noastră viaţă socială.

România socialistă şi-a adus, şi în acest an, contribuţia sa principală, consecventă şi echilibrată, în rezolvarea marilor probleme internaţionale ale epocii. Conducerea partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal, au desfăşurat o vastă activitate internaţională, exprimată în participarea noastră la dezbaterile problemelor mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, o vastă activitate consacrată unităţii marxist-leniniste a ţărilor socialiste, a partidelor comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor progresiste şi antiimperialiste din lume.

Prin reprezentanţii săi de cea mai înaltă autoritate, în cadrul unor vizite de stat, prin toate acţiunile sale diplomatice, România socialistă a acţionat pentru stabilirea unui climat de securitate în Europa, de destindere şi înţelegere în lume, între toate ţările, indiferent de orînduirea lor socială, în interesul suprem al păcii şi colaborării internaţionale.

România trece pragul anului 1970 cu fruntea sus.

Intrăm în ultimul an al actualului cincinal, într-un an hotărîtor pentru dinamismul dezvoltării economiei, ştiinţei şi culturii noastre, a întregii societăţi socialiste româneşti.

Aşa cum arată secretarul general al partidului nostru, «O caracteristică principală a planului pe 1970 este punerea unui accent deosebit pe ridicarea eficienţei întregii noastre activităţi economice»...

Pentru a ridica eficienţa noastră economică la nivelul cerinţelor obiective ale acestei epoci a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, la nivelul hotărîrii noastre de a construi o societate socialistă multilateral dezvoltată, este nevoie, stimaţi cititori şi cititoare, de un uriaş consum de competenţă, muncă, responsabilitate.

Să ne urăm, unii altora, succese în competenţă, muncă şi responsabilitate. La mulţi ani şi multe bucurii!

FLACĂRA

ANUL MARILOR RĂSPUNDER ŞI PERSPECTIVE

La capătul unui an de muncă, la ora de bilanţ al faptelor, semnele înnoirii se anunţă cu certitudinea tuturor proiectelor intrate pe deplin în conştiinţa oamenilor, în voinţa, gîndurile şi efortul unui popor stăpîn pe destinele sale. Pe temelie solidă a ultimului sfert de veac românesc, a celor 365 de zile şi nopţi ale anului '69, marea sinteză a forţelor materiale şi spirituale, puterea şi energia creaţiei colective prefigurează cu exactitate şi rigoare un adevărat reportaj anticipaţie.

Vom păşi în peisajul anului 1970 noi înşine, cu mîndria gospodarului harnic şi avut, dar şi cu zestrea unor privilegii care generează răspunderi. Rezultatele anului 1969 sînt bune. Potenţialul economic a sporit substanţial mulţumită celor 335 capacităţi industriale şi agricole puse în funcţiune pînă la 1 decembrie. Sporul preliminar al producţiei industriale a crescut cu 10,7%, iar productivitatea muncii cu 5,3%. Am înregistrat succese remarcabile în toate compartimentele vieţii noastre preschimbînd culorile peisajului social prin laborioasă muncă desfăşurată sub egida partidului.

Succesele viitorului rămîn fapte certe. Ele se vor naşte pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor harnic, a unei naţiuni care şi-a demonstrat din plin virtuţile sub îndrumarea unui partid încercat.

Să ne mîndrim cu roadele dobîndite, dar să învăţăm, totodată, din greşelile trecutului. «...n-am proceda bine — a subliniat tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU la recenta Plenară — dacă n-am dezvoltat şi lipsurile care mai există, ca să punem astfel şi mai multă ordine în activitatea noastră, să mergem şi mai rapid înainte, să înlăturăm neajunsurile».

Animaţi de aceste gînduri, iată şi cuvîntul citorva cetăţeni de seamă, împărtăşit redacţiei noastre în aceste zile încărcate de căldura sărbătorii generale.

ÎN FIECARE MINUT:
66 600 KWH

— Ce perspective deschide anul 1970, în contextul general al industrializării socialiste, producţiei de energie electrică — ramură de a cărei dezvoltare prioritară depinde progresul întregii noastre economii?

La această întrebare am solicitat răspunsul tovarăşului inginer Octavian Groza, ministrul energiei electrice.

— Faţă de nivelul preliminar de circa 31,5 miliarde kWh, din 1969 — ne răspunde d-sa — planul de stat pe 1970 fixează un nivel superior al producţiei de energie electrică, gra-

vitînd între 34,8 şi 35 miliarde kWh, ceea ce reprezintă circa 66 600 kWh în fiecare minut. Prin semnificaţia sa, o asemenea cifră oferă un cadru larg şi în acelaşi timp grăitor, fie sub raportul comparaţiilor cu deceniile trecute, fie ca jalon pentru scrutarea viitorului. Lăsînd însă aceste multiple reflecţii pe seama cititorului, vom releva un aspect mai greu sesizabil. Privită în evoluţia sa pe parcursul actualului cincinal, constatăm că producţia de energie electrică a ţării noastre se dublează — ceea ce corespunde unei creşteri medii anuale de peste 15 la sută, adică unui ritm de

CONTURURILE CLARE
ALE PERSPECTIVEI
COMERŢULUI EXTERIOR
AL ROMÂNIEI

de ing. Cornel BURTICĂ
ministrul comerţului exterior

Anul 1969, care a cerut eforturi susţinute din partea tuturor oamenilor muncii pentru realizarea programului elaborat de partid în vederea construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, a fost un an de mari succese în toate sectoarele economiei naţionale.

În domeniul comerţului exterior, datorită evoluţiei ascendente a econo-

miei ţării noastre, intensului proces de industrializare, diversificării industriei şi creşterii continue a nivelului tehnic şi calitativ al produselor, s-au creat condiţii materiale pentru lărgirea schimburilor economice exterioare. Participînd activ la viaţa economică mondială, încheind acorduri şi convenţii cu numeroase state, România extinde relaţiile sale economice ex-

dezvoltare de aproape două ori mai rapid decît ritmul mondial înregistrat în această perioadă.

— Ce obiective energetice vor fi startul în 1970?

— În parte, înşişi cititorii, care urmează să se prezinte în faţa noastră direct sau prin intermediul reportajelor impresionanta epopee a electrificării patriei noastre, ar putea să răspundă la această întrebare. Potrivit prevederilor, la sfîrşitul anului viitor vor demara sub impulsul Dunării primele agregate ale hidrocentralei de la Porţile de Fier, urmînd ca în 1970 această puternică sursă de energie electrică să fie exploatată la întregul ei potenţial.

Ultimul an al cincinalului va consemna, de asemenea, asaltul spre maturizare a centralei termoelectrice de la Deva. Prin montarea a încă două unităţi de cîte 200 MW, puterea sînt instalată va atinge 600 MW.

În cadrul centralelor electrice de termoficare de la Palas şi Govora vor fi instalate trei agregate de cîte 50 MW fiecare, fabricate de către industria noastră constructoare de maşini. Astfel, un număr sporit de locuinţe vor putea fi încălzite pe această cale. Continua lucrările pe şantierele

(Continuare)

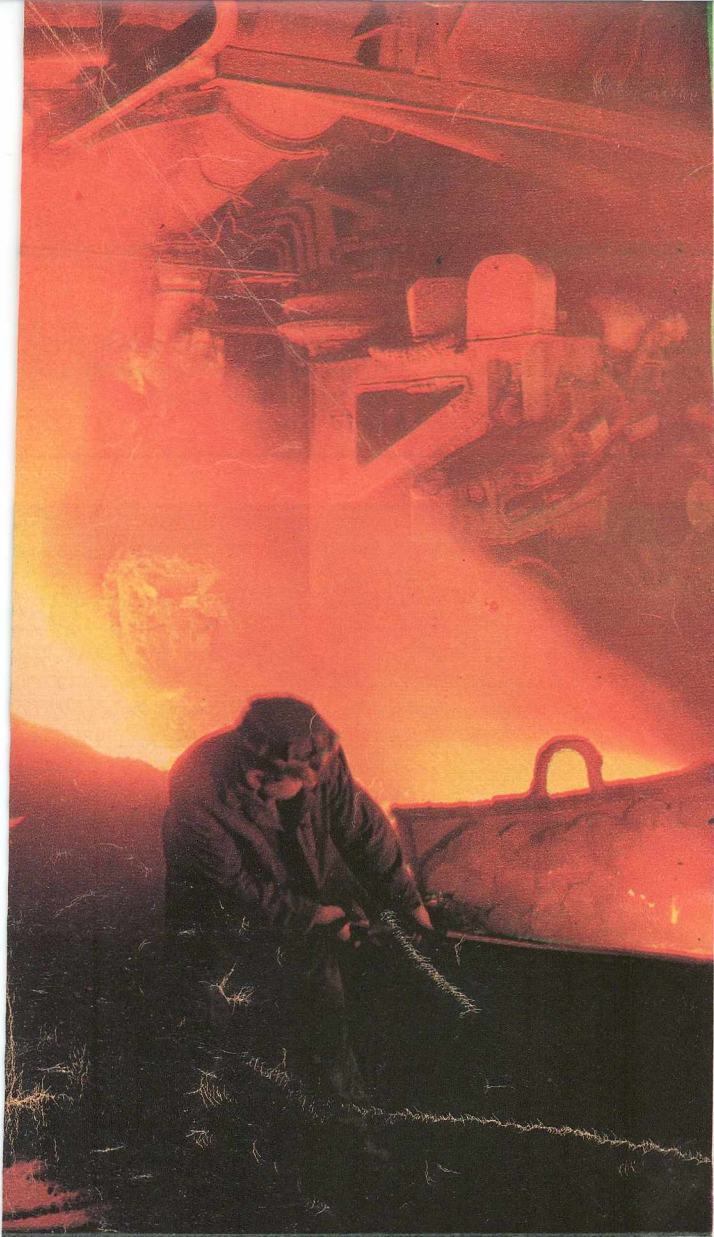
terne, colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică.

Pe baza principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectării suveranităţii şi independenţei naţionale, a avantajului reciproc, ţara noastră dezvoltă colaborarea economică, cooperarea în producţie, ştiinţă şi tehnică cu rile membre ale C.A.E.R., cu toate rile socialiste.

În acelaşi timp, România dezvoltă relaţiile economice cu toate ţările, indiferent de orînduirea lor socială, în spiritul ideilor directoare ale politicii externe a ţării noastre. Prin acorduri, zent, colaborăm pe plan economic cu peste 100 de state de pe toate continentele lumii. Volumul comerţului exterior a crescut în 1969 de peste 6 ori faţă de anul 1950, în timp ce în lume schimburile comerciale externe au crescut de circa 3 ori în aceeaşi perioadă.

Schimbările profunde ce au avut loc

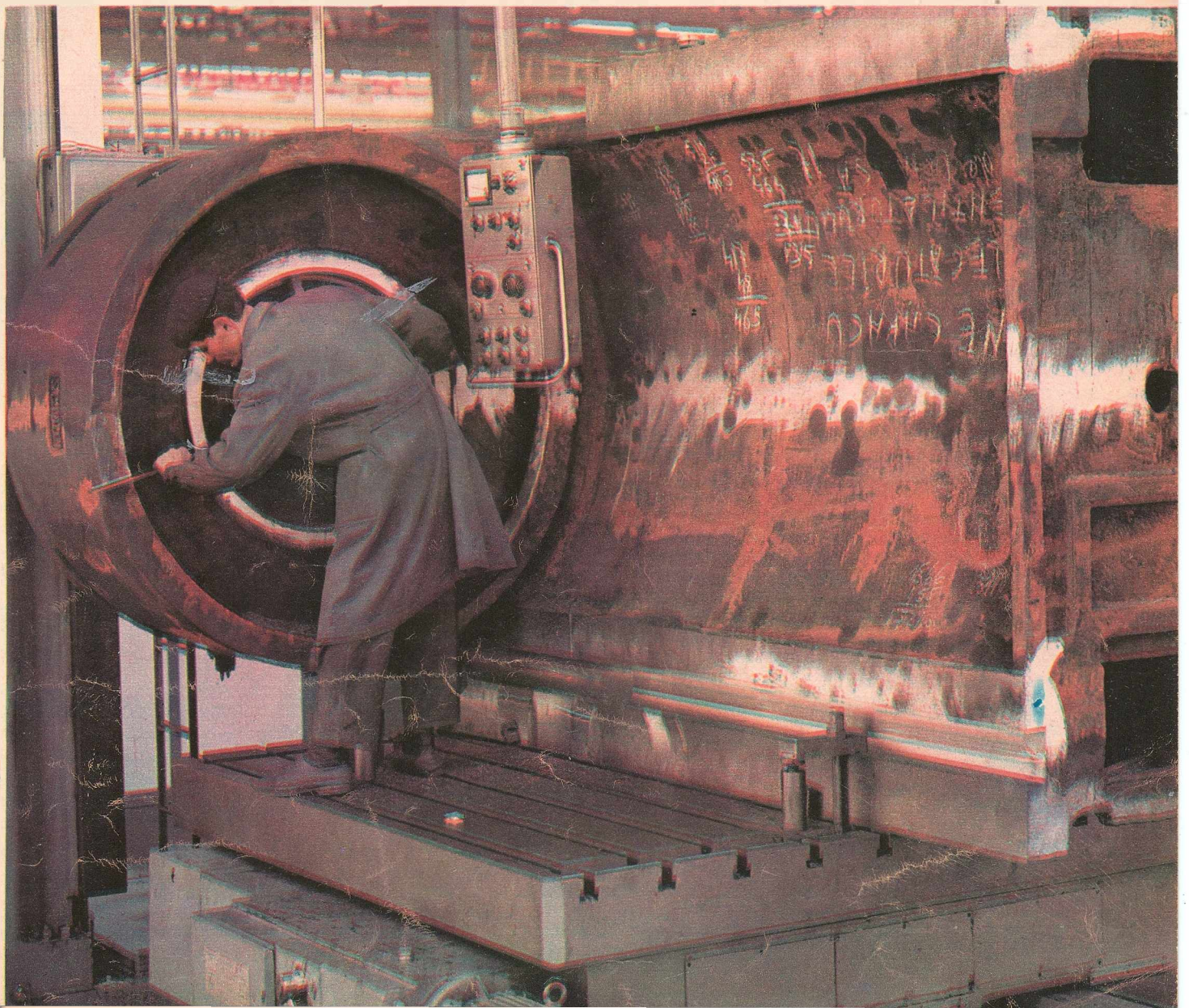
(Continuare în pag. 21)

Cel de-al doilea furnal de 1 700 mc, piesă-cheie în cadrul marelui Combinat siderurgic al Galațiului. Noul gigant de la Dunăre (premieră industrială pe 1969) întruchipează rodul muncii creatoare desfășurate de către întreprinderea de construcții-montaj siderurgice, colectiv care a raportat cu 45 de zile înainte de termen realizarea planului pe acest an.

«Sinaia», una dintre cele peste 50 de nave maritime care prelungesc teritoriul românesc pe toate continentele. În 1969, flota maritimă și fluvială a României a contribuit substanțial la creșterea volumului comerțului exterior dintre România și cele peste 100 de state cu care țara noastră colaborează pe plan economic. Numai ponderea exportului de mașini și utilaje a crescut de la 18,6% în 1965 la circa 22% în 1969.

Nivelul de dezvoltare atins în 1968 de industria construcțiilor de mașini a permis ca această importantă ramură să dețină în industria țării o pondere de circa 10,2% față de 10,2% în 1938. Printre noile unități ridicate în acest timp vom aminti: Fabrica de motoare și agregate-București (fotografia alăturată), Fabrica de micromotoare-Pitești, Fabrica de mașini grele-București, Electroputere-

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

ASCENSIUNEA POTENȚIALULUI ECONOMIC AL ROMÂNIEI

de ing. Mircea GEORGESCU
vicepreședinte al Comitetului de Stat
al Planificării

Anul 1969 a îmbogățit zestrea României socialiste, a întregului nostru popor, cu zeci și zeci de fabrici și uzine, care reprezintă un plus de importante cantități de bunuri materiale. Numai pînă la 1 decembrie au intrat în producție 335 de noi capacități industriale și agrozootehnice; în anul care se încheie țara noastră a realizat un volum de investiții de peste 62 miliarde lei, cu aproximativ 4 miliarde lei mai mult decît în 1968.

Intrarea în funcțiune, înainte de termen, a celui de-al doilea furnal de mare capacitate (1 700 mc) la Combinatul siderurgic-Galați este doar unul dintre evenimentele industriale ale acestui an.

Baza energetică a țării a sporit substanțial prin darea în exploatare a noi unități, însumînd o putere totală de aproape 800 MW, printre care un grup de 210 MW la tînăra termocentrală-Deva și două grupuri de cîte 210 MW la dezvoltarea nodului energetic de la Borzești. În vederea asigurării combustibilului pentru marile termocentrale din Oltenia au început să funcționeze alte capacități de extragere a cărbunilor în carierele de lignit din bazinele Rovinari și Motru.

Sfîrșitul fiecărui an implică și obligă la bilanțuri, la recapitulări. Retrospectiva care ne dă tuturor satisfacții și, mai mult, o îndreptățită mîndrie însumează și inaugurarea unor importante capacități în industria chimică și a prelucrării țiteiului. Aceste premiere industriale au fost anunțate, la vremea potrivită, în presă, totuși este locul să amintim cîteva dintre ele: complexul de piroliză din cadrul Combinatului petrochimic-Pitești, o instalație de 40 000 tone/an benzen la Borzești, instalația pentru alcoolii de oxosinteză la Rimnicu-Vilcea, o capacitate nouă pentru 300 000 garnituri anvelope auto/an la uzina Victoria — Florești, instalația de fibre poliesterice la Uzina de fibre sintetice-Iași. De asemenea, au intrat în probe tehnologice două fabrici noi de mare capacitate pentru îngrășăminte cu azot la Craiova și Turnu-Măgurele, precum și o fabrică de polietilenă la Combinatul petrochimic-Pitești.

În acțiunea de dezvoltare și diversificare a bazei materiale pentru construcții au intrat în funcțiune o linie de ciment de mare capacitate (320 000 tone/an) la Medgidia, două fabrici moderne de produse ceramice la Iași și Urziceni și una pentru elemente prefabricate din beton armat la Hunedoara.

În afara numeroaselor capacități noi din sectorul mijloacelor de producție, anul acesta au luat ființă unități noi

în industria bunurilor de consum: Teșătoria de mătase-Iași, Filatura de fibre chimice și bumbac-Oltenița, Fabrica de tricotațe-Suceava, Fabrica de bere-Pitești, Fabrica de conserve din legume-Caracal și altele.

Dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport este materializată, printre altele, prin punerea sub tensiune a unui nou tronson al magistralei de cale ferată în curs de electrificare, Craiova-Caransebeș.

Spitalul de adulți cu 900 de paturi din Constanța, cel pentru copii de la Oradea (400 de paturi), 53 700 mp spații pentru învățămîntul superior și un plus de 400 locuri în cămine studentești, 80 600 de apartamente (dintre care 25 000 cu contribuția populației și ajutorul statului) reprezintă un tablou prea puțin complet al realizărilor anului 1969 în sectorul social-cultural.

Pe temelia statornică și viguroasă a succeselor de pînă acum, anul care vine va spori și mai mult avuția patriei. Astfel, volumul de investiții însumează, în 1970, 78 miliarde lei (67 miliarde lei investiții centralizate din fondurile statului, restul reprezentînd investiții din fondurile proprii ale organizațiilor cooperatiste și din fondurile populației). Vor fi date în exploatare aproximativ 740 obiective și capacități de producție și se va începe construirea unui număr de circa 250 de lucrări noi, menite să creeze un front de lucru corespunzător în 1971, pentru susținerea ritmului de dezvoltare a producției în cincinalul următor.

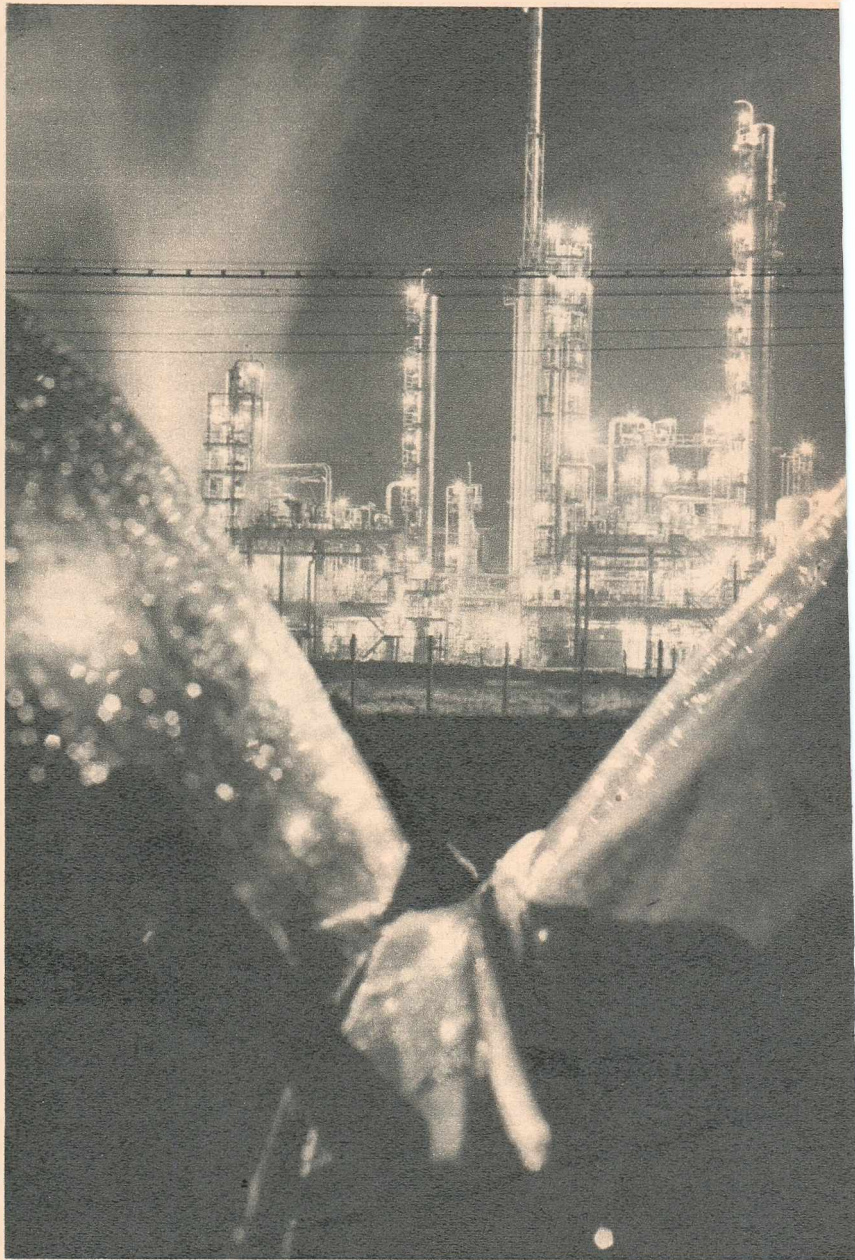
În ceea ce privește retrospectiva anului 1969 nu putem nicidecum să facem abstracție de unele deficiențe care s-au manifestat în activitatea specifică sectorului de investiții. Pentru lichidarea lor neîntîrziată este necesar ca ministerele și alți beneficiari să ia măsuri pentru recuperarea întîrzierilor în elaborarea studiilor tehnico-economice necesare obiectivelor noi de investiții, a căror execuție urmează să înceapă în 1970.

În cuvîntul său la încheierea recentei ședințe plenare a C.C. al P.C.R., tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a arătat că, deși proiectul planului pe 1970 a fost cunoscut cu șase luni înainte, încă nu s-au perfectat formele legale pentru începerea unui număr mare de lucrări noi.

Colaborarea fructuoasă între proiectant, constructor, beneficiar, furnizori de materiale și utilaje este un vechi deziderat, care nu s-a îndeplinit pe de-a întregul. Comitetul de Stat al Planificării are, fără îndoială, un rol însemnat în realizarea integrală și eficientă a investițiilor. Măsurile care

s-au luat și care se preconizează pentru viitorul apropiat în acest sector de bază al economiei noastre vor adăuga

anului 1970 noi capitole de succese înfăptuirea politicii de investiții a paroului și statului nostru.

Cel mai înalt ritm de creștere — de peste 21 la sută — îl va cunoaște și în anul 1970 industria chimică; sporul acesteia se va realiza îndeosebi prin creșterea producției de îngrășăminte, materiale plastice, fire și fibre sintetice. În imagine, aspect al noului Combinat petrochimic-Pitești.

SĂ NE DĂM MÎNA ÎNTR-UN SINGUR GÎND...

Ne-am adresat scriitorului și omului de cultură **Mihnea Gheorghiu**, cu rîndurile de mai jos: «Pe tema ancheitei noastre generale «1970 judecat după premisele anului 1969», v-am

ruga să răspundeți, fie sub formă de interviu, fie sub formă de eseu, pe cele trei chestiuni pe care le-am pus mai jos.

1. Care socotiți că...

le succese obținute de cultura românească în 1969 pe care le-ați dori dezvoltate în 1970?

2. Ce noi inițiative ați dori să fie luate în diversele domenii ale culturii în 1970?

3. Ce manifestări, tendințe și poștii dintr-un domeniu sau altul al culturii, apărute în 1969, n-ați dori să le revedeți în 1970?»

La cele de mai sus am primit următoarele răspunsuri:

1. O dată cu extinderea noțiunii de cultură la care cooperarea multilaterală dintre națiuni a obligat civilizația noastră, caracterizată printr-un enorm salt în ansamblul calităților ei determinate de progresul tehnico-științific, România face parte din statele europene cele mai pregătite din punct de vedere intelectual pentru noile atribute moderne ale dezvoltării. Vreau să spun că termenul adoptat de noi, **societate multilateral dezvoltată**, presupune aplicarea tuturor acestor date la corpul politic al unei națiuni socialiste care pătrunde în noul deceniu al continentului cu o cultură tradițională prin excelență europeană (comparabilă cu oricare altă cultură națională dezvoltată), propulsată de trăsăturile noi conferite de revoluția la care participă, într-o armonioasă unitate social-politică, toate categoriile de creatori ale poporului: oameni de știință, filozofi, pedagogi, poeți și artiști.

Principalele succese la care aș dori să mă refer sînt, după părerea mea, acelea care prezintă țara noastră ca un factor de progres în dezvoltarea **umanității** continentului nostru, fie acelea exprimate în termenii științelor sau ai literii scrise, ai artelor spectacolului sau ai dialogului politic plural. Cred de aceea că a fost un succes tot ce a putut să ne reprezinte fidel în acest

proces multilateral al prezenței românești în lume și că tot ce a răsunat ca un strigăt în deșert, oricît de muzical în acutele lui, un insucces.

2. Orice inițiative destinate să determine profilul unei **politici culturale** românești. Aș dori ca eforturile, mai mult sau mai puțin conjugate, ale oamenilor noștri de cultură și ale artiștilor noștri să se dirijeze cu mai multă certitudine și perspicacitate către țelurile pe care politica statului nostru și le propune în documentele adoptate recent de reprezentanții națiunii.

3. Aș dori să dispară toate gesturile, concepțiile și relațiile publice care dăunează dezvoltării culturii românești în direcția deplinei ei afirmări interne și externe. Am fost, astfel, martorii unui anumit exclusivism extrem de perimat, în creația unor artiști insuficient informați la vreme; pe de altă parte, concepții și exprimări desuete, de o altă natură, nu mai puțin regretabilă, de arivism cultural, umbresc întrucîtva alt fel acest progres. (În literatură, de pildă, un critic îi răpea dintr-un condei lui Gherea însușirea fundamentală de critic și istoric literar, pe cînd altul separa categoric noțiunea de avangardă literară de literatura cu tendință revoluționară dintre 1920—1940...)

Dar în primul rînd aș simți o profundă satisfacție în clipa în care toți oamenii de artă și cultură din țara noastră, independent de particularitățile formației lor intelectuale și stilistice, își vor da mîna într-un singur gînd, și anume acela că România are ceva important de spus și de adus în cooperarea culturală internațională destinată să contribuie la crearea unui climat de inteligență, de civilizație și pace pe pămînt.

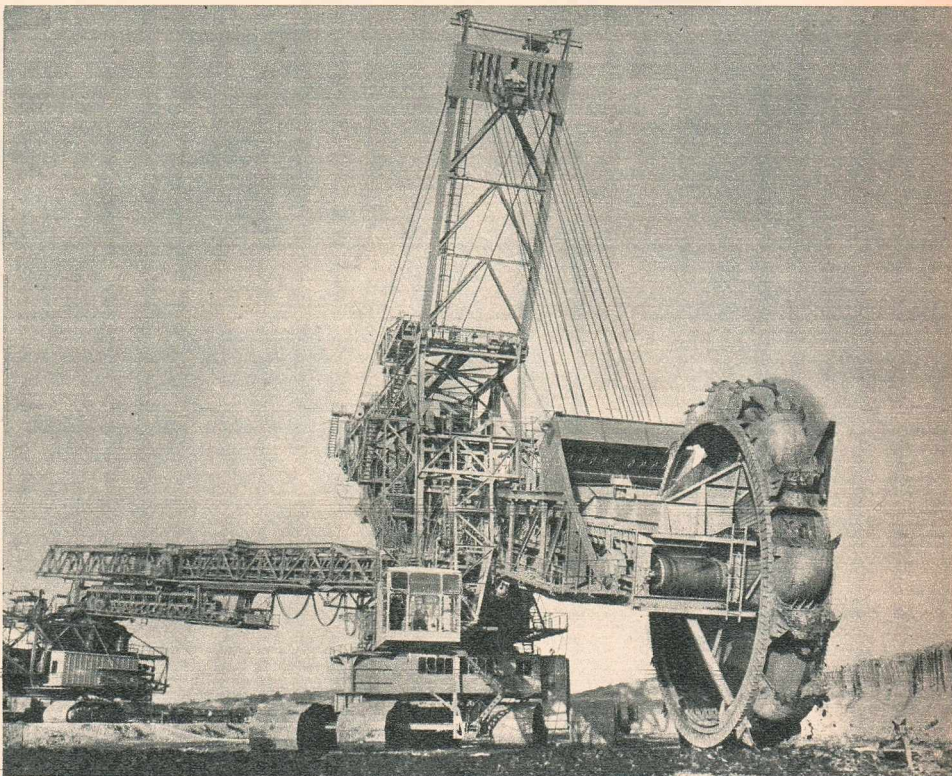
nevoie de stimulente morale) să-mi continui intens, în anul viitor, cercetările neurocibernetice. Voi continua însă și studiul sistemelor și din punctul de vedere al practicii în economie. Doresc să elaborez, în continuare, modele macroeconomice, cum ar fi relațiile productivitate-cercetare științifică-școlarizare.

Este bine știut accentul foarte insistent care se pune acum în politica economică a statului nostru pe fundamentarea științifică a deciziilor la toate nivelurile, de la stabilirea programelor de învățămînt pînă la activitatea de planificare. Sarcinile exprimate de producere și folosire a calculatoarelor-economiști reprezintă nu numai pasul de la năzuință la realizare, dar și fireasca punere în acord dintre forțele și relațiile de producție. Nu mai vorbesc că, în lumea de astăzi, aceasta este și singura cale de a ține

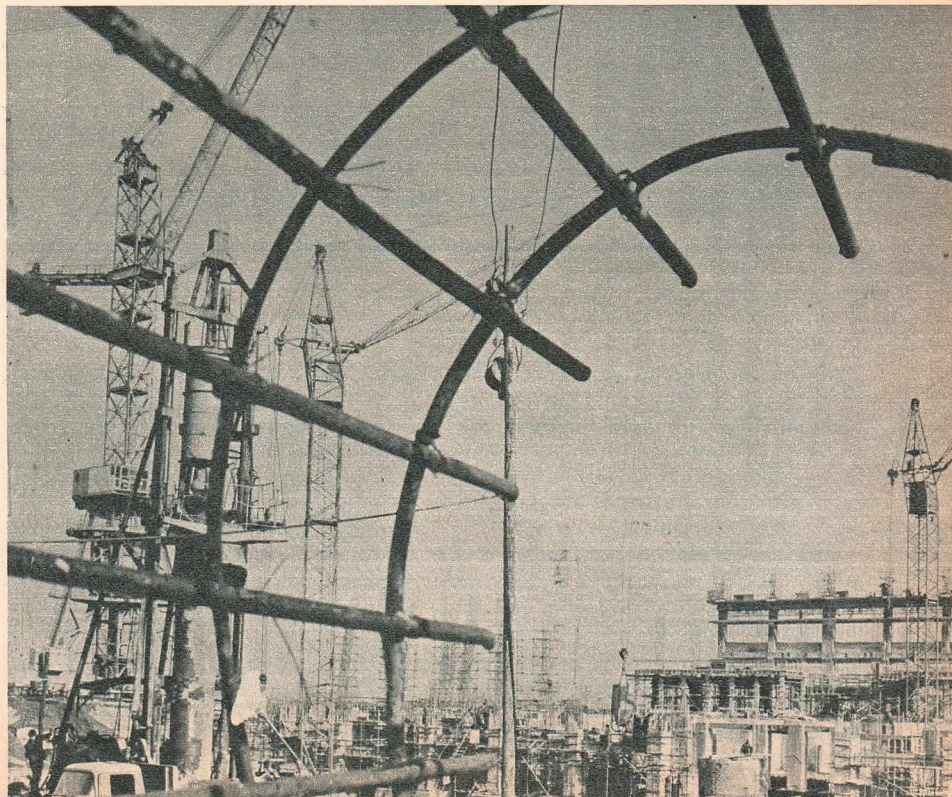
pasul cu ritmul dezvoltării științei și aplicațiilor ei.

Se subînțelege că, studiind sistemele din punct de vedere al practicii, nu pot neglija latura teoretică a cercetării, de care de asemeni sînt preocupat. Ele se interferează tot mai mult, așa cum se cuvine pentru acest mariaj fericit dintre știință și practică, aiuns la vîrsta de aur.

Am mai fost întrebat ce nu aș dori să mai înlînesc în anul care vine. Aș fi ispitit mai curînd să răspund ce aș dori să se repete. Dar să rămîn la întrebare. Aș dori ca știința românească să nu piardă niciodată prioritatea, atunci cînd are meritul de a precede gîndirea pe plan mondial. Concret, aș dori ca drumul de la intuiție sau deducție pînă la concretizarea ideii și recunoașterea valorii ei să fie cît mai scurt.

Rovinarii (sus), cea mai mare exploatare carboniferă la suprafață, utilată cu mașini gigant de mare productivitate, își vor valorifica în curînd producția pe loc: în noua termocentrală aflată acum în construcție (jos).

GÎNDURI LA ÎNCEPUT DE AN

de prof. univ. doctor inginer
Edmond NICOLAU

Am fost întrebat dacă un cibernetician poate simți emoția festivă a sfinșitului și începutului de an. De ce nu? Electronistul și matematicianul, ca și cel care se dedică bionicii, orice savant este și el un om. Creatorul de computere împrumută creierului electronic numai premisele gîndirii, informațiile și preocupările lui, «inpirația» chiar, dar nu și sensibilitatea sa. Omul preia de la superba «mașină de gîndit» doar răspunsurile, dacă vrea — disciplina ei, dar nu și apatia relelor. În sfinșit, nimeni nu contestă că savantul din oricare domeniu al științei are nevoie de momente bilanțiere. De ce n-ar coincide acestea cu perioada aleasă de toți oamenii pentru retrospectiva și perspectiva rostului lor pe această planetă, care și-a făcut datoria să ne poarte încă o dată în jurul soarelui.

În ce mă privește, evenimentul biografic cel mai important al anului 1969 a fost participarea și alegerea mea ca

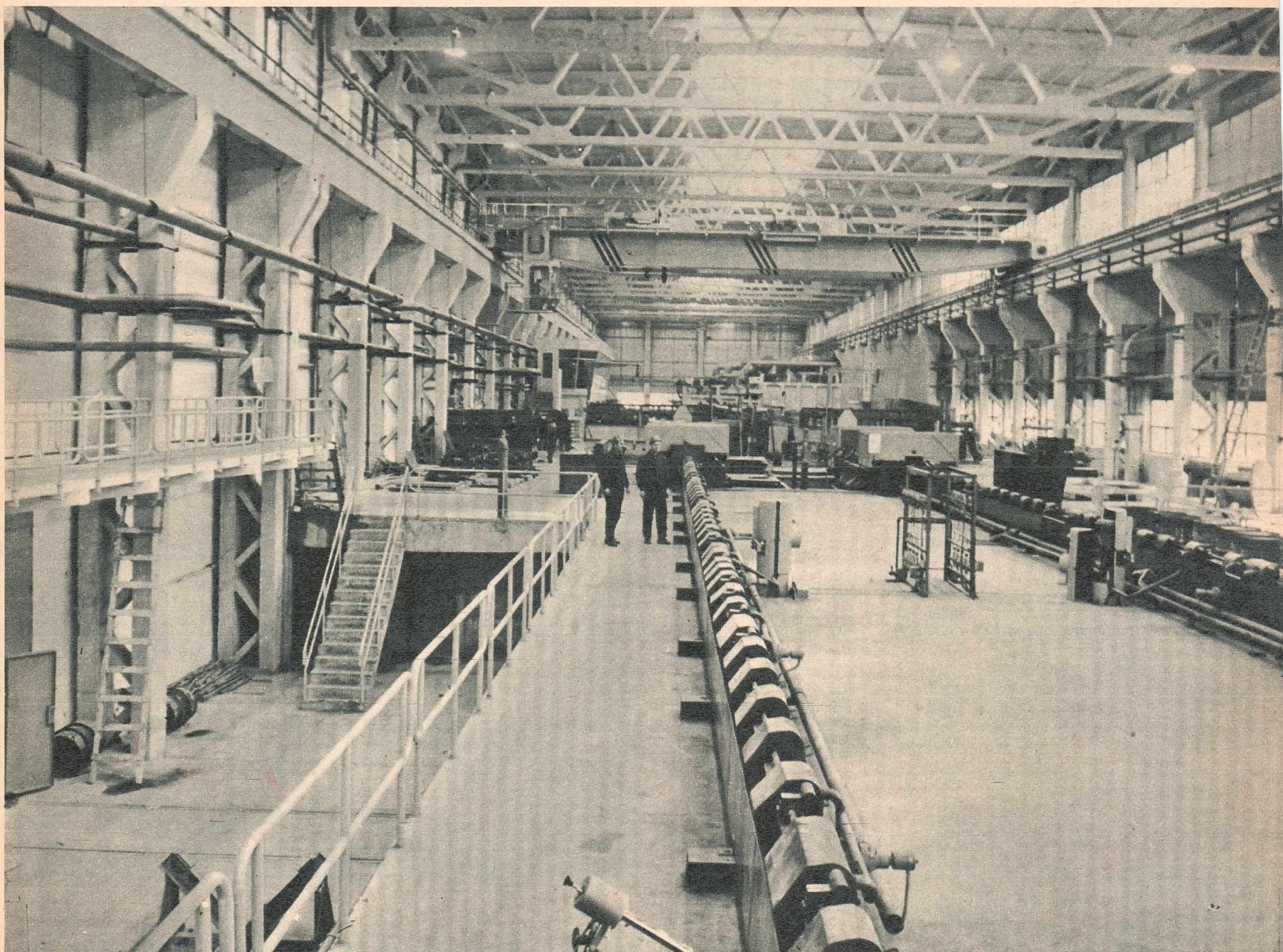
vicepreședinte al secției de știință a Congresului internațional de cibernetica ținut la Londra în perioada 1—5 septembrie. Să zicem că pot trece peste emotivitatea de ordin strict personal, dar nu pot ascunde valoarea acestui fapt de recunoaștere a meritelor școlii românești de cibernetica. Este foarte bine că prestigiul pe care înaintașii noștri au știut să-l cîștige, să-l păstreze și să ni-l transmită, în științe ca matematica sau medicina, se conturează acum și în această știință-apoteoză, ce reproduce funcțiile materiei superior organizate și îi deschide acesteia noi orizonturi.

Onoarea făcută la Londra nu a fost nici accidentală, nici un simplu act de curtoazie. Am mai fost ales și într-un organism operativ permanent, adică în colegiul de conducere al prestigioasei reviste «International Journal of Bio-medical Computing».

Cel de-al doilea eveniment mă «obligă» o dată în plus (dacă aș mai avea

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

La întreprinderea Industria sirmei din Cimp Turzii, anul 1969 a marcat o importantă premie industrială: intrarea în funcțiune a noului laminor de sirmă cu o capacitate de prelucrare de 28 000 mii tone/an.

UN AMPLU DEMARAJ

de Ștefan TRIPȘA
maestru oțelar-
Erou al Muncii Socialiste

Pășim cu fruntea sus, noi înșine, în cel de-al 26-lea an de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist. Orînduirea dreptății, echității și democrației plenare, era civilizației prospere și a demnității umane a prins împlinire sub ochii noștri.

Douăzeci și cinci de ani înseamnă o generație. Nu e de mirare deci că cei mai mulți dintre noi am trăit cei mai frumoși ani în ultimul sfert de veac. Acum două decenii și jumătate nu eram decît un prunc desculț, într-un sătuc din Alba, pe malul Mureșului. Cîțiva ani mai tîrziu, la Hunedoara, intram în «dăscălia» lui Ion Stanciu

(azi Erou al Muncii Socialiste), iar în prezent am satisfacția de a mă număra printre profesorii numeroaselor generații de oțelari, mulți dintre aceștia celebri la Hunedoara și Galați.

Din scurgerea acestui sfert de veac, atenția mi se oprește asupra ultimului an. Acord această prioritate nu obligat de prospețimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut Congresul al X-lea și jubileul eliberării patriei noastre pentru destinul colectiv al poporului nostru. Cele două mari evenimente ale lunii august se impun inimii și cugetului nostru nu

numai prin solemnitatea momentului sau prin largă și vibranta retrospectivă a trecutului național. Ultimul sfert de veac reprezintă pentru noi toți evocare, sinteză și interpretare a drumului parcurs, un tablou al epocii de reînnoire istorică, o prospectare lucidă și realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie făurită metodic și conștient, prin armele rațiunii, ale științei și practicii sociale.

S-au făcut multe lucruri bune la Hunedoara și în ultimul an. Ceea ce nu înseamnă însă că nu a mai rămas loc pentru mai bine. Tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a remarcat pe bună dreptate în recenta plenară că «tovarășilor de la Hunedoara, care ne-au vorbit de rezultatele bune obținute, într-adevăr, în activitatea lor, le-aș reaminti totuși întârzierea de peste trei luni a punerii în producție a cocseriei, ceea ce a provocat un serios deficit de coacs».

Ne așteaptă sarcini mari și grele, dar dimensionate în raport cu posibilitățile reale ale economiei noastre. Planul pe 1970 prevede creșteri însemnate la producția metalurgică, cu circa 21% la fontă, 18% la oțel și 19% la laminate, depășindu-se prevederile stabilite în planul cincinal. Marile combinate siderurgice rămîn în continuare piese-cheie ale angrenajului econo-

mic general, factori propulsori, cu rol determinant în principalele direcții ale dezvoltării industriei naționale. Oțelul nostru se va regăsi în megavații Rovinarilor, în cele 500 000 de apartamente subvenționate din bugetul statului, în cele 45 000—50 000 autoturisme etc., etc.

E bine să ne prețuim victoriile și meritele, dar e tot atît de necesar să învățăm din lipsuri. Trebuie să luptăm cu hotărîre împotriva indolenței și risipei, să ne întocmim cu rigurozitate planurile de muncă, să luptăm pentru mai buna folosire a mașinilor și utilajelor, pentru reducerea consumurilor specifice, pentru ridicarea productivității muncii, măsuri ale căror rezultate trebuie să se oglindescă în reducerea prețului de cost, în obținerea unui volum sporit de producție și venit net.

Producția industrială urmează să sporească în 1970 cu 13,3%, din care grupa A cu 11,8%. Un puternic demaraș, cu ample propulsări în toate compartimentele vieții noastre, o consonanță intimă între partid și popor, caracterizată pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică, prin aplicarea creatoare la condițiile concrete ale României a principiilor și legilor generale ale socialismului științific.

CURCUBEU LA POALELE CODLEI

Fundal: Măgura Codlea. În prim-plan — modesta construcție a unei mori de coloranți, zisă fabrică de produse chimice, a cărei activitate se rezumă la realizarea hirtiei heliografice și a unui singur colorant: negru de sulf.

Fotografia, datînd din 1936, o găsim expusă în albumul uzinei chimice COLOROM-Codlea, ea fiind un document convingător al comparației între ieri și azi.

Ca să ajungi să realizezi o gamă de sortimente atît de bogată și variată ca cea întîlnită în prezent aici, e nevoie de personal calificat, utilaje moderne, timp. Îmbinarea arămonioasă a acestor elemente s-a finalizat în două cifre: 370 — numărul produselor realizate astăzi de COLOROM-Codlea; 10% din întreaga producție de coloranți a țării se realizează aici.

De la acel unic produs — negru de sulf, s-a ajuns azi la impunătoarea cifră de 315 coloranți. Menționăm: grupa coloranților de dispersie (utilizați în industria textilă la vopsirea fibrelor și firelor sintetice), coloranții complecși (destinați vopsirii țesăturilor și a pielii), o grupă de coloranți utilizați în industria lemnului, și o altă furnizată industriei de prelucrare a maselor plastice; în sfîrșit, pigmenți organici folosiți în procesul prelucrării lacurilor și vopselelor.

Dar uzina COLOROM nu produce doar coloranți. Aici se fabrică și o serie de intermediari organici pentru industria prelucrătoare a cauciucului, cum ar fi produsul micropor (agent de gonflare, întrebunțat la fabricarea cauciucului microporos) sau fenilbetanafilamina (antioxidant care are rolul de a preîntîmpina uzura fizică prematură a cauciucului).

— Într-o zi, două, aveți cantitatea de fenotiazină solicitată. De altfel e pregătită pentru expediție.

Fraza, rostită la telefon de inginerul Miron Vulcu, directorul uzinei, într-o discuție cu un beneficiar, ne-a atras atenția. Am aflat că noul produs, fenotiazina, este un antihelmintic, utilizat în industria de sinteză a unor medicamente.

Lista produselor uzinei e completată cu hirtie heliografică, coloranți Gallus, tiosulfat de sodiu pentru uz fotografic.

Uzina exportă intermediari organici și coloranți în U.R.S.S., Belgia, Italia, Olanda, Pakistan, Turcia, Israel, Iran, Siria, Ungaria, Iugoslavia etc.

Ne adresăm directorului uzinei: — Vizitînd uzina, am remarcat prezența unor utilaje care cred că reprezintă ultima expresie a tehnicii. Sînt importate?

— Da. În proporție de 1%. Fiindcă 99% sînt proiectate și realizate în țară. Dovada elocventă a potențelor tehnologice ale acestor instalații e însăși îndeplinirea planului uzinei la toți indicii.

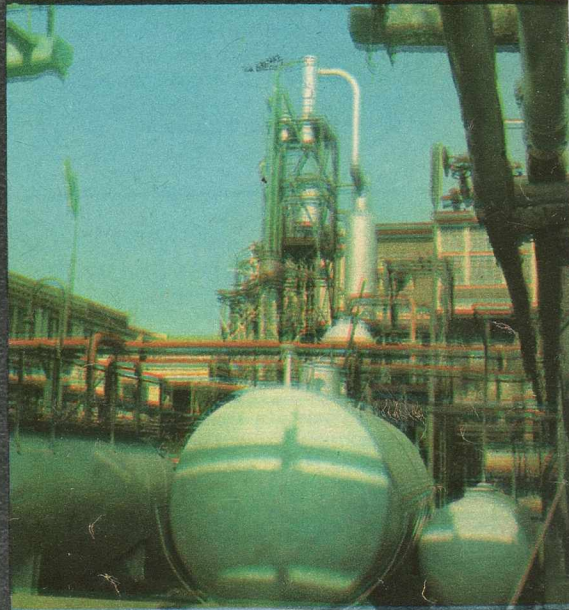
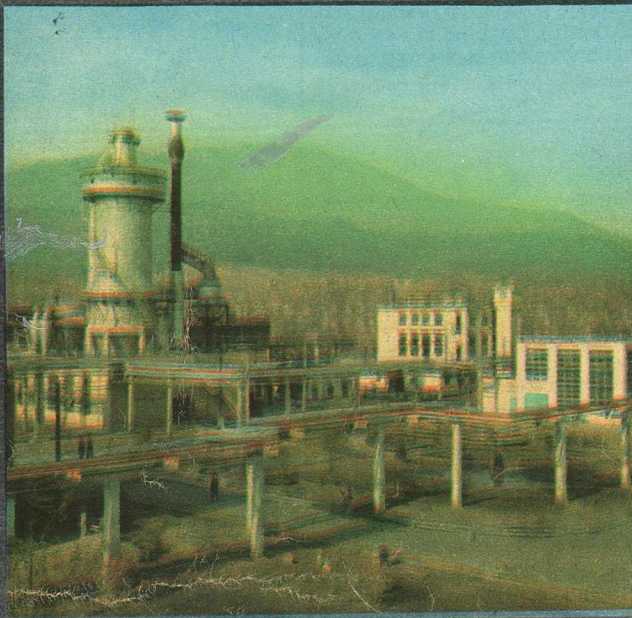
— Dacă peste un an vom reveni aici, ce vom consemna la capitolul noutăți?

— Multe! Foarte multe. În primul rînd, se vor produce o serie de coloranți noi, cum ar fi: violet de metil, coloranții de cadă folosiți în industria textilă la vopsirea și imprimarea țesăturilor din bumbac. Negrul direct ABR — colorant valoros, folosit în industria textilă, importat pînă nu demult — a reușit să se bucure de aprecierile unanime ale beneficiarilor străini, fiind astăzi unul dintre cele mai solicitate produse pe piața externă. Aș mai adăuga la capitolul proiecte de viitor mărirea capacității productive a uzinei, darea în folosință a peste 9 secții noi de profiluri diferite, dezvoltarea diverselor obiective auxiliare și altele.

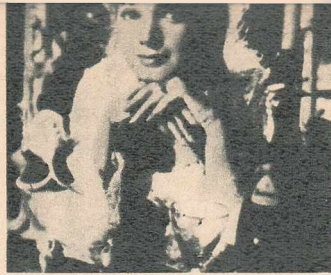
Avîntul cu care se muncește la COLOROM-Codlea este convingător. Sîntem încredințați că aceste proiecte vor fi traduse în fapte.

Ultima filă din album ne înfățișează o fotografie color realizată la dimensiuni mărite. La poalele Măgurii Codlea impunătorul edificiu al unui adevărat complex chimic industrial. Sub acest clișeu sînt înscrise doar trei cuvinte: COLOROM-CODLEA — 1969.

FLACĂRA-PUBLICITATE

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Ion HANANEL

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 3
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

la 150 de ani de teatru românesc în bucurești

explozie de talente

Acum câteva seri, când Festivalul Național își lăsa peste lungă sa cursă teatrală ultima cortină cu un sentiment de osteneală plină de satisfacția împlinirii, când juriul anunța lungă și meritata sa listă de premii, momentul acesta era investit și cu o altă, mai adâncă, mai sărbătorească semnificație: aceea a împlinirii unui secol și jumătate de teatru românesc jucat în Capitala țării. La 2 ani după spectacolul găzduit, cu larghețe de amfitrion artistic, în casele hatmanului Costache Ghica din Iași, pe scena din Cișmeaua Roșie puteau fi auzite versurile tragice ale «Hecubei» lui Euripide, urmînd aceluși «Prolog», fermecător în naivitatea și patosul său sincer, al lui Iancu Văcărescu: «V-am dat teatru, vi-l păziți/ ca un lăcaș de muze/ Cu el curînd veți fi vestiți/ prin vești departe duse...» Directorul Naționalului, Radu Beligan, amintea la festivitatea sărbătoririi — nu fără emoție — aceste versuri, purtînd încă în memoria dumisale foarte proaspetele sonorități ale aplauzelor aduse acasă după turneul din Praga și Bratislava, unde «lăcașul de muze» al Teatrului Național bucureștean «a devenit vestit», printre altele, și prin spectacolul cu centenarul text al «Coanei Chirița», care și-a primit și în festival consacrația prin Premiul pentru cel mai bun spectacol. Nu cred că se putea demonstra mai convingător acea fierbinte credință cu care slujitorii scenei românești și-au păzit și servit lăcașul de muze decît acest copleșitor festival — copleșitor prin cantitatea de spectacole pregătite și prezentate, prin revărsarea de talente actoricești, prin demonstrațiile de virtuozitate și inteligență regizorală, prin nesfîrșitele inventivități scenografice. Cele 33 de premii și mențiuni ale festivalului — dacă

nu am omis cumva vreuna — departe de a semnifica generozitatea și amabilitatea unui juriu filotim, vorbeau tocmai de explozia aceasta de har a teatrului românesc, care suportă, pe fiecare centimetru pătrat de scenă, greutatea în aur a talentelor sale. Ați citit desigur, atent, lista de premii și ați observat că pe aria întinsă a scenei noastre, pe toate treptele vîrstelor ei, în toate generațiile care o servesc, avem vîrfuri artistice de talie mondială, unele răsplătite în festival cu premii de onoare — precum Radu Beligan, Natașa Alexandra, Marcela Rusu, Irina Răchigeanu, Carmen Stănescu etc. — altele cu mențiuni pentru debut, precum foarte tinerii Magda Bordeianu ori Sorin Haber; că avem regizori care și pot spune un cuvînt surprinzător de proaspăt asupra unor texte din copilăria teatrului românesc — precum Horea Popescu, sau alții care dau piese de actualitate adevărul și patosul sincer pe care îl așteptăm de la ea (și mă refer la spectacolul lui Eugen Mercus cu piesa lui D.R. Popescu, «Acești îngeri triști»). Remarcînd faptul că teatrul nostru își mai pune încă speranțele și așteptările în viitoarele producții ale dramaturgiei originale, se cuvine să încheiem puținele rînduri de față cu acea frază plină de încredere cu care tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** saluta sărbătoarea Naționalului bucureștean: «**Îmi exprim convingerea că dramaturgii, artiștii, toți slujitorii scenei din țara noastră își vor intensifica eforturile pentru a ridica și mai mult nivelul artei teatrale românești, vor milita neobosit pentru răspîndirea în masele largi a valorilor artei naționale și universale, pentru lărgirea orizontului de cultură a întregului popor.**»

S.F.

preludiu la „enescu '70“

Secretariatul Concursului și festivalului internațional «George Enescu» a expedit recent în 50 de țări pliantele și afișele, tipărite în limbile de circulație universală, prin care sînt anunțate: cea de-a V-a ediție a prestigioasei competiții care va avea loc la București între 5 și 20 septembrie 1970 și cel de-al II-lea Simpozion internațional de muzicologie, ale cărui lucrări se vor desfășura concomitent în zilele de 12-14 septembrie. Materialul este adresat conservatoarelor, academiilor și școlilor de muzică, secretariatelor celorlalte concursuri și festivaluri internaționale muzicale, revistelor de specialitate, posturilor de radio și televiziune, agențiilor de impresariat și unor distinte personalități ale vieții muzicale.

Ca și la ediția sa precedentă din 1967, Concursul «George Enescu» — 1970 cuprinde trei secții: vioară, pian, canto femei și canto bărbați, fiind deschis interpretelor care nu depășesc vîrsta de 33 de ani.

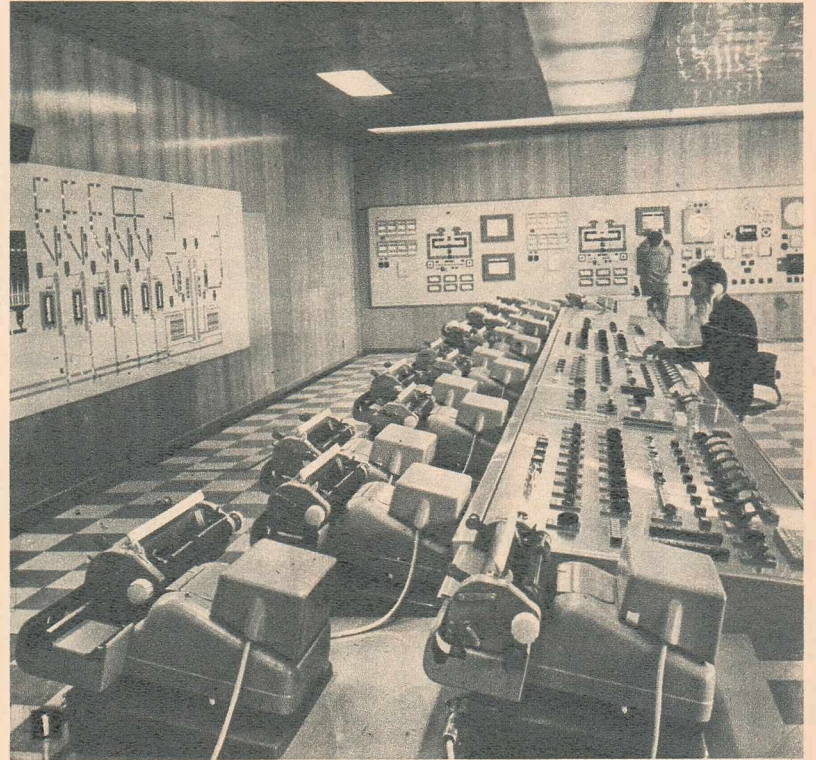
În cadrul celor trei etape ale concursului sînt prevăzute lucrări obligatorii din

creația lui George Enescu și, la alegere, din operele compozitorilor Paul Constantinescu, Pascal Bentoiu, Wilhelm Berger, Dumitru Capoianu, Anatol Vieru, Mircea Basarab.

Inaugurat în 1967, cu prilejul celui de-al IV-lea Concurs și festival enescian, primul Simpozion internațional de muzicologie consacrat personalității și operei lui George Enescu, care s-a bucurat de participarea unor reprezentanți de seamă ai vieții muzicale din diferite țări ale Europei și Americii, a confirmat implicațiile artei enesciene în contextul muzicii contemporane.

În scopul adîncirii problemelor dezbătute la simpozionul din 1967, la cea de-a doua sa ediție vor figura temele: «Valori și tendințe ale muzicii românești în contextul evoluției artei universale contemporane», «Modalități de integrare a folclorului în creația muzicală a secolului XX» și «George Enescu — compozitor, interpret și pedagog (contribuții cu caracter teoretic și documentar)».

Claudiu MIHAIL

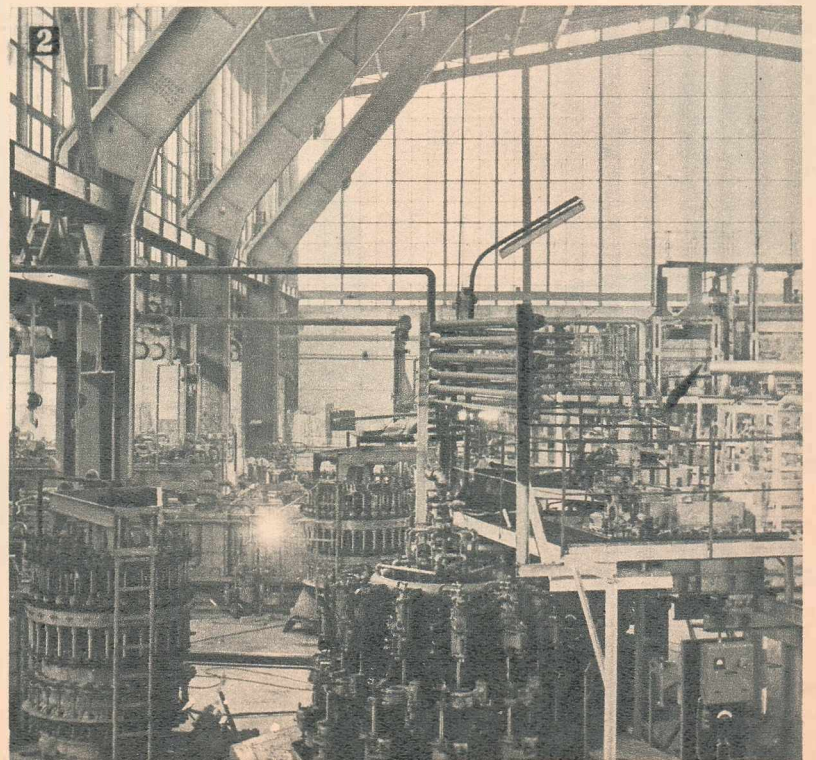
cea mai mare din țară

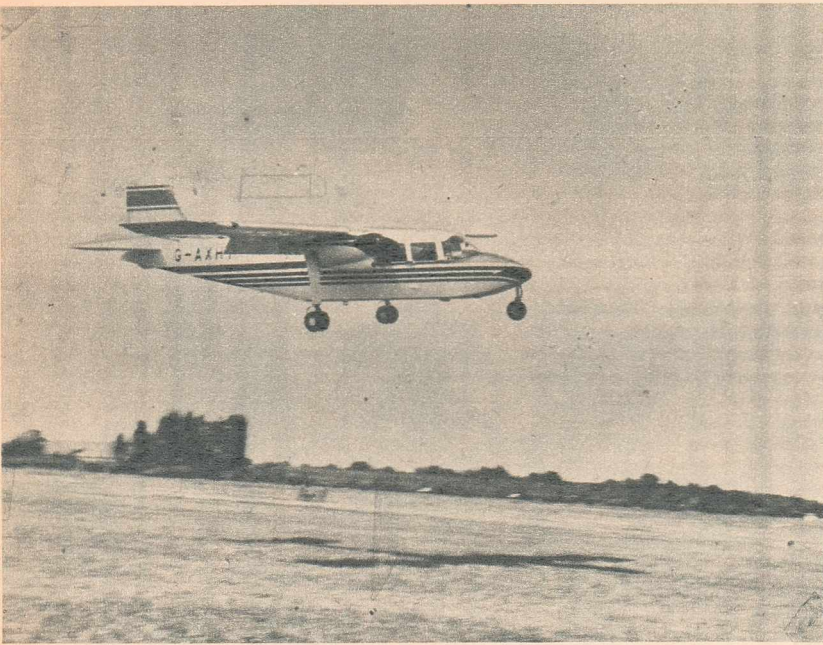
Aprinderea focului, zilele trecute, la cele două cuptoare de topit din cadrul Fabricii de articole de sticlărie-București a marcat intrarea integrală în funcțiune a acestei unități. Evenimentul respectiv se înscrie ca un succes de seamă al anului 1969.

Fabrica — cea mai mare de acest fel din țară — are o producție anuală de aproape 1 miliard de articole din sticlă. Cantitatea de obiecte livrate de noua fabrică în 12 luni va dubla actuala producție anuală a întregii industrie naționale de sticlărie. Utilaje la nivelul tehnicii celei mai înalte, care asigură un proces

tehnologic complet automatizat și mecanizat, au fost montate în hala principală și în celelalte clădiri. Instalațiile speciale electronice și de televiziune industrială permit urmărirea și dirijarea producției în mod centralizat, printr-o singură sală de comandă.

În fotografii: tabloul de comandă al Fabricii de obiecte din sticlă-București (1); aspect din hala principală a Fabricii de obiecte din sticlă-București, unitate industrială complet automatizată și care se întinde pe o suprafață de 7 ha (2).

Este vorba de bimotorul BN-2A Islander, realizat în colaborare de către Întreprinderea de reparat material aeronautic din Capitală și firma britanică Britten-Norman. Privit în ansamblu, BN-2A se recomandă, din punct de vedere al configurației generale, drept un avion de tip «clasic». Cu toate acestea, trebuie remarcată aplicarea în mod ingenios a unor soluții tehnice avansate, care i-au dat simplitate, robustețe și economicitate în exploatare și întreținere.

Construcția unui astfel de avion răspunde satisfacerii unor nevoi ale economiei noastre naționale, precum și exportului. Este unul dintre avioanele cu cele mai reduse cheltuieli la capitolul călătoriei sau tone kilometri transportați. El prezintă o eficiență sporită față de celelalte aparate (de această categorie) la expedierea rapidă a legumelor și fructelor și la aprovizionarea așezărilor din zonele greu accesibile. În privința transportului de călători este foarte posibil ca să devină viitorul taxi aerian

al țării, preferat de numeroși beneficiari — instituții centrale, combinate și întreprinderi industriale, persoane particulare din orașele care în prezent nu figurează în rețeaua liniilor aeriene interne ale TAROM-ului. De asemenea, organele românești de resort studiază înființarea în următorii ani, mulțumită acestui nou tip de avion cu 10 locuri, a unor curse aeriene turistice directe din Capitală sau orașele mai importante ale țării direct spre platourile unor masive muntoase, printre care Bucegi, Retezat, Munții Apuseni etc.

Tot atât de folositor va fi și în misiunile agricole, silvice, geologice, sanitare și în alte domenii.

BN-2A, realizat de noi și cunoscut în străinătate sub denumirea de «Islanderul românesc», și-a câștigat deja o deosebită apreciere în numeroase țări, printre care Australia, Noua Zeelandă, R.F. a Germaniei, Ghana, Statele Unite, Sudan.

Gh. AGIU

larna, cu cea dintâi zăpadă, ne-a înfiorat sufletele de-o fericire spontană, uimită și unică. Tipetele voioase și zben-guiala copiilor sînt atât de contaminate, încît om în toată firea și tot îți vine să cauți un derdeluș ori să-ncerci pingelele pe trotuarul glazurat cu gheață. Orașul participă cu toată ființa sa la fastul sărbătorilor pregătite în cinstea anotimpului alb. Și, probabil, din cauza culorii veșmîntului iernii, toată lumea are parcă elanuri sentimentale; oamenii simt nevoia să-și procure o bucurie, pregătind bucurii pentru alții. Așa că, «bulevardul cadourilor» nu este o denumire pur și simplu convențională. Pentru că sărbătoarea iernii oferă daruri nu numai în centrul Bucureștiului...

1) Alcătuirile de brazi din becuțe tremurătoare, înălțate deasupra bulevardului Magheru, au un corespondent viu, cu arome de rășină și munți, pe care îl așteaptă acasă globurile, bomboanele și beteala.

2) Dacă ai ajuns la vîrsta cînd nu mai crezi în basmul duios cu moșul cărunț, coborînd cu desaga plină... Totuși un dar din partea mamei are puterea să te emoțio-

pieton pe bulevardul... cadourilor

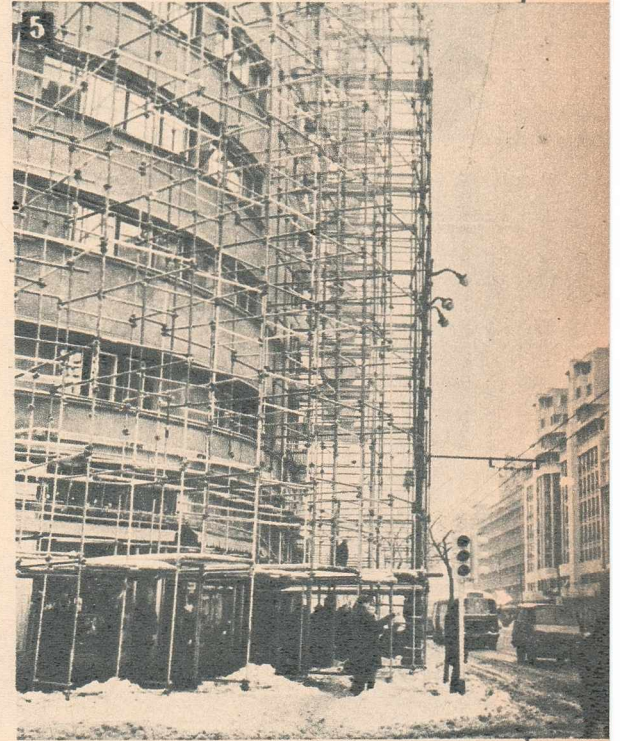
neze la 15 ani aproape ca pe vremea cînd erai preșcolar.

3) Singur și neînfricat, stăpin pe sanie și pe toată lumea de basm (din carton) care-l înconjoară, «marele bărbat» nu bănuiește că tatăl lui a intrat în magazin să-și facă rost de recuzită pentru seara cînd se va aprinde pomul și se va înălța în... tavan o rachetă cosmică.

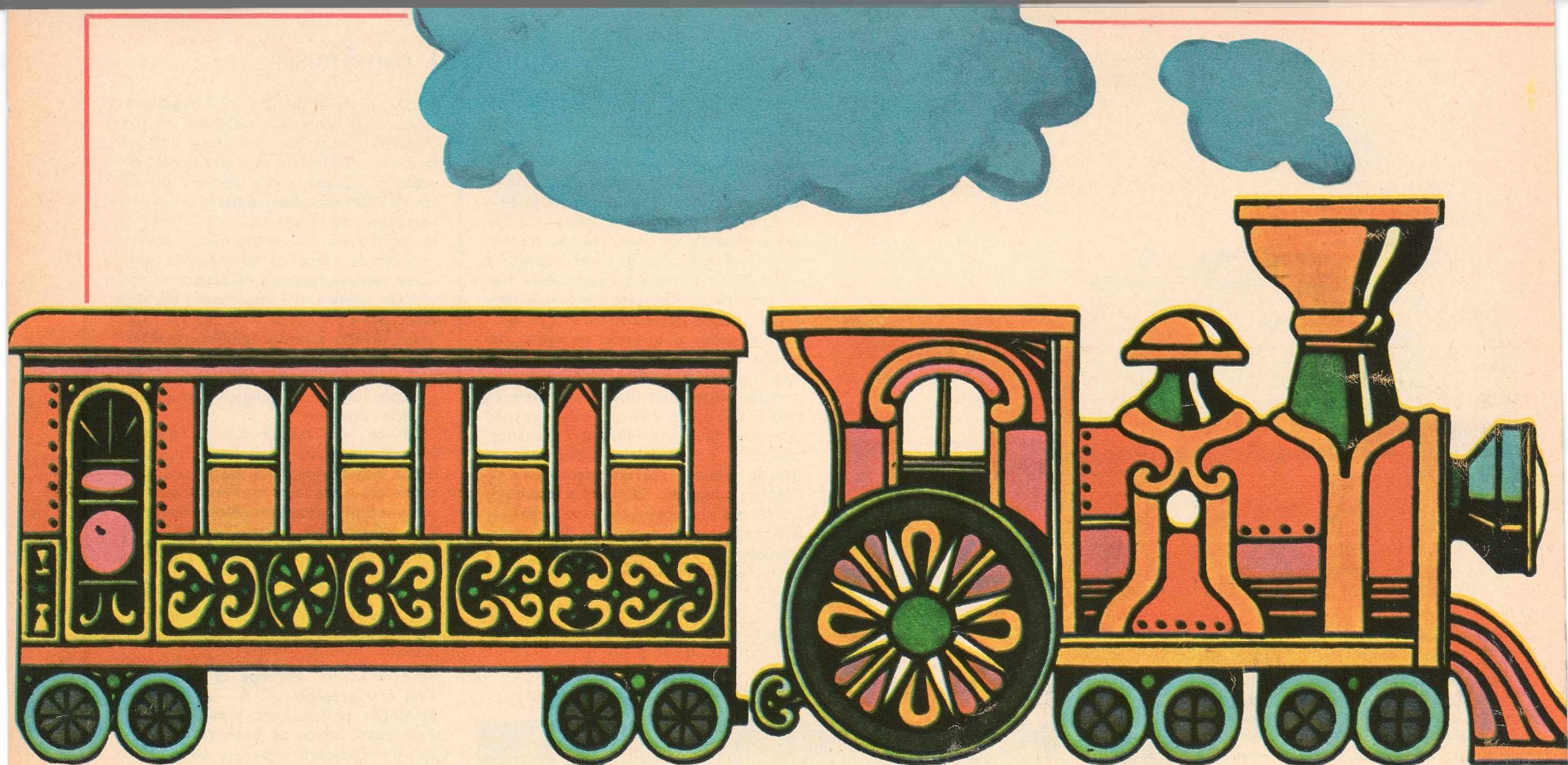
4) O zi-două-trei. Un ceas-două-trei. Metronomul anului 1969 bate grăbit. Dar dumneata, tinere, n-ai de ce să zîmbești îngăduitor: și pensionarii și-au păstrat deprinderile să colinde magazinele în ritm de adolescent!

5) «Magazinul noutăților» de pe bd. Magheru este înfășurat într-o manta de schelă metalică. Asta, ce-i drept, este o noutate cam veche și care nu ține nici de cald, nici de podoabă. Așa că, paradoxal, folosește exclusiv la «mîndria» că ai cumpărat un dar cu... riscuri. Se vede treaba că nu există pădure fără uscături, nici sărbători albe fără pete negre!

Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Dat fiind că în zilele în care în mod obișnuit se tipărește revista «Flacăra», muncitorii cărora «Flacăra» le datorează apariția au, ca și dv. toți, zile de odihnă consacrate întîlnirii cu Anul nou (și, profitînd de ocazie dorim tovarășilor noștri tipografi un an nou cu bucurie), anunțăm cititorii noștri că nr. 2 al revistei va apărea în ziua de 10 ianuarie 1970.

1

UZINA DE VAGOANE ARAD

fabrică
orice tip
de vagoane
de marfă și călători

2

1. Vagon călători cl. I.
2. Vagon acoperit pe 4 osii.

varietăți

SORCOVA...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
20	R	I	G	I	M	A	L				
3	A	Z									
40	V	A	L								
5	E										
6	S										
7	E										
8	L										
9	A										
10											
11								C	O	M	I
12	M										

ORIZONTAL: 1) Sorcova, vesela... 2) ...să trăiți, să-mbătrâniți... — ...ca un măr... 3) ...ca un păr... — ...ca un... 4) ... fir... — ...de trandafir... — ...tare... 5) ...ca piatra... — ...iute ca săgeata. 6) Vase ușoare — Un an și încă unu! 7) Cîntec și joc — Număr mic! — Curge! 8) Balaur sicilian — Vremea zăpezilor — La un an o dată. 9) Dovezi — Luat de păr. 10) Operă — Începe toastul! — Cade! — A vrea. 11) Urătoare. 12) Albă ca zăpada (pl.) — Coloană.

VERTICAL: 1) Poveste veche (pl.) — Mulți ani! 2) Mere! — Sorcova oamenilor mari — Bani... gheață (sing.). 3) Ca

o sorcovă — Limbă scurtă! 4) Stinsă în bătaie — Au pe... vino-ncoa! 5) E cu fumuri — În șubă! — Nu prea știe multe. 6) La mulți ani (fem. pl.) — Cară. 7) În întregime (pl.) — Atenție: Moș Gerilă! 8) Început de ovații!... — ...și de cîntec! — Munții sezonului. 9) Roșu de ger sau... o dușcă-n plus — Construit de înțelept... la rece! 10) Venit din altă parte — Sarea din... plăcinte. 11) Lei! — Merg cu sorcova. 12) Nu prea cîntă — Trubadur tomatic cu... cămările goale.

Virginia Maria SUSAN

VESELA...

ORIZONTAL: 1) Ris la superlativ — Glumă... cu nisip. 2) Un banc nou — Seară veselă. 3) Veselie... de necaz — Nu ride (fem.). 4) Ca oul lui Columb — La împărțea! — Materie primă pentru umorul negru (!) al caricaturistilor. 5) Danșo din «Văduva veselă» — Semne, la... apariția unui lucru ridicol. 6) Umflat de ris — Mișcare... comică. 7) De risul lumii — Se-nvîrt pe lângă veselă. 8) Întrare pe fir! — Haltă de cale ferată în Ardeal. 9) Pus la veselă — Relax... 10) ...la comedie (fem. pl.). 11) Trei... ridicole — Actor de comedie. 12) Amuzant de la început! — Periuțe... demne de ris.

VERTICAL: 1) Cascada veseliei — Te ia în balon. 2) 60 de minute de ris... pe unde!? (2 cuv.) — În glumă! 3) Comedie...

serioasă a lui Molière. 4) În regulă! — Comună în nordul Italiei — Orașel și riu în Belgia. 5) Haz... în pădure — Vrednici... de ris. 6) Accidentul risului exagerat — Rumegă la rece! 7) Bătaie de joc... în peniță (pl.). 8) E o figură — Comedie de Tudor Mușatescu. 9) Albicios. 10) Nu le arde de ris — Scriitor francez, autor al unor cunoscute lucrări umoristice. 11) Hazul lui Constantin Tănase sau Cyrano de Bergerac (pl.) — Cu minte. 12) Molière, Gogol, Caragiale — Bancuri... neobișnuite.

Marian GHICA

Cuvinte rare: IPU, LORO, AMEL

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

...SĂ TRĂIȚI, SĂ-MBĂTRÎNIȚI!

1	20	3	40	5	6	7	8	9	10	11	12
20	R	A	S	E	L		D	E	N	I	
3	A		S	E	R	A	T	E			
4		A	I		G	E	R	I	L	A	
5	A						R		N	E	
6	C							A		A	I
7	R	A									
8	A	S	I								
9	A										
10											
11	A										
12	M									E	N

ORIZONTAL: 1) Prezent în mare formă la masa de revelion — Licoare sonoră... valuri-valuri... 2) Reședința de sezon a lui Moș Gerilă — De la aperitiv la desert. 3) Înfulcă, nu glumă — Petreceri nocturne. 4) Căluț rebusist — Un bătrîn de... un an! 5) Specialități de sezon (sing.) — Oameni la casa lor (sing.). 6) În repertoriul de cadouri pentru toate vîrstele (pl.) — Cafeaua rebusiștilor — Sine-qua-non la răcitură și cîrnați (reg.). 7) În mijlocul bradului! — Participant la carnavalul de Anul nou. 8) În vîrf (fig. pl.) — Est modus in rebus! (fem. pl.). 9) Decor ad-hoc pe crengile pomului de iarnă — Fintina darurilor în versiune modernă. 10) A face cunoștință — Felicitată de Anul nou. 11) Năluca iernii, una din bucuriile copilăriei — La un an o dată. 12) Program radio și TV pentru revelion (pl.) — Un moș inoportun în noaptea de Anul nou.

VERTICAL: 1) O, brad frumos! — Condiment gustat al plăcintelor tradiționale. 2) E un ceas, dar nu-i un dar — Cadrul

cel mai intim pentru desfășurarea revelionului — Posed. 3) Principal articol pentru decorul exterior al revelionului — Unii care stau la înălțime. 4) Cadoul lui Azorică — Cel mai... dulce «La mulți ani!» — «Memento» pentru cei ce uită de «Luna cadourilor». 5) Cafea... rafinată! — Atribut... necesar unui cadou — La circ și... în portofel. 6) Orașel în Mauritania — Izvorul urărilor sincere. 7) Animal din țara ghețurilor — Exclamație (inv.) — Marele sărbătorit. 8) Ispita paradisului în... sacul colindătorilor — Senzații neplăcute, de sezon. 9) Podoaba veșnic verde a falnicului brad — Mediu rural cu vechi datine străbune. 10) Podoabe strălucitoare știute pe degete — Un șir de magazine de cadouri. 11) Începe să ningă! — Mare mirare! — Titlu (abr.). 12) Colind (fig.) — La mulți ani! (fem. pl.).

Marcel RANTZER

Cuvinte rare: ALEG, AMA.

În orice cămin modern — o sufragerie...

...dar nu orice sufragerie,

CI DOAR **ARGEȘ**,

produs românesc de înaltă calitate.

C.E.I.L. - PITEȘTI, ROMÂNIA
Complexul de exploatare
și industrializare a lemnului
Pitești

FOTO PRES '69

Ne aflăm deci din nou
în fața ultimei file a calendarului.
Prilej de retrospectivă a unor fapte,
a unor evenimente care au reținut,
mai mult sau mai puțin,
atenția comentatorilor de presă,
ca și a fotoreporterilor,
în cele 365 de zile ce s-au scurs.
Și, respectând o tradiție statornică,
vă invităm să vă opriți privirea
asupra acestor câteva imagini
selecționate dintr-un noian,
— și ca orice selecție nu poate fi exhaustivă —
imagini care, credem totuși,
nu ar putea lipsi dintr-o cronică
a anului 1969.

Copiii
sunt victimele nevinovate
ale conflictelor.
O ilustrare vie, dureroasă,
a acestei afirmații
o oferă imaginea
surprinsă de un fotoreporter
la ora mesei,
la un centru de spitalizare
a copiilor białrezi
din Libreville (Gabon).
Sunt trei ani
de când acest război fratricid
— ațitat și dinafară
de o serie de cercuri imperialiste —
face milioane de victime.
În 1969 perspectiva încetării
vărsării de sînge
pe pămîntul nigerian
a fost mai aproape de realitate
ca oricînd.
Și totuși tragedia
continuă să se manifeste,
iar astfel de secvențe
rămîn un apel
la conștiința omenirii.

Cu acești «îngeri păzitori»
— amintind de gărzile
de asalt hitleriste
de tristă notorietate —
Adolf von Thadden
spera să obțină,
în bătălia electorală
din toamna lui '69,
acel minim 5%
care să permită
partidului său
național democrat
de orientare neonazistă
să intre în Bundestag.
Dar se pare că
încă mai este puternică
în amintirea mării majorități
a populației vest-germane
imaginea dezastrului
în care a dus poporul german, un alt Adolf...

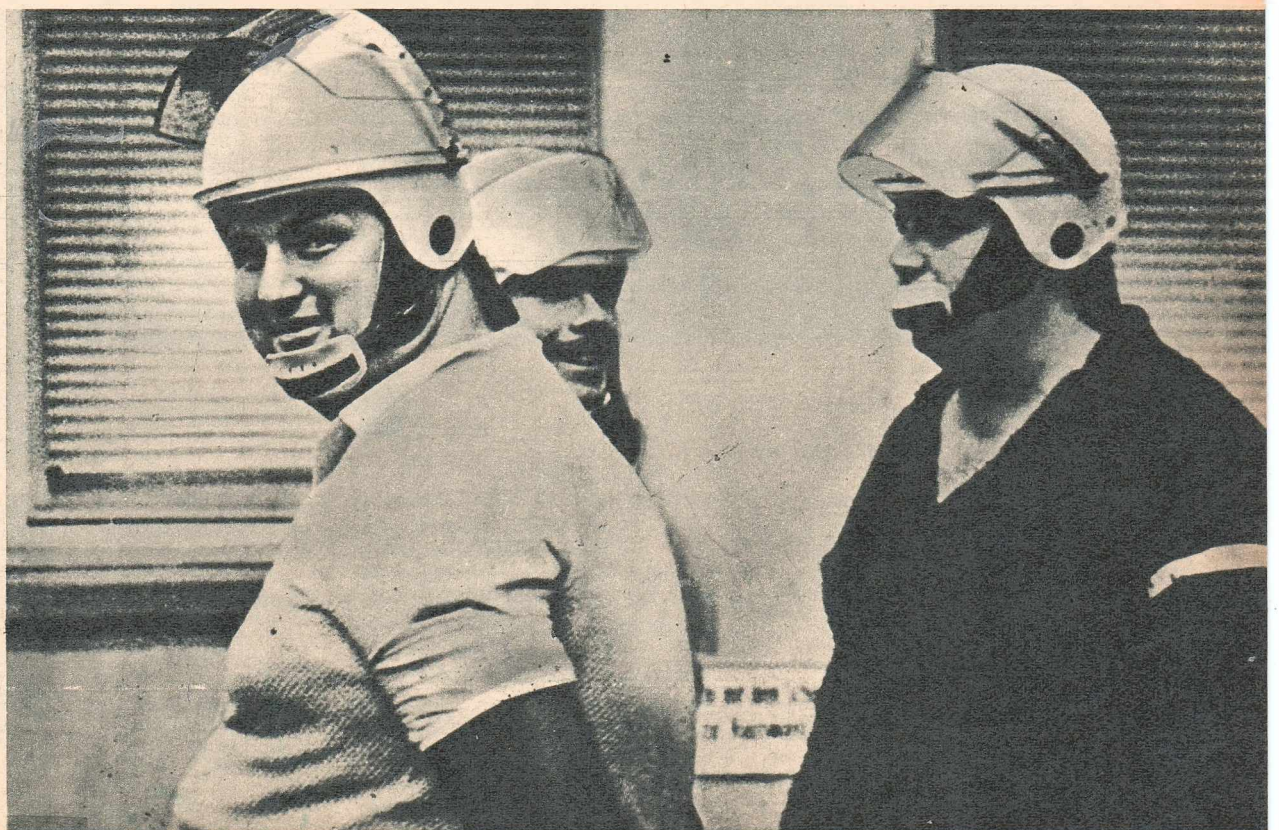
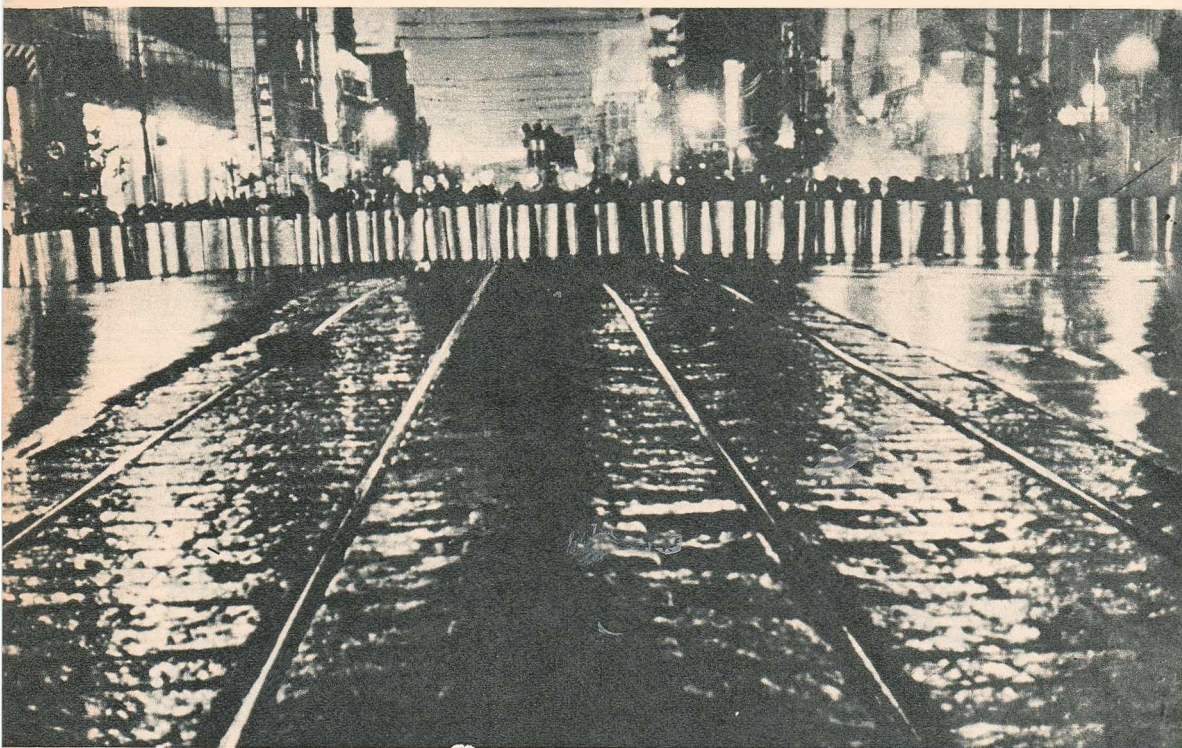
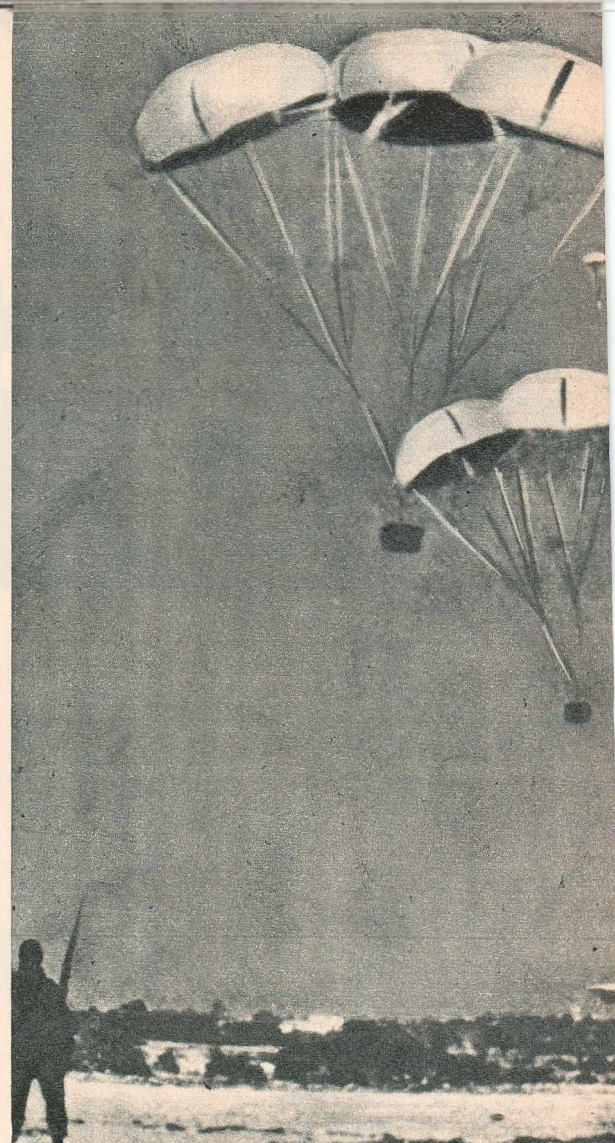

FOTO PRES '69

Pe covorul roșu, de onoare, de pe aeroportul Vnukovo, pe care a pășit în urmă cu ani cel ce a inaugurat era zborurilor cosmice cu echipaj uman, iată-i defilând, în octombrie 1969, pe cei 7 cosmonauți sovietici de la bordul navelor «Soiuz» 6-7-8, care au realizat încă o «premieră»: prima troică spațială, care a prilejuit experimentarea, pentru prima oară, a unei suduri în cosmos.

Imaginea, copleșitoare, — un zid viu, format din polițiști cu scuturi metalice, blocând, în fața serii, străzile capitalei nipone — este mai mult decât sugestivă; nu atât pentru forța «ordinii publice», cât mai ales pentru amploarea mișcării populare revendicând retrocedarea Okinawei, mișcare ce și-a spus cuvântul în realizarea acordului perfectat în noiembrie '69, la Washington, de premierul Sato și care prevede înapoierea insulei sub administrație japoneză în 1972.

O armată, ai cărei soldați sînt un întreg popor, a pornit, în 1969, asaltul într-una din cele mai pașnice bătălii: campania Zafrei — bătălia pentru obținerea unei producții record de trestie de zahăr în Cuba

spectaculos, cu un veritabil consiliu de război și cu parașutarea «beretelor roșii» în Anguilla —
 alnicii «indrăzniseră» să ceară mai multă independență —
 ea cu nume codificat «Sheepskin» (piele de oaie),
 ad de o «presă» nu prea bună,
 nat cu mai discreta retragere a trupelor britanice.
 icuse leul de oaie...

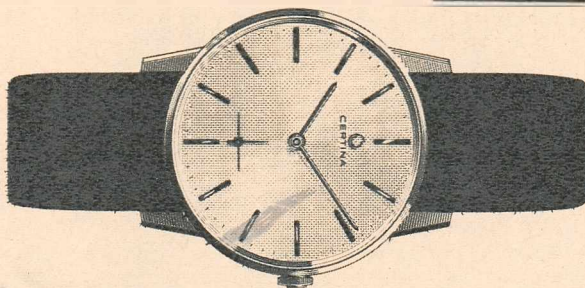

«Un continent în febră»
 — a intitulat această fotografie
 un mare săptăminal ilustrat.
 Într-adevăr, America Latină
 a vădit în 1969
 accese de febră puternice;
 febra nemulțumirii populare
 față de inechitabilele raporturi
 cu «marele vecin din nord»,
 față de regimurile
 de dictatură militară
 dintr-o serie de țări
 de pe continent,
 față de acutele probleme
 de ordin social
 acumulate de-a lungul vremii
 și nerezolvate...
 Iar reprimarea
 nu s-a dovedit cîtusi de puțin
 un leac la această febră.

un cadou care oferă certitudine, ceasul

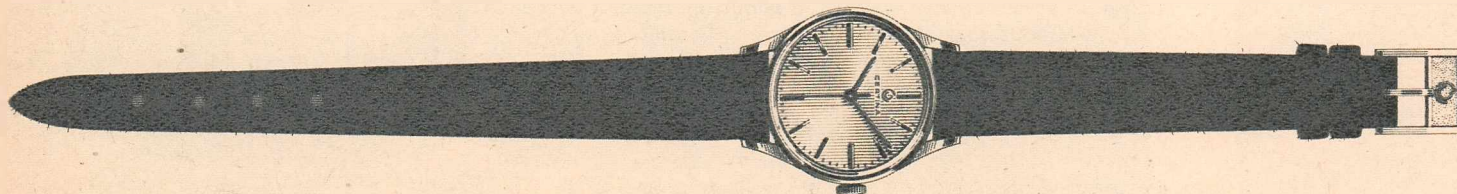
CERTINA

7002-197
 DESSIN N° 30-374

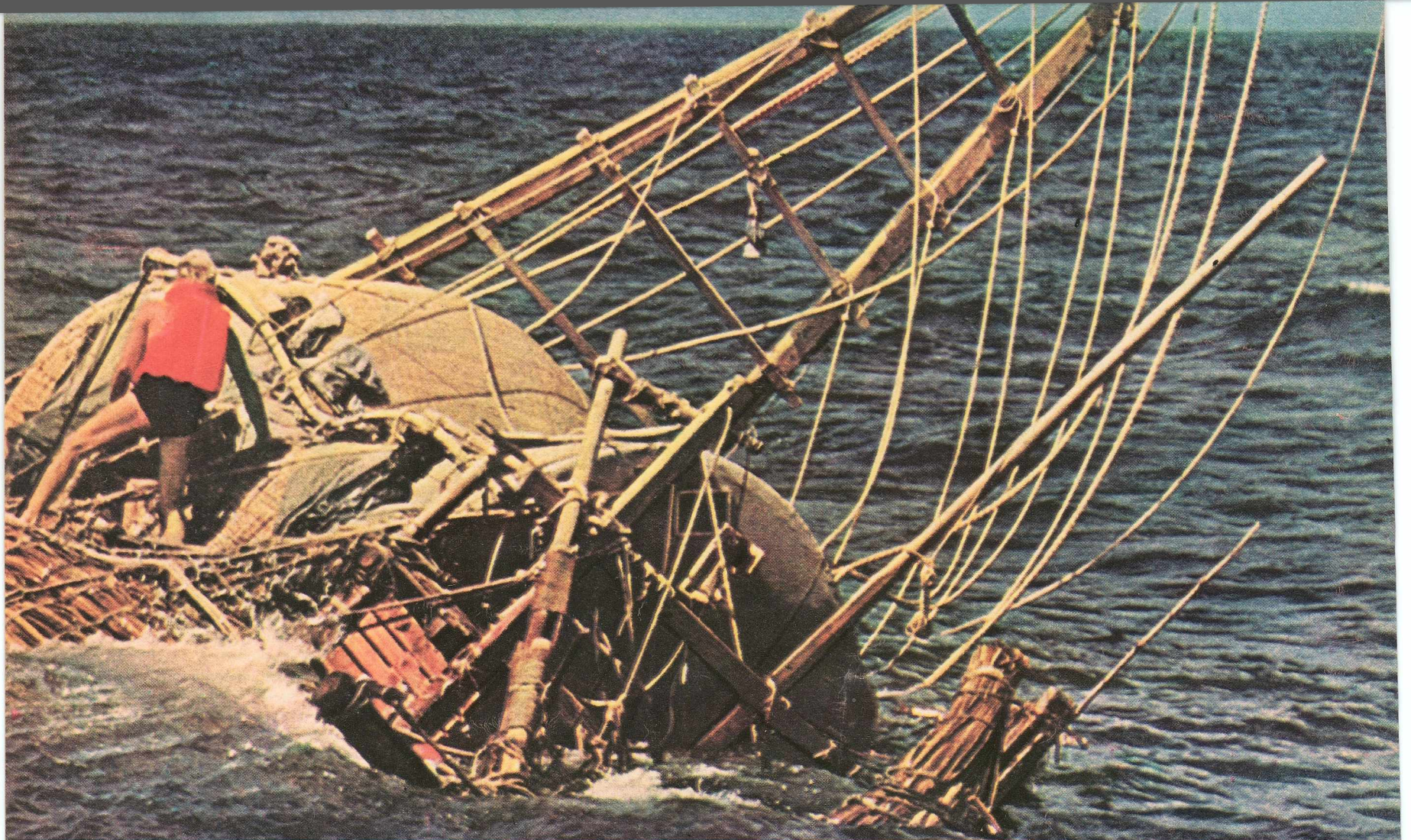
Toate modelele CERTINA sînt antișoc, antimagnetice, insensibile la variațiile de temperatură și prevăzute cu resort incasabil Superflexo.

CERTINA

1706-146
 DESSIN N° 30-338

PUBLICOM

În plină epocă
 a explorării cosmosului nemărginit,
 cunoscutul Thor Heyerdahl
 și alți cițiva temerari
 s-au avintat să înfrunte
 apele Atlanticului
 pe o barcă din papyrus
 pentru a demonstra
 cum călătoreau
 oamenii în trecut.
 Dar deși purta numele
 celui mai strălucitor astru — RA —
 expediția a sfârșit
 mai puțin strălucit
 — deși se afirmă
 că quod erat demonstrandum...

Cercetind, peste vreme,
 cronica anului 1969,
 urmașii pământenilor de azi vor afla,
 probabil, despre aprinse discuții
 în jurul unor ipotetice vizite
 pe Terra ale ființelor extraterestre,
 la bordul așa-ziselor
 «farfurii zburătoare».
 Dar mai ales despre o certitudine:
 în luna iulie a acestui an,
 fantastica aventură cosmică a Omului
 a înscris cea mai senzațională filă
 a sa de pînă atunci
 — primii pași ai unei ființe umane pe Selene;
 și, o dată cu aceasta,
 și primul fotoreportaj de pe altă planetă —
 al cărui merit însă
 nu și-l pot revendica încă fotoreporterii...

**FOTO
 PRES
 '69**

ASTORIA
HOTEL
RESTAURANT
ARAD

TROTUS
HOTEL
RESTAURANT
ORAȘUL
GH. GHEORGHIU-DEJ

CENTRAL
HOTEL
RESTAURANT
TIMIȘOARA

NAPOCA
HOTEL
RESTAURANT
CLUJ

UNIREA
HOTEL
RESTAURANT
IASI

DELTA
HOTEL
RESTAURANT
TULCEA

PARC
HOTEL
RESTAURANT
TR. SEVERIN

confort

eleganță

servicii ireproșabile

rafinament culinar – ospitalitate românească

la dispoziția dv.

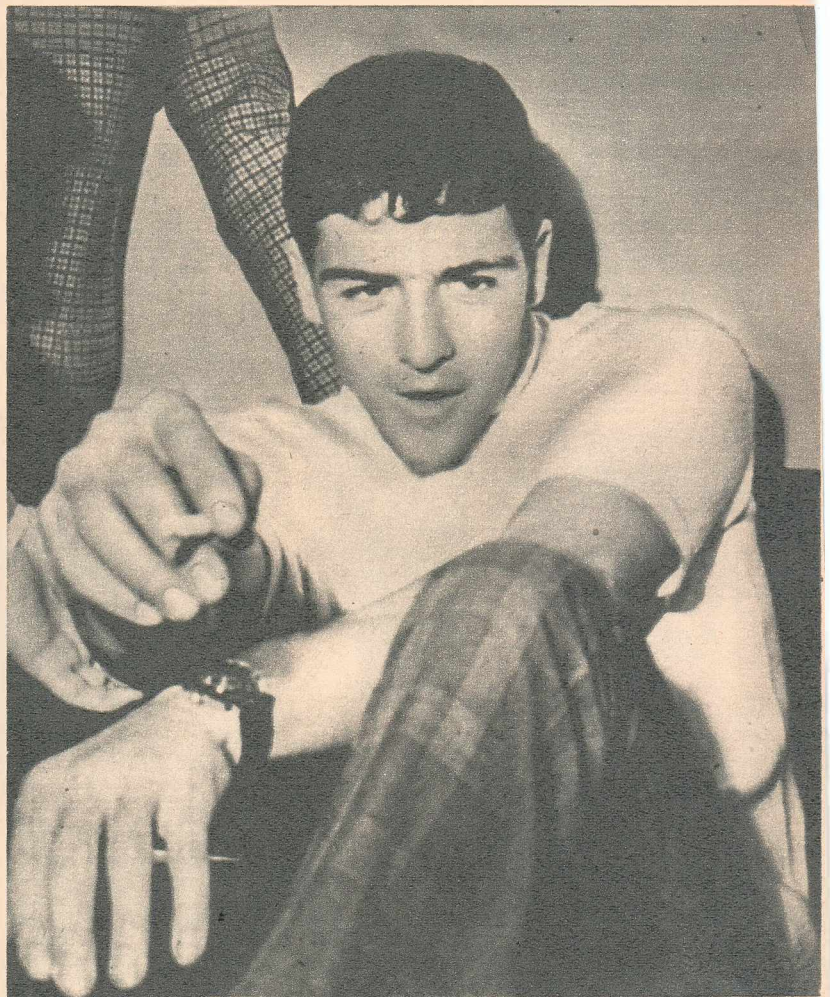
prin hotelurile și restaurantele

OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM

FOTO PRES '69

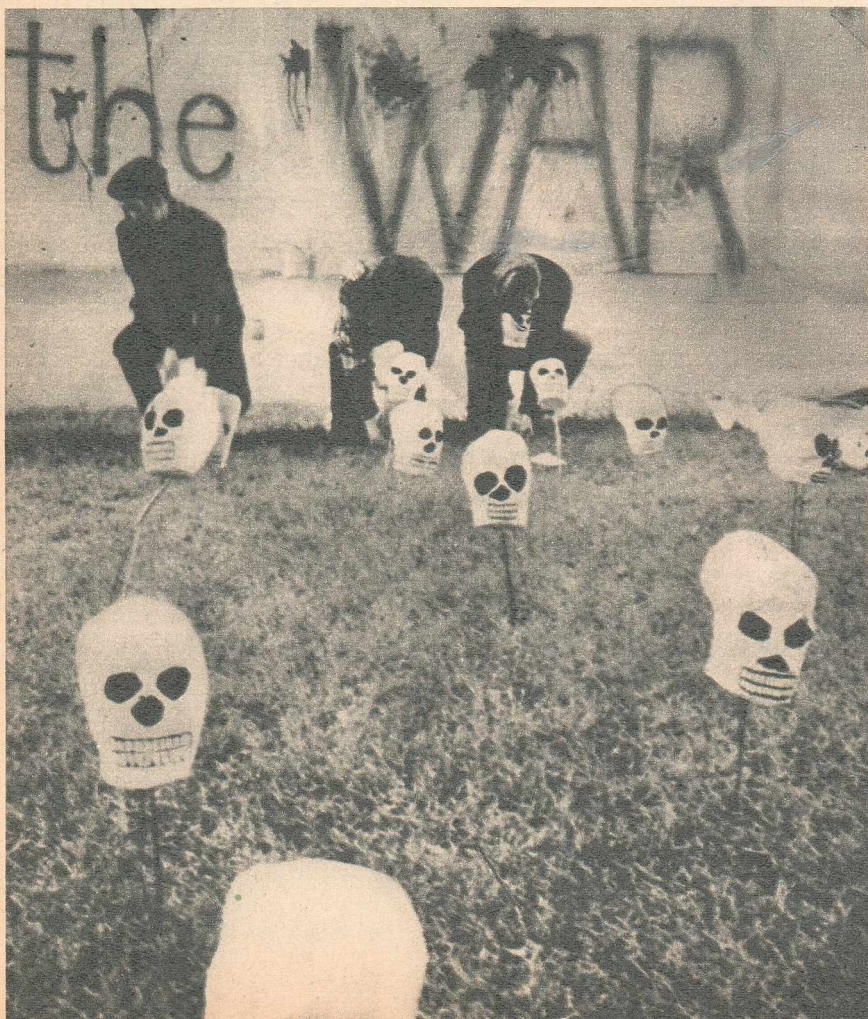
Un sugestiv instantaneu surprins pe străzile Belfastului în timpul «verii fierbinți» nord-irlandeze, când au avut loc puternice ciocniri opunând cele două comunități religioase — catolicii și protestanții. Să fi aflat oare fotoreporterul de titlul unui film în pregătire: «Prea mic pentru un război atât de mare»?...

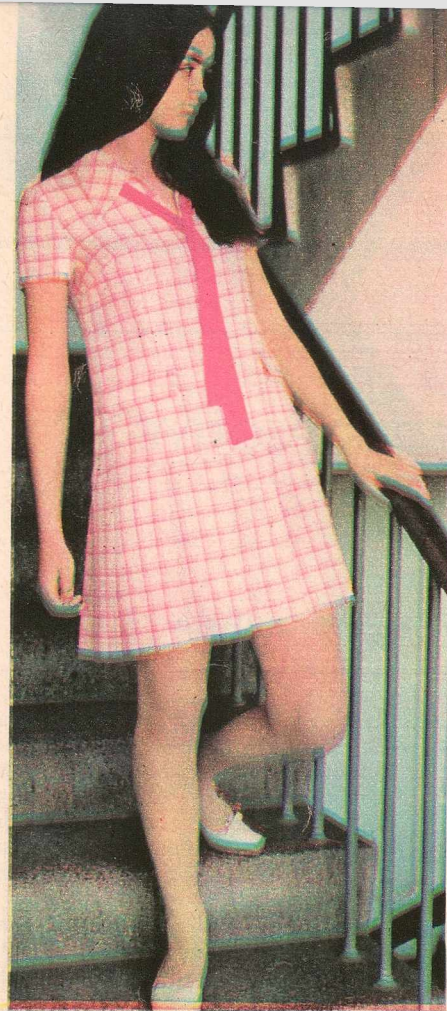

Nenumărate secvențe au oglindit în toamna trecută, în paginile presei internaționale, cele mai impunătoare demonstrații antirăzboinice pe care le-au cunoscut Statele Unite. Între aceste secvențe este și cea reprodusă. Reprezentând un grotesc cimitir într-o grădină din Washington, imaginea ni se pare a ilustra cel mai semnificativ însăși esența uriașului protest: «Cunoaștem adevărata față a războiului și cerem: să se pună capăt acestui măcel»...

Anul 1969 pare să fi fost un an record al deturnărilor de avioane — media mondială ajungând la un avion la două zile. Iar recordul de distanță l-a realizat Raffaele Minichiello, obligând un Boeing al companiei TWA să traverseze Atlanticul de la Los Angeles la Roma...

Cînd d-ra Coco Chanel îmbrăca femeile — la începutul secolului — în taioare sport și le sfătua să-și tundă părul, spiritele conservatoare au țipat îngrozite în fața acestei erezii ce «masculiniza» moda feminină. Dar tineretul i-a îmbrățișat ideea și neconformista linie Chanel a învins definitiv.

Cînd, în 1970, moda sparge tiparele învechite și recomandă fetelor confortabilul taior-pantaloni iar băieților veselele haine colorate și cămăși cu flori, industria noastră de confecții și comerțul dovedesc că au simțul noului și-și întind mîna pentru a lansa împreună

NOUA LINIE A MODEI PENTRU TINERET.

Gusturile întepenite au fost urnite din loc. Noul învinge! Se poartă costumul din plușcord și haina din imitație de piele, se poartă rochia cu pantalon și sacoul asimetric. Moda tînără pledează pentru funcțional și practic, dînd totodată hainelor forme inedite, originale.

Pentru 1970, magazinele noastre de confecții oferă o întregă gamă de veșminte variate...

Sanda FAUR

* * * * pentru eleganța celor tineri

ANUL MARILOR RĂSPUNDERI ȘI PERSPECTIVE

ÎN FIECARE MINUT:
66 600 KWH

BILANT ȘI PERSPECTIVE

de Aurel BARANGA

1969 va intra, biruitor, în istorie ca anul Congresului al zecelea al partidului.

Recenta plenară a Comitetului Central, dezbaterile care au avut loc cu acest prilej au validat justetea direcțiilor trasate de acest congres, linii vectoriale fundamentale pentru dezvoltarea socialismului în România.

Cuvântarea rostită de secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, la încheierea recentei plenary constituie un document esențial de analiză a realizărilor obținute, de perspectivare, în spiritul unei exemplare cercetări științifice, a împlinirilor viitoare.

Anul 1970, încheind o etapă de certe succese reputate în toate domeniile de activitate, va deschide largi ferestre luminoase spre o nouă perioadă de izbînzi ample, România urcînd în anii ce vin noi trepte pe scara unei civilizații în întregime închinată OMULUI și nădejilor sale celor mai înalte.

Evident, în lumea contemporană, adversară a empirismului și a aproximațiilor derutante, cifra și-a dobîndit un prestigiu binemeritat. Preferăm însă ca în locul semnului matematic să ne referim la semnificațiile sale în toate domeniile: politic, social sau moral.

Toate cifrele relevate de congres și reexamine de recenta plenară a Comitetului Central, revăzute în dezbaterile Marii Adunări Naționale, impun

o realitate: ritmul de dezvoltare a societății românești contemporane cunoaște o amplitudine neatinată vreodată în trecut, demnă de respect și atunci cînd e comparată cu criteriile similare ale unor țări de putere economică și de tradiție incomparabil superioare.

Acest ritm nedezmîșit semnifică vitalitatea societății românești sau, ca să întrebuițăm formula unui sociolog contemporan: «**fondul ei de sănătate fizică și morală**», condiția istorică de viață a unei națiuni. Cu o asemenea zestre, înarmată cu rezerve inepuizabile de energie creatoare, națiunea română are toate temeiurile să întîmpine Anul nou și toți anii noi ce vin cu o nesfîrșită încredere în destinele sale. Ne stau mărturie și cheazășie a acestei încrederi noile uzine ce-și așteaptă semnalul intrării în activitate, șantierele uriașe pe care își demonstrează puterea creatoare zeci și sute de mii de oameni în tovarășia giganticelelor unelte supuse, așezămintele de cultură în care minți tinere și îndrăznețe scrutează taine, odinioară de nerezolvat, stau mărturie și cheazășie toate cuceririle prezentului ce prefigurează, concret și exact, marile victorii ale viitorului.

Însuflețiți de sentimentul trainic al datoriei împlinite, ieșim înaintea lui 1970 cu toate steagurile speranțelor desfășurate.

centralei de la Lotru, ale centralei termoelectrice de la Rovinari, ca și pe cele ale centralei de la Brazi, care-și extinde potențialul cu 400 MW. Concomitent, vor începe lucrările pentru construcția centralei termoelectrice de la Brăila, care va avea în prima etapă o putere de 600 MW, și pentru extinderea centralei termoelectrice de la Rovinari cu 1 200 MW — obiective înscrise în prevederile viitorului cincinal. Ca atare, la sfîrșitul anului viitor puterea instalată va depăși 7 000 MW, din care peste 1 000 MW în centrale hidroelectrice.

Pentru realizarea unor asemenea prevederi vor fi alocate energiei electrice fonduri totalizînd circa 5,5 miliarde lei, ceea ce reprezintă mai bine de 14 la sută din totalul investițiilor destinate dezvoltării industriei. Peste 40 la sută din volumul investițiilor vor fi utilizate pentru dezvoltarea centralelor termoelectrice și de termoficare. 26 la sută pentru centralele hidroelectrice. Aproximativ 880 milioane lei vor fi cheltuite în scopul extinderii rețelelor de înaltă tensiune.

— Și pentru că ați ajuns la acest capitol important, vă rugăm să semnați în cîteva cuvinte noutățile care vor apărea în 1970 pe harta sistemului energetic național.

— Paralel cu dezvoltarea puterii instalate, în cursul anului viitor vom realiza o serie de magistrale pentru a evacua energia electrică de la Porțile de Fier spre zonele consumatoare. Amintim în acest sens linia de 400 kV Porțile de Fier-Slatina și liniile de 220 kV Porțile de Fier-Tr. Severin și Porțile de Fier-Reșița. Precizăm totodată că se vor efectua importante lucrări pe traseul liniilor de 400 kV Porțile de Fier-

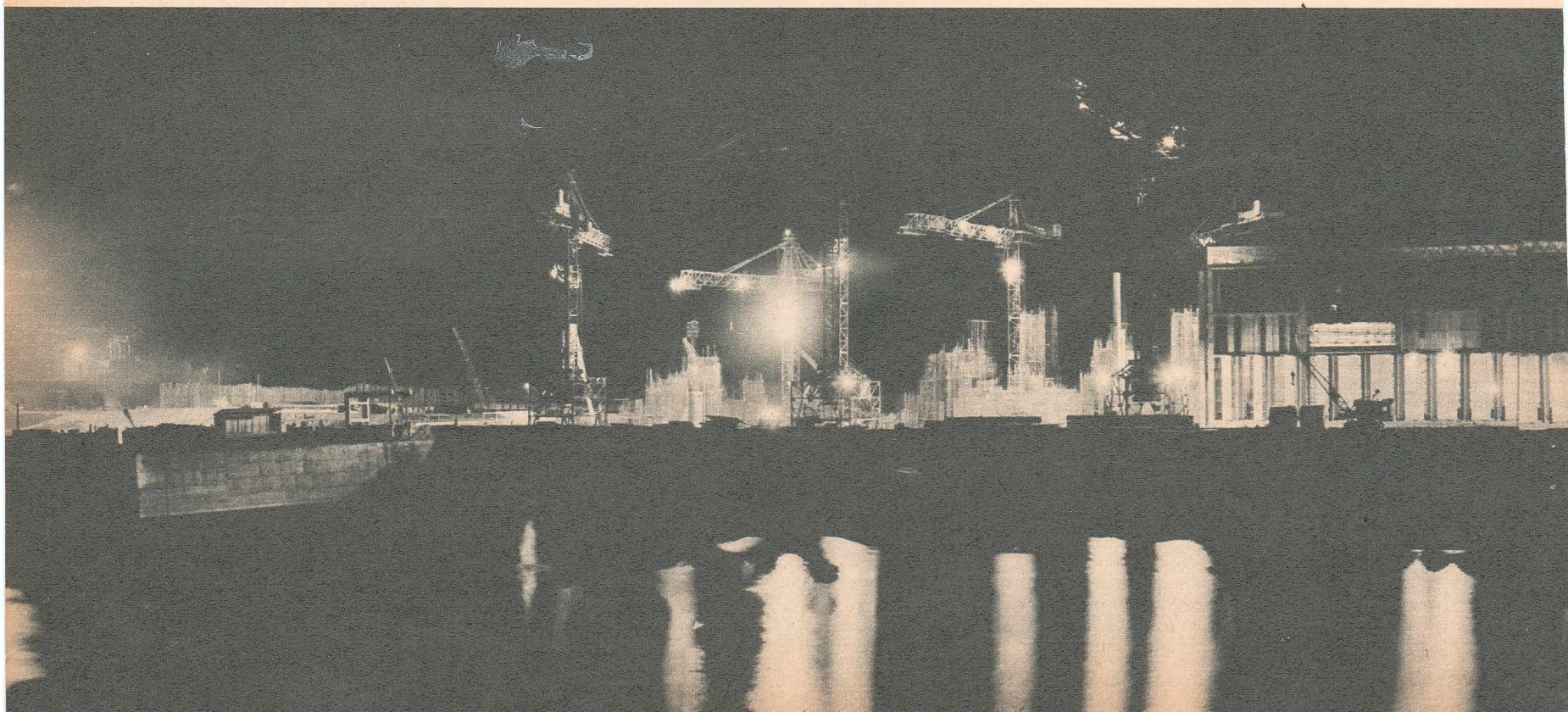
Rovinari-București și Deva-Sibiu, precum și al liniei de 220 kV Brazi-București — magistrale care urmează a fi puse în funcțiune în anul 1971. Fără îndoială creșterea puterii instalate și dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție impun un salt calitativ în exploatarea instalațiilor care să asigure siguranță sporită în domeniul alimentării cu energie electrică a consumatorilor. Traducînd în viață indicațiile conducerii partidului cu privire la reducerea consumurilor specifice în anul viitor ne vom concentra atenția cu tot simțul de răspundere asupra unei probleme de mare însemnătate

— folosirea rațională a energiei electrice în toate sectoarele, astfel încît să realizăm economii cît mai mari de combustibil și energie.

— Va constitui anul 1970 un pas hotărît pe calea înfăptuirii programului național de folosire a energiei nucleare în scopuri pașnice?

— Critica întemeiată a secretarului general al partidului la adresa actualii situații are darul să imprime factorilor responsabili de o asemenea problemă, deosebit de importantă, o concepție vie, sănătoasă, care să ducă neîntîrziat la folosirea uriașei forțe a atomului în dezvoltarea economiei noastre naționale. În decursul anului 1970 se vor stabili în mod concret măsurile pe baza cărora vom porni la realizarea programului de energie nucleară, program care, potrivit Directivei Congresului al X-lea al P.C.R., ne va permite ca pînă în 1980 să punem în funcțiune, în centrale nucleare electrice, agregate cu un potențial instalat de 1 800—2 400 MW.

(Urmare din pag.)

CONTURURILE CLARE ALE PERSPECTIVEI COMERȚULUI EXTERIOR AL ROMÂNIEI

(Continuare din pag. 2)

La economia României în ultimii ani s-a determinat transformări și în structura comerțului nostru exterior. A crescut ponderea produselor finite industriale, care dețin în prezent patru cincimi din volumul exportului, în timp ce în 1938 aceste mărfuri aveau o pondere neînsemnată. Tradiționalul nostru export de produse lemnoase, petroliere și agroalimentare se face într-o structură reinnoită, cu produse superioare sub aspect calitativ și al gradului de prelucrare. În același timp, România își câștigă un loc propriu în comerțul internațional de mașini și utilaje, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum. Ponderea exportului de mașini și utilaje a crescut de la 18,6 în 1965 la circa 22% în 1969^(*) și a mărfurilor industriale de larg consum de la 11,0% la 14,4%. Pe de altă parte, a scăzut ponderea la import a materiilor prime minerale și a combustibililor de la 32,4%, în 1965, la circa 27,0%, în 1969, și a materiilor prime de proveniență vegetală și animală, de la 11,1% la 8%.

Sîntem convinși că există încă posibilități mari de a se îmbunătăți structura exportului, de a spori continuu eficiența comerțului exterior al țării noastre. În acest sens, secretarul general al partidului, președintele Consiliului de Stat, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, evidențiind realizările obținute în acest domeniu, a arătat totodată unele neajunsuri apărute atît la producerea citorva mărfuri de export cît și la valorificarea lor, indicînd măsurile necesare remedierii deficien-

țelor.

Mai mult ca oricînd, înnoirile anului ce începe se anunță cu o certitudine, cu o claritate specifică acelor proiecte care au intrat pe deplin în conștiința oamenilor, care s-au transformat de pe acum în efort activ, într-o concentrată voință colectivă. Această certitudine, transpusă în cifre, înseamnă o creștere de circa 17% a volumului total al comerțului exterior al țării noastre în 1970 — ultimul an al actualului cincinal — față de anul 1969. O atenție deosebită va fi acordată promovării cooperării în producție, tehnică și în cercetarea științifică — forme avansate ale relațiilor economice între state.

Pentru viitorul plan cincinal, Directivele adoptate de Congresul al X-lea al partidului, cît și hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. prevăd extinderea pe mai departe a relațiilor de colaborare economică internațională, promovarea comerțului exterior, îmbunătățirea continuă a structurii și creșterea eficienței acestuia. Volumul total al comerțului exterior în perioada 1971—1975 crește cu 40—45% față de perioada actualului cincinal, iar în 1980 volumul va fi cel puțin dublu față de 1970.

În pragul noului an, lucrătorii din sistemul comerțului exterior al țării noastre își manifestă hotărîrea de a munci cu toată energia pentru dezvoltarea schimburilor comerciale externe, pentru creșterea eficienței lor, de a contribui alături de toți oamenii muncii la prosperitatea multilaterală a României socialiste.

(*) **) — cifre estimative.

La sfîrșitul anului 1970 vor demara sub impulsul apelor Dunării primele agregate ale hidrocentralei de la Porțile de Fier, urmînd ca în 1971 această puternică sursă de energie electrică să fie exploatată la întregul ei potențial.

CIUDAT OM

Și n-aș spune că i se putea reproșa ceva în mod serios, că ar fi fost altfel decît noi. Și cu toate astea tare ciudat a fost omul ăsta. O vreme am crezut că îl vedem noi așa, cu ciudățenii, pentru niște preferințe ale lui: nu mergea cu tramvaiul, nu cu autobuzul, prefera bicicleta. Purta ciorapi albi, indiferent de anotimp sau de costum, avea predilecție pentru cămășile roșii și se purta întotdeauna cu o floare la butonieră. Dar nici astea nu au fost esențiale în crearea acelei aure de om ciudat. Asta, ne-am dat seama mai tîrziu, s-a datorat modului lui de a gîndi, de a acționa. Era, dacă îmi aduc bine aminte, prin '49. În Capitală avea loc o mare acțiune a tineretului. Noi, cei de la Sectorul II Negru al UTC, trebuia să facem o coloană, cu «cap de coloană» și toate celelalte, cam de vreo 10 mii de tineri. Ne străduiam cu toții să găsim soluția cea mai bună, să avem «coloana cea mai frumoasă». El a adus o tablă și a început să socotească. A umplut-o cu formule. Atunci l-am cam înjurat: «Tu te joci și noi muncim». Ne-a privit mirat și ne-a întreat cu o naivitate dezarmantă: «Chiar nu înțelegeți? Eu caut o formulă matematică care va rezolva problema în mod ideal. Performanța noastră nu o va atinge nimeni». Am clătinat cu toții din cap. «Ciudat om!» Și l-am lăsat în pace. Ce puteam să-i facem? Bineînțeles că nu a găsit nici o formulă, dar asta nu l-a împiedicat ca săptămîni la rînd după aceea să încerce să ne convingă că dacă o găsea «chestiunea devenea revoluționară».

Și o dată a dispărut. Cîteva zile nu a mai știut nimeni nimic despre el. Începusem să ne îngrijorăm. L-am căutat acasă și am găsit aceeași îngrijorare. Am anunțat miliția, am telefonat la spitalul de urgență, la morgă. Nimic. Și într-o dimineață a apărut. Călare pe bicicletă, cu o floare albă la butonieră, radios, a aterizat exact în mijlocul «operativei» noastre de dimineață. În loc de bună ziua, ne-a spus vesel: «Am reușit». Era pe atunci șeful nostru, al instructorilor, un băiat, Drăgoi, cu o alură de boxer și care nu prea excela prin calm. Și-a strîns pumnii, și-a băgat bărbia în piept și s-a îndreptat spre el ca un taur. «Ce-ai reușit, mă... dezertorul? (Cuvîntul mi-a fost dat să-l mai aud în perioada aceea, și nu de puține ori.) Hai, spune-ne și nouă, să știm și noi ce-ai reușit, că uite, noi, tovarășii tăi, te-am căutat și printre cadavre».

Se uita la Drăgoi cu aceeași privire candidă, mîngîindu-și în neștire floarea de la butonieră. «Cum unde am fost? N-ai citit scrisoarea mea? V-am lăsat vouă una și am trimis mamei una». Pumnii lui Drăgoi se strîngeau alarmant de amenințatori. Și pe undeva avea dreptate, el alergase cel mai mult după «ciudatul nostru». Oricît ar părea de curios, dar Drăgoi, cu toată figura lui de boxer scos din ring, cu toate acele lui de furie, nu a lovit în viața lui nici măcar un cîine. În clipa aceea eram însă cu toții speriați. Ne-am așezat între ei, încercînd să-l calmăm pe Drăgoi. Deodată, Horia, ciudatul nostru, se bătu cu palma peste frunte și începu să rîdă. «Uite, dom'le, dacă nu mă credeți, poftim scrisorile». Le uitase în buzunar. Ne comunica, lapidar, că lipsește cîteva zile pentru un examen la un curs de pregătire în vederea intrării în facultate. Am rămas interziși. Drăgoi: «Ăsta-i nebun. Satu' arde și baba se piaptănă. De facultate crezi că ne arde nouă acum, mă, cînd avem atîtea probleme pe cap?» Horia: «Dacă tot sînt așa multe pe cap, nu are loc și facultatea printre ele?» Drăgoi, voit calm, mimînd dezarmarea, evident sentențios: «Mic-burghez, atitudine mic-burgheză, mai bine spus, că taică-tău a fost un pîrlit de tinichigiu. Parvenitism, tendință de căpătuială». Și pentru toate păcatele astea, biroul comitetului de sector i-a dat mustrare scrisă. A plîns și s-a angajat solemn că va lichida cu toate apucăturile învechite, moștenire ale unui trecut întunecos, că va adera din nou, cu toate forțele lui, la morala proletară pe care a încălcat-o și că pentru asta își va scoate din cap facultatea.

Asta a fost dimineața. Seara, mergeam amîndoi pe sub castanii de pe bulevardul Dimitrov. Eram tăcuți, eram triști. La un moment dat s-a oprit, m-a luat de mină și mi-a spus: «Cunosc șapte fii de foști care fac facultatea. Nu cunosc nici un fiu de muncitor, student. De ce? Care procedează bine și care rău? De cine va avea țara mai multă nevoie mîine? De cel care se gîndește la această zi, ziua de mîine, și se pregătește pentru ea, sau de noi, care nu vedem nimic în afara «problemelor» și a «sarcinilor multiple», pe care Drăgoi ni le citește din caietul lui în fiecare dimineață?»

Mergeam tăcuți pe sub castani și nici unul nu știam că toamna aceea va fi toamna de asalt a facultăților de către elementele muncitorești. Atunci însă mergeam tăcuți, cu capul în pămînt. «Sîntem prea mulți pentru azi și prea puțini pentru mîine».

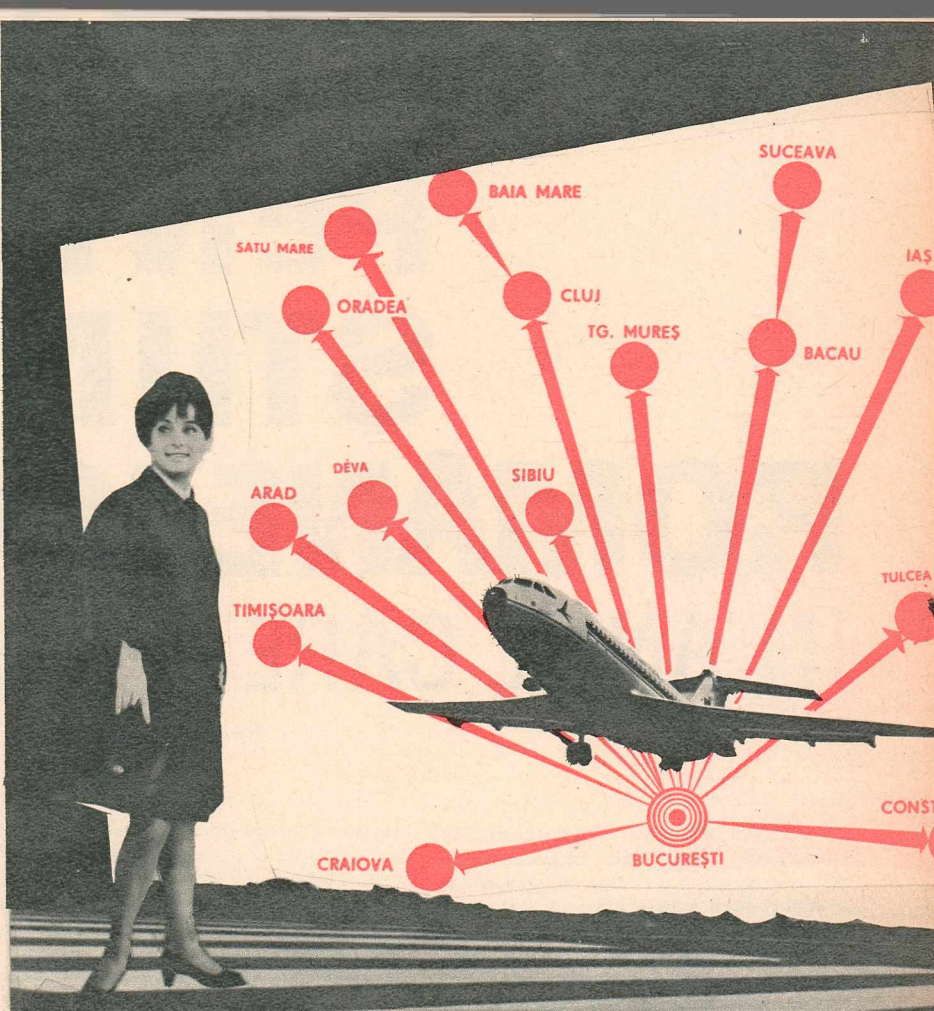
După două săptămîni a dispărut din nou. Nu s-a întors decît toamna tîrziu. Pe aceeași bicicletă, cu o floare albă la butonieră, cu ciorapi albi în picioare. A intrat vesel, degajat, și ne-a spus, de parcă plecase cu-n ceas în urmă: «Am reușit». Era acum student la matematici. Biroul comitetului de sector «a analizat actul lui de dezertare» și i-a acordat, în unanimitate, «vot de blam cu avertisment».

L-am întîlnit din nou, în '63, la Moscova. Participa la o conferință a matematicienilor. Avea de ținut o comunicare și era emoționat. Purta o floare albă la butonieră.

PRIN CERUL LUMII...
19 capitale!
CU:

tarom

...care vă ducе și în toate colțurile țării, rapid și comod!

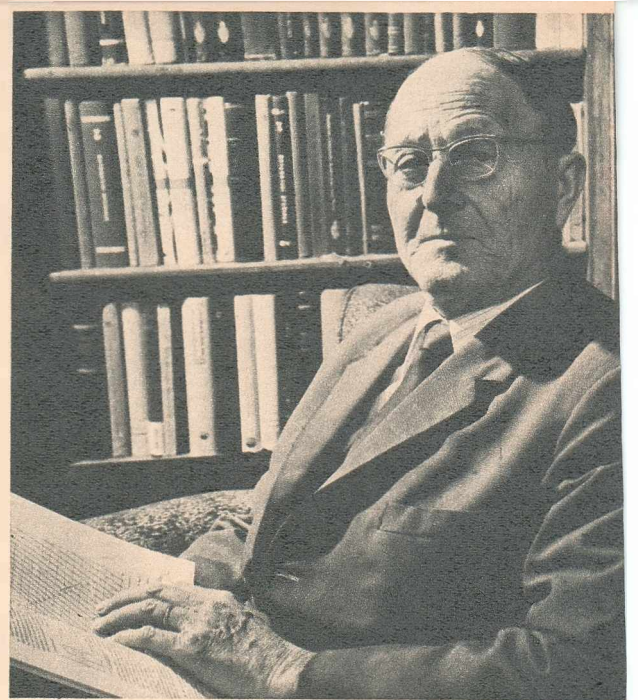
RESTAURANT,
BRASERIE, CRAMĂ

DOINA

Șos. Kiseleff nr. 4
Specialitățile casei: brinză la coșuleț de brad, ciorbă de piept de pasăre,
cîrnăciori oltenestești cu sos picant.
La telefonul 16.30.95 puteți reține mese.

«CARATE» PENTRU STIINTA ROMÂNEASCĂ ÎN ANUL CARE A TRECUT

Ing. Victor Bunea
În preajma
invenției nr. 13.

Interviuri realizate de Dan LĂZĂRESCU

...BUENOS AIRES. Participanții la Congresul Federației internaționale de astronautică îl realeg ca președinte a doua oară consecutiv, pe savantul român acad. Elie Carafoli.

...LONDRA. Pentru întâia oară în istoria ei, Societatea inginerilor mecanici din capitala Angliei alege un străin ca membru titular. Acesta este un român — prof. Constantin Aramă.

...HAGA. Printre cei 50 de membri titulari care formează Academia internațională de drept comparat este ales profesorul român Traian Ionașcu.

...PARIS. Profesorul D. Pippidi devine membru al Academiei de arte frumoase din Franța.

...BUDAPESTA. Academicianului Ștefan Mîlcu i se conferă titlul de doctor honoris causa al Facultății de medicină.

...NEW YORK. Academia de științe îl alege ca membru pe savantul român prof. Dumitru Oțeleanu.

Am amintit aici câteva din prestigioasele acte prin care, numai în anul 1969, valorilor de seamă ale științei și tehnicii românești li

s-a adus o binemeritată recunoaștere pe plan internațional. Lor li s-ar putea adăuga diplomele de onoare acordate profesorului I. Stoia de «Liga franceză contra reumatismului», profesorului V. Ianovici, de către Asociația de mineralogie și geologie a Academiei cehoslovace de științe, precum și medaliile de aur cu care au fost distinse o serie de invenții românești prezentate în 1969, la saloanele internaționale de la Bruxelles, Viena și Londra. Printre aceste invenții se numără noul tip de material plastic din care se fac saboți de frână pentru vehicule de cale ferată, creat de un colectiv de cercetători timișoreni condus de conf. ing. Paul Sulea; procedeul și instalația pentru cromarea dură a țelurilor metalice lungi, realizate de inginerii Antoaneta Marinescu și Aurel Rădoi de la Institutul de cercetări pentru tehnologia construcțiilor de mașini; generatorul de plasmă fâșiat de ing. Alexandru Vaș de la baza de cercetări a Academiei din Timișoara, și altele.

În cele ce urmează vă prezentăm pe cîteva dintre «medaliații de aur» ai anului 1969, în domenii — în mod deliberat alese — foarte diferite.

OMUL CARE ADUCE LUMINA

În 1924, o revistă internațională de medicină cu redacția la Paris publica articolul unui român care informa lumea specialiștilor despre posibilitatea vaccinoterapiei unei boli de ochi deosebit de grave: trahomul sau, cum i se mai spune, conjunctivita granulooasă. În afara ideilor curajoase pe care le conținea, articolul mai atrăgea atenția și prin faptul că autorul lui iscălea simplu: P. Vancea, fără nici un titlu academic sau didactic. Explicația? El era pe atunci doar student în anul IV al Facultății de medicină din Cluj. Cu toată modestia semnăturii, articolul n-a trecut neobservat și astăzi vaccinoterapia (realizată practic de alții, căci pe atunci tînărul român care avusese ideea nu posedea și mijloacele materiale de a o pune în aplicare) constituie un mijloc eficace de combatere a acestui flagel.

La patru decenii și jumătate de la apariția articolului amintit, autorul lui, devenit între timp cunoscutul savant oftalmolog PETRE VANCEA, profesor universitar și membru corespondent al Academiei, era invitat — tot în capitala Franței — pentru a i se înmîna Medalia de aur a trahomului — 1969 (una dintre cele mai importante distincții ce se atribuie în domeniul medicinei — n.r.), decernată de «Liga contra trahomului» și «Organizația internațională pentru lupta contra trahomului». În scrisoarea de invitație se arăta că cele două instituții îi acordă savantului român această medalie «ca recompensă pentru lucrările dv. și pentru

contribuția excepțională adusă în cercetarea acestei maladii».

Într-adevăr, o bună parte a activității științifice desfășurate de-a lungul a aproape jumătate de veac la Cluj, Iași și București prof. Vancea a închinat-o combaterii conjunctivitei granulooase. Ideea creării unui vaccin — deși n-o putea aplica la scară mare — a fost continuată prin studii care au dovedit că membrana oului de găină embrionat este cel mai potrivit mediu pentru cultivarea virusului trahomului. Acest mediu biologic este folosit acum pentru producerea pe scară industrială a vaccinului. De altfel și teza de doctorat (pe care a susținut-o în 1929) se intitula: «Contribuții la studiul biologiei trahomului».

BOALA DE OCHI CU CEA MAI MARE RĂSPÎNDIRE ÎN LUME

L-am întrebat recent pe profesorul Vancea ce l-a atras spre studiul acestei boli.

— Trebuie să știți — ne-a spus d-sa — că trahomul a fost pe atunci și este și acum boala de ochi cu cea mai mare răspîndire în lume. Statisticile actuale ale Organizației Mondiale a Sănătății arată că pe glob există peste 400 de milioane de bolnavi de trahom. Opt milioane de oameni și-au pierdut complet vederea din cauza acestei maladii, iar alți 80 de milioane au devenit invalizi ca urmare a leziunilor oculare produse de aceeași boală.

— În țara noastră, care este situația?

— În ultimul sfert de secol noile condiții sociale și economice de la noi au permis să se efectueze în cele mai bune condiții studiul asupra trahomului. Acest fapt, precum și standardul de viață tot mai ridicat atins de poporul nostru în anii socialismului au avut drept consecință eradicarea completă a acestei boli în România.

Rezultatul acesta — adăugăm noi — n-a fost, desigur, ușor de obținut. Au fost necesare studii îndelungate, investigații pe mii de cazuri, care au dus, în primul rînd, la obținerea unei metode foarte eficiente de stabilire a diagnosticului și deci de prevenire a bolii.

Tratamentul cu ajutorul vaccinului specific este eficace dar costă scump și nu poate fi aplicat la scara uriașului număr de bolnavi existenți în lume. Tot profesorului Vancea îi revine meritul de a fi introdus tratamentul cu sulfamidă al acestei maladii.

— Care sînt efectele sulfamidoterapiei în combaterea trahomului?

— Prin aplicarea tratamentului cu sulfamidă — ne-a spus prof. Vancea — vindecarea se obține în doar trei-patru săptămîni. În acest răstimp, virusul cu pricina dispare complet.

— Știm că ați inițiat aplicarea sulfamidei și în profilaxia conjunctivitei granulooase...

— Este adevărat. În ultimii 25 de ani aplicarea acestei metode a contribuit esențial la eradicarea bolii. Practic, de cite ori se afla că într-un colectiv — să zicem, o școală — a apărut măcar un singur caz de trahom, imediat se deplasa acolo o echipă de medici care trata cu sulfamidă pe toți membrii colectivului, indiferent dacă prezentau sau nu simptome ale bolii.

— Cînd s-a manifestat ultimul caz de trahom în țara noastră?

— În 1966. Lucram de cîteva timp în Capitală, cînd fiul meu, tot oftalmolog, mi-a telefonat de la Iași că la Tirgu-Frumos s-au depistat 25 de cazuri într-o școală! Am plecat imediat acolo și am tratat preventiv cu sulfamidă pe absolut toți elevii — bolnavi ori nu — și pe membrii familiilor lor. Pe cei care contractaseră boala i-am tratat însă

puțin mai diferit decît pînă atunci, și anume printr-o nouă metodă elaborată de noi: sulfamida, asociată — după trei zile — cu aplicații de zăpadă carbonică. Metoda criogenică elaborată de noi scurtează tratamentul și lasă un minimum de sechele.

SAVANTUL ROMÂN INTRODUCERE «ERA FRIGULUI»

Prof. P. Vancea a făcut o comunicare asupra metodei criogenice la Congresul internațional de medicină tropicală (care s-a ținut, în 1968, la Teheran), cînd a prezentat și rezultatul biopsiilor (efectuate după doi ani de la tratament) care vedeau că boala se vindecase complet. În cuvîntul rostit în încheierea dezbaterilor, prof. Roger Nataf, președintele «Ligii contra trahomului», a declarat că, datorită lucrărilor oamenilor de știință români, «era frigului este deschisă în trahomatologia clinică».

Meritele profesorului Vancea în acest domeniu, cit și în alte ramuri ale oftalmologiei i-au adus o largă consacrare prin alegerea sa ca membru al unor importante foruri medicale de peste hotare. Astfel, cîrînd după decernarea medaliei amintite savantul român a fost ales membru de onoare al Societății oftalmologilor din R.D. Germană și al Societății de oftalmologie din Heidelberg.

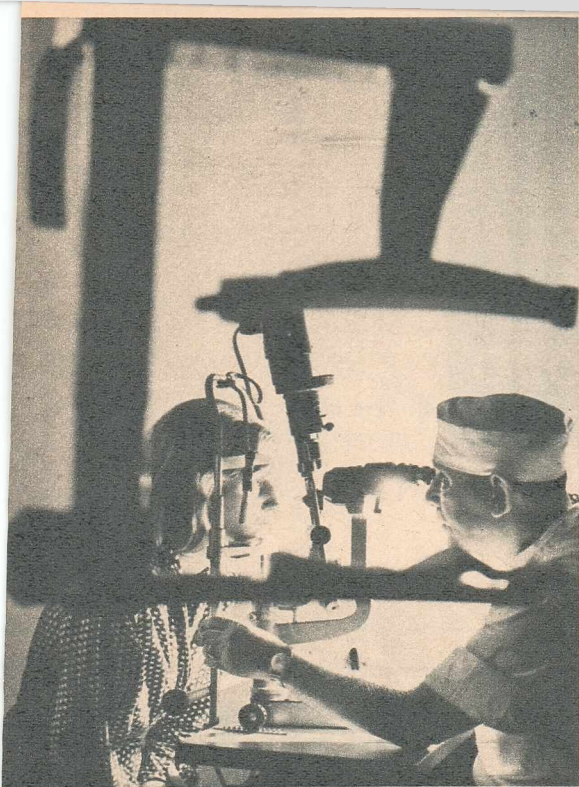
— O ultimă întrebare, tovarășe profesor: trahomul fiind eradicat în România, înseamnă că ați încheiat cercetările în acest domeniu din lipsă de... «material»?

— Nu am această intenție — ne-a răspuns prof. Vancea. Cînd am luat cuvîntul în fața forului internațional care se ocupă de combaterea trahomului, am arătat — în numele colegilor mei — că noi, medicii români, sîntem gata să ne punem experiența și capacitățile de muncă la dispoziția luptei ce se lăuce azi pe plan mondial, sub egida O.M.S., împotriva acestei boli. Am continua astfel tradiția începută de regretatul savant acad. M. Ciucă, a cărui experiență în combaterea malariei — boală de asemenea eradicată în țara noastră — este folosită acum pe toate meridianele.

NOUL „CONVERTIZOR“ ROMÂNESC — CEL MAI BUN DIN LUME

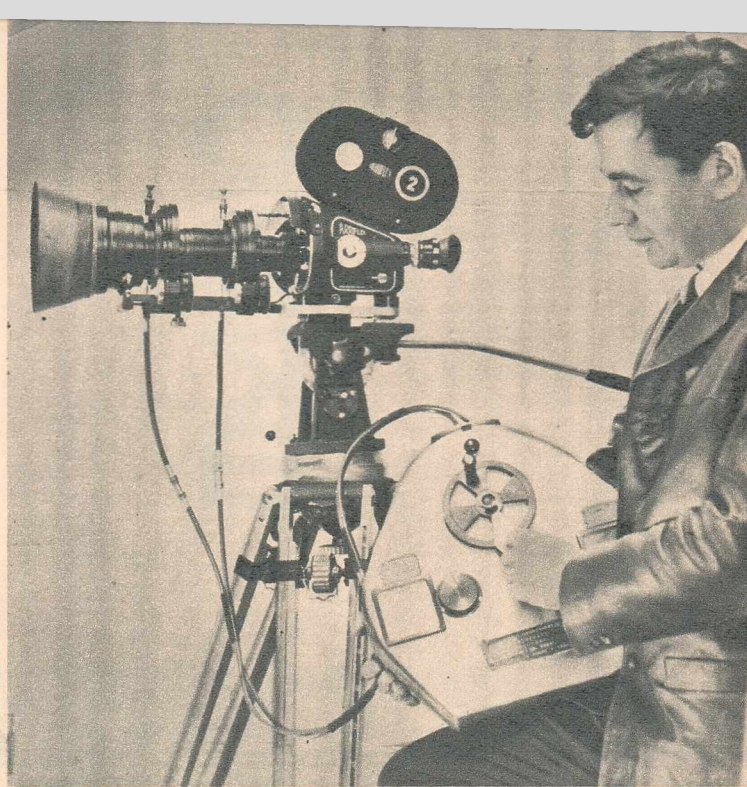
Un automobil nu se face din fier sau oțel obișnuit. Piesele lui — ca și ale altor mașini și agregate — trebuie călțite, altfel s-ar uza încă din primele ore de întrebuințare. A le călți înseamnă de fapt a le spori duritatea,

în special la suprafață. Cu ani în urmă, operația aceasta era foarte anevoioasă: piesa se încălzea puternic în cuptor, după care se răcea etc. Totul dura cam 24 de ore. Apoi s-a descoperit călțirea superficială cu aju-

Prof. Petre Vancea
la «masa de lucru».

Trans-trav-ul — și ing. Toma Răduț
unul dintre inventatori —
în acțiune.

torul curentului electric. Piesa se fixează într-o bobină alimentată cu un curent de frecvență medie (1 000—10 000 Hz), acolo se înroșește rapid și apoi se introduce în apă. În doar două minute!

Metoda aceasta a început să fie aplicată la noi în țară de prin 1952—1953. Curînd s-a trecut și la fabricarea instalațiilor. Bobina unde se produce călirea e relativ simplă, dar convertizorul de medie frecvență care-i furnizează curentul este o mașină destul de complicată. Acest aparat are menirea de a modifica, de a «converti» curentul rețelei de la frecvența de 50 perioade pe secundă (Hertzi) la circa 8 000 de Hz.

Sarcina de a construi agregatele i-a revenit actualei Uzine de mașini electrice-București. Mai exact — inginerului VICTOR BUNEA, care încă pe atunci avea la activul său mai bine de 30 de ani de lucru numai în domeniul mașinilor electrice. Cu doi ani înainte i se decernase Premiul de Stat pentru contribuția adusă la realizarea primului transformator de înaltă tensiune construit în țara noastră. Acum avea să participe la făurirea întiiului convertizor de medie frecvență produs în România.

CUM SĂ TRECEM «PRAGUL»?

— Desigur — își amintește ing. V. Bunea, n-a fost ușor. Lipsa de experiență și-a spus cuvîntul, a trebuit să apelăm la proiecte străine. Dar adevăratele dificultăți au apărut — sau, mai exact, ne-am dat seama de ele — mai târziu. Convertizoarele aveau tot felul de cusururi: erau voluminoase, grele, cu randament relativ mic — doar 78 la sută. Apoi se defectau des, făceau zgomot. Cele mai mari neajunsuri le produceau însă așa-numitele «virfuri ale caracteristicii». Adică, la un moment dat în convertizor apărea un «prag-limită» al sarcinii, care nu putea fi depășit cu nici un chip.

— Dar constructorii de convertizoare din alte țări cum procedau pentru a nu întâmpina asemenea dificultăți?

— Nicicum. Pentru că neajunsurile de care v-am vorbit nu erau specifice numai convertizoarelor românești, ci se făceau simțite la toate instalațiile de acest fel construite în lume!

— Și totuși, le-ați lichidat.

— Da, dar pentru aceasta a trebuit să-mi dau seama că pricina consta în lipsa — pe plan mondial — a unei teorii satisfăcătoare a acestor mașini. Am început atunci să studiez, să fac încercări. Am fost ajutat de uzină, de laboratorul ei. Am colaborat mai ales cu profesorul dr. inginer Andrei TUGULEA de la Institutul politehnic din București și cu doi colegi din întreprindere, tehnicianul proiectant Gheorghe SALCEANU și muncitorul Ion BUNCEANU. I-am amintit în special pe aceștia deoarece ei sint coautori a două dintre cele trei bre-

vețe care «acoperă» invenția — noul convertizor de medie frecvență.

— Spuneți că ați început să studiați teoria acestor mașini.

— Da, și cu timpul am elaborat o asemenea teorie. Rezultatele cercetărilor au fost publicate în revista de specialitate a Academiei, în prestigioasa publicație britanică «Proceedings of I.E.E.» și în alte reviste străine. Cu ajutorul acestei teorii am putut să arăt cum apare în mașină pragul limită al sarcinii, care e valoarea lui și cum se determină. Descoperind acest lucru, am arătat ce trebuie făcut pentru a ridica acest prag la valori mult mai mari.

DE LA RECLAME LUMINOASE LA BETATRON

Pornind de la concluziile teoretice, ing. V. Bunea a modificat construcția mașinii, realizînd cel mai bun convertizor de medie frecvență cunoscut azi în lume. Dovadă — printre altele — Medalia de aur care i s-a decernat în anul 1969 la Salonul internațional al invențiilor de la Viena. Fără a intra în amănunte, e de ajuns să arătăm că noul convertizor românesc elimină dificultățile create de «pragul limită» și are cel mai ridicat randament cunoscut pînă acum la acest gen de mașini: 83 la sută. Cele 5 la sută diferență înseamnă foarte mult cînd scotești cantitatea de energie electrică economisită. Totodată, convertizorul inginerului Bunea are un preț de cost scăzut, un gabarit redus, e complet silențios și prezintă o mare siguranță de funcționare.

Noul convertizor, purtînd marca Uzinei de mașini electrice-București, a intrat în dotarea multor întreprinderi din țară. El poate fi văzut lucrînd, între altele, la «Independența» din Sibiu, la «Semănătore», iar în hala nouă a uzinei «Tractorul» se află o întreagă «baterie» formată din 15 asemenea mașini. Această realizare a științei și tehnicii românești a intrînit aprecierile favorabile a numeroși specialiști străini. Convertizorul a fost brevetat în nouă țări, a fost solicitat de reprezentanții a numeroase firme din străinătate, iar atunci cînd a fost expus la Viena a venit acolo special, spre a se interesa îndeaproape de el, o delegație de ingineri francezi...

— Tovarășe Bunea, știu că această mașină nu e singura invenție pe care ați brevetat-o. Sinteți, încă din tinerete, un pasionat căutător de idei noi. În palmaresul dv. personal, ce «număr de înregistrare» poartă convertizorul?

— E a douăsprezecea invenție. Și a opta aplicată.

— Din ce domeniu erau celelalte?

— Tot din domeniul mașinilor electrice. Începînd de la o instalație pentru reclamele luminoase și pînă la un dispozitiv destinat betatronului românesc.

— Acum la ce lucrați?

— Caut să aduc o serie de noi îmbunătățiri convertizorului și, totodată, mă preocup

de un nou tip de generator pentru autovehicule, care, sper, va fi aplicat la noile automobile românești.

UN TERMEN CARE NU FIGUREAZĂ ÎN NICI UN DICȚIONAR

«Trans-trav» — iată un termen pe care, cel puțin deocamdată, nu-l veți găsi în nici un fel de dicționar sau lexicon tehnic. El figurează însă în palmaresul celui de-al 5-lea Salon de invenții și produse noi (Londra — 1969), unde a obținut Medalia de aur.

Invenție românească, trans-trav-ul reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea tehnicii și mijloacelor de expresie cinematografică. Dar despre ce este vorba? Ne răspunde unul dintre inventatori, inginerul TOMA RĂDUȚ de la Studioul cinematografic-București.

— Ca să folosim termenii sub care a fost brevetat — ne spune interlocutorul nostru — trans-trav-ul este o metodă și un dispozitiv. Ideea aparține operatorului SERGIU HUZUM. A elaborat-o pe cînd lucra la studioul de filme documentare «Alexandru Sahia», apoi, fiind chemat să realizeze alături de regizorul Lucian Pintilie filmul «Duminică la ora 6», a vrut să o aplice în practică. Mie mi-a revenit sarcina de a crea dispozitivul care să permită, concret, utilizarea acestei concepții. Pe atunci nu mă gîndeam că voi fi autorul unei invenții, ci am încercat doar să realizez tehnic concepțiile lui Huzum. Iată, așadar, pe scurt, cum au apărut cele două invenții — metoda și dispozitivul — reunite în trans-trav. Însăși denumirea arată că la baza lui stau două procedee de filmare: «trans» vine de la transfocator, iar «trav» — de la traveling.

— Prin urmare, trans-trav-ul îngemănează două procedee binecunoscute în cinematografie. Deoarece nu toți cititorii noștri sint familiarizați cu ele, ați vrea — pentru a înțelege mai bine ce aduce nou invenția dv. și a operatorului Sergiu Huzum — să ne spuneți ce este travelingul și transfocatorul?

BENEFICIAR: SPECTATORUL

— Travelingul este un procedeu prin care se obține apropierea sau depărtarea de subiectul filmat fără a modifica unghiul de filmare. Acest efect se realizează instalînd camera de luat vederi pe un cărucior care este împins spre subiectul filmat sau, dimpotrivă, este depărtat de el. Transfocatorul este tot un procedeu de apropiere sau depărtare de obiectul a cărui imagine vrem s-o

fixăm pe peliculă, numai că aparatul rămîne fix, senzația amintită realizîndu-se prin schimbarea unghiului de filmare. Astfel, imaginea se mărește sau se micșorează pe peliculă, oferînd impresia că ceea ce s-a filmat s-a apropiat sau — respectiv — s-a depărtat de obiectul aparatului.

— Prin urmare, același efect ca la traveling?

— Da, cam același efect, cu deosebirea evidentă că prin transfocare nu se modifică și perspectiva — adică planurile din fața și din spatele subiectului — așa cum se întîmplă cînd se utilizează travelingul.

— Ce rezultă din combinarea celor două procedee?

— O mulțime de efecte care oferă noi valențe modalităților de expresie cinematografică. De pildă, se poate realiza o încadrare fixă, constantă, pentru subiectul principal, în timp ce spațiul din jurul lui devine variabil. Mai concret: aparatul trans-trav permite ca o dată cu apropierea de actor a camerei de luat vederi să se mărească și unghiul. De aici — o accentuare a perspectivei, care, pe ecran, creează senzația că spațiul s-ar... extinde. Depărtînd aparatul de subiect, efectul e invers, spațiul se «contractează». Instalația face posibilă și combinarea filmărilor obișnuite cu trans-trav, trecerea de la un sistem la altul putîndu-se face ori-cînd, în orice moment al filmării. Dacă ați văzut «Duminică la ora 6» poate că nu v-au scăpat aceste imagini pline de efect care au sporit, incontestabil, valoarea artistică a filmului.

TRANS-TRAV-UL PESTE HOTARE

— Știu că Sergiu Huzum face un film pentru un studio de televiziune din străinătate. Folosește trans-trav-ul?

— Bineînțeles.

— Cînd ați prezentat prima oară trans-trav-ul peste hotare?

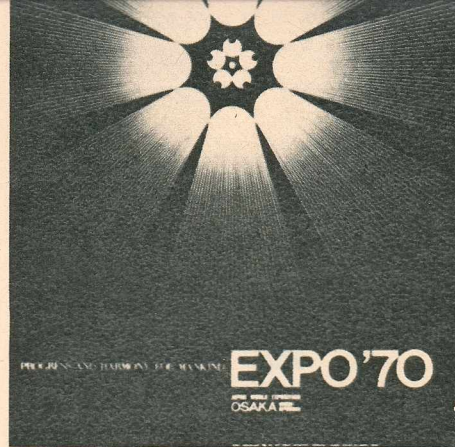
— În 1968, la Congresul de la Bruxelles al Uniunii internaționale de tehnică cinematografică, unde am proiectat un film experimental.

— Cum a fost primit filmul?

— I s-a acordat o mențiune și a stîrnit interesul multor specialiști, interes care a crescut și mai mult după distincția primită la salonul londonez.

OSAKA

EXPO '70

Unul
dintre așizele
viitoarei expoziții.

Correspondență specială de la Florea ȚIU

PE MĂSURĂ CE DATA DESCHIDERII SE APROPIE, ORGANIZATORII «EXPO '70» INTENSIFICĂ PUBLICITATEA ÎN LEGĂTURĂ CU PRIMA MANIFESTARE MONDIALĂ DE ACEST GEN CARE VA AVEA LOC ÎN ASIA. TOTUL ESTE PREZENTAT LA SUPERLATIV: CEA MAI MARE DIN LUME PÎNĂ ÎN PREZENT, CELE MAI MULTE ȚĂRI PARTICIPANTE, CEA MAI INTERESANTĂ PRIN STRUCTURĂ ȘI CONȚINUT DE IDEI, PRIN TEMA ÎNSĂȘI DE «PROGRES ȘI ARMONIE PENTRU OMENIRE» — SÎNT EXPRESII NELIPSITE ÎN ORICE ARTICOL REFERITOR LA «EXPO '70». DAR CHIAR ȘI DINCOLO DE EFERVESCENTA PUBLICITARĂ, EXPOZIȚIA DE LA OSAKA SE ANUNȚĂ GRANDIOASĂ PRIN AMPLOAREA CONSTRUCȚIILOR, PRIN NIVELUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE. ZONA FRĂMÎNTATĂ A COLINELOR SENRI A FOST ACOPERITĂ PE O SUPRAFAȚĂ DE 3 328 000 mp DE CIRCA 80 DE PAVILIOANE DE LINIILE SINUOASE ALE MONORAIULUI, DE PARCURI, GRĂDINI, PIETE PUBLICE, — ÎN TOTAL ȘAPTE, PURTÎND DENUMIREA ZILELOR SĂPTĂMÎNII — DE SALA FESTIVALURILOR, PESTE CARE S-A RIDICAT ACOPERIȘUL URIAȘ DIN ȚEVI DE ALUMINIU. LUCRĂRILE PENTRU CONSTRUIREA CLĂDIRILOR ȘI PAVILIOANELOR, DRUMURILE DE ACCES ALE EXPOZIȚIEI, CONCEPTE DE ARHITECTI ȘI ORGANIZATORI CA «O LUME MODEL A VIITORULUI», SÎNT ACUM APROAPE COMPLET TERMINATE.

Osaka- DATE ȘI CIFRE

- Osaka este considerat cel mai vechi oraș japonez. În anul 651 era capitală imperială și principalul port și centru de schimb al țării.
- Orașul este situat în aproximativ centrul țării, în golful cu același nume, pe malul Mării Seto-no-uchi, comunicînd prin strîmtoarea Kii și cu Oceanul Pacific.
- Traficul de mărfuri, totalizînd, în 1968, 46 000 000 tone și înregistrînd anual o creștere de 3-4 000 000 tone, face din Osaka un mare port internațional.
- Ca mare centru comercial, acoperă jumătate din comerțul exterior al Japoniei.
- Din punct de vedere al numărului de locuitori este al doilea oraș al țării, iar ca dezvoltare industrială (șantiere navale, fabrici de mașini-unelte, textile, conserve, industrie siderurgică, chimică, electronică) concurează capitala.
- Pentru că e situată în delta fluviului Yodo și construită pe un păienjenis de canale traversate de nu mai puțin de 1 700 poduri și podete, Osaka este supranumită «Veneția Orientului».
- Pînă în 1974 lungimea totală a autostrăzilor sale suspendate se va dubla, ajungînd la 46 km, și, tot atunci, rețeaua rutieră pentru trafic rapid a orașului va totaliza 120 000 km.

Din 1851, cînd la Londra a fost organizată prima expoziție mondială, expozițiile universale au trecut prin trei perioade. Pînă la primul război mondial ele au contribuit la răspîndirea în lume a ultimelor descoperiri ale științei și tehnicii. Pe rînd, ele au adus în atenția lumii producția de masă a «foilor de sticlă», a geamurilor (Londra—1851), a liftului (New York—1853), a betonului armat (Paris—1855), a mașinilor-unelte și de tipărit (Londra—1862), a generatoarelor electrice (Paris—1867), a mașinilor de scris și de cusut (Philadelphia—1876) etc. Expozițiile (1926 și 1939) dintre cele două războaie și-au lărgit preocupările, incluzînd progresele realizate în materie de cultură. După al doilea război mondial aceste manifestări internaționale de prestigiu și amploare și-au propus să oglindească, paralel cu progresele tehnicii și îmbogățirea tezaurului cultural, ideea de umanism și înțelegere între popoare. «Civilizația științifică și umanismul» — tema expoziției mondiale din Bruxelles (1958) avea în vedere renașterea lumii după ultimul război mondial, iar expoziția de la Montreal, sub-

Seară
la Osaka.

titulată «Omul și lumea lui», prezenta sub diverse aspecte trecutul, prezentul și viitorul omenirii.

«WA» — ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR

Întreaga concepție a lui «Expo '70» este axată pe ideea «Progres și armonie pentru omenire», propunându-și să adâncească conceptul de afirmare a umanității, prezent în cele două expoziții anterioare. Organizatorii lui EXPO '70» consideră că ideea de armonie — «Wa» — care va domina această manifestare poate să contribuie la apropierea momentului când omenirea va păși în sfârșit într-o eră a păcii, temnității și bunăstării generale. Pe

planeta noastră există în prezent prea multe incompatibilități. Întreaga gamă de cuceriri științifice, de inovații tehnice progresează rapid, dar din nefericire aceste progrese sînt încă departe de a aparține întregii omeniri. În același timp, în pofida dorinței oamenilor de a se bucura de o pace generală și durabilă, continuă să se mențină focare ce o amenință. Japonia a plătit un tribut greu în cel de-al doilea război mondial: «Expo '70» va trebui să fie — în concepția organizatorilor — oglinda dorinței ei de pace.

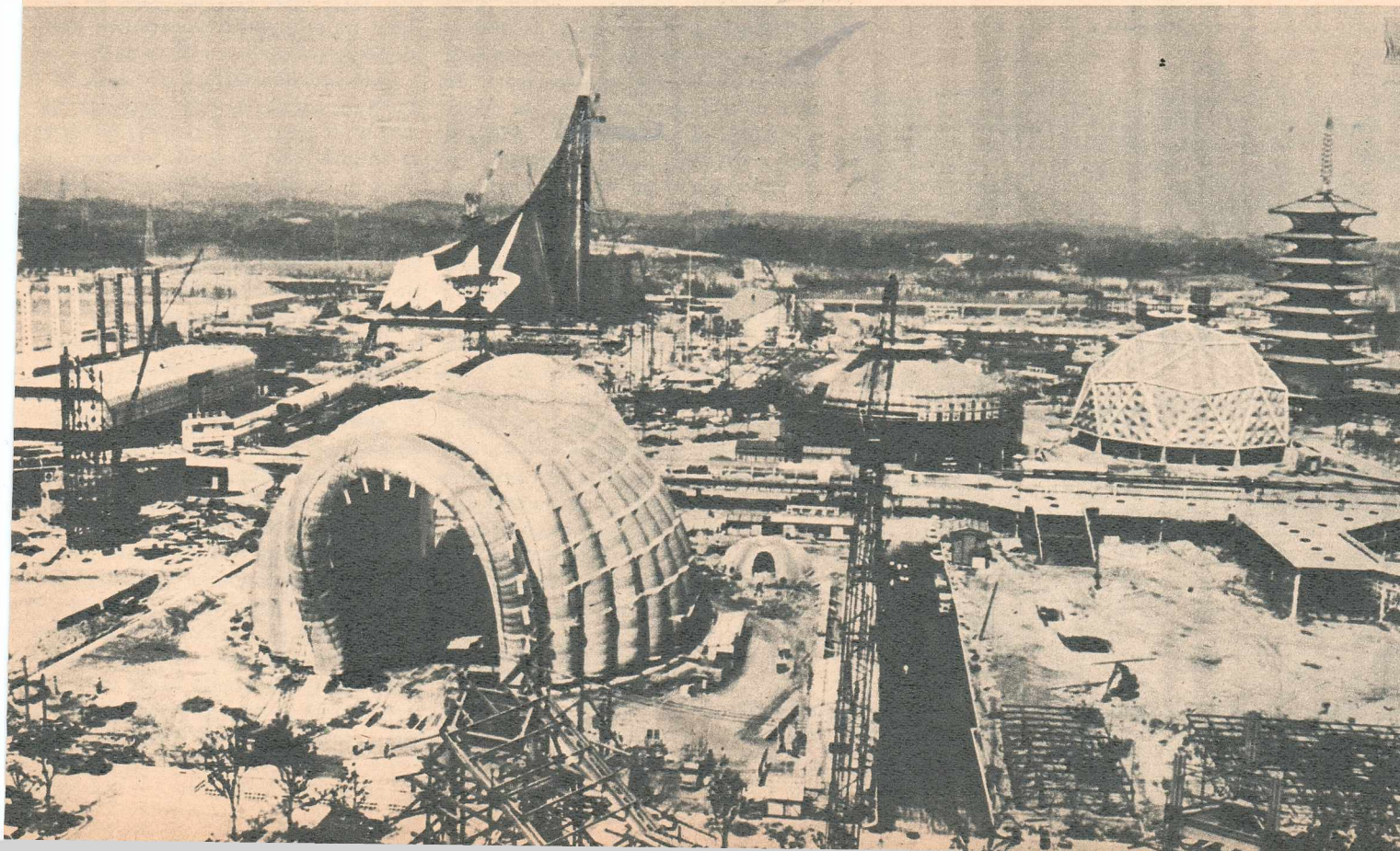
În procesul de elaborare a proiectului de ansamblu echipa de experți a întâmpinat dificultăți în legătură cu felul în care să sublinieze ideea centrală de progres și armonie a expoziției. În

cele din urmă s-a hotărît să se construiască în așa fel încît aceasta să reiasă din amplasarea, în plin centru, a unei zone-simbol, iar în jurul ei, în pavilioane mari, realizările țării participante, întregul ansamblu apărînd astfel ca o vastă arie în formă de Colo-seum. Dorind ca accentul să cadă pe zona-simbol, organizatorii i-au acordat un spațiu de peste 130 000 mp de la poarta principală, unde se oprește autostrada ce leagă colinele Senri de Osaka, și ocupînd toată partea centrală a expoziției. În mijlocul zonei simbol se află Piața festivalurilor, peste care s-a construit, dintr-un material plastic ușor și foarte rezistent, un uriaș acoperiș transparent, lung de 302 metri și lat de 108, sprijinit de stâlpi metalici înalți de

30 de metri. În «Turnul soarelui», «Turnul mamei» și «Turnul tineretului» se vor organiza expoziții în legătură cu apariția vieții, evoluției ființelor, dezvoltării rasei umane, precum și a viitorului omenirii. Spațiul de expunere din zona-simbol a fost amenajat de un grup de arhitecți îndrumați de Taro Okamoto. Subsolul, parterul și etajul vor simboliza trecutul, prezentul și, respectiv, viitorul omenirii. În Piața festivalurilor vor da spectacole artiști de renume mondial, se vor programa festivaluri de artă populară și tradițională japoneză și din țările participante, se va dansa și cînta. Tot aici vor fi organizate concursuri de frumusețe, iar un robot electronic uriaș va «fabrica» automat ploaie, zăpadă, ceață, repro-

◀ Tsuten-kaku, — lumea nouă — «cartierul distracțiilor», al cinematografeilor, magazinelor și localurilor.

▲ Cîteva dintre cele 205 interprete și ghizi de pe acum recrutate și pregătite pentru a fi de un real ajutor milioaneilor de vizitatori ai expoziției.

◀ Așa arăta șantierul Expoziției mondiale 1970 în zilele de pregătiri febrile de la sfîrșitul acestui an. În prim-plan — un «palat» pneumatic construit din materiale sintetice. Proiectat pe fundal, pavilionul Uniunii Sovietice, de forma unui uriaș steag roșu.

Yoshio Yamamoto,
proiectantul principal
al lui «Expo '70».

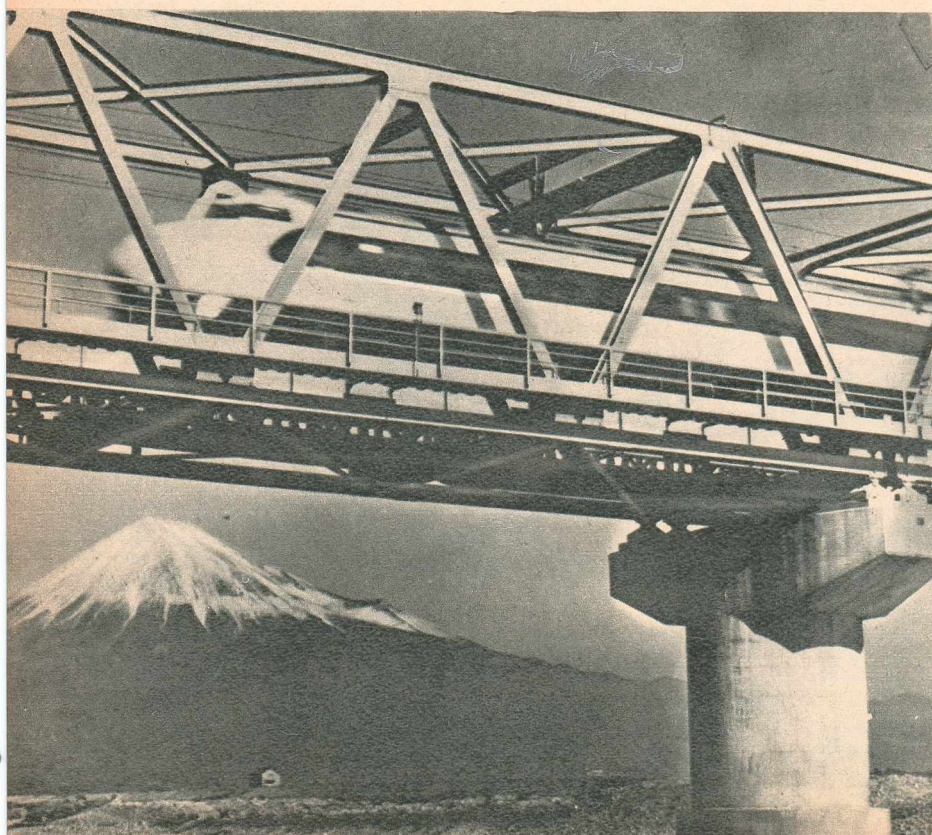
OSAKA

EXPO
'70

Automobil
electric
pregătit
pentru
«Expo '70».

Circulind
cu 200 kilometri pe oră,
acest superexpres
parcurge distanța
dintre Tokyo și Osaka
în trei ore
și 10 minute.

ducînd pe rînd clima celor patru anotimpuri.

În partea de nord a acestei piețe au fost construite Galeriile de artă ale omenirii. În cele patru etaje ale pavilionului vor fi expuse 500 dintre cele mai reprezentative opere de artă din întreaga lume. În încăperi a căror temperatură, umiditate și iluminare sînt controlate automat, arta Occidentului va fi confruntată cu cea a Orientului, arta japoneză constituind un punct de contact. Vor fi ilustrate cronologic zoriile creației, vocea antichității, artele sacre, contrastul dintre Orient și Occident, mersul spre libertate și tendințele contemporane.

CĂLĂTORII ÎN PREZENT ȘI VIITOR

Cît despre zona de expunere, aceasta reflectă o competiție de idei și soluții arhitectonice dintre cele mai îndrăznețe. Pavilioanele construite pe colinele ce împrejmuesc lacul artificial — cele mai mici spre centru și cele mai mari spre extremități — sînt o oglindă vie a arhitecturii viitorului. Țara-gazdă ocupă — cum e și firesc — cel mai mare spațiu de expunere. În cele cinci pavilioane, dispuse în forma petalelor florii naționale «sakura» — floarea de cireș — în expoziția intitulată «Japonia și poporul japonez» vor fi prezentate realizările în economie, artă și cultură dinainte, dar mai ales de după restaurarea Meiji de la 1868, cînd Japonia a deschis porțile civilizației și culturii moderne. În afară de aceasta, aproape patruzeci de firme japoneze vor avea pavilioane proprii: expoziția prezentată în pavilionul gigantilor siderurgiei japoneze se va numi «Cîntecul oțelului», tema pavilionului industriei de jucării va fi «Fîntîna frumuseții, dragostei și speranței», inspirată din cele «O mie și una de nopți» și din basmele japoneze; firmele producătoare de mașini de cusut și obiecte de uz casnic și-au ales ca temă tot dragostea, propunîndu-și să organizeze și ceremonii de căsătorie, așa cum au loc în diverse țări ale lumii; în pavilionul «Midori» va fi prezentată o «cinerama totală» — filmele fiind proiectate pe toți pereții și pe tavanul sălii — pe aceeași temă a dragostei și căsătoriei; firmele constructoare de nave și cele electronice își vor invita vizitatorii într-o călătorie în viitor, în lumea visurilor, la bordul navelor rachetă-amfibie și cu ajutorul emisiunilor de televiziune, pe ecrane gigantice.

Zona de amuzament va oferi posibilități de recreere diverse în complexele denumite «Daidarasaurus» și «Pămîntul fantastic», cel dintîi fiind o colecție de vehicule de o factură total inedită, care vor circula prin tuneluri, vor trece prin cascade, prin tuburi suspendate și se vor plimba pe fundul oceanului, iar cel de-al doilea oferind vizitatorului posibilitatea de a parcurge «străzile lumii», de a poposi pe «pămîntul răspunsurilor» — unde pereții vorbesc — și pe «pămîntul tău însuși», unde sînt ilustrate fenomenele de halucinație, iluziile senzoriale, amnezia etc.

PENTRU CELE 50 DE MILIOANE

Pentru a face față afluenței celor aproximativ 50 de milioane de persoane care, potrivit ultimelor sondaje, vor vizita «Expo '70», s-au prelungit autostrăzile și highways-urile care lea-

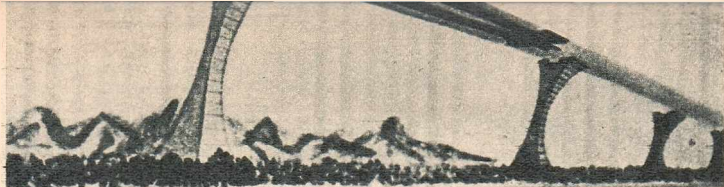
gă colinele Senri de Osaka și de sistemul de autostrăzi dintre orașele Kobe și Nagoya. Noul aeroport internațional situat în imediata apropiere a lui «EXPO '70», a și fost dat în exploatare. Pentru transportul în interiorul expoziției se amenajează «alei mobile» în lungime de mai bine de trei kilometri, care vor permite vizitatorilor să treacă de la un pavilion la altul și să viziteze întreaga expoziție fără să facă un pas. De la un etaj la altul al pavilioanelor vor funcționa lifturi rapide și scări mobile, pe care vor circula simultan mii de persoane. Vizitatorii vor avea la dispoziție peste 200 de interpreți și ghizi, vorbind șase limbi de mare circulație. Uriașul parking ce va găzdui 24 000 automobile este gata. Întrucît expoziția va fi deschisă între 15 martie și 13 septembrie, pentru perioada căldurilor de vară s-a prevăzut un sistem central de condiționare care va pompa aer proaspăt și rece în toate pavilioanele și aleile acoperite ale expoziției.

NELINIȘTI, DIFICULTĂȚI...

În ciuda eforturilor depuse, cei însărcinați cu îndeplinirea programelor de construcții au serioase motive de neliniște. În primul rînd, spațiile rămase libere din incinta expoziției: cinci țări din totalul de 76 înscrise nu începuseră, nici cu patru luni înaintea deschiderii oficiale, construirea pavilioanelor, iar alte 28, care promisese că vor expune în pavilioanele mici, construite de Asociația japoneză pentru «Expo '70», nu semnaseră contractele finale pentru participare. În consecință, se consideră că nu ar fi exclusă, așa cum se și discută, retragerea unor țări care își anunțaseră participarea. Mai există și alte probleme, printre care, de pildă, cazarea numeroșilor vizitatori. Chiar și în limitele cifrei inițiale, circa 30 000 de vizitatori nu ar fi putut fi cazați nici dacă toate hotelurile regiunii Kinki — care cuprinde orașele Osaka, Kyoto, Nara și Kobe — ar fi fost puse exclusiv la dispoziția organizatorilor expoziției. Pentru martie-aprilie, lunile turistice de vîrf, perspectivele sînt și mai sumbre. Dată fiind cererea mare de camere, nu este exclus ca hotelierii să-și majoreze prețurile cu 50 la sută.

Ceea ce neliniștește și mai mult oficialitățile japoneze este perioada în care va fi deschisă expoziția, întrucît ea include acel moment extrem de critic de la 23 iunie 1970, cînd expiră termenul de valabilitate al Tratatului de securitate japo-american, motiv pentru care întregul an este considerat aici un «an politic crucial» și întîmpinat printr-o intensă campanie de împotrivire față de alianța militară cu S.U.A. Principala lozincă este: «Aboliți tratatul!»

Pentru a obține cea mai mare participare din istoria expozițiilor mondiale, Japonia a depus eforturi pentru a aduce la Osaka majoritatea țărilor afro-asiatice și, în mare măsură, a reușit. În culise se discută însă că acestor țări, care întîmpină la ele în țară dificultăți economice și politice, le va veni greu să atragă atenția vizitatorilor, în concurență cu pavilioanele națiunilor mari și ale unor importante firme particulare. Pentru ca acest contrast să fie cît mai puțin sesizabil, se afirmă că Asociația «Expo '70» și guvernul japonez își propun să acționeze cu deosebit tact.

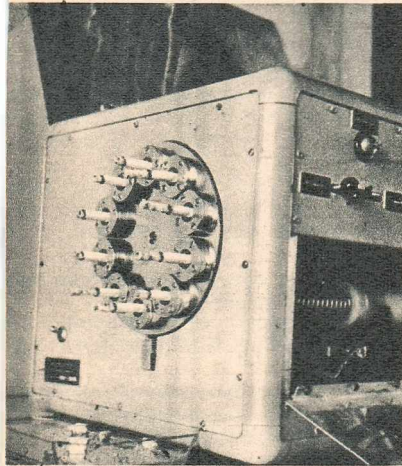

UN „CONCORDE“ AL USCATULUI

În momentul de față în Japonia, în unul din cele mai reputele centre științifice din țară — Universitatea Meijo din Nagoya — se fac experiențe la scară redusă cu un vehicul care pare desprins direct din paginile unui roman de anticipație. Este vorba de proiectul profesorului Ozawa: un tren pentru o mie de pasageri, cu trei motoare turboreactoare. Viteza maximă: 960 km pe oră! Și nici măcar această cifră nu este o limită. Concomitent se experimentează o variantă cu patru motoare care pot dezvolta 1 224 km pe oră...

După cum se vede și din desenul alăturat, între pilonii care constituie o cale ferată sui-generis nu există... nimic. Și totuși trenul nu se prăbușește, deoarece lungimea sa depășește distanța dintre doi piloni. Observați forma fuzelajului (căci la o asemenea viteză nu mai are rost să folosim termeni... feroviari): ea amintește pe cea a avionului de pasageri supersonic «Concorde». În adevăr, trenul profesorului Ozawa este un «Concorde» al uscatului.

reflector științific

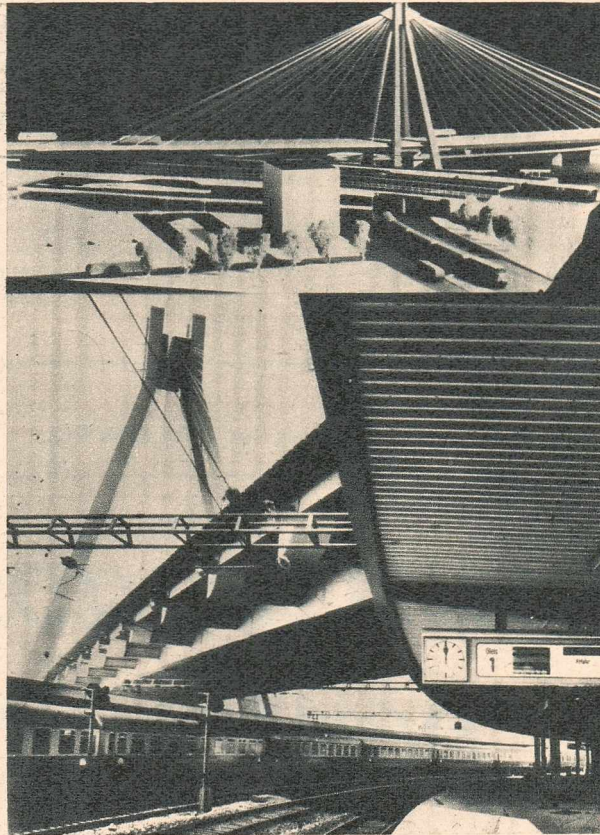

LUMINĂ PRIN... CABLU

Fibrele optice confecționate din mase plastice au început să-și găsească interesante aplicații în industria de automobile. Aceste fibre, înglobate într-un mănunchi sub forma unui cablu flexibil, asigură o reflexie totală a luminii primite la una din extremități, astfel încât o transmite la cealaltă extremitate. Cu ajutorul unor astfel de cabluri se simplifică foarte mult iluminarea aparatului de bord și a becurilor de control ale farurilor și semnalizatoarelor laterale, în sensul că sursele de lumină pot fi montate în locuri ușor accesibile, transmiterea luminii la bord fiind făcută cu ajutorul unor cabluri flexibile.

CE SIMTE O MAȘINĂ.

Deliciile fumatului sînt necunoscute acestei mașini, care «consumă» într-o singură repriză vreo duzină de țigarete — performanță care ar stîrni invidia chiar a celui mai inveterat fumător. Acest nou patent nu este însă de natură să liniștească pe adepții tutunului; el servește la analiza ultrarapidă a conținutului în nicotină al diferitelor tipuri de țigarete. Datele vor furniza, firește, argumente antifumătorilor.

GARĂ... CU ETAJ

Specialiștii au numit noua gară centrală a orașului industrial Ludwigshafen (R.F.G.) acum șapte ani, cînd a fost plănuită construcția ei, «unul dintre cele mai îndrăznețe proiecte de circulație din Europa». Acum, acest nod de cale ferată pentru circulația locală, cel mai modern din Republica Federală a Germaniei, a fost pus în funcțiune. Trenurile traversează gara pe planuri diferite, după cum reiese din machetă (sus). Deasupra întregii instalații se bolțește o șosea suspendată pe un pilon de oțel înalt de 72 de metri — noul simbol, vizibil din depărtare, al tînarului oraș de pe Rin.

DIN ALTE LUMI

Această fotografie ne transportă parcă în lumea preistorică... din atelierul de trucaje al unui studiu hollywoodian sau într-un mare muzeu de științe naturale. Și totuși animalele sînt vii: trei iguane din insulele Galapagos. Fotografiate de aproape, ele ne vorbesc despre lumi dispărute.

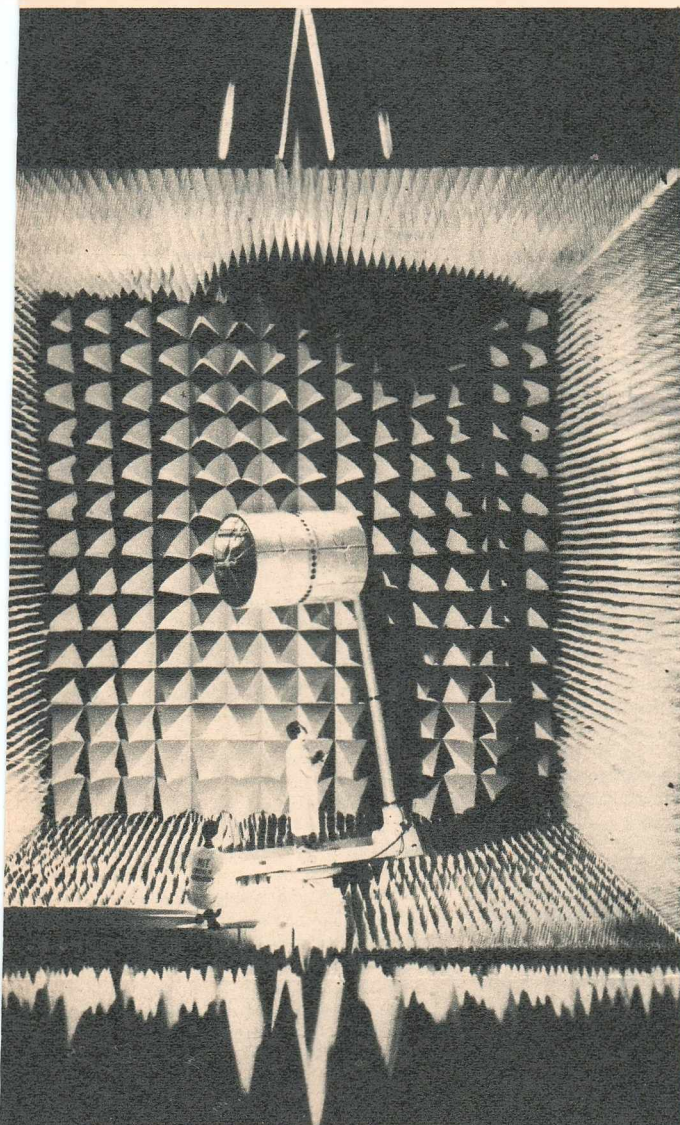
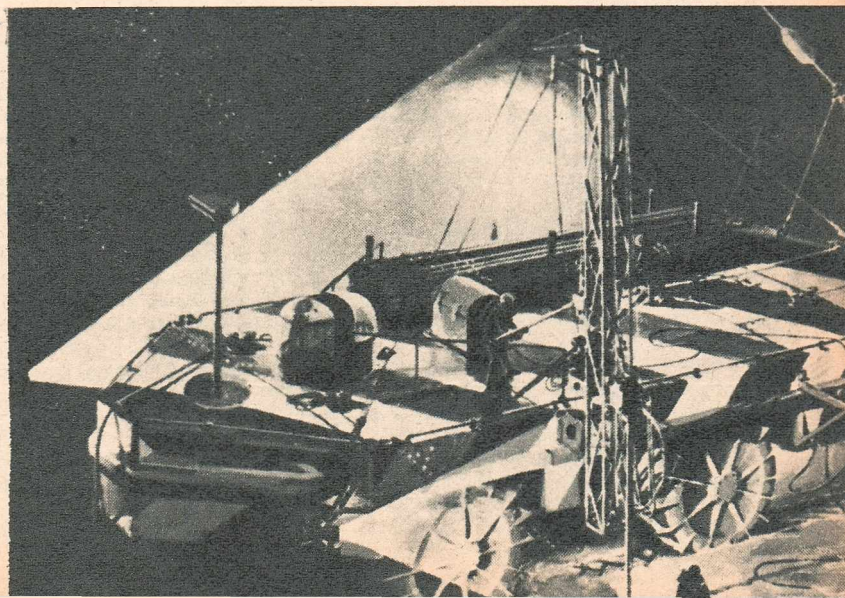
FOTOGHICITOARE

Această imagine bizară, desprinsă parcă dintr-un film științifico-fantastic, reprezintă de fapt un nou satelit de telecomunicații supus unor experimentări în laboratoarele faimosului Massachusetts Institute of Technology. Microundele produse în complicata instalație sînt reflectate de satelit, tehnicienii avînd astfel posibilitatea să urmărească funcționarea lui în condiții de laborator.

SUBMARIN PE ROATE

Este unicul din lume și se află actualmente în construcție în Marea Britanie. Originala navă se va putea cufunda pînă la 183 m și, grație roților, se va deplasa cu ușurință pe fundul apelor pentru exploatarea miniere sau cercetări marine.

Roddy Latterday nu uitase că era ziua soției, căci dimineață, înainte de plecare, Sue îl rugase să se înapoieze devreme ca să aibă răgaz să facă un duș și să se schimbe în vederea seratei. Poftise citiva dintre prietenii cei mai apropiați la petrecerea ce urma să înceapă cu un cocteil la 6,30, iar Roddy făgăduise să iasă devreme de la birou, așa încît cel mai târziu la 5,30 să fie acasă.

— În orice caz, îl dăscălise Sue, să nu care cumva să dai buzna în ultimul moment în vreuna dintre scorburile alea nenorocite de pe Travis Avenue ca să-mi iei un cadou. Mai bine să nu-mi aduci nici un cadou de ziua mea decît să treci pragul uneia dintre scorburile alea nesuferite, unde bărbaților ca tine, care nu cumpara cadou pentru ziua nevastă decît în ultimul moment, li se oferă whisky. Pur și simplu n-ai putea să rabd o nouă rușine ca aceea încercată anul trecut de ziua mea, și a doua zi să te văd fotografiat la jurnal, rînjind prostește în arestul poliției. Dacă s-ar mai întîmpla o dată treaba asta, o să creadă lumea că întotdeauna așa obișnuiești să-mi serbezi ziua, de bucurie că am mai îmbătrînit cu un an.

— O să mă feresc strașnic — făgăduise Roddy spășit.

Sue îl ascultase în tăcere, plină de neîncredere.

— Afară de asta — spusese Roddy — află, te rog, că de fiecare dată de ziua ta eu nu adaug ci scad un an anilor tăi. De aia și serbez cu atîta plăcere ziua ta. Știi cîți ani împlinești acum? Șaisprezece. Iar la anul ai să împlinești cincisprezece. Ține minte lucrul ăsta, Sue.

— Lasă, Roddy — răspunse Sue amuzată. Că doar știe bine toată lumea că am douăzeci și șase și se vede bine că atîția am.

Roddy își pusese în gînd să cumpere cadoul pentru Sue în pauza pentru masă — un obiect de uz personal și cu semnificații sentimentale pe care să i-l înmîneze cînd or veni musafirii cu darurile lor. Întîrzie însă peste măsură la restaurant și la 2,30 se văzu nevoit să alerge într-un suflet îndărăt la birou. Își făcu o însemnare și o așeză pe masa de lucru ca să nu uite că trebuie să plece mai devreme de la birou, pentru ca în drum spre casă să cumpere un cadou pentru Sue.

Era exact 4,30 cînd Roddy ieși de la birou și o luă la vale înspre Travis Avenue, îndreptîndu-se spre locul de parcare, unde obișnuia să gareză mașina. De o parte și de alta a bulevardului se înșirau nenumărate prăvălii — prăvăliile pe care Sue niciodată nu le numea alt fel decît scorburi nenorocite, însă majoritatea expuneau mănuși, pantofi sau rochii, și dînsul hotărîse să cumpere un lucru pe care Sue să-l poată purta sau folosi fără ca să mai umble să-l schimbe sau să-l ajusteze. Nu se opri nici o clipă în fața vitrinelor cu giuvaere, fiindu-i teamă că de-ar intra în prăvălia unui bijutier avea să cheltuiască mai mult decît 20 sau 25 de dolari, cît socotise că-i dădea mina să cheltuiască.

Ajunsesse la citiva pași de locul de parcare, cînd zări vitrina atrăgătoare a unui mic magazin de lenjerie fină. N-avea nici cea mai mică îndoială că Sue l-ar fi categorisit drept o scorbură nenorocită, dar era tîrziu și făgăduise să fie acasă la 5,30. Roddy deschise ușa și intră. Înăuntru nu se afla nici un client și fu bucuros că nimerise într-o prăvălie în care va putea să tergiască fără a fi nevoit să aștepte. Surizătoare, o doamnă corpulentă de 45-50 de ani se ivi de undeva din fundul localului.

— Bună ziua — îl salută ea jovial.

— Bună ziua — răspunse Roddy, cercetînd cam stingherit exponatele de lenjerie de care era asediat.

— Eu sînt miss Gertrude — proprietara magazinului, se prezentă doamna. Cu ce aș putea să vă servesc? Am citeva modele foarte cochete și, din fericire, în momentul de față sînt făcute bine.

— Caut un cadou pentru soția mea — explică el, vorbind scurt și sacadat. E ziua ei și aș dori un obiect pe care să-l poată purta cum se găsește, fără să fie nevoie de ajustări. Nu prea am timp. Sînt cît se poate de grăbit.

— Cred că am ce vă trebuie — zise doamna cea corpulentă, dînd din cap. Poftiți pe aci, vă rog. Într-o secundă vă servesc și apoi vă vedeți de drum.

Roddy o urmă pînă în dreptul ușii mascate de o draperie care se afla în fundul magazinului. În fața draperiei grele de catifea neagră, doamna se opri.

— Spuneți-mi — îl interpelă ea în șoaptă, ca și cum i-ar fi pus o întrebare confidențială, soția dumneavoastră e de statură mijlocie?

— Cred că-i aproximativ mijlocie — declară Roddy, contemplînd formele durduii, încorsetate, ale interlocutoarei sale. Apoi, clătînînd din cap, se corectă. Nu însă atît de mijlocie ca dumneavoastră.

— Asta-mi ajunge — zise miss Gertrude dînd la o parte perdeaua și făcîndu-i semn să treacă. În magazinul meu o să găsiți nenumărate articole cochete, pe care le puteți cumpăra fără grijă.

— N-aș vrea un lucru prea scump — preciză el, timid. Ceva care să coste 20 sau 25 de dolari ar fi exact ce-mi trebuie.

— Nu trebuie să vă sinchisiți de prețuri pentru moment — îl admonestă miss Gertrude. Singurul lucru care contează realmente e sentimentul cu care se face cadoul, nu-i așa?

Roddy trecu pragul și se trezi într-o încăpere somptuos mobilată. Covorul gros era roz pal, fotoliile și canapelele erau tapisate cu material roz ceva mai închis, iar pereții erau zugrăviți la culoare, dar în altă nuanță. Din plafon se cernea, estompată, o lumină care plutea în aer ca o pulbere roz.

— Nu-i așa că în privința aspectului exte-

rietură și se îndreptă spre el. Nu purta decît un neglîjeu cam scurt, de culoare roșie aprinsă.

— Vă place modelul, sir? — întrebă manechinul, întorcîndu-se încet pentru ca dînsul să-l poată examina. Apoi se apropie de fotoliul lui Roddy și ridică o pulpană a neglîjeului, oferindu-i posibilitatea să cerceteze mai de aproape materialul. Ți-a-i neglîjeul nostru, model «într-o secundă» — explică ea. E conceput în așa fel încît majoritatea clientelor să-l poată purta fără probe sau ajustări, și asta-i explicația că foarte mulți bărbați îl preferă. Soția dumneavoastră este cam de talia mea, nu-i așa, sir? Eu am talia 12.

— Da, aproximativ — încuviință Roddy, dînd din cap absorbit. Își mai turnă puțin whisky și bău. Apoi repetă: da, aproximativ.

— Neglîjeul acesta a avut foarte mare succes — zise manechinul, strîngîndu-l în jurul taliei. Ideea de a boteza acest neglîjeu «într-o secundă» aparține lui miss Gertrude. L-a numit așa pentru că poate fi îmbrăcat într-o secundă și de asemenea poate fi dezbrăcat într-o secundă. Nu credeți că i-ar veni adorabil soției?

— Nici vorbă că da, încuviință el, rînjind. Continuă să se holbeze la ea, fără a clipi din ochi, pînă ce fata se depărtă de-a-ndaratelea către mijlocul camerei.

Erskine CALDWELL

un cadou pentru sue

rior soția dumneavoastră e foarte pretențioasă? — îl întrebă miss Gertrude, cu aceeași inflexiune confidențială. Nu-i așa că-i plac lucrurile rafinate, cu adevărat feminine?

— Da, da! — exclamă Roddy măgulit. Așa e felul ei.

— Asta-mi place — comentă dînsa, răsufînd ușurată. Acum vă rog să luați loc și într-o secundă am să vă arăt ceva. Toate articolele pe care le vind obișnuiesc să le prezint pe manechin. Sîntem în măsură să facem o alegere mult mai chibzuită după ce vedem cu ochii noștri cum îmbracă veșmintul pe cineva.

Miss Gertrude ieși din cameră, dar numai pentru puține clipe, și cînd se întoarse aduse o tavă de argint pe care se aflau o sticlă și un pahar. Lăudă tava pe masa de lîngă unul dintre fotoliile acelea confortabile, tapisate cu material roz, și turnă whisky în pahar.

— Vă rog să luați loc aici și să stați comod — îl imbie ea. Știu eu din experiență că majoritatea bărbaților apreciază această mică atenție. Vă rog să vă mai serviți ori de cîte ori doriți, fără nici o ezitare.

Apoi părăsi din nou încăperea. Roddy se așeză în fotoliul de lîngă masă și se uită la ceas. Era ora 5. Știa bine ce i-ar fi spus Sue dacă în clipa aceea ar fi intrat în cameră și ar fi dat peste el acolo, dar asta nu-l împiedica să întindă mina după pahar și să-l golească. Trecură cîteva minute, luă hotărîrea ca, în așteptare, să-și mai toarne un whisky. Cînd să pună pe tavă paharul gol, draperiile de catifea neagră se întredeschiseră și își făcu apariția o tînră înaltă, mlădioasă, cu părul blond; zîmbind, îl salută pe Roddy, iar acesta, la rîndu-i, rînji dînd din cap. Lăsîndu-se pe spate în fotoliul adînc, urmări mișcările fetei, care agale, traversînd încăperea de la un cap la altul, trecu prin fața lui. Ajunsă în celălalt capăt, execută cu grație o

— Poate ați dori să vedeți și altceva — sugeră ea. E totdeauna plăcut s-alegi dintr-o gamă mai largă, nu-i așa, sir?

— Firește — zise el rînjindu-i.

Fata părăsi camera și, în clipa în care ieși, Roddy mai dădu de dușcă un păhărel. Abia pusese paharul gol la loc pe tavă, cînd se trezi cu doamna mai în vîrstă în față.

— Iată-o iarăși pe miss Gertrude — se anunță ea, ridicînd sfielnic din sprîncene. Am intrat o secundă ca să-mă conving că Janette are grijă de dumneavoastră.

— Încruntîndu-se impacientat, Roddy făcu semn că da.

— Janette are să se întorcă într-o secundă ca să vă mai arate unele dintre creațiile noastre cele mai încîntătoare. Am depășit ora de închidere și să știți că am încuiat ușa. Așadar, puteți alege în liniște cadoul, fără a fi stînjinit de prezența altor clienți. Nu ezitați, vă rog, serviți-vă! E doar pentru dumneavoastră.

Îndată ce miss Gertrude părăsi camera, Roddy aruncă o privire îngrijorată la ceas și, bîgînd de seamă că era 5,30, își turnă iute încă un whisky. Pierduse socoteala, nu știa de cîte ori umpluse paharul și se întrebă ce s-ar face dacă în clipa aceea ar intra Sue și ar da cu ochii de el. Tocmai se aplecase înainte privind ținta la draperia cea neagră, cînd blondina își făcu din nou apariția. Prezența și de astă dată direct pe pielea un neglîjeu care era mai sumar și mai scurt. În timp ce manechinul traversa încetîșor camera, Roddy se trase la marginea fotoliului. Cînd, cu o mișcare parcă și mai grațioasă, dînsa făcu pirueta, Roddy, fără a-și lua ochii de la ea, întinse mina să apuce paharul. După ce-l găsi și dădu să bea, rămase foarte mirat că paharul era gol. Cu chiu cu vai îl puse la loc, tot pe dibuite.

— Ce vrea să fie... Ce vrea să fie asta? — întrebă el privind-o cu ochi mari.

— Nu mă îndoiesc că știți ce e, sir, protestă ea, cu un zîmbet răpitor. Acest ele-

gant material străin e o dantelă neagră — mină, brodată cu floricele de nu-mă-uita, — culoarea fuxiei. Nu găsiți că e adorabil?

— Nici vorba, e de efect... pe dumneavoastră — răspunse Roddy prompt.

— Nu credeți că i-ar plăcea soției dumneavoastră?

— Cred că n-a avut niciodată ceva în genul ăsta — zise el clătînînd din cap. E cel puțin nu știu să fi avut. Și dacă n-a avut neapărat ar trebui să aibă.

— Atunci nu încapere îndoială că are să facă foarte mare plăcere. De ce nu i-ați oferit acest neglîjeu?

Roddy își căută portvizitul.

— Ce preț are?

— De vînzări se ocupă miss Gertrude personal — se recuză manechinul, retrăgîndu-se în direcția draperiei de catifea. Eu n-am altă funcție decît aceea de manechin. Așteptați o clipă...

Roddy sări în picioare, dar, pînă s-o a jungă, blondina și dispăruse. În clipa aceea miss Gertrude întredeschise draperia și păș în cameră.

— Prețul e 75 de dolari — îl informă ea întinzînd mina. E un model încîntător, nu găsiți? Sînt convinsă că soției are să-i placă la nebunie.

— Îl iau! — exclamă el înfierbîntat, ridicînd glasul. Dați-mi-l!

— Da, desigur — zise ea întinzînd mina ceva mai aproape. Șaptezeci și cinci de dolari, vă rog.

Roddy numără bancnotele în grabă și i le înmînă, după care miss Gertrude ieși din încăperea de-a-ndaratelea. Dînsul se întoarse lîngă tavă și, foarte agitat, își turnă whisky. Cînd isprăvi de băut, miss Gertrude se afla lîngă el, țînînd în mînă un mic pachet. Cu un gest brusc i-l împinse în brațe.

— Ieșirea e pe aici — îi zise acru, conducîndu-l spre ușă.

— Dar n-am terminat încă! — protestă el zgomotos. Vreau să mai stau, vă spun!...

— E ora 6 și am depășit cu mult ora de închidere — îi replică ea neînduplecată, împingîndu-l către ușă: vă rog, plecați fără scandal.

În dreptul ușii ce da în stradă îi dădu un brînci zdravăn și Roddy se trezi pe trotuar în fața magazinului. Ușa fu încuiată cu zgomot, luminile se stinseră, iar peste vitrină fu coborîtă o perdea. Roddy încercă clanța, dădu să deschidă ușa și apoi începu a-i căra lovituri cu picioarele. La fiecare izbitură vitrina se cutremura toată.

— Dați-mi drumul înăuntru — răcnea Roddy — deschideți ușa asta, vă spun! Neprimind nici un răspuns, porni din nou să izbească în ușa cu geamuri de cristal.

Cîteva persoane care treceau pe Travis Avenue se opriră locului și se uitară la el cu curiozitate. În cîteva minute, în jurul lui, pe trotuar, se adunase o mare mulțime de oameni.

— E inadmisibil să fiu dat afară dintr-un magazin în felul ăsta — răcnea el. Deschideți ușa! Dați-mi drumul înăuntru, vă spun!

Continuă să izbească nebunește cu picioarele în ușa cu geamuri de cristal, cînd în dreptul magazinului se opri brusc un automobil al poliției. Doi polițieni săriră din mașină și-l înșfăcău fără menajamente.

— La poftim, amice — zise unul dintre ei. Am primit o plîngere din partea patroanei magazinului. A telefonat că un bețivan încercă să-i spargă ușa cu picioarele, și acela dumneata ești. Ia poftim cu noi!

Pachetul pe care pînă atunci Roddy îl ținuse strîns în mînă căzu pe trotuar. Unul dintre cei doi polițieni îl ridică de jos și începu să-l pipăie, bănuitor.

— Ce ai aici? — îl interpelă pe Roddy. Un obiect cumpărat din magazinul ăsta, nu?

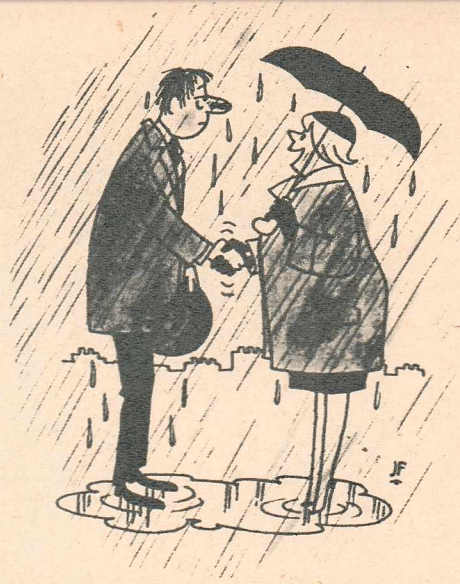
Mai înainte ca Roddy să apuce a-i răspunde, celălalt polițician îl smuci și se uită lung la el.

— Ia te uită, aș jura că ești unul și același cu bețivanul pe care l-am agățat aici pe Travis Avenue acum un an și l-am dus la arest. Îmi amintesc de treaba asta, fiindcă a doua zi ți-au publicat mutra la gazeta. Cumpărăseși și de data aia nu știu ce dintr-una din maghernițele astea nenorocite, și apoi ai încercat să spargi ușa cu picioarele. Parcă-mi aduc aminte că spuneai că era ziua soției și că doreai să o sărbătorești.

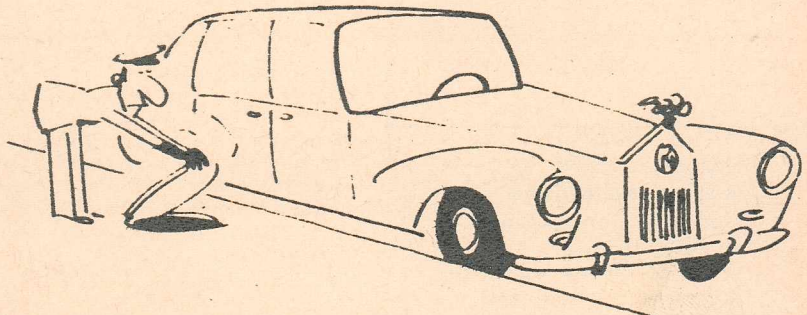
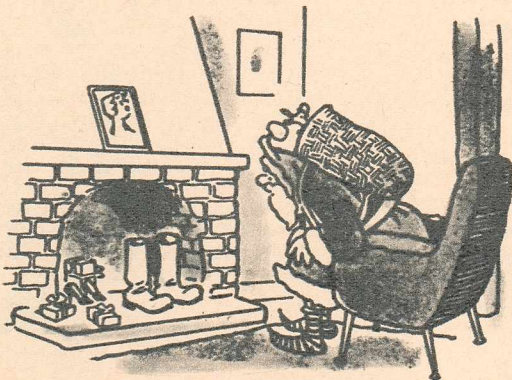
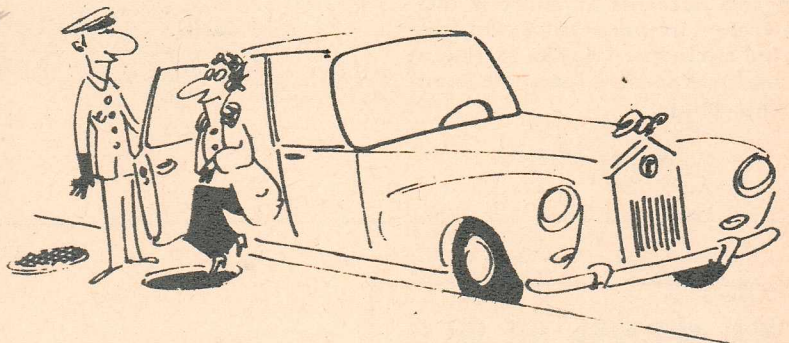
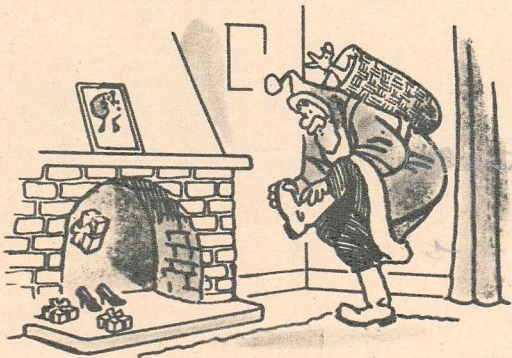
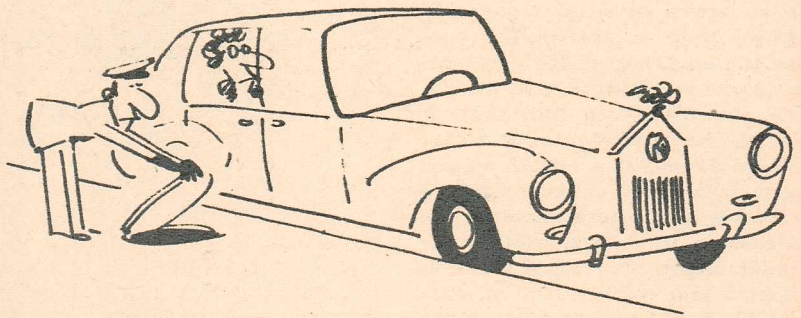
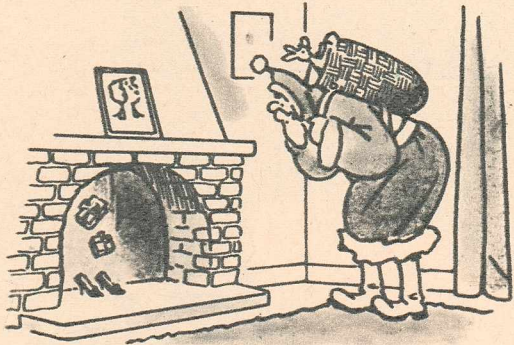
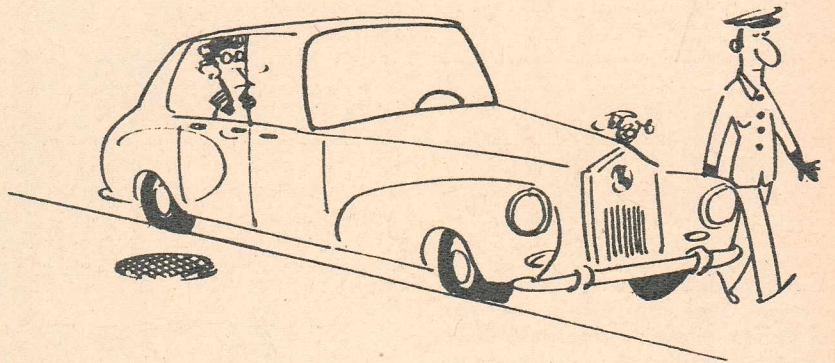
— E iarăși ziua ei — îi explică Roddy rînjind, în timp ce, fără a opune rezistență, se îndreptă spre mașina poliției. O dată pe an are și bărbatul dreptul să sărbătorească ziua soției sau n-are?

Traducere de Ioan COMȘA

UM RUL ALT ORA

...îți urez prosperitate,
noroc în dragoste,
reușită în viață,
fericire,
glorie,
avere
și — mai ales —
sănătate!

VETI MAI AUZI DE ACESTE NUME

Cine spunea că în 1978, nici mai devreme, nici mai târziu, nu vor mai exista «stele de cinema»? Cine tremura la gândul că în goana noastră după «noutăți» devorăm detașamente de viitoare vedete care nici nu apucă, bietele, să se constituie ca atare că se și trezesc la pământ? Uite că acel distins cronicar englez, Douglas Mc Vay, pentru că despre dînsul este vorba, nu a avut dreptate întocmai. E drept că răbdarea omului de astăzi este mai firavă, că o vedetă nu are o viață prea lungă, concurența este cam mare, ce să ne ascundem, totuși fiecare an ne sporește încrederea în câteva apariții ce se dovedesc pînă la urmă certitudini. Altfel ar fi trist. Cum ar arăta viața noastră fără clipitul acestor stele? Mai bine să nu ne gîndim. Poate că cel mai bun lucru este să vă facem cunoștință cu câteva dintre vedetele puternic afirmate în ultima vreme, în speranța că vom avea curînd-curînd prilejul să le vedem pe ecranele noastre (pe unele le-am întîlnit deja).

Magda MIHĂILESCU

ECRAN '70

Dintre multele și frumoasele filme făgăduite pentru anul ce bate la ușă am ales câteva secvențe și ipostaze actricești, pe care vi le oferim ca pe o mică avâncronică ilustrată:

DEPARTE DE MULTIMEA NEBUNĂ

Fostul furios John Schlesinger revine printre noi cu o creație liniștită, învăluitoare, plină de parfumuri vechi. Lăsăm la o parte faptul că filmul este, într-un fel, și un multiplu recital actricesc: Julie Christie (în fotografie), Alan Bates, Terence Stamp, Peter Finch.

FLORINDA BOLKAN

La Festivalul de la Veneția din 1967, Luchino Visconti, recunoscut pentru ochiul său neiertător, a descoperit o viitoare candidată la titlul de vedetă: o frumusețe exotică, braziliana Florinda Bolkan, în viața de toate zilele — funcționară în serviciul unei linii de transporturi aeriene. Cum marele cineașt nu avea în momentul acela nici un film în lucru, o recomandă unor colegi. Primul care s-a arătat bucuros să-i înlesnească drumul în lumea cinematografică a fost Richard Burton, alături de care va apărea într-un rolșor neînsemnat, în filmul «Candy», pe al cărui generic se mai află un nume de prestigiu: Marlon Brando. Începutul, deși modest, avea să fie într-un ceas bun, cum se spune. Regizoarea Nadine Trintignant — soția lui Jean-Louis Trintignant — o solicită în filmul «Hoțul de crime», partener fiindu-i Robert Hossein. Damiano Damiani și Giuliano Montaldi îi oțera în continuare roluri importante în «O fată mai degrabă complicată» și, respectiv, «Cei de care nu te poți atinge». În sfârșit, după toate aceste filme, Visconti însuși a avut prilejul să-i încredințeze o partitură de seamă în filmul său «Amurgul zeilor».

GENEVIEVE WAITE

Într-o bună zi — cu un an și jumătate în urmă — tînăra sud-africană Genevieve Waite (are 19 ani), cover-girl de meserie, și-a luat inima în dinți și a plecat la Londra să-și caute norocul. Și l-a găsit. A reușit să obțină rolul principal în filmul de debut al fostului publicist și actor Michael Sarne, «Joanna». Gazetarii spun că ceea ce a însemnat pentru Brigitte Bardot filmul lui Vadim «Și Dumnezeu a creat femeia» este pentru Genevieve Waite «Joanna» — această poveste a unei fete cu capul în nori, pe care viața o învață să meargă cu picioarele pe pământ.

În momentul de față Genevieve Waite are un contract de lungă durată cu Casa 20th Century Fox.

◀ JURNALUL UNEI CAMERISTE. Încă o întâlnire cu arta lui Buñuel și a mării actrițe Jeanne Moreau (partenerul din fotografie — Georges Gêret).

**VETI
MAI
AUZI
DE
ACESTE
NUME**

F film

CLAUDE JADE

Cînd pleci la drum cu un film de Truffaut și cu unul de Hitchcock, nu cred că mai pot exista mari îndoieli în privința carierei. Un astfel de noroc l-a avut Claude Jade, considerată a fi cea mai prețioasă tînără vedetă a ecranului francez din acest an.

Născută la Dijon cu douăzeci de ani în urmă, Claude a urmat, paralel cu

liceul, cursurile Conservatorului de artă dramatică. În 1966 a dobîndit un premiu de interpretare. În același an frecventează la Paris cursurile lui Jean-Laurent Cochet la Teatrul Edouard VII. Remarcată de un regizor de televiziune, tînăra elevă este invitată să joace în serialul «Păsări rare» de Jean Dewever. Izbitoarea ei asemănare cu Catherine Deneuve — aceeași fragilitate de porțelan a chipului — a fost destul de stînjenoare la primele apariții. Hotărîtă să-și cucerească o personalitate proprie, Claude Jade se consacră serios

teatrului. Din noiembrie 1967 este membra Companiei Pitoeff, cu care a jucat în «Henric IV» de Pirandello. Văzînd-o pe scenă, François Truffaut a fost surprins de vigoarea tînerei interprete. I-a încredințat principalul rol feminin din filmul «Sărutări furate» și probabil că nu întîmplător cel de-al doilea film al actriței este semnat de Hitchcock, marele prieten al lui Truffaut. În acest an, Claude Jade a apărut alături de Jacques Brel în comedia lui Edouard Molinaro «Unchiul meu, Benjamin».

**ECRAN
'70**

CĂLUGĂRIȚA ▶
Scandalul cinematografic al anului 1966. Optînd pentru scrierea lui Diderot și transpunînd-o în termeni cinematografici ce sfidează conveniențele, Jacques Rivette și-a atras asupra-i furia spiritelor anchilozate. Filmul a prilejuit actriței Anna Karina o creație de zile mari.

Cea mai proaspătă creație a lui Alain Resnais, **TE IUBESC, TE IUBESC**, este așteptată cu îndreptățită nerăbdare. Cum ni se va adresa, de data aceasta, autorul filmelor Hiroshima, dragostea mea și Anul trecut la Marienbad?

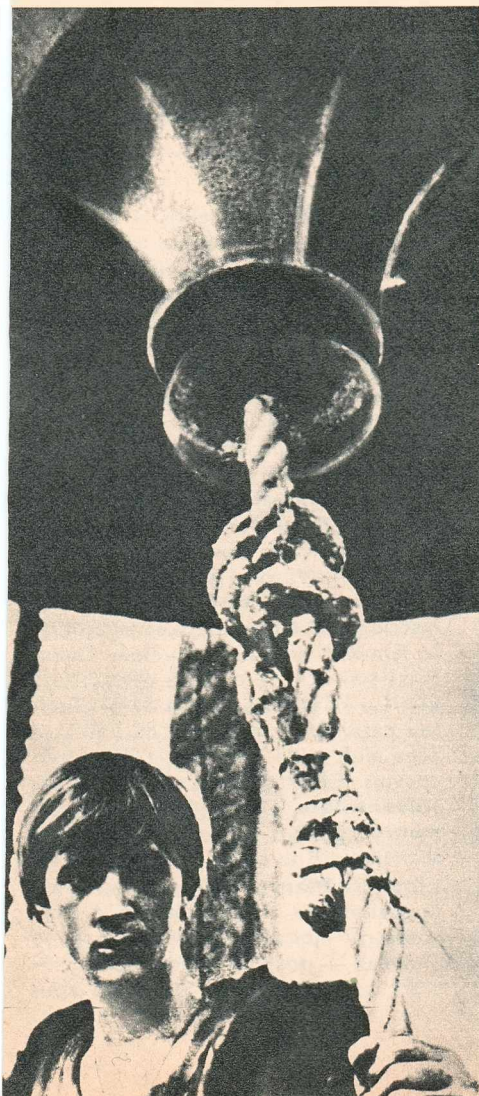
VERA VENCZEL

Filmul de vastă montare «**Stelele din Eger**» al regizorului maghiar Zoltan Varkonyi — film proiectat la sfârșitul acestui an pe ecranele noastre — ne-a reînprospătat cunoștința cu Vera Venczel, una dintre actrițele cele mai solicitate de regizorii maghiari la ora actuală. Înzestrată cu o mare disponibilitate de joc, cu o spiritualitate aleasă, Vera poate să joace astăzi într-o dramă, iar mâine într-o comedie, cu aceeași poftă și talent. De-a lungul unui singur an, am întâlnit-o în cinci filme: «**Cele trei nopți ale unei iubiri**», «**Un nabab maghiar**», «**Studiu despre femei**», «**Clovni pe pereți**», «**Stelele din Eger**».

OLINKA BEROVA

De doi ani de zile presa cinematografică de scandal nu încetează să o prezinte drept «rivala nr. 1 a Ursulei Andress». Pricina este nu numai frumusețea statuară a Olinkăi, ci mai ales faptul că un producător englez i-a oferit, în seria a doua a filmului «**Zeița She**», rolul pe care-l deținuse Ursula Andress în prima parte. Chiar și cu această povară în spate, tinăra actriță cehoslovacă — numele cu care am cunoscut-o în primele ei filme este Olga Schoberova — reușește să meargă drept. N-am putea spune că deocamdată ne-a convins de cine știe ce mari daruri de actriță, dar este ceea ce se cheamă într-un limbaj cinematografic nu prea oficial «o prezență».

Olinka Berova și-a reluat activitatea cinematografică — după o pauză (concediu de naștere) de un an — cu filmul de epocă «**Noaptea Popeii**».

RUBLIOV.

Dacă n-ar fi încă atât de tânăr, am spune că regizorul sovietic Andrei Tarkovsk și-a semnat, o dată cu Rubliov, opera vieții sale.

Umanismul lui Stanley Kramer, așa s-ar putea intitula, eventual, o cronică la filmul **GHICĂ VINE LA CINĂ?** cu Katharine Hepburn, Katherine Haughton, Spencer Tracy, Sidney Poitier.

ANTONIONI Michelangelo. Regizor italian de film născut la Ferrara, în 29 septembrie 1912. Studiază la Bologna, obținând diploma în științe economice și comerciale. Începe a practica gazetăria în orașul natal, apoi merge la Roma, unde frecventează Centrul experimental al cinematografeiei, colaborând paralel la revistele Cinema și Bianco e Nero. În 1942 colaborează cu Rossellini la scenariul filmului *Un pilota ritorna*, și cu Fellini la *Șeicul alb*, fiind apoi

trimis în Franța pentru a face asistență de regie pe lângă Marcel Carné la *Les visiteurs du soir*. Debutul de regizor și-l face cu documentarul *Gente del Po* (1943), urmat de alte câteva scurt-metraje. *Cronaca di un amore* (1950) e începutul unei serii de filme realiste: *I vinti* (1952); *Tentato suicidio* (schei din *Amore in città* — 1953); *Signora senza camelie* (1953), dovedind predilecția cineastului pentru teme grave. Cu *Le amiche* (1955) și *Il grido* (1957), o dată cu precizarea stilului său regizoral de o rigoare aproape clasică, problematica sa devine mai complexă. Atât *Le amiche* (influențat de Pavese), cronică de moravuri a burgheziei torineze, cât și *Il grido*, cu mediul său muncitoresc și nefericitele experiențe sentimentale ale eroului, sînt de fapt ocazii pentru a zugrăvi o serie de obsedante portrete psihologice feminine. Sentimentul de singurătate al omului, imposibilitatea lui de a comunica cu semenii săi se conturează mai precis în filmele etapei a treia a carierei acestui mare regizor. Astfel, în *Aventura* (1960), *Noaptea* (1961), *Eclipsa* (1962) și finalul ciclului într-o apoteoză de culoare: *Deșertul roșu* (1964), sînt înfățișate, pe rînd, falimentul dragostei, al căsniciei, al prieteniei, ucise pe rînd de un monstru care domină o societate din ce în ce mai sclavă a automatismelor sale: plictiseala. A patra etapă, anglo-americană, face un pas mai mult într-un infern colorat, populat de fotografi la modă, de cover-girls și droguri: *Blow-up* (1967), de beatnici și hippies: *Zabriskie Point* (1969 — S.U.A.).

ANTONIU Costache. Actor român de teatru și film, născut la 26 februarie 1900, în comuna Tișnăși (Iași). În 1920 termină Conservatorul și debutează la Teatrul Național din Iași, în rolul Nae Ipingscu din *O noapte furtunoasă* de Caragiale, autor pe care-l va cultiva cu predilecție de-a lungul anilor. Urmează o carieră exemplară de aproape jumătate de veac, în care C.A. abordează un vast repertoriu, remarcîndu-se atît în comedie cît

și în dramă, de la Molière la Mihail Sebastian, de la Cehov la Mircea Ștefănescu. În 1939 debutează în film, în *O noapte de pomină* și, în același an, în *Se aprind făciile*, unde apare alături de regretatul George Vrăca. Actor de mare popularitate, dotat cu un umor fin, nuanțat, trecînd cu ușurință de la o bonomie ironică la o luciditate umbrită de melancolie, C.A. realizează în anii de după eliberare câteva roluri de compoziție de o mare varietate în filme ca: *O scrisoare pierdută* (1953), *Nufărul roșu* (1955), *Pasărea furtunii* (1957), *Băieții noștri* (1959), *Darclée* (1960), *Vacanță la mare* (1962), *Străduin* (1963), *Pădurea spînzuraților* (1964). De trei ori laureat al Premiului de Stat, actor al Teatrului Național bucureștean și profesor universitar la I.A.T.C., președinte al A.T.M.-ului, C. A. este deputat în Marea Adunare Națională și Artist al Poporului.

ARLETTY. Actriță franceză de film și teatru, născută Léonie Bathiat, la Courbevoie (Seine) în 15 mai 1898. De origine modestă, A. lucrează în copilărie într-o uzină metalurgică, devenind apoi, cu trecerea anilor, dactilografă, manechin la casa Poirer, girl în revistele de la Variétés și finalmente actriță de teatru și cinema. În film e remarcată tocmai pentru accentul ei de cartier parizian, pentru umorul ei sec și frumusețea sa neconformă canoanelor. Debută în 1931 în comedia *Un chien qui rapporte*, turnînd apoi un număr considerabil de filme inegale, din care reținem savuroasele ei apariții din *Pension mimosas* (1934 — r: Jacques Feyder); *L'école des cocottes* (1934) cu Raimu; *Pierlele coroanei* (1937) și *Desiré* (Valerul — 1938), ambele de și cu Sacha Guitry. Întîlnirea cu regizorul Marcel Carné va fi providențială pentru A. O dată cu rolul ei de cocota cumsede din *Hotel du nord*, se consacră ca vedetă de prim rang și interpretă de predilecție a marelui cineașt, care o va utiliza (cu concursul scenariștului său Jacques Prévert), conform prodigioaselor sale posibilități dramatice, în roluri atît de variate ca cele din filmele: *Noaptea amintirilor* (*Le jour se lève* — 1939), *Trubadurii diavolului* (*Les visiteurs du soir* — 1942), *Oameni și măști* (*Les enfants du paradis* — 1945), *La fleur de Pape* (neterminat) și *L'air de Paris* (1954) cu Jean Gabin. Desfășurînd în paralel o continuă și intensă activitate teatrală, A., cu acel inimitabil amestec de «gavroche» și «grande dame», va mai avea pe ecran apariții memorabile în filme ca: *M-me Sans-Gêne* (1941), *Gibier de potence* (1951), *Le grand jeu* (1953), *Huis clos* (1954), *Maxime* (1957), *Drôle de dimanche* (1958), *La gamberge*, *Tempo di Roma*, *The longest Day* (1962). Victimă a unui accident la ochi, care a dus-o pînă în pragul orbirii, A. s-a retras de cîțiva ani din film și teatru, revenind abia de un an, complet restabilită, deocamdată numai pe scenă.

Constantin POPESCU

VEȚI MAI AUZI DE ACESTE NUME

OLGIERD LUKASZEWICZ

Este student la Institutul de teatru din Cracovia. Cineastul Janus Morgenstern i-a făcut onoarea de a-l lua drept partener al lui Cybulski în ultimul film al acestuia, «*Jovita*». Încrederea nu s-a dovedit vană. Cu filmul următor, «*Dans la cartierul general*», al lui Jan Batory, în care deținea rolul principal, Lukaszewicz a trecut definitiv în detașamentul noilor juni-primi ai ecranului polonez.

ALLA EVDOKIMOVA

Elevă a cunoscutului regizor și pedagog Mihail Romm, Alla Evdokimova nu s-a sfiit să primească, pentru debutul ei cinematografic, un rol modest și în aparență banal, cel al secretarei eroului principal din filmul polițist «*Afacerea Boris Savinkov*». Criticii aveau să spună apoi că ori de cite ori tînăra actriță apărea în cadru, «toți ochii erau ațintiți asupra ei». Pînă la o viitoare întîlnire cu o partitură de zile mari, Alla Evdokimova joacă seară de seară, pe scena Teatrului Mic, rolul pe care l-a visat în tot timpul studenției: Nina din «*Bal mascat*» de Lermontov.

JANE BIRKIN

Poate văzînd «*Blow-up*» i-ați reținut chipul, dar nu și numele. Este una dintre cele două fetișcane-gisculițe (cea cu rochie verzuie) ce-l asaltează pe obsesivul fotograf. Înaintea acestei scurte apariții, ce avea să-i sporească popularitatea, Jane Birkin mai deținea un singur rolșor în filmul «*Șpilul*», cu Rita Tushingham. Pînă la acea oră actrița era celebră mai ales în calitatea ei de iubită a nonconformistului cîntăreț francez Serge Gainsbourg. Filmele de după «*Blow-up*», și anume «*Slogan*» (regia — Pierre Grimblat, partener — Serge Gainsbourg), «*Piscina*» (regia — Jacques Deray, parteneri — Alain Delon, Maurice Ronet, Romy Schneider), «*Drumurile către Katmandu*» (regia — André Cayatte, partener — Renaud Verley, Elsa Martinelli, Serge Gainsbourg, Mike Marshall), au sălătat-o pe Jane Birkin din rîndul incertelor «starlette» în familia speranțelor solide. De altfel, Antonioni i-a făgăduit un rol serios într-un viitor film al său.

DUSTIN HOFFMAN

Filmul «*Ăbsolventul*» al lui Mike Nichols — care la sfîrșitul anului 1967 a cucerit adeviziunea unanimă a criticii americane — l-a catapultat pur și simplu pe Dustin Hoffman în conștiința iubitorilor de cinema. «De ani de zile ecranul nostru nu a mai avut un astfel de actor exploziv» — mărturisește regizorul Mike Nichols. Și se știe că filmul american nu duce tocmai lipsă de actori «explozivi».

Destinat inițial unei cariere de pianist — Hoffman a urmat cursurile Conservatorului din Los Angeles, orașul său natal — viitorul actor se simte irezistibil atras de teatru, drept care se înscrie printre elevii lui Lee Strasberg, la faimosul «Actor's Studio». Debută strălucit pe o scenă newyorkeză în piesa «*Călătoria celui de-al cincilea cal*». Cinematograful nu-l atrăgea prea mult și se pare că s-a lăsat greu convins. Chiar și după succesul «*Ăbsolventului*», Dustin Hoffman a stat mult pe gînduri pînă să primească un al doilea rol, în filmul lui Peter Yates, «*John și Mary*», turnat în acest an. În schimb, nu a renunțat nici o clipă la teatru: «Joc seară de seară — spune Hoffman — noaptea repet pentru filmări iar ziua turnez. Dorm pe apucate. Nu pot trăi însă fără teatru».

SUZY KENDALL

«Nu este prea frumoasă — spune despre ea regizorul James Clavel — dar are o personalitate pregnantă». Fostă manechin, englezoaica Suzy Kendall, în vîrstă de 24 de ani — născută la Belpar — a debutat cu un rol mărunț în opereta filmată «O săritură pînă la Swagman». După alte cîteva apariții de mică importanță în filmele «Lichidatorul», «Omul-sandviș», «Cercul spaimei», regizorul italian Alberto Lattuada îi oferă marea șansă de afirmare în remake-ul «Domnișoara doctor», încredințîndu-i rolul pe care-l deținuse cîndva Dita Parlo. James Clavel — ale cărui cuvinte le-am citat mai sus — un cunoscut producător englez care anul acesta a ținut să deuteze în regie, i-a încredințat actriței Suzy Kendall principalul rol feminin în filmul «Domnului, cu dragoste» (protagonist — Sidney Poitier).

Foto: RANK ORGANISATION

RESTAURANTUL

BUCUR

str. Col. Poenaru Bordea nr. 2

Saloane de epocă:
brîncovenesc,
maur,
medieval,
oriental.

Cramă,
delicatese culinare,
vinuri superioare.
Rezervați din timp mese
la telefonul 13.95.10.

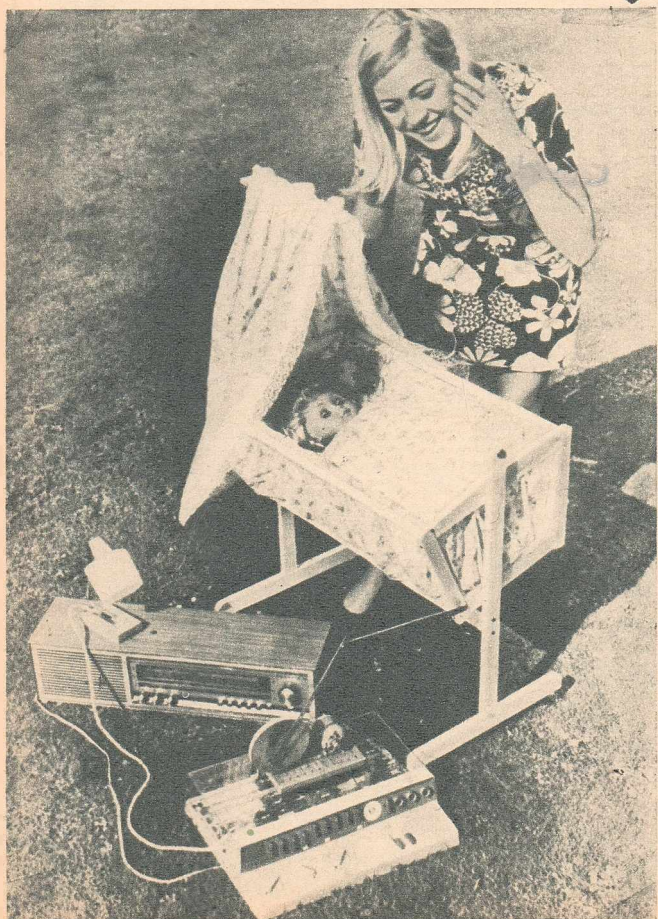

A 13-A

Din opera lăsată de marele pictor și gravor renescentist german Hans Holbein cel Tânăr (1497—1543) au fost păstrate, printre altele, 12 miniaturi de mare preț. Recent a fost descoperită însă cea de-a 13-a miniatură, a cărei reproducere fotografică o vedeți alăturat. Subiectul este încă înconjurat de mister; se presupune doar a fi soția sau fiica unuia dintre ucenicii sau prietenii artistului. După unele detalii ale îmbrăcămintei și coafurii s-a putut însă stabili perioada aproximativă a execuției, și anume între anii 1532 și 1543. Ce s-a întâmplat cu cea de-a 13-a miniatură a lui Holbein? A fost vîndută la licitație comerciantului londonez William Ewer, pentru frumoșica sumă de 21 000 lire sterline.

DĂDACĂ ELECTRONICĂ

Cînd micuțul din leagăn se trezește și începe să scîncească, ce se întîmplă de obicei? Nimic. Vine mămica și mișcă nițel leagănul. Dar dacă mămica e la serviciu? Atunci vine bunica. Și dacă bunica locuiește la 300 km distanță? Atunci vine electronica. Cum? Să presupunem că băiețelul sau fetița din leagăn s-a trezit și s-a pornit să țîpe. Țîpătul care pro causa se cheamă «semnal acustic», pune în mișcare o sonerie electrică, conectată printr-un releu cu un mic motor. Pus în mișcare, motorușul clatină ușor leagănul. În același timp, pe noptieră se aprinde o lămpuță, îndepărtîndu-se astfel teama de întuneric a micuțului, iar un magnetofon, pus și el în mișcare, dă glas unui autentic cîntec de leagăn. După trei minute totul se oprește și liniștea se așterne din nou. Dar dacă micuțul n-a încetat sau își reia «concertul», o ia și instalația dacapo. Prezentată la expoziția «Tu și lumea ta» din Hamburg, năstrușnica mașinărie a făcut pe drept senzație.

CELOHARPA

De fapt nu se numește celoharpă, ci baryton, dar instrumentul pe care-l vedeți în fotografie este într-adevăr o împerechere de violoncel și harpă. Ceva mai mare decît violoncelul obișnuit, instrumentul are 12 coarde (în loc de 4), din care 6 răspund la arcuș iar 6 sînt ciupite cu degetele, întocmai ca și coardele de harpă. Unicul instrumentist profesionist al barytonului este muzicianul maghiar Janos Liebner, pe care-l vedeți într-un concert dat de «Thames Chamber Orchestra» (Orchestra de cameră Tamisa) în sala Queen Elisabeth Hall din Londra.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Meniul à la... computer a fost introdus în practică la un mare spital din Missouri (S.U.A.). Un creier electronic, informat cu peste 4 000 de date cuprinzînd regimul dietetic, factorii nutritivi ai alimentelor, prețul de cost etc., compune zilnic mese mai variate, mai gustoase și mai ieftine decît un întreg colectiv de dieteticieni.

● Dl. Franklin Blower, sosit în Europa să cumpere cadouri cît mai originale pe care să le ofere de Anul nou amicilor săi, a găsit în sfîrșit ceea ce căuta: 32 de vechi taxiuri londoneze și o mașină de pompieri fabricată în 1932, complet utilată, inclusiv sirena de alarmă. De gustibus...

● Fiind întrebat de un ziarist curios «Ce ați fi dorit să fiți?», cunoscutul scriitor francez François Mauriac a răspuns prompt: «Eu însumi, și am reușit».

● O cupă pe care nici un sportiv nu dorea s-o cîștige a fost oferită în Anglia cu ocazia unui turneu de golf. Pe frumosul vas de argint sînt încrustate cuvintele: «Celui mai prost jucător de golf din vestul Angliei». Și, bineînțeles, era destinată ultimului clasat.

● În Suedia s-a propus ca permișele de conducere auto să fie reinnoite la fiecare 10 ani pe baza unui nou examen.

VULCANI ȘI CUTREMURE

În momentul de față se cunoaște existența a 455 de vulcani activi pe globul nostru. Printre ei, aproximativ 80 sînt submarini.

Zona cu cea mai mare concentrație vulcanică este Indonezia, unde s-au înregistrat, în decursul istoriei, nu mai puțin de 77 de vulcani activi. De altfel, cea mai mare erupție care a avut loc vreodată s-a produs în insula indoneziană Sumbawa în 1815; vulcanul Tambora a scos atunci din măruntăiele sale subterane o cantitate de materiale evaluată la 152 kilometri cubi (spre comparație, s-a calculat că lava și celelalte minerale în fuziune eliminate de Vezuviu și care au nimicît orașul Pompei se ridicau la abia 5 kmc). Presiunea internă care a provocat erupția vulcanului Tambora a fost de 372 000 kg pe milimetru pătrat, iar energia dezvoltată a atins cel puțin $8,4 \times 10^{24}$ ergi. Înălțimea muntelui a scăzut cu 1 250 m, iar craterul format avea un diametru de 11 km.

Totuși, din punct de vedere al efectelor, istoria a reținut ca cea mai mare explozie vulcanică pe cea care s-a produs cu trei milenii și jumătate în urmă, mai precis în 1470 î.e.n. Sediul ei a fost insula Thira (Santorin) din Marea Egee. Volumul de lavă, pietre și cenușă a fost de 60 km³, iar valul gigantic provocat de zguduirea fundului mării a distrus civilizația minoiană de pe insula Creta, aflată la o depărtare de 130 km.

În epoca modernă, cea mai mare erupție a avut loc la 7 august 1883 în insula Krakatau, situată în strîmtoarea Sondei, dintre Java și Sumatra. Cei 47 km³ ai insulei au fost literalmente aruncați în aer. Unda marină provocată de erupție a nimicît 163 de sate și a ucis 36 380 de persoane. Stînci enorme au fost proiectate în văzduh pînă la o înălțime de 55 000 m, iar cenușa a continuat să cadă vreme de zece zile, pe o rază de 5 530 km. Patru ore mai tîrziu, pe insula Rodriguez, situată la o distanță de 4 775 km, explozia a fost înregistrată ca «salva unor tunuri grele». După calculele efectuate, erupția a avut o intensitate de 100 de ori mai mare decît explozia experimentală a celei mai puternice bombe cu hidrogen.

Printre vulcanii activi, cel mai înalt este Antofalla (6 100 m), în Argentina, urmat imediat de Guaytiri (6 060 m), în Chile. La frontiera dintre cele două țări se găsește și cel mai înalt vulcan inactiv, Llullaillaco (6 723 m). Și tot în Argentina este situat cel mai înalt vulcan stîns din lume, Cerro Aconcagua (6 960 m); ascensiunea lui, realizată la 14 ianuarie 1897, a rămas timp de mai bine de zece ani (pînă la 12 iunie 1907) cel mai mare succes în

materie de alpinism.

Vulcanul cu cea mai nordică poziție este Beeren Berg (2 270 m), în insula Jan Mayen, din Marea Groenlandei. Descoperită probabil de Henry Hudson, în 1607 sau 1608, insula a fost explorată prima oară de Jan Mayen în 1614. La 8 mai 1929 ea a fost anexată de Norvegia.

Cel mai meridional vulcan este muntele Erebus (3 795 m), pe insula Ross din Antarctica. El a fost descoperit la 28 ianuarie 1941 de expediția lui James Clark Ross, căpitan în marina britanică. Escaladarea lui a fost efectuată la 10 martie 1908 de un grup de cinci alpinști englezi conduși de profesorul Tannatt William Edgeworth.

După cum se știe, intensitatea unui cutremur se măsoară cu ajutorul unor instrumente denumite seismografe (inventate în 1853) și conform unei anumite clasificări — scara Gutenberg-Richter. Cele mai violente seisme tectonice înregistrate pînă acum (în trei împrejurări) ating, pe această scară, gradul 8,9.

Primul dintre aceste cutremure a avut loc la 31 ianuarie 1906, epicentrul său fiind situat sub mare, în apropierea frontierei dintre Columbia și Ecuador. Cel de-al doilea a avut un caracter submarin și s-a produs la aproximativ 160 km de coastele Japoniei, la 31 martie 1933. În sfîrșit, seria de seisme din 21—25 mai 1960, în vecinătatea localității Lebu din Chile, au fost considerate la început ca atînd gradul 9,2, dar calcule ulterioare le-au redimensionat.

Celebrul cutremur de la Lisabona, de la 1 noiembrie 1755, trebuie să fi fost de ordinul 8,75—9. Primul seism a început la orele 9,40 și a durat șase sau șapte minute, resimțindu-se pînă la lacurile Norvegiei.

Energia unui cutremur de gradul 8,9 este de circa $5,6 \times 10^{24}$ ergi, echivalent cu explozia unei cantități de 140 milioane de tone trinitrotoluen.

Cele mai multe pierderi de vieți omenești le-a provocat cutremurul din provincia chineză Shensi (23 ianuarie 1556): se apreciază că lui i se datorește moartea a 830 000 de persoane. Cele mai mari daune materiale pare însă să le fi determinat cutremurul care a avut loc la 1 septembrie 1923 în cîmpia Kwanto din Japonia. De gradul 8,2, el a distrus 575 000 de locuințe din orașele Tokyo și Yokohama, omorînd 142 807 oameni și cauzînd distrugerii în valoare de aproape 30 milioane de dolari.

RECORDURILE MAMIFERELOR

Cel mai mare mamifer existent astăzi (și poate că cel mai mare mamifer care a trăit vreodată pe planeta noastră) este balena albastră (*Balaenoptera musculus*), căreia i se mai spune rorqualul albastru. În 1922 a fost vînată, în zona Atlanticului de sud, o femelă din această specie, care avea o lungime de 32,6 metri. O altă femelă, ucisă în apele Georgiei de Sud, măsura 29,5 m și cîntărea 177 tone. Numai limba ei avea o greutate de 3 150 kg.

Balelele albastre trăiesc în mările reci și migrează iarna spre regiuni mai calde. Observații făcute în Antarctica între 1946 și 1949 arată că aceste mamifere acvatice pot atinge viteza de 37 km/h, ceea ce la o balenă de talie medie (27 m) ar echivala cu o putere mecanică de 527 cai-putere. Cea mai mare adîncime atinsă de ele a fost de 134 m.

Dintr-un ou abia vizibil și cîntărind o fracțiune de miligram, se dezvoltă embrionul în cursul a zece luni și trei săptămîni de gestație. La un an de la naștere, puilul ieșit din acest ou infimezimal cîntărește 12,5—25 tone: este cea mai rapidă creștere înregistrată în regnul animal sau în cel vegetal.

În 1934 s-a calculat că existau în lume 200 000 de balene albastre. Dar un măcel nemilos a făcut ca în 1967 să nu mai rămînă din această remarcabilă specie decît 600—1 000 de exemplare.

Cel mai mare mamifer terestru este elefantul african (*Loxodonta africana*). În medie, un mascul are 3,5 m înălțime și cîntărește 5,8 tone. Printre exemplarele înregistrate în mod oficial recordul îl deține masculul vînat la 13 noiem-

brie 1955 în zona fluviului Cuando, din sud-vestul Angolei. Înălțimea sa era de 4,01 m, lungimea de 10,1 m, circumferința maximă de 6 m, iar greutatea de 10,9 tone. Îmbălsămat cu multă grijă, elefantul se află expus, de la 6 martie 1959, la Muzeul de istorie naturală al Institutului Smithsonian din Washington.

Și, dat fiind că vorbim despre elefanți, să profităm de ocazie pentru a menționa că cei mai lungi colți cunoscuți vreodată au fost înregistrați în 1903, pe teritoriul actualului stat Congo (Kinshasa): unul din ei avea 3,49 m, celălalt 3,35 m. Cea mai grea pereche de colți provine din insula Zanzibar, unde a fost cumpărată în 1898 de secția de științe naturale a lui *British Museum*; unul dintre gigancii dinți măsura 3,11 m și cîntărea 102,7 kg; celălalt era mai lung, dar mai ușor — 3,19 m și 97,1 kg.

Cel mai mic reprezentant al mamiferelor este soarecelele-paianjen de Savi (*Suncus etruscus*), care trăiește pe țărmurile nordice ale Mării Mediterane. Corpul său are o lungime de 3,8 cm și o greutate de aproximativ 2,5 grame.

Cel mai rar este așa-numitul oposum pigmeu (*Burrarnys parvus*). Acest marsupial era cunoscut pînă nu demult, numai din fosile care aveau o vechime de peste 20 000 de ani. Primul exemplar viu a fost descoperit întîmplător, la 19 august 1966, într-un refugiu pentru schiori de pe Muntele Hotham, din statul Victoria (Australia).

Aproape la fel de rar se consideră a fi și rinocerul javanez (*Rhinoceros sondaicus*), din care nu mai supraviețuiesc decît 40—45 de

exemplare în rezervația Udjong-Kulon din zona occidentală a insulei Java (Indonezia).

Printre subspecii, cea mai rară este tigrlul de Bali (*Panthera tigris balica*); trei sau patru exemplare se mai găsesc astăzi în insula Bali (Indonezia).

Cea mai lungă durată de viață o are omul. E vorba nu numai de maximele atinse de unii matusalemi care au trecut cu mult de suta de ani, ci și de durata medie a existenței oamenilor în general.

Pe locul II se situează foca marină (*Urcinus orca*), care poate depăși uneori vîrsta de 90 de ani. În localitatea Twofold Bay, din statul Noua Galie de Sud (Australia), un mascul caruia i se spunea Old Tom («Bătrînul Tom») a trăit din 1839 (cînd i s-a atașat de piele un semn de recunoaștere) pînă la 17 septembrie 1930.

Printre mamiferele terestre, după om vine elefantul asiatic (*Elephas maximus*). Recordul

STATURA... LA EXTREME

La titlul de cel mai înalt individ al speciei umane candidează cîteva zeci de persoane, de-a lungul a mai bine de trei milenii. Conform tradiției, Goliat, nenorocosul adversar al lui David, ar fi măsura 2,91 m. Această talie fenomenală pare a se datora însă unei confuzii dintre vechile unități de măsură și, așa cum reiese din relatările unor istorici ca Flavius Josephus și alții, celebra victimă a praștiei ar fi atins statura de «numai» 2,08 m.

O altă legendă s-a jesus în jurul olandezului Daniel Cajanus (1714-1749), despre care antropometristul francez Paul Topinard afirma, în secolul trecut, că ar fi fost cel mai înalt om care a existat vreodată: 2,83 m. Dar calculele efectuate în 1872, pornindu-se de la femurul său, conservat la muzeul din orașul Leyden, au demonstrat că trupul gigantului Cajanus măsura doar 2,22 m.

O soartă asemănătoare a avut-o și faima tamberului major Ivan Stepanovici Lușkin, din garda imperială rusă, căruia Pierre Lematt, membru al Academiei franceze, îi atribuia o talie de 3 arșini și 9,25 versoci (2,53 m). Tot femurul este de vină pentru spulberarea mitului. Acest om — actualmente păstrat la Muzeul din Leninograd al Academiei de științe a U.R.S.S. — îi scade statura la 2,39 m.

Un ultim exemplu de pretenții nefondate la recordul înălțimii: iranianul Sian Chan, ale cărui fotografii au fost prezentate în 1935 la Asociația medicilor din Viena de către prof. dr. D.H. Fuchs. Acesta afirma că «pacientul» său măsoară 3,20 m — și a fost crezut, pe baza impresiei pe care o produceau imaginile aduse ca dovadă. Din păcate însă, Sian s-a îmbolnăvit și a trebuit să fie internat într-un spital din Teheran, unde medicii s-au grăbit să-i ia gabaritul. Surpriză! Sian avea cu exact un metru mai puțin decît afirmase clinicianul vienez.

După atitea pseudoprimate, iată-l și pe cel autentic: după părerea generală, cel mai înalt om din lume despre care există probe incontestabile este Robert Pershing Wadlow, născut la 22 februarie 1922 în orașelul Alton din statul Illinois (S.U.A.). La naștere el avea o lungime normală și o greutate medie (3,855 kg). Dar încă din primele luni de viață creșterea lui s-a desfășurat într-un ritm extrem de accelerat, care a atras aproape imediat atenția medicilor. Acesta l-au studiat îndeaproape și au ținut un veritabil «jurnal» al staturii lui Wadlow, care a evoluat după cum se vede din tabelul de mai jos

Vîrsta în ani	Înălțimea în cm
5	162,5
9	189,2
10	193
11	200,6
12	210,8
13	220,9
14	226,1
15	231,1
16	238,7
17	245,1
18	253,7
19	257,8
20	260
21	264,8

Talia definitivă, pe care Wadlow a atins-o la 22 de ani, era de 2,72 m. Măsurătoarea a fost efectuată de C.M. Charles, profesor de medicină la Universitatea din St. Louis (statul Missouri) — personalitate a cărei competență științifică nu poate fi contestată. Cu 18 zile mai tîrziu, uriașul murea în urma unei infecții provo-

longevității îl deține o femelă, Jessie, capturată în 1882, cînd avea cel puțin 12 ani. Devenind pensionara Grădinii zoologice Taronga din Sydney (Australia), ea a trebuit să fie ucisă la 26 octombrie 1939, pentru că suferea de o maladie datorită vîrstei sale înaintate (69 de ani).

Cele mai numeroase turme le-au format bizonii (*Bison bison*) din America de Nord. Aceste ierbivore migratoare s-au deplasat pe mari distanțe, mai ales în cursul secolului trecut, cînd, pentru a-i înfometea pe indienii și a-i sili să-și cedeze pămînturile, albiu au organizat un veritabil masacru printre bizoni. Cea mai numeroasă era așa-numita «turmă din sud», formată din cel puțin 4 milioane de capete și ocupînd un spațiu de 80 km lungime și 40 km lățime. În mai 1871 «turma din sud» a străbătut tot statul Arkansas, de la Fort Zarah pînă la Fort Larned.

cate de o rană la gleznă.

Alte cîteva date interesante privind-l pe Wadlow: greutatea maximă pe care a atins-o a fost de 222,7 kg (la vîrsta de 21 ani); pantofii pe care-i purta aveau numărul 47, iar lungimea mîinilor — de la încheietură pînă la vârful degetului mijlociu — era de 34,3 cm.

Alți cinci bărbați, a căror statură a fost măsurată în mod indubitabil, își înscriu numele, după cel al lui Wadlow, pe tabelul campionilor la înălțime:

Said Muhammad Ghazi (1909-1941), din Alexandria (Republica Arabă Unită): 2,69 m. E interesant de remarcat că el a crescut cu 94 cm în 13 ani, în urma unei răni pe care a căpătat-o la cap.

John F. Carroll (născut în 1932, încă în viață), din Buffalo (S.U.A.): 2,63 m.

John William Regan (1871-1905), din Gallatin (S.U.A.): 2,59 m.

Don Koehler (născut în 1926, încă în viață), din Chicago (S.U.A.): 2,49 m.

Välno Myllyrinne (1909-1963), din Helsinki (Finlanda): 2,47 m.

Se pare că sexul slab ar trebui considerat mai cîrînd sexul scund. Într-adevăr, în rîndul femeilor gigantismul se întîlnește mult mai rar decît la bărbați, iar la puținele cazuri constatare statura nu a atins cifre prea spectaculoase. Cea mai înaltă femeie, cu talia măsurată și confirmată de oameni de știință, a fost grecoaică Vassiliki Calliandji (1882-1904): 2,30 m și 120 kg. Printre cele actualmente în viață recordul îl deține tinăra de culoare Dolores Ann Pullard (născută în 1946), originară din orașul De Quincy, statul Louisiana (S.U.A.): în 1961 statura ei era de 2,08 m, pentru ca trei ani mai tîrziu să ajungă la 2,26 m, iar în mai 1969 — la 2,28 m. Dacă continuă așa, are toate șansele s-o detroneze pe Vassiliki...

La polul opus uriașilor se situează așa-numiții pitici. E vorba de persoanele a căror statură nu depășește în genere un metru și care se încadrează de obicei în ceea ce se denumește nanism atletic — o afecțiune de natură endocrină care menține scheletul la dimensiunile și proporțiile din copilărie.

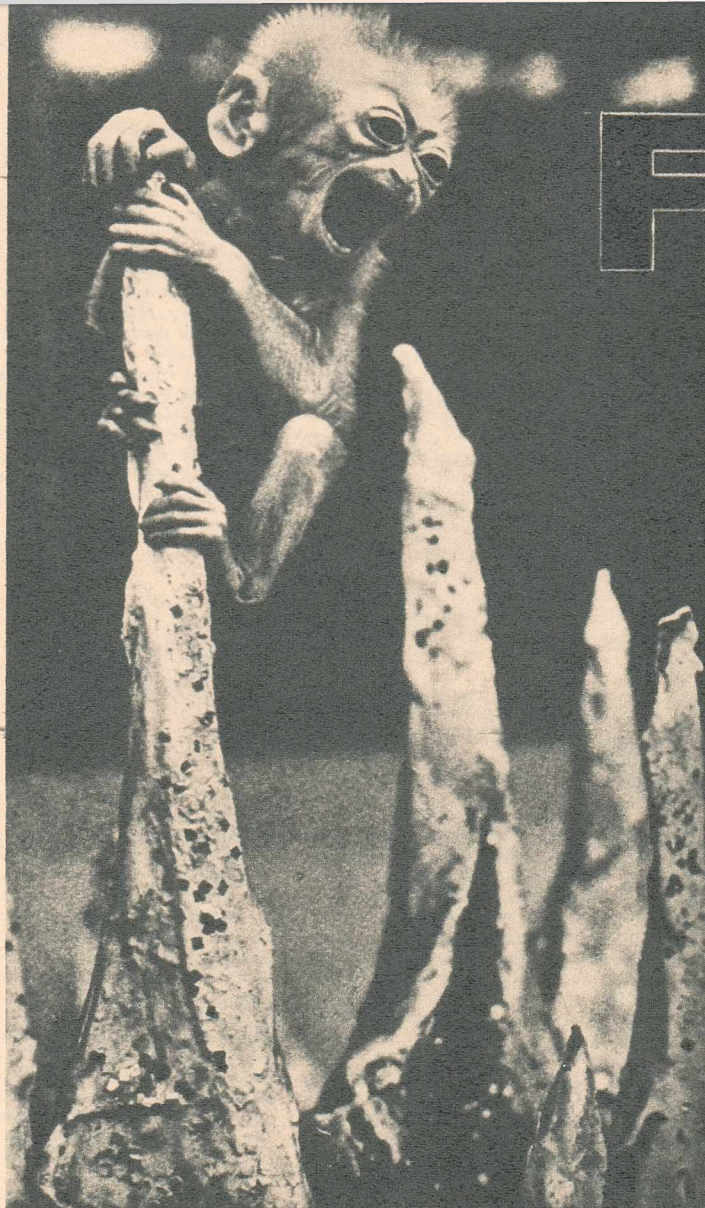
De cea mai mare publicitate s-a bucurat americanul Charles Sherwood Stratford, supranumit «Generalul Tom Degetel»: el s-a născut la 11 ianuarie 1832 la Bridgeport (statul Connecticut). La 5 luni măsura 63,5 cm, dar la 13 ani nu crescuse decît pînă la 70 cm, iar la 30 de ani — 89 cm. Cînd a murit, la 15 iulie 1883, Stratford atinsese 101,6 cm.

Polonezul Jozef Boruslawski, născut în noiembrie 1739, l-a întrecut însă pe Stratford... în minus. Cînd a murit, la vîrsta de 97 ani, înălțimea lui era de numai 99 cm.

În domeniul «scurtimii», femeile și-au luat revanșa asupra bărbaților. Cea mai scundă persoană, a cărei statură a fost determinată în mod incontestabil, este olandeza Pauline Musters (născută în 1876) care, cînd a murit la New York, în vîrstă de 19 ani, în urma unei pneumonii complicate cu o meningită, avea o înălțime de numai 59 cm. Pentru a aprecia cum se cuvine acest fenomen, trebuie amintit că un nou-născut normal măsoară de obicei 45,5-51 cm. Pînă și greutatea Paulinei Musters era a unui prunc: 4,1 kg.

Printre bărbați, cel mai scund pare să fi fost Calvin Phillips, născut în 1791 la Salem, statul Massachusetts (S.U.A.), care la vîrsta de 21 de ani avea 67,3 cm și cîntărea 5,44 kg. Vienezul Max Taborsky, născut în 1863, a atins maximul înălțimii sale la 25 de ani: 69 cm. În schimb, el era mai «ușor» decît Phillips, cîntărind doar 5 kg.

lată ingenioasă reclamă
a unei maternități din California.
În loc de firmă
și-a construit o uriașă barză,
bineînțeles, cu un prunc în cioc.
Direcțiunea afirmă
că de când a fost instalată
spitalul este vizitat
în fiecare oră de o barză mititică.
Tot cu un prunc în cioc.

FOTO

Cînd dădaca e bună și înțelegătoare,
toate merg bine și bebelușul
își bea lăpticiu fără să plîngă...

Doamne, ce tare s-a mai speriat!
O fi oare pericolul atît de mare
sau dumneaei,
maimuțica, tare-tare micuță!?

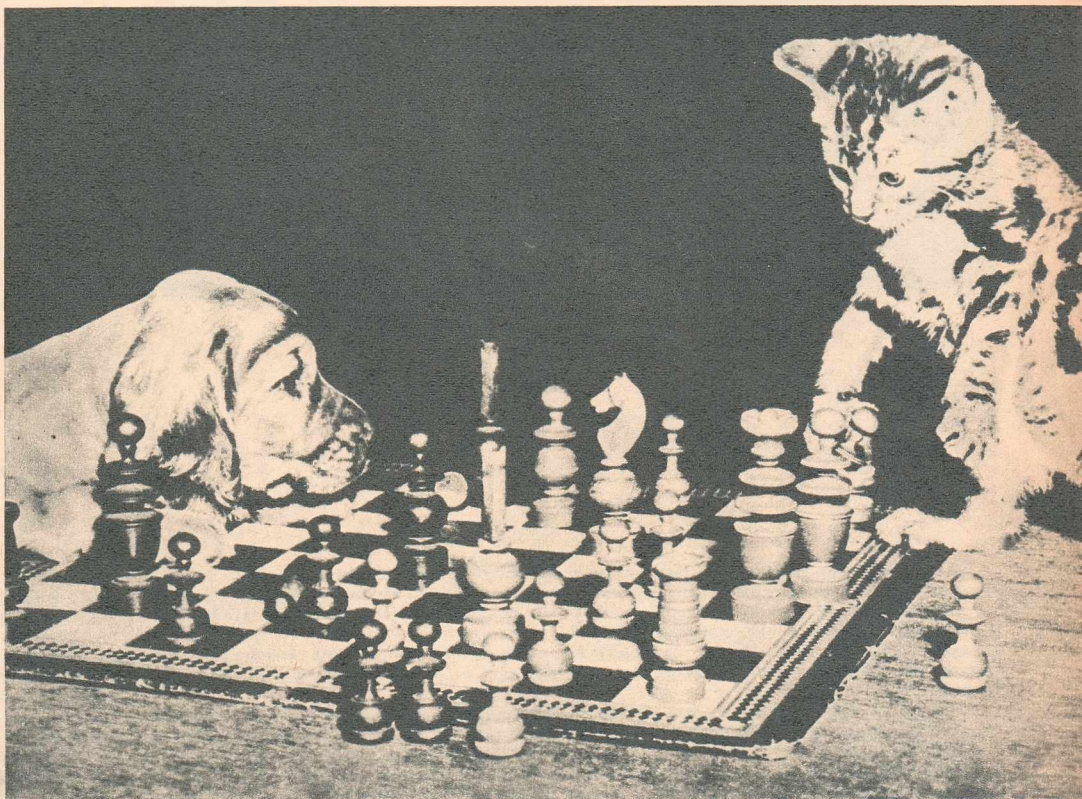
Chiar dacă nu-i decît gura de dînsul,
totuși gingașul hipopotam l-a făcut pe paznic
să se gindească la fugă,
care, deși e rușinoasă, e sănătoasă.

CURIOZITATI

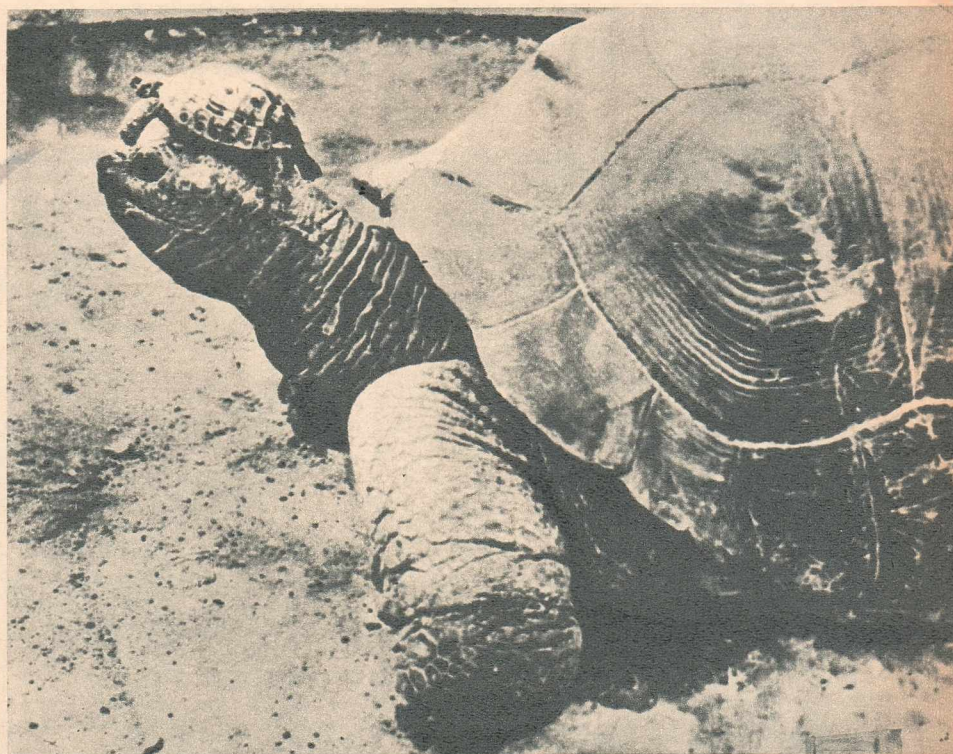

◀ *Mașe lucru
mai înseamnă
să ai
«cei șapte ani
de-acasă».
Și dacă
ați ști
ce greu
se capătă...*

*O situație
dificilă:
Albul atacă
și... câștigă.
Mat
la câine.* ▶

◀ *Un câine lung, foarte lung, sau,
Doamne ferește, pe sub copac
se mai ascund un cap și o coadă?..*

◀ *Un lanus
în lumea rinocerilor
sau simpla prezență de spirit
a fotoreporterului?
Înclinăm să credem
că tot aparatul fotografic
e de vină.*

▶ *Vă place căciulița mea?
Să știți că e făcută
după cele mai noi modele.*

SERI GRA FIA

O REVOLUȚIE ÎN TEHNICA PUBLICITARĂ

Ați știut, stimați cititori, că în țara noastră se găsește o instalație de serigrafie, unică de altfel în tot sud-estul Europei, capabilă să revoluționeze tehnica lucrărilor de artă grafică și publicitară?

Expresie mecanică a unei concepții literalmente noi în ansamblul mijloacelor de informare și orientare a marelui public, cunoscute astăzi sub numele generic «mass media», instalația realizează, printr-un procedeu absolut nou, folosind ca punct de plecare o machetă cu texte și imagini colorate sau alb-negru, panouri decorative sau publicitare de orice dimensiuni și în serii oricât de mari.

Prin suprapuneri de imagini, descompunere fotografică și proiectare pe o sită de nailon sau mătase (de unde și numele instalației: sêrico, în italiană = de mătase), cu procedeu semiautomat — GOLIAT — sau automat — ULTRAMATIC — și utilizând coloranți de un tip special, această instalație modernă, dirijată de graficieni și tehnicieni cu înaltă calificare, furnizează în timp-record și cu debit industrial (un panou pe minut) imagini grafice oricât de complexe și cu efecte plastice extraordinare, fixate pe suport de PFL emailat, hîrtie sau HDS (hîrtie densificată-stratificată), acoperită cu film melaminic (MELADUR).

Cit despre domeniile de aplicare a procedurii serigrafice, se poate spune că ele sînt practic nelimitate și deschise oricărei inițiative.

Astfel, arhitecții decoratori și constructorii de locuințe pot obține, la dimensiunile și în cantitățile cerute, panouri cu efecte estetice moderne pentru interioarele barurilor, pereți întregi cu imagini colorate pentru camerele copiilor, cu scene din povești, mobilier din plăci cu desene recreative și educative, ideale pentru creșe, cămine, școli. Perfect protejate de uzură, rezistente la loviri, umezeală și variații de temperatură, ușor de întreținut, panourile serigrafiate sînt foarte indicate pentru săli de festivități, cluburi, case de cultură. Ce ați spune, de pildă, dacă ați vedea în interiorul cluburilor sportive pereți întregi reproducînd scene spectaculoase din fotbal sau atletism? Sau dacă ați locui în vacanță într-o căsuță-camping construită din panouri de PFL emailat, serigrafiate în imitații de țiglă pe acoperiș și de birne de lemn sau rocă de munte la exterior? Sau dacă, pătrunzînd într-un așezămînt de cultură, v-ați găsi în fața emoționantului spectacol al unei scene istorice celebre, sub forma gravurii de epocă, în culori estomplate, de dimen-

siunea unui perete? Cit despre «orașele copiilor», construite în această formulă, ele ar putea fi o adevărată incintă și pentru cei mici, și pentru cei mari.

Dar serigrafia deschide o eră nouă și în **publicitatea comercială**.

Ea oferă posibilitatea să se renunțe la practica învechită a afișajului pe hîrtie, pinză, tablă sau carton, supus degradării, deformărilor și decolorării rapide. Panouri estetice, de mari dimensiuni și cu efecte optice ultramoderne, vizibile de la distanță și cu longevitate nelimitată, montate în gări, la intersecții, pe stadioane, în parcuri sau în jurul arborilor, pe trei sau patru fațade, ar spori — cu cheltuieli minime — nu numai vandabilitatea produselor, ci și nota urbanistică modernă a localităților.

Reclamele de cinema sau teatru, cu texte și imagini colorate, își găsesc în serigrafie cea mai inspirată rezolvare. Dar aceasta nu e totul. Scenografia se află în fața unor nesperate posibilități: decoruri de teatru, oricît de pretențioase și la orice scară, se pot realiza uimitor de repede; efecte de planuri multiple, cu panouri colorate, sau afișajul gigantic al unor spectacole pot intra de acum în practica curentă.

Studiourile de televiziune și cinematografie pot beneficia de asemenea de aportul acestui procedeu, realizînd fundaluri, decoruri sau pardoseli cu efecte geometrice fanteziste, fixe sau mobile, într-o concepție artistică dintre cele mai evaluate.

Mate sau lucioase, lipsite de asperități, complet insensibile la intemperii, panourile serigrafiate reprezintă, în orice caz, viitorul artelor grafice și publicitare.

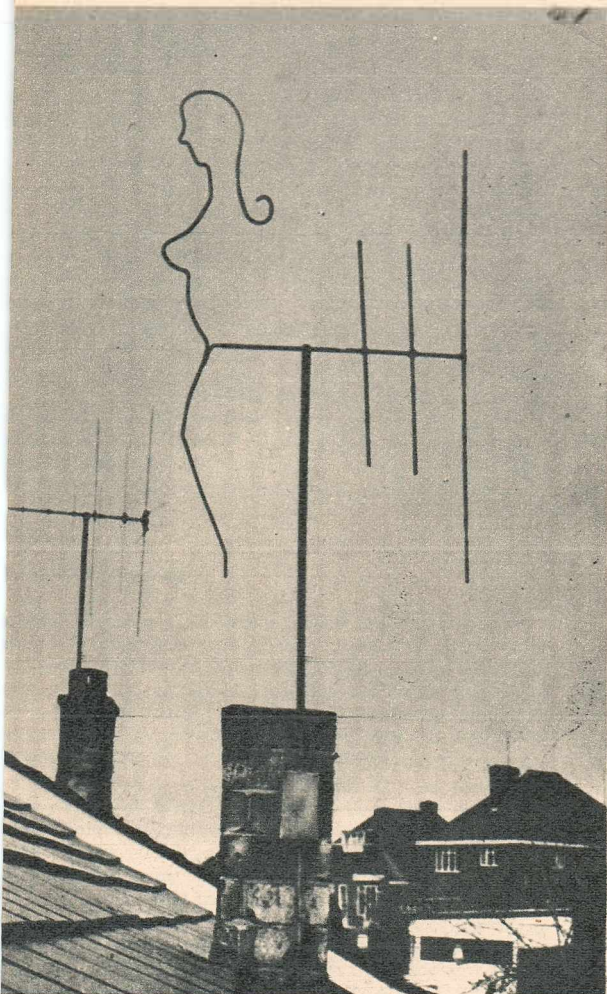
Pentru ca acest viitor să devină prezent, este de ajuns să vă adresați **COMBINATULUI DE INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI - PIPERA — BUCUREȘTI —** serviciul desfacere — Șoseaua Pipera nr. 46, telefon 33.00.80.

Cu minimum de cheltuieli și în timp-record veți obține rezolvarea magistrală a celor mai îndrăznețe aspirații artistice.

Text: Ion Valeriu POPA — Fotografii: Traian PROSAN

FOTOCURIOZITATI

*Gelozia, bat-o vina?
Nu, e tot ochiul perspicace
al fotografului
care a creat acest
moment dramatic
dintr-un cuplu de indragostiti
si un...afis.*

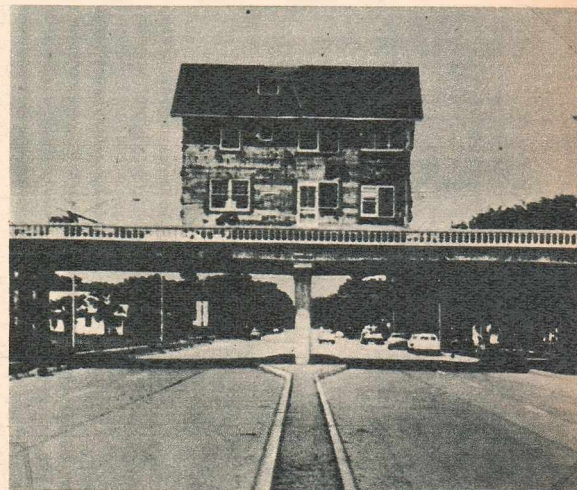

*Sarmanul om!
In ce pericol l-a pus...
obiectivul fotoreporterului!*

*Fiecare telespectator
isi are emisiunile lui preferate.
Unul dintre acestia
a tinut sa-si manifeste
gusturile confectionindu-si
singur antena.
Poate in speranta ca
undele il vor intelege.*

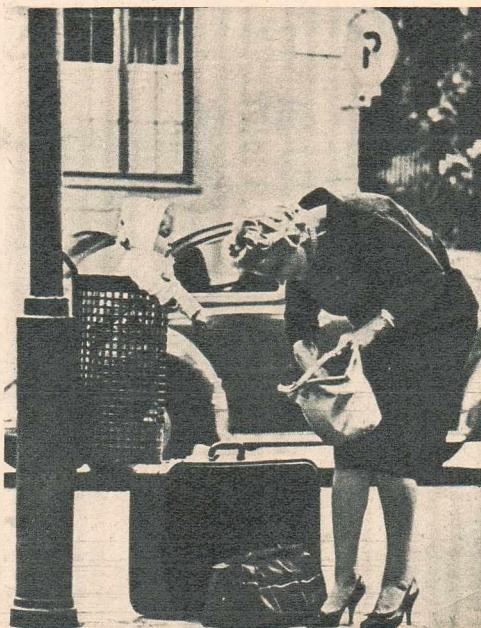
*Un singur cap si patru picioare?
Nu. Sub palton sint ascunse
si doua inimi, carora nu le pasa
nici de iarna si nici de fotograf.*

*O imagine insolita.
Ce caută o casă pe pod?
Simplu: se plimbă,
urmind să fie mutată
pe marginea cealaltă
a șoselei*

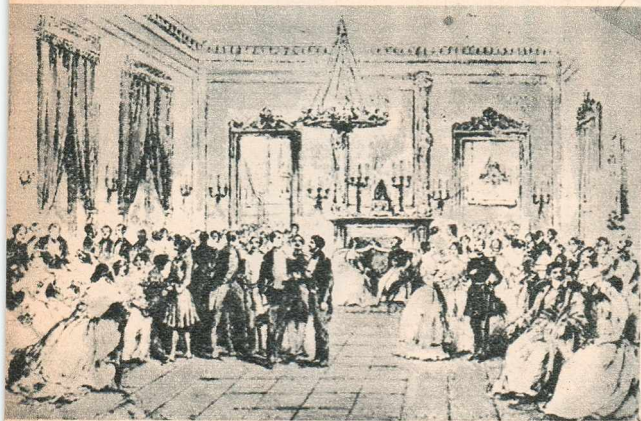
*— Fii atentă,
mămico,
m-ai confundat
cu biletul
de autobuz...*

*Arbitrul pare să spună:
*A devenit campion
la categoria pană.
Nu cîntărește însă mult,
il țin într-o mină...*

Din însemnările unor cărturari și călători și din publicațiile vechi ale timpurilor aflăm unele amănunte interesante asupra felului cum se sărbătorea Anul nou la curțile domnești. Astfel, știm că încă de pe vremea lui Matei Basarab boierii petreceau noaptea premergătoare începerii anului la ospetele în fața cărora sta domnitorul cu întreaga sa familie, iar dimineața, după slujba bisericească, veneau la curte toți aceia care aduceau daruri slăvitului voievod. În Moldova, ca și în Muntenia, ospetele de Anul nou erau însoțite de bubuiturile tunurilor care zguduiau din timp în timp zidurile palatelor, iar închinarea paharelor, după fiecare bubuitură, urma cu sîrguință și fără de odihnă. O astfel de sărbătorire o găsim descrisă într-un ziar din București, în anul 1850, cînd la domnie se afla Barbu Stirbei: «În ziua de 1 ianuarie, la ora 11, printul domnitor a venit la palat în mare cortej, înconjurat de statul major, în sala tronului, unde șefii departamentelor au avut cinstea de a-i prezenta felicitări... la prînz înălțimea sa a primit felicitările boierilor și ale șefului miliției, iar la ora 1 pe ale agenților și consulilor generali ai puterilor străine... la 8 seara Doamna a primit felicitările femeilor». Tot din acest ziar aflăm că la miezul nopții precedente, în timp ce la masa lui vodă petreceau marii boieri... «o deflație puternică, dispusă în curtea palatului, a anunțat venirea Anului nou... după care a luat sfîrșit masa și a început balul...». Un desen de epocă (foto 1) ne înfățișează balul de la curte.

1

3

1 ȘI 24 IANUARIE SUB CUZA

Păstrînd vechiul obicei, domnitorul Cuza primea, în ziua de Anul nou, pe toți șefii districtelor și pe marii demnitari, care-i prezentau omagii în numele lor personal și al poporului ocîrmuit. Un foarte reușit desen (foto 2), apărut într-o revistă ilustrată a timpului, ne arată desfășurarea ceremoniei de la palatul domnesc din ziua de 1 ianuarie 1860. Vodă Cuza, în picioare în fața tronului, se adresează celor de față, urîndu-le, la rîndul său, un an «îmbelșugat și fapte de ispravă, fericire și mulțumire poporului». Dar sub Cuza marile serbări, la care participa toată suflarea Capitalei, aveau loc la 24 ianuarie. Ne dăm seama de amploarea lor mai ales din documentele aflate în arhive, cum ar fi, bunăoară, dosarul socotelilor primăriei pe anul 1865. «Consiliul comunal — scrie într-o filă din acest dosar — chibzînd că serbarea zilei de 24 ianuarie, aniversarea îndoitei alegeri a Măriei Sale prea înălțatului nostru Domn, și a definitivei Uniri a Principatelor, să se facă și printr-o iluminată deosebită, atît pe strade, cît și în piețe, aprobă cheltuiala trebuincioasă pentru aceasta». Și au ars atunci în București 9 200 de «lampioane» diferite, pentru care s-au consumat, în afară de petrolul din lămpile permanente, 170 de ocale de seu și 20 de vedre de păcură. «În acest belșug de lumini, șase tacîmuri de lăutari, orînduite de vătaful Vasile Bîrlează, cu plata în contul primăriei, au cîntat în piețele publice cele mari, unde s-au dat și ospete și s-au împărțit săracilor daruri, 30 000 de lei». Cele 20 de vedre de păcură fuseseră arse în butii, la marile răspintii, așa cum se obișnuia încă de la 1830, în cinstea înalților demnitari. În 1865 existau în București 2 426 de «lămpes» cu petrol, «orînduite pe ulițele mari și mici».

SOCIETATEA FILARMONICĂ ROMÂNĂ

Duminică 15 Decembrie 1865

LA 1 ORA DUPE AMIAZI

PRIMUL CONCERT

SIMFONIC

IN SALA ATHENEULUI ROMÂN

PROGRAMMA

PARTEA I	PARTEA II
1. Uvertură din Op. 48	5. Andante con moto Mendelssohn
2. Notturno din Op. 9	6. Simfonia Nr. 6 în fa
3. Sonata Nr. 3 în mi	a) Bossire la țară; b) Scena
4. Uvertură din Op. 48	7. Scena pe marginea unei râuri; c.
	8. Prînz (Händel); d) Furtună
	e) Cînturi pîstoricești; sim-
	fonice de recunoștință după în-
	terim.

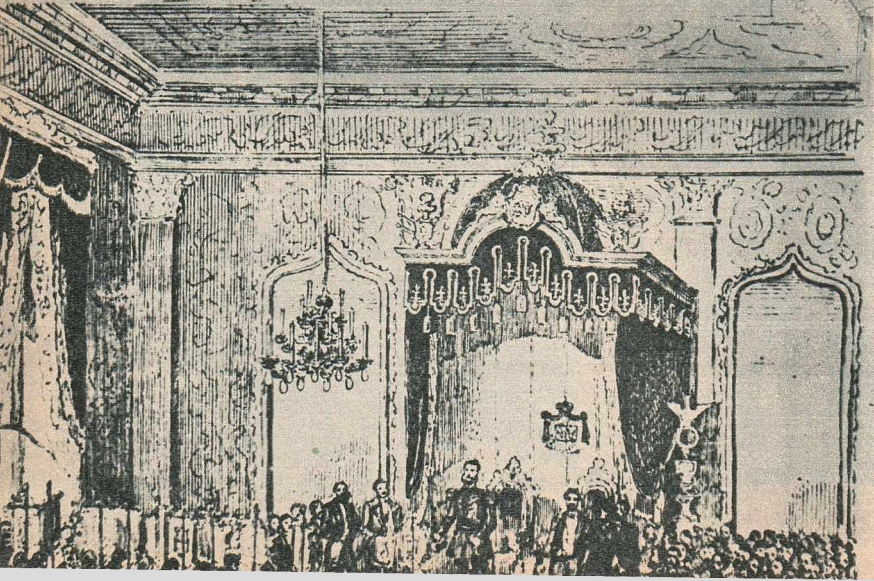
Orchestra va fi dirijată de d. EDUARD WACHMAN, șeful
Orchestrai Geoteatru. Prețurile locurilor: Locul 1, 2 și 3, 2 B.

Comitetul Societății.

MORAVURI ȘI NĂRAVURI

De Anul nou nici un bucureștean cu oarecare stare nu scăpa ocazia de a-și felicita rudele, prietenii și superiorii, și în același timp să facă și să primească daruri. «Cît se ziua de mare — spune o publicație din anul 1870 — e o forfotă prin zloata ulițelor, cum nu e altcîndva — pentru că tot angloaiatul bate la ușa șefului, tot finul la naș, tot nepotul la unchi și așa mai departe. Ce frumos! Dar năravul bacșîșului strică totul. Poștașul, hornarul, cărașul, omul cu fluierul de pe uliță, croitorul, sacagiul, și ciți, și ciți, toți își scot căciula la usa ta. Dacă n-ai putut să pleci de cu vreme de acasă, trebuie să le dai, să le dai...».

2

5

SPECTACOLELE

În București trăiau acum o sută de ani aproape 200 000 de locuitori. Aceștia aveau la dispoziție: două teatre, o sală de concerte și de conferințe, circuri, panorame, menajerii spectacole ocazionale date cu «bădigăni» sau cu monștri și, în fine, chiar un «café șantan». La Teatrul Național piesele românești, ca IANCU JIANU și RESVAN VODĂ, își continuau seriile de spectacole începute cu doi ani mai înainte. Concertele de la Ateneu se bucurau, ca și în 1868, de aceleași succese (foto 4), iar circul DERSSIN uimea populația cu năstrușnicii săi clovni, cu maimuțele, cîinii și cerbii dresați, precum și cu neîntrecuții cai dansatori. Mai erau în atenția publicului și reprezentațiile extraordinare date în barăci improvizate și anuntate cu afișe mari, lipite pe garduri. În iarna anului 1857 «Domnul Hermann Monhaurt» făcea cunoscut că prezintă «o mare, fantastică, extraordinară serată și producțiuni ale celor mai noi fenomene de magie și de fizică — modern, misterios, original — cu magnetism-electric». Un alt afiș, tipărit frumos, cu desen (care punea la încercare curiozitatea bucureștenilor, anunțînd că «Madam Veospeta Karolina Paukert face o fugă mare cu prinsoare, de la strada Podul Mogoșoaiei pînă la strada Tîrgului din Afară (deci din Calea Victoriei și pînă la Obor), de șase ori în ducătoare... cursă ce se va sfîrși în 33 de minute... și de cîte ori se va ajunge la semn se va slobozi cîte o pușcă, spre înștiințare... cine dintre privitori va pofti să se întrecă cu Madam, să vină...». Nu ne-a rămas nici o cronică despre această alergare — prima organizată în București — dar este de crezut că la nemiapomenita demonstrație imbulzeala publicului a fost mare, cu tot sînfatul ce se plătea ca taxă «de privire». Tot între manifestările sportive ale timpului trebuie să menționăm și organizarea primelor întreceri de «patinagiu» din Cișmîgiu, unde virtuozii de atunci săreau obstacolele formate din cîte două și trei scaune puse la rînd.

NEMAIVĂZUTA DAMĂ COLOSALĂ

În iarna anului 1866 era prezentată «într-o sală elegantă, făcută din lemn, în piața Constantin Vodă (unde se află astăzi Palatul poștei — n.n.), colosală damă gigantică de la Colonia — o fată de 22 de ani, care trage în greutate 180 de oca, are circumferința brațului de 60 de cm, a taliei de 132 cm și are un picior foarte mic, fiind una dintre cele mai frumoase persoane din acest secol». Colosală damă cîntărea, după socotelile noastre, 230 de kg, încît era, pe bună

Cum petreceau bunicii noștri

**ANUL NOU LA CURȚILE DOMNEȘTI
I ȘI 24 IANUARIE PE VREMEA LUI CUZA
LĂUTARII ȘI RESTAURANTELE DE ACUM O SUTĂ DE ANI
COMPLETURILE ȘI BALURILE MASQUE
CELE ȘASE SĂPTĂMÎNI ALE CÎȘLEGILOR
TEATRUL, MUZICA, SPECTACÓLELE DE MAGIE ȘI CU BĂDIGĂNII
MENAJERIILE, PANORAMELE ȘI CINEMATOGRAFUL AMBULANT**

Este vorba de bunicii care trăiau în București în a doua jumătate a secolului trecut. Cum se distrău? Care le erau obiceiurile și nărvurile prilejuite de Anul nou și în lunga perioadă de iarnă cît țineau cișlegile — sau, mai pe franțuzește, carnavalul. S-o luăm de sus în jos — de la curțile domnești.

dreptate, o senzație și merita să plătești doi stfanți ca s-o vezi, mai ales că era însoțită în reprezentație și de un pitic «înalt de două palme».

O cronică a spectacolelor din anul 1870 ne aduce la cunoștință: «Bucureștii se amuză de prezent mai ales prin spectacolele circurilor și ale panoramelor ce au inundat Capitala într-un număr extraordinar. Mai de curînd s-a deschis și un teatru de momite, cerbi, ciini și alte bădigăanii educate și dresate. Apoi mai zică cineva că civilizația străinilor nu are părtinire pe la noi». Cronicarii timpului nu treceau cu vederea nici adevăratele spectacole de artă, cum erau bunăoară cele date de teatrul de operă italian, care juca, între altele, TRAVIATA, LUCIA și LINDA, cîntate de marea artistă Ponti DELL ARMI, o răsfatată a spectatorilor de acum o sută de ani. Cuvinte de laudă aveau ziarele și pentru ciclul de conferințe de la Ateneu, ținute de Hasdeu, Urechia, P.S. Aurelian, Th. Văcărescu, Esarcu și alții.

RESTAURANTELE ȘI ORCHESTRELE

Cel mai căutat restaurant era al lui IORDACHE de pe strada Covaci. Din bucătăria sa a pornit celebritatea

mult apreciaților «mititei», care în 1889 constituiau atracția principală a restaurantului românesc (ținut tot de lordache) la Expoziția internațională de la Paris. Și «bateria» cu vin și cu apă minerală s-a născut tot la IORDACHE, avînd același naș — pe umoristul Nicolae Orășanu. Cele mai vestite tarafuri de lăutari erau: Ochi Albi (foto 5), Pădureanu (bătrînul), Ionică Dinicu (tatăl lui Grigoraș Dinicu) și Angheluş. «Banda» lui Pădureanu a dus fama muzicii noastre populare și peste hotare — în anul 1889, la Expoziția internațională de la Paris, fiind angajată restaurantului IORDACHE. Mai toate tarafurile cîntau seară de seară la restaurante, dar nu lipseau nici de la marile petreceri boierești și de la nunțile și botezurile mai acătării din mahalale.

BALURILE

Distracția principală a bucureștenilor o formau, în cea de-a doua jumătate a secolului trecut, balurile mascate, care se organizau, zi de zi, în tot timpul carnavalului. Sala BOSSEL, de pe Calea Victoriei, era localul preferat pentru acest soi de petreceri, acolo întîlnindu-se, sub ocrotirea măștilor, atît boierii și boiernașii, cît și «prostimea», adică

fete și băieți veniți din fundurile mahalalelor, în căutarea unei aventuri, a unei nopți de basm. Primele baluri mascate au fost organizate în București pe vremea lui Caragea, pe la 1815. În 1850 erau foarte la modă, iar la sfîrșitul secolului, și chiar mai încoace, pînă pe la 1910, continuau să aibă participanți entuziaști. Paralel cu ele se mai organizau în Capitală și baluri nemascate, dintre care, unul pe sezon, avea loc în saloanele palatului domnesc, cu participarea «marilor personaje, a membrilor corpului diplomatic, a deputaților, senatorilor, marilor și micilor ofițeri, funcționarilor superiori, a marilor comercianți și financieri și a tot felul de amployați, invitați cu dărnicie...», cum spun ziarele. Pentru un astfel de bal, începînd din perioada 1845-1850, cucoanele «lepădaseră broboadele, mărgelele și șalvării orientali, pentru a se găti cu decolteuri și rochii cu cozi (foto 6), sau malacofuri, iar boierii dezbrăcaseră antereele și ișlicele, adoptînd fracurile subțiri, pantalonii strîmți și pălăriile mari de castor, zise gibus» — cum spun cronicarii; iar mai tîrziu — adăugăm noi — jobenele, acele pălării tari, înalte, care și-au luat numele de la negustorul francez Jobin, instalat cu prăvălia sa pe Calea Victoriei, cam prin anul 1868. În fotografia 7 : o fată din mahalaua Zece Mese, în ținută de bal, la 1869.

La balurile mascate din centru lumea venea parfumată cu esența și apa — la modă atunci — TRUE LOVE, ceea ce însemna, după afirmația negustorului care îi făcea reclama în ziare, «adevărata iubire». Pentru balurile din mahalale, farmaciile livrau, cu grațiozitate, pliculețe în care se aflau teribilele prafuri de strănutat și de scărpinat, folosite cu dărnicie de către tineri, mai ales împotriva fetelor «năzu-roase», ținute de părinți să nu danseze cu fiștecine. Dincolo de centru, balurile se numeau fie soarele, fie completuri, și deveniseră renumite prin «spectacolele» de închidere — bătăile și încăierările dintre mardeaișii de profesie și tinerii, cu succese la fete.

LA SFÎRȘITUL SECOLULUI

După 1890, deci în ultimul deceniu al secolului trecut, numărul și felul spectacolelor organizate în București se măriseră. Începuseră să vină marile «menajerii internaționale» și «pavilioane mondiale» (foto 8), aflate în turnee prin Europa; era la modă fonograful, pentru care se plătea taxă de intrare ca să-l ascuți; se inventaseră «mașinile de călușei cu etaj», precum și «bărcile plutitoare în aer»; apoi fotograful «à la minut», concurență a celui «de 8 zile». În 1894 funcționau în București: trei corturi cu instalații de dare la semn; două «mașini cu călușei»; două «stabilimente zoologice», în care puteau fi văzute o focă și un «kipopotam», spectatorii stînd «pe trei rînduri de la vite bătute în pămînt»; un fonograf electric, în Pasajul Vilagros; un «teatru exotic», pe Calea Victoriei, aproape de Ateneu, unde dansa «mica prințesă Tapazo» și se lăsa asasinată pînă la urmă de «omul mascat».

În fine, la 1896 își face apariția în București minunea minunilor — cinematograful. Prima încercare, făcută la 28 mai 1896, n-a dat rezultate mulțumitoare «din cauza aparatului prea tremurător» și din cauza birului pus de primărie «care n-a vrut să-l socotească în rîndul panoramelor, cu 5 lei pe seară taxă, ci cu 30 de lei». A doua încercare, la 13 octombrie 1896, are succes și cinematograful devine spectacol permanent. Începutul acesta a fost făcut în sala de la etajul întîi al imobilului ziarului L'INDEPENDANCE ROUMAINE, de pe Calea Victoriei, aflat cam vizavi de Palatul telefoanelor de azi. Dar, contrar așteptărilor, cinematograful n-a devenit prea ușor spectacolul preferat al bucureștenilor. Dovadă: pînă în 1908 n-am avut nici o sală destinată special acestor «fotografii vii, mișcătoare», reprezentațiile — rare și de puțin succes — organizîndu-se în cei zece ani de vitregie în barăci improvizate sau în grădinile de vară ale restaurantelor. Nimeni nu credea pe vremea aceea că cinematograful va deveni, în deceniile următoare, spectacolul cel mai răspîndit în toată lumea.

Ion MUNTEANU

6

7

8

ADAS

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT - BUCUREȘTI

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂTENILOR

...are un caracter complex, deoarece cuprinde mai multe feluri de asigurări: asigurarea bunurilor din locuință și din jurul ei, asigurarea persoanei care a încheiat contractul de asigurare și a soției (pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces, întâmplate la domiciliu), asigurarea pentru cazurile când asiguratul sau membrii săi de familie (în calitate de locatari) trebuie să plătească proprietarului unele sume pentru pagube la imobil etc.

Numeroasele avantaje ale acestei forme de asigurare practicate de ADAS o fac utilă oricui. Ea este cu atât mai solicitată cu cât prima de asigurare este foarte redusă: 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei din valoarea bunurilor asigurate, pentru un an întreg.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE

...se poate încheia atât pentru sume limitate (fixe) cât și pentru sume nelimitate (convenite).

Asigurarea poate fi încheiată de orice persoană, în vîrstă de la 16 la 70 de ani, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre numeroasele evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla (la domiciliu, la locul de muncă, pe stradă, în călătorie, la practicarea sporturilor etc.), pentru urmările cărora Administrația Asigurărilor de Stat plătește sumele asigurate, amintim: explozia, lovirea, căderea, arsura, degerarea, accidentare produsă de funcționarea ori folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplare ca urmare a circulației mijloacelor de transport (sau din cauza accidentelor întîmplare acestora) și multe altele.

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR (pentru cazurile de avarii)

acoperă pagubele produse autoturismului asigurat de stricăciuni sau distrugeri pricinuite de ciocniri cu alte autovehicule sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile, aflate în afara autoturismului asigurat, loviri, izbiri, căderi (căderea în prăpastie, căderea în apă cu prilejul transbordării, căderea din cauza ruperii podului, căderea pe autoturism a unor corpuri etc.), derapări sau răsturnări, incendii, explozii, greutatea zăpezii sau a gheții etc. În cazul asigurării autoturismelor pentru cazurile de răspundere civilă, ADAS acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească, drept dezdăunare și cheltuieli de judecată, persoanelor păgubite printr-un accident pricinuit de autoturismul asigurat.

Aurel CRISAN

REȚINEȚI:

Pentru a încheia o asigurare la ADAS este suficient să telefonați unei unități ADAS. În cel mai scurt timp veți fi vizitat de un agent sau de un inspector de asigurare...

REȚINEȚI:

ADAS

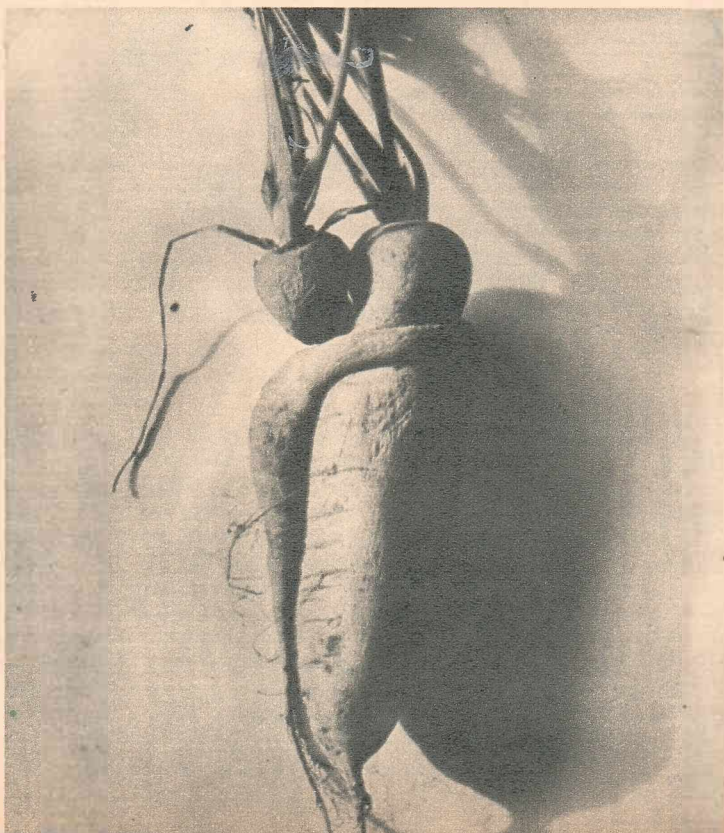

CRONOS ȘI MODA !

La dorința fabricilor producătoare, la Tokyo au fost create în scop de reclamă aceste modele de rochii ale căror garnituri originale sînt făcute din ceasuri. Evident, a fost necesar să se angajeze o pază specială, care să țină la distanță pe eventualii amatori de a cunoaște prea de aproape... ora exactă! Mai ales că cele 70 de ceasornice care decorează o rochie sînt — mai toate — de aur!

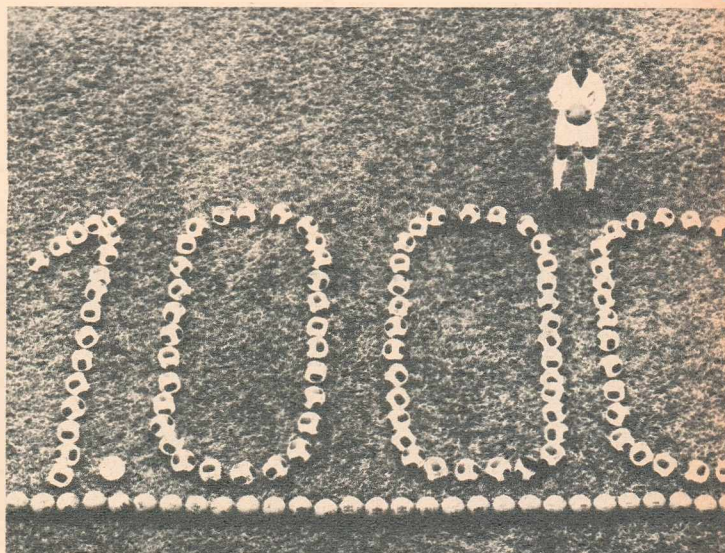
CÎND MORCOVII SE IUBESC

Dacă săgeata
lui Amor
ar atinge
și morcovii,
iar
ei și-ar exprima
sentimentele
întocmai
ca oamenii,
ar arăta,
probabil,
ca perechea aceasta,
descoperită
în Elveția
de un norocos
fotograf
amator.

F

varietăți

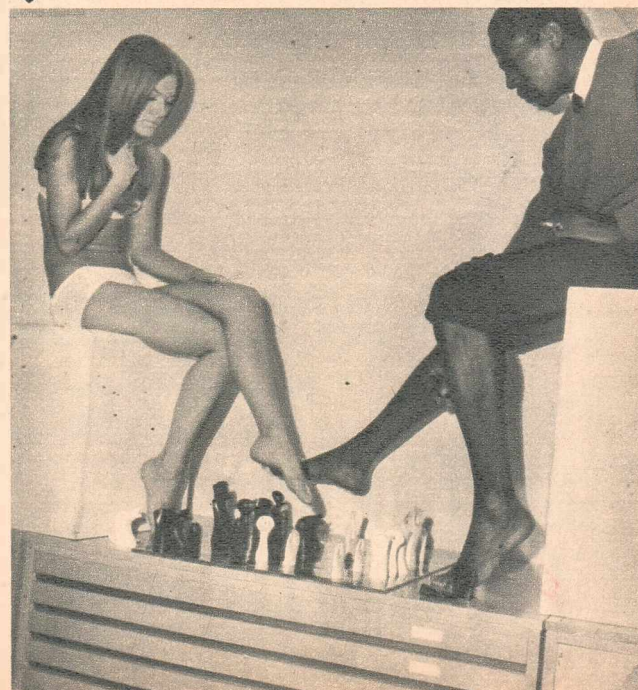

PELE, CONTEMPORANUL NOSTRU...

Există pe lume un soi rău de «stricători de bucurii», ca de pildă cei ce, în ultimele săptămîni, s-au grăbit — nu fără o doză de nedisimulată și răutăcioasă satisfacție — să descopere că nu Pele este primul fotbalist din lume care a înscris una mie goluri, ci un oarecare X sau un anume Y. E ca și cum contemporanilor lui Napoleon le-ai fi amintit, exact în ziua victoriei de la Austerlitz, că nu el a fost acela care a elaborat, primul, strategia bătăliei, ci nu știu care comandant obscur, cu ani înainte. Nu, nu-i frumos, nu-i cavaleresc ca în ziua în care acest strălucit cavaler al gazonului își serbează cel de-al 1000-lea vis împlinit să vii cu niște statistici serbede despre niște iluștri fotbaliști necunoscuți. Nu. Golul cu numărul 1000 l-a înscris Pele, contemporanul nostru, și puțin ne pasă de «adevărata istorie a golului etc., etc.»

UNDE NU-I CAP...

Nimeni nu contestă faptul că șahul, sportul minții, trebuie jucat cu capul. Iată însă că sculptorul hamburghez Klaus Grosskopf (ce coincidență: gross = mare, Kopf = cap!) e de altă părere: potrivit opiniei domniei-sale, ar fi mai bine dacă șahul s-ar juca cu membrele inferioare. Pentru care motiv a și realizat piesele din imaginea alăturată, care pot fi apucate și mutate cu picioarele!

Într-un moment de calm și înțelepciune al fanteziei, Cardin propune o rochie dintr-o mătăse grea, neagră, luminată de cele două ample mâneci albe, plisate

Pe muchia subțire dintre eleganța sobră și eleganța fastuoasă, această superbă rochie creată de casa pariziană Nina Ricci, dintr-o mătăse argintie, în întregime mărunț plisată. Remarcați romantica eșarfă aruncată în jurul gâtului și mânecile ample, prinse în șuvițele subțiri ale manșetelor. Puteți încerca, mătăsurile scilipicioase și brocaruri găsim prin magazine.

Amatoarele de eleganță simplă, nesofisticată, vor fi poate cucerite de această mică rochie, creată de Dior dintr-un jersu alb, a cărei unică garnitură o constituie paftaua cu lănuțuri cu care e prins cordonul. Nu vi se pare că țiile noastre au început să inspire pe marii creatori de modă?

MODA

'70 ÎN CEASURILE
TÎRZII ALE
NOPTII...

Stimate prietene, o știm cu toate, ne așteaptă vremuri aspre. Noi, care am suris îngăduitoare, ba chiar cu o ușoară milă creștinească, privind în poze rochiile până la pământ ale sfârșitului de secol, noi, care am crezut că nimic pe lume nu ne va mai constringe să renunțăm la libertățile vestimentare proclamate de ordinul de zi «Mini», noi începem să acceptăm — e drept, încă posace, mormăind proteste negre în barbă, strivind mici blesteme între dinți — noi începem să ne împăcăm cu destinul numit «Maxi». Dulcile vremuri când strada era o veșnică paradă a mai

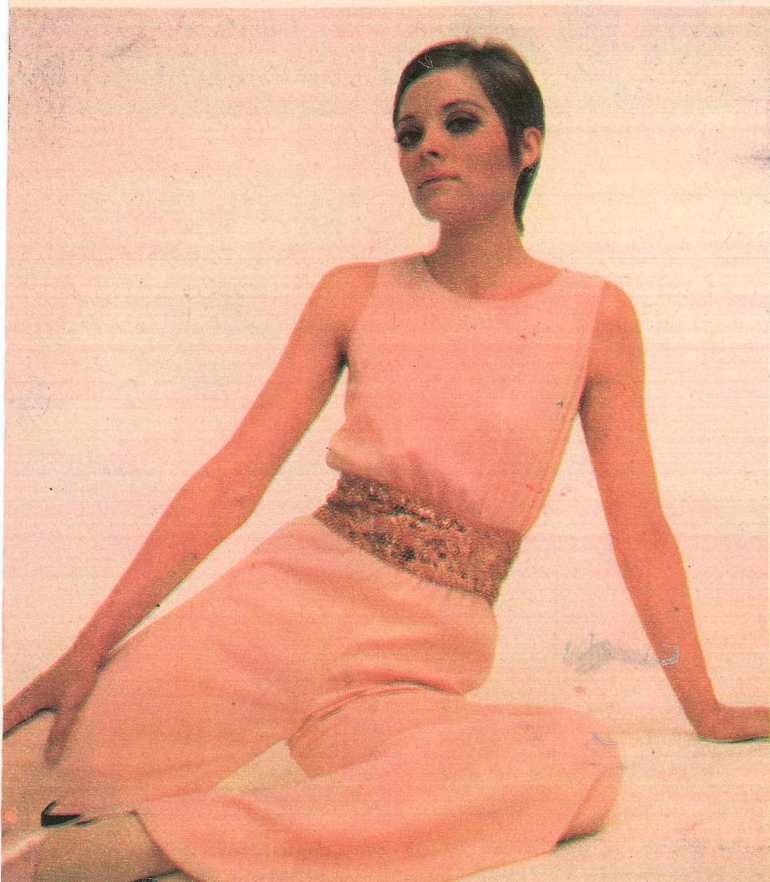
mult sau mai puțin frumoaselor picioare feminine amurgesc încet și — trecind prin epoca de tranzit a pantalonilor care, oricât, tot mai sculpează avantajos unele volume — ne apropiem de domnia pudicelor sutane ce mătură gospodărește trotuarul. Nu-mi spuneți că azi bulevardul e încă scena unui balet pe care se mișcă picioarele civile și mult dezgolite ale adeptelor doamnei Mary Quant; în modă, ceea ce a ajuns la modă e automat ieșit din modă. Despotică cum e, dindu-ne uneori, rareori, dar cu inteligență, iluzia libertății gustului personal, moda are totuși accese

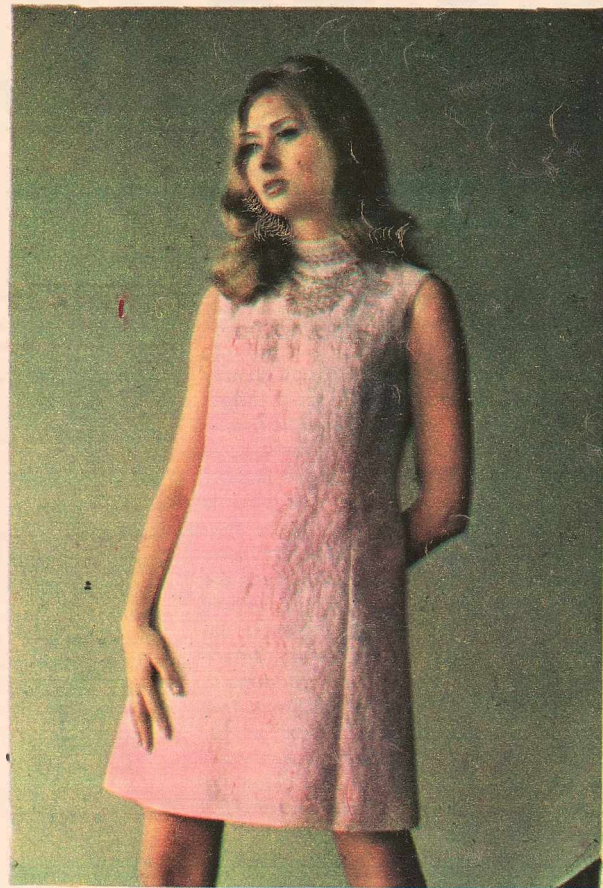
◀ Un pardesiu din brocart auru, purtat cu o fustă din același material prețios și o vaporosă bluză din voal alb, iată o formulă care poate împăca gusturi dintre cele mai diferite.

Două rochii tinerești — create de modelierii combinatului «București» — pe o linie ușor evazată, din brocarturi existente în comerț. Remarcați gulerul și clapele argintii ale primului model. ▶

◀ Dar poate că vă suride ideea, foarte la zi, a unei ținute de seară în care să fie prezent și slagărul modei — pantalonul. Puteți opta pentru această pijama festivă, dintr-un material suplu, roz, având talia subliniată de un briu paietat.

de generozitate și puseuri de toleranță: atunci când e vorba de rochiile de seară. Seara, se știe, are în modă dimensiuni foarte elastice, orele ei pot fi ale nopții târzii sau ale după-amiezii întunecate de iarnă, ele pot fi atribuite unei vizite simandicoase, unei premiere, unui bar sau mult (de ce oare?) așteptatului revelion; dar întotdeauna ele ne poruncesc să fim înveșmîntate elegant. Fastuos. Original. Năstrușnic. Sobru. Cum vreți — spune moda. Cum vă trăsnește, subliniază ea apăsător, oferind totuși, din virful buzelor, ca și cum problema n-ar interesa-o și o face doar așa, în virtutea

inerțiilor ei didactice, mici sugestii. Vreți «stil țigan» cu rochii vesel multicolore, cu colane, flori la ureche și basmăluță prinsă la spate? Merge! Vreți «stil pijama», cu pantaloni largi din mătăsuri foșnitoare și provocatoare bluze străvezii? Poftim, purtați pijamale! Vă e dor de «boa»-urile cu care bunicile își înfășurau, misterioase, gaturile de lebădă? Țin și boa-urile, și blănurile de maimuță, și penele de struț (le găsim poate printr-un fund de sertar, printre lucrurile vechi), ba chiar de simplă găină, uneori! Vreți rochii mirific orientale, ca în lumea celor

1 001 de nopți? Îmbrăcați-vă precum cadinele, dacă asta vă e vrerea, în brocarturi de argint și aur (slavă Domnului, brocarturi găsim în magazine) și străluciți în noaptea Anului nou asemeni unor stele cu sau fără nume. Sau poate vă doriți în «stil înțelept», cu mica rochie neagră, sau în rochia vaporosă de școlăriță scoasă la primul bal, sau — mai știți?! — vă tentează brava, viteaza rochie-armoră, combinată din împletituri, plăcuțe și ture metalice de la Fondul plastic, rochia-atac, rochia-apărare, mă rog, cum e cazul!

Totul vă e permis, spune iar și iar

moda, în această noapte în care ne veselim că trecem, cu un pas de o poștă, dintr-un an în altul; totul, adăugăm noi, în atară de un lucru: travestiul. Singurul «amănunt» pe care trebuie să-l cunoașteți bine și să nu-l falsificați e propria dv. persoană. Serviți-o vestimentar cât mai bine, cât mai avantajos, cât mai adecvat. Altfel, ridicolul ne paște fără urmă de cruțare. Și dacă există ceva pe lume care ucide cu cruzime (oare numai în materie de modă?), acesta este ridicolul...

Sanda FAUR

EXTRAORDINARA ECUAȚIE

ANTI FOAMETE

de N. RATEȘ

GUVERNE, ȚĂRI ȘI POPOARE CAUTĂ O SOLUȚIE

Există, oare, un ritual oficial cu mai multă constanță și dăruire de-a lungul mileniilor decât marea și mereu proaspătul ritual culinar? Din timpurile străvechi ale faraonilor iubitori de lăcuste la frigare cu sos de miere și pînă la amatorii rafinamentelor culinare moderne (cu și fără furnici), «credincioșii» farfuriei au populat invariabil secolele și literaturile, iar sute și sute de tratate culinare, adevărate cărți de cult, datorate nu de puține ori unor dintre condeiele de celebritate universală, s-au înșiruit în rafturile bibliotecilor. Dar hotarele acestui principat al supușilor mirosmei și savoarei sînt oare nemărginite? Se știe doar că întinse spații ale globului sînt confruntate cu dramatica problemă a foametei. Este drept, gravitatea acesteia nu mai trebuie subliniată, de vreme ce ea se află pe prima filă a agendei de lucru a multor guverne, organizații și conferințe internaționale, de vreme ce nenumărate personalități ale vieții sociale și științifice îi consacră preocupările, analizîndu-i originile, căutîndu-i remediile. Este drept, Raportul Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, publicat în septembrie 1969, ne invită la un anumit optimism în ce privește destinele bătăliei împotriva foametei: în 1968 — ni se spune — creșterea producției agricole mondiale a fost mai rapidă decât sporul populației (3 la sută, față de 2 la sută). Fapt și mai remarcabil, rodul ogoarelor progresaază într-un ritm superior me-

diei mondiale în Extremul Orient, unde sînt situate regiunile cele mai greu încercate de foamete. Firește, a face să dispară foametea nu înseamnă pur și simplu a obține o producție agricolă mai mare. Este necesară, desigur, lărgirea gamei produselor cultivate, semănarea de soiuri noi, mai avantajoase și mai hrănitoare. Este vorba, de asemenea, de a modela comerțul mondial cu produse alimentare de așa natură încît, de pildă, untul să nu se mai adune în sute de mii de tone în depozitele frigorifice ale Pieței comune sau grîul să nu se stocheze pînă la mucegăire în marile silozuri ale S.U.A., ci să ia drumul zonelor infometate. Este vorba, în ultimă instanță, de restructurări care presupun imense mutații sociale.

«KWASHIORKOW» — UN CUVÎNT DE GROAZĂ

Fără îndoială însă, nu poate fi neglijat rolul pe care-l joacă, alături de elementele majore mai sus-amintite, stăruința acută depusă pentru găsirea și valorificarea unor resurse alimentare originale, pentru descoperirea unor noi alimente, naturale sau sintetice. Există o foame violentă, brutală, care provine dintr-un consum insuficient de calorii, dar și una mai subtilă (deși mai distrugătoare). Fără a se simți infometată, ba chiar cu senzația înșelătoare a ghiftuirii, oamenii pot suferi de subnutriție, ale cărei simptome apar după un timp, atunci cînd proteinele conținute în hrană au fost consumate de organism. Sintem deci în prezența a două aspecte distincte ale problemei: unul cantitativ și altul

Oameni de știință și politicieni își conjugă în prezent eforturile pentru ca asemenea imagini dramatice ale foametei să devină de domeniul trecutului.

calitativ. Referindu-ne la acesta din urmă, trebuie să amintim aprecierea oamenilor de știință că deficitul de proteine are o mare pondere în ceea ce numim «problema alimentației» (și în această privință deosebirea dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare este, de asemenea, considerabilă: 47,3 grame proteine animale consumate zilnic pe cap de locuitor, față de 10,7 grame). Din cauza foametei mor anual aproximativ 2 milioane de oameni. O apreciere, probabil incompletă, situează la 8 milioane numărul

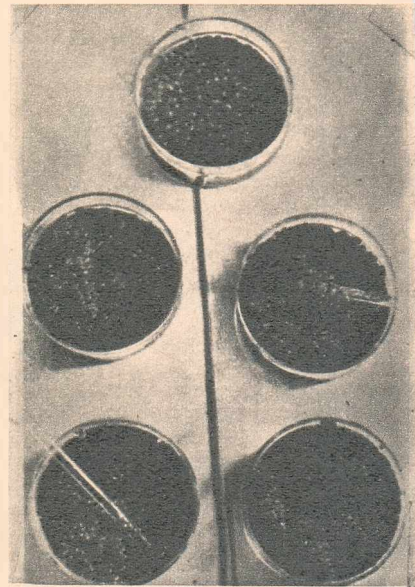
deceselor de pe urma subnutriției. Mortalitatea infantilă în regiunile sărace în proteine ale globului este de 50 de ori mai ridicată decât în Europa. «Kwashiorkow» este cuvîntul african de groază care denumește boala provocată de lipsa de proteine: copilul devin apatic, pierde din greutate, pielea sa se decolorează, crapă și se cojește pînă ce corpul se acoperă cu răchizi deschise.

Dar se pot cita și alte consecințe ordin economico-social ale subnutriției. Potrivit unor studii, un muncitor din sud-estul Braziliei, unde există resurse de alimentație suficiente, realizează o producție de circa 5 ori mai mare decât un muncitor din nord-estul infometat al țării. Concluziile unui grup de experți mexicani cu privire la comportamentul oamenilor pro-alimentați sînt clare: «Oamenii sînt oboseți, posaci și au o slabă capacitate de muncă. Nu au spirit de răspundere, nu manifestă inițiativă artistică și nu sînt apti pentru reflecții mai profunde».

Pare să fie un lucru demonstrat cînd la sfîrșitul secolului, pentru a se asigura hrana populației globului, vor trebui produse aproape 70 milioane tone de proteine alimentare; cu alte cuvinte, de trei ori mai mult decât în prezent. Istoria a consemnat o goană după aur. Trăim acum în toial unei goane după proteine. Găsirea și introducerea în consum a unor alimente cu un conținut crescut de proteine devine o necesitate nu numai pentru regiunile bîntuite de foamete, ci și pentru asigurarea unei dezvoltări biologice ameliorate a oamenilor de pe toate meridianele.

DE LA AZTECI CÎTIRE

Explorarea zăcămintelor de proteine este o operațiune cu vaste ramificații

Recent, degustătorii au fost puși în dificultate: aspectul, mirosul, gustul icrelor negre artificiale produse în Laboratorul de fizică a polimerilor din Moscova s-au dovedit a fi identice cu cele ale icrelor negre naturale. Și acest experiment, care a încheiat prima etapă a cercetărilor în problema fabricării hranei artificiale începute de academicianul sovietic Aleksandr Nesmeianov, îndreptățește la optimism...

O preocupare de bază în această direcție o constituie punerea în valoare a proteinelor ascunse în plante și pești. Cu cîțiva ani în urmă, de pildă, s-a observat că unele triburi din Ciad consumă o algă albastră, denumită spirulină, care crește în bălți nu prea adînci și cu un conținut substanțial de bicarbonat. Femeile fac din aceste

pe plăcinte mari, uscate la soare, pe re membrii tribului le mănincă cu făt. (Se crede că și aztecii mîncă irulina, care creștea în lacurile mexi- ne.) «Curioșii» incorigibili ai labora- arelor s-au apucat să descompună apîndele spirale vegetale în părțile r componente și au constatat cu upoare că spirulina conține proteine proporție de 60-68 la sută, adică de se ori mai mult decît grîul și de trei i mai mult decît carnea de vită. Cund, centrele de cercetări din Franța Mexic au trecut la cultivarea artifi- ală, prin fotosinteză, a spirulinei în ve cu apă salină călduță prin care se ece gaz carbonic. Rezultatele sînt traordinare: un hectar de cultură oate produce anual 40-45 tone de ge, ceea ce reprezintă aproximativ 5 tone de proteine. Cu titlu compati- v, se cuvine a menționa că, într-un i, un hectar de furaje nu poate sluji ecît la producerea unei cantități de urne de vită reprezentînd cîteva mes- nine zeci (30-40) de kilograme de roteine.

Insistenții căutători de proteine se teresează și de alte genuri de alge — mai ales de cele marine. În Japonia și .F. a Germaniei se produce din alge marine o piine cu un gust — se spune — propriat celui al pîinii de grîu sau ecară. Soia și semințele de bumbac se ololesc de mult timp la producerea oncentratelor de proteine. Acum, o rmă americană oferă spre vînzare, la n preț convenabil, deliciosul biftec în... fasole soia. Carnea vegetală — ni e dau asigurări — are un gust bun, o aloare nutritivă ridicată și poate fi ăstrată un timp îndelungat. Mai mult, ea conține numai 0,3 la sută grăsimi: tenție deci, sărmani prizonieri ai olesterolului!

În Anglia, la secția de biochimie a tațiunii experimentale de la Rotham- ted, a fost pus la punct un procedeu le extragere a proteinei din anumite leșeuri vegetale, cum ar fi cele de la abricile de conserve de mazăre. Este de asemeni în curs o vastă acțiune de cercetare pentru valorificarea zăcă- mintelor de proteine din întinsele pă- duri care acoperă globul pămîntesc. Fagul se bucură de atenție deosebită dintr-un motiv deocamdată lingvistic: se presupune că latinescul fagus ar putea proveni de la grecescul phagein, care înseamnă a mînca. De fapt însă, frunzele a numeroase specii de arbori pot constitui materia primă pentru concentrate de proteine. Se studiază, în acest sens, procesele chimice prin care rumegătoarele prelucrează masa verde și extrag din ea prețioasele sub- stanțe nutritive.

Recent, au fost expediate în Biafra anumite cantități dintr-o pudră inco- loră care, amestecată cu cacao și apă, dă o băutură plăcută pentru copii. Această pudră nu este altceva decît un concentrat de proteine din pește, pro- dus de o societate suedeză. La rîndul lor, cercetători ai Universității ame- ricane din Bayruth, pornind de la grîu, o varietate de mazăre egipteană, praf de oase și lapte smîntînit au creat «aubina», un nou aliment pe care, judecînd după rezultatele unor anchete, copiii îl consumă cu plăcere.

METAMORFOZA «AURULUI NEGRU»

Ceea ce propulsează cu adevărat imaginația este reușita experiențelor pentru producerea proteinelor sinte- tice. În definitiv, cine s-ar fi gîndit cu ani în urmă că ne vom îmbrăca cu petrol și gaze, ba chiar că vom și mînca petrol? Numai că hrana sintetică pe care viitorul ne-o va așeza pe masă va semăna tot atît de puțin cu lichidul viscos și negru pe cît seamănă lîna albă

și moale ce iese din fuioazele Săvineș- tiului cu invizibilul gaz din care se produce. De altfel am intrat încă de mult, o dată cu fabricarea industrială a vitaminelor, în era producției arti- ficiale, neagricole, a substanțelor nutri- tive. Nu există nici un motiv pentru care știința nu ar continua acest proces firesc și nu ar găsi mijloacele și căile pentru producerea altor elemente nu- tritive — în speță, proteinele. Dimpot- rivă, există motive foarte serioase de a explora în amănunțime acest dome- niu. Atît creșterea producției de pro- teine animale cît și a celor de proveniență vegetală nu pot în nici un caz ține pasul cu sporirea nevoilor ome- nirii. Doar resursele sintetice deci ar putea să ofere o soluție integrală.

Petrolul se arată a fi o sursă atît de prețioasă de proteine încît orice rezistența traditionalistă este sortită în- frîngerii. Se calculează că doar ceva mai mult de 2 la sută din producția actuală de «aur negru» ar fi suficientă pentru obținerea a 22 milioane tone de proteine, adică a totalității produc-ției de proteine animale de azi (și a unei treimi din necesitățile de pro- teine ale anului 2000). La rafinăria Lavera din Franța se produc în prezent, în mod experimental, proteine com- estibile concentrate după un proce- deu relativ simplu: levurile (organisme monocelulare) sînt hrănite cu parafină în recipiente de petrol brut, aerisite în mod corespunzător. Înmulțite, le- vurile sînt apoi agitate bine pentru a le separa de ceara de parafină, petrolul fiind trimis înapoi la rafinărie. După uscare, proteinele apar sub forma unei pudre gălbui, fără miros și aproape fără gust, putînd fi amestecată cu alte alimente. Compania «British Petro- leum» construiește o fabrică care va produce anual 16 000 tone proteine pentru furajarea vitelor. De altfel, în numeroase țări oamenii de știință se ocupă intens de punerea la punct a procedeelor de fabricație a levurilor furajere, utilizînd ca materie primă parafinele lichide, considerate a fi com- ponentele cele mai puțin prețioase ale țiteiului. Experții apreciază însă că vor mai trece cel puțin zece ani pînă ce omul să consume în mod curent, într-o formă sau alta, proteine produse din petrol sau gaze naturale¹⁾.

PE URMELE UNOR MUTAȚII CULINARE ȘI BIOLOGICE

Minunate substanțe! Pînă una-alta însă, am rămas niste biete ființe, încă

insuficient evoluate pentru a ne bucura la gîndul marilor virtuți nutritive ale excelenței pulberii albe, inodore și insipide. În definitiv, dintre obiceiurile omenesști, cele alimentare sînt cel mai greu de învins. Se povestește, de pildă, că pomeranii refuzaseră cu încăpățî- nare, în ciuda foametei îngrozitoare, să cultive și să consume cartofi. Un exemplu mai recent: în Burundi, unde autoritățile O.N.U. creșteau în ferme- model vaci europene (care dau de zece ori mai mult lapte decît vacile indigene ale watusilor), una din primele măsuri luate după proclamarea independenței a fost sacrificarea vitelor străine. To- tuși, se mai întîmplă și altfel. În Chile nimeni nu voia să mănince pește. Prin eforturi susținute și pline de imagina-ție, danezul John Fridtjof, trimis de o organizație internațională de alimen- tație, a reușit să-i obișnuiască pe copii cu ciudatul animal acvatic și cu carnea lui dulceagă. După 9 luni, Fridtjof a deschis la Santiago o bucătărie pescă- rească și, în numai zece zile, a vîndut 35 000 kilograme pește...

În vaste regiuni asiatice a fost amorsată o notabilă răsturnare de valori în domeniul alimentației, cu fantastice consecințe sociale și biologice. Alături sau, uneori, în locul hranei tradițio- nale au pătruns în meniul zilnic al multor asiatici alimente noi, mai hră- nitoare sau mai ușor de procurat. Timp de trei veacuri alimentația de bază a pakistanezului, spre exemplu, nu s-a schimbat aproape de loc: piine de grîu nedospită, orez gătit cu mazăre verde și linte fiartă. Astăzi, pe masa multora dintre ei își face cu oarecare frecvență apariția, învăluită în miresme, carnea (mai ales de capră) fiartă, friptă, prăjită. Nu dispunem de date generale despre revoluția gastro- nomică din Filipine; aflăm însă că în ultimii cîteva ani la Manila s-au deschis nu mai puțin de 12 restaurante specia- lizate în mîncăruri din carne de pasăre. «Journal of Nutrition» comunică într-un interesant studiu că, drept re- zultat al penetrației noilor alimente,

Va reuși oare acest pămînt să asigure hrana unei populații în continuă creș- tere? Opinia savanților e categorică: DA... (fotografia de jos).

... Cu atît mai mult cu cît oceanul mon- dial ascunde resurse uriașe (fotografia din dreapta).

un bărbat filipinez măsoară în medie cu 1,5 centimetri și cîntărește cu 3 pfunzi (1,359 kg) mai mult decît în 1933.

Corecări biologice de acest gen apar și mai frapant în Japonia: înălți- mea medie a elevilor clasei a VI-a, de pildă, a crescut cu 9,3 cm față de cea de acum 20 de ani, iar fetele de aceeași vîrstă s-au înălțat încă și mai mult (cu 10,9 cm). Explicația rezidă tot în restructurarea accelerată a alimentației curente a milioane de oameni. Spre exemplu, consumul zilnic de lapte pe cap de locuitor a crescut în Japonia de cinci ori în numai zece ani, în timp ce consumul de orez, rămas încă un ali- ment de bază al japonezilor, s-a redus în numai șase ani cu aproape 15 la sută, ilustrînd un proces extrem de semnificativ.

Ne putem aștepta ca modificările

EXTRAORDINARA ECUAȚIE ANTIFOAMETE

biologice — și nu numai cele biologice — să fie încă mai impresionante atunci când vor fi introduse în consumul larg produsele sintetice. Dar este la fel de probabil ca rezistența față de aceste alimente să fie mare. Se pune deci o întrebare firească: ce e de făcut pentru ca savoarea să conviețuiască în bună înțelegere cu proteinele? Situația nu-i chiar așa de disperată. Știința ne promite pentru viitor o rație zilnică de 100 grame proteine, 450g hidrați de carbon și 100g grăsimi într-un aliment sintetic care să nu fie nici mai puțin gustos, nici mai puțin variat decât meniul nostru obișnuit.

În stare pură, aproape toate proteinele naturale sînt inodore și insipide. Adăsurile și amestecurile naturale dau alimentelor noastre un miros și gust specifice. Oamenii de știință au stabilit că gustul oricărui aliment se poate reduce la patru elemente: dulce, sărat, acru și amar, pentru perceperea cărora limba este dotată cu receptoare speciale. Printr-o combinare corespunzătoare a acestor elemente se poate, teoretic vorbind, fabrica orice gust. Mult mai complicată este obținerea artificială a mirosurilor specifice. Savanții afirmă însă că și acest proces poate fi reprodus în laborator sau pe scară industrială.

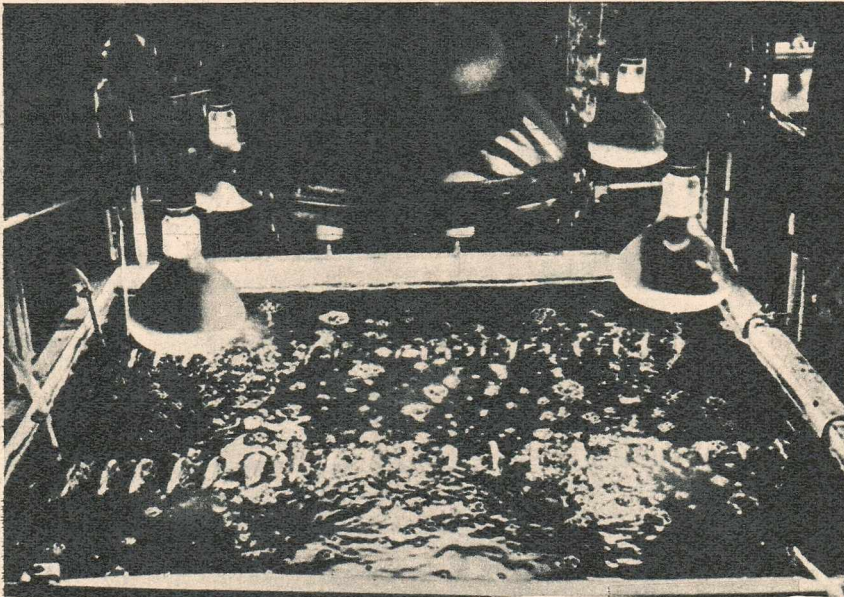
În fine, o ultimă problemă o reprezintă consistența alimentului sintetic. Metodele care permit transformarea proteinei amorfe într-o materie structurală sînt astăzi suficient de variate. Să reamintim exemplul mai sus-citat al cărnii vegetale. Să adăugăm realizarea cu totul excepțională a oamenilor de știință sovietici, care au reușit să pună în consum o varietate sintetică de caviar, aproape imposibil de deosebit de veritabilele icre negre de nișetru.

Aceste pilde ni se dau pentru a argu-

menta optimismul nedezmințit al savanților, care îi face să considere că nici o piedică nu este insurmontabilă pe calea asigurării unei bucătării sintetice complete și acceptabile pentru cei mai exigenți gurmanzi.

VIITORUL: ÎN NICI UN CAZ PASTILE

Și acum să pătrundem în sanctuarul fascinant al viitorului mai îndepărtat. Întrebați de o revistă²⁾ cum își imaginează alimentația viitorului, elevii liceelor franceze au arătat mai toți cu degetul pastilele alimentare. Ei nu s-au epuizat inutil în considerații savante și au citat din memorie ceea ce au găsit în romanele de anticipație. Se spune că multe din născocirile acestei brave literaturi au devenit sau sînt pe cale de a deveni realități. Va fi oare pilula alimentară una dintre ele? Astăzi se răspunde negativ. Se consideră că

În unele bălți din Ciad se găsește o algă albastră numită spirulină. Femeile din acele zone au învățat, de-a lungul timpului, să facă din aceste alge un soi de plăcinte mari care, după ce sînt uscate la soare (fotografia din stînga), par a fi foarte gustoase. În laboratoarele din Franța și Mexic se fac cercetări pentru cultivarea artificială a spirulinei, care are un conținut de 60—68% proteine (fotografia de sus).

alimentele miniaturizate nu pot avea un viitor real, deoarece pentru a-și asigura porția reglementară de calorii un om ar trebui să înghită sute de pilule pe zi. Mai mult, se consideră că nu este posibil ca omul să consume acel minim zilnic de 2.000 calorii fără a absorbi cel puțin un kilogram de alimente.

Problema se pune cu oarecare acuitate în domeniul astronauticii. Este de presupus că voiajurile cosmice vor deveni nu numai tot mai numeroase, ci și mult mai îndelungate. Spațiile de depozitare a alimentelor neputînd fi decît foarte limitate, cum se va asigura hrana cosmonauților? Dr. Marcel Autret, directorul Departamentului de nutriție al FAO, este de părere că grădinaritul în cosmos poate fi o soluție. El consideră că este foarte probabil ca astronautii să-și îngrijească singuri zarzavatul în sere și ghiwece plasate în navele cosmice. Grădinaritul, spune d-sa, le

reflector științific

160 KM PE ORĂ CU MONORAIUL

Un nou tip de vehicul monorai, acționat cu ajutorul unor motoare electrice cu inducție liniară, se află în curs de experimentare în Franța. Noul vehicul este menținut pe șina de ghidare cu ajutorul vidului. Soluția constructivă adoptată permite noului vehicul să parcurgă traiectorii cu raze mici de curbură la viteze de peste 160 km/oră fără a crea necajuri pasagerilor. De asemenea, metoda de acționare aleasă, precum și metoda de prindere a vehiculului cu ajutorul vidului permit reducerea greutateii acestuia cu 40% până la 70% din greutatea unor vehicule similare. Se apreciază că în următorii doi ani cercetările în curs se vor finaliza prin construirea unui astfel de vehicul și darea lui în folosință publică.

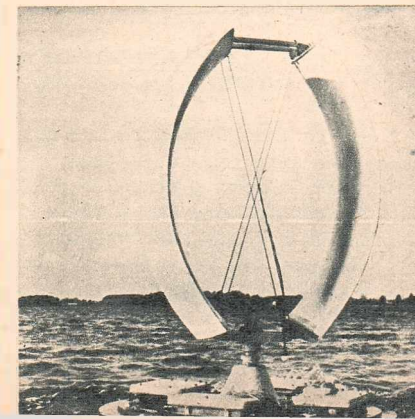
CÎT DE PASNIC POATE FI UN ELEFANT?

Ciudata podoabă a acestor elefanți are ceva ireal în ea, nu-i așa? Este vorba de glumă? De o recuzită pentru un film științifico-fantastic? De o cercetare științifică puțin obișnuită? Zece secunde de gândire. Fi rest, nu ați putut găsi răspunsul. Iată-l zgomotul asurzitor al avioanelor cu reacție a sfîrșit prin a scoate din fire și pe pașnicul pahiderme. Pașnice, pînă nu-și iau lumea în cap. Și atunci..., vai de lume. Soluția o vedeți în fotografie, și ea a fost aplicată în localitatea Windsor din Anglia.

UN ROBOT AL OCEANELOR

Specialiștii consideră acest vas-robot drept cea mai perfecționată și cea mai eficientă ambarcație oceanografică inventată pînă în prezent. Fabricat de compania RCA la Princeton, New Jersey, S.U.A., robotul este teleghidat. Manevrelor se îndeplinesc grație unor dispozitive electronice de mare finețe, care permit micronavei să se îndrepte singură spre orice alt punct al oceanului și să rămînă în același punct timp de un an — dacă este necesar — pentru a efectua cercetări meteorologice și oceanografice. Apoi, i se comandă prin radio o nouă misiune... Echipajul originalului vas zero oameni.

va oferi cosmonauților nu numai hrană proaspătă, ci și o plăcută destindere. Opinia doctorului Autret este împărțită în mod vădit și de oamenii de știință sovietici, care au și procedat, timp de un an, la o remarcabilă experiență în acest sens. Cine ar fi zis că sapa și stropitoarea își vor cuceri o consacrare cosmică?!

Dar pe pămînt, știința cu ce ne solicită imaginația? Astăzi ea ne invită să admirăm panorama uluitoare a unei economii fondate pe sinteza alimentelor³⁾. Cîteva uzine uriașe, repartizate în diferite puncte ale teritoriului în care există zăcăminte de cărbune și petrol, ar urma să elaboreze întregul fond alimentar necesar populației. Toate aceste întreprinderi nu vor ocupa decît cîteva sute de metri pătrați. Dar agricultura, această activitate care solicită în prezent o mină de lucru încă numeroasă pentru capacitatea de produse relativ reduse, va dispărea? Înfățișarea mîncărurilor se va apropia de idealul reprezentat de acea compoziție standard (proteine, hidrați de carbon, grăsimi, vitamine, săruri) adaptată fiecărei vîrste? Răspunsurile urmează să ni le dea viitorul.

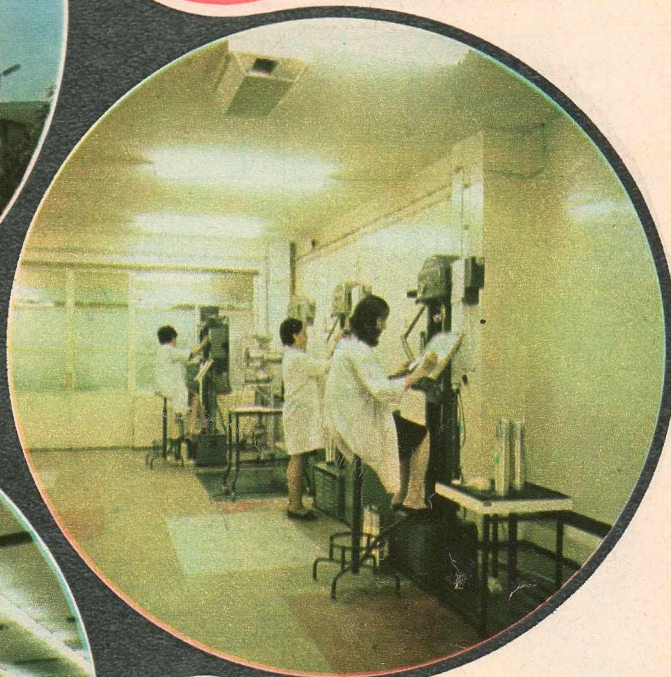
Iar omenirea se poate să nici nu-și dea seama de aventura extraordinară în care o angajează revoluția alimentară!

¹⁾ Se relatează totuși că mai multe societăți petroliere și chimice consideră că pot conta pe o cerere potențială destul de mare pentru a pregăti intens fabricarea lor.

²⁾ Revista franceză «2000» a organizat această anchetă în rîndul elevilor în vîrstă de 10-18 ani.

³⁾ Ne lăsăm cu plăcere furați de viziunea exaltantă pe care ne-o înfățișează, în revista UNESCO — «Le Courier» — doi savanți sovietici de renume, Aleksandr Nesmeianov și Vasili Belikov.

ÎN CĂUTAREA FIRULUI DE AUR

Pe întinsul mării plutea corabia aeronauților, pornită din Tesalia spre Polhida, ducind cu ea pe cei care visau la găsirea linii de aur...

Legenda a străbătut milenii până astăzi, ca alături de altele să fie așezată în cartea isprăvilor marilor eroi închipuiți sau aievea.

Nu știu dacă acum 12 ani, când George Bozduga și-a dezlipit pentru ultima oară mina de pe cirna plutei pentru a apuca coada ciocanului, care avea să împlinte primii țărui ai cetății săvineștilor, cunoștea legenda sau nu; cert este însă că, fără să-și dea seama, era unul dintre cei care porniseră să descopere comoara.

Și într-adevăr, peste 2 ani — în martie 1959 — în satul cu cele aproape 600 de suflete, acolo unde cîmpul sărac oferea oamenilor doar câteva boabe de hrișcă, a început să se vorbească despre niște comori necunoscute: RELON, RELONTEX, MELANA.

— Față de sortimentul limitat din primul an de activitate, cînd uzina producea numai o gamă restrînsă de fire și fibre Relon, astăzi — ne informează inginerul Vasile Belizna, directorul CENTRALEI DE FIBRE CHIMICE SĂVINEȘTI — producem mai mult de 50,

între care amintim nenumărate sortimente de fire textile continue Relon, monofilamentare și polifilamentare, fire supraelastice și voluminoase Relontex, fire Relon de tip lînă, fire tehnice Relon cu multiple utilizări în industria textilă, rețele de cord pentru anvelope, fire de pescuit, corzi pentru perii, granule poliamidice Relon pentru confecționare de organisme de mașini, caprolactamă, sulfat de amoniu utilizat în agricultură ca îngrășămint, diverse produse chimice utilizabile în industria chimică și farmaceutică.

La începutul istoriei industriei de fibre chimice a stat ideea filării artificiale a unui fir care să imite firul viermelui de mătase. Producția mondială a fibrelor chimice are astăzi un volum care depășește de 3 ori producția de lînă. Aceasta se datorește proprietăților fibrelor chimice care fac din ele materia primă preferată în industria textilă. Fibrele poliamidice, ca materie primă creată de om pentru timpurile prezente, sînt rezultatul unor cercetări și experiențe tehnologice vaste.

— Frecvent, vorbim astăzi de confecționarea — la comandă — a diferitelor sorturi de fire și fibre poliamidice, necesare scopurilor deosebit de spe-

cifice. V-am solicita câteva precizări suplimentare.

— Utilizate deopotrivă în fabricarea pneurilor de automobile, tractoare și avioane, ca și la tricotaje atât de fine cum ar fi ciorapii, putînd fi produse în cantități corespunzătoare cu utilizarea lor, firele și fibrele poliamidice corespund necesităților unei perioade de transformări rapide care cere produse noi, adecvate, pentru care materiile prime vechi nu mai sînt certe.

— V-am ruga să definiți principalele însușiri ale fibrei acrilice MELANA — produsă la Săvinești.

— Ușoară și călduroasă, neșifonabilă, avînd proprietatea de a conserva dungile și pliseurile, rezistentă la acțiunea distructivă a microorganismelor și insectelor, prezentînd o foarte bună stabilitate dimensională la spălare, rezistență excelentă la expunere în aer liber și la lumina solară, voluminozitate și greutate redusă — iată doar câteva din calitățile care ne permit să recomandăm, cu certitudinea că satisfac cele mai exigente gusturi, folosirea tuturor articolelor industriei noastre textile, care au în componența lor fibra MELANA. Realizată de un grup de ingineri și tehnicieni ai servi-

ciilor noastre de cercetare și proiectare, după un procedeu continuu de obținere de polimeri acrilici cu proprietăți îmbunătățite, fibra MELANA, realizată la Săvinești, după formula obținută de acest colectiv, este mai ieftină decît cea pe care am cumpărat-o la început din străinătate, și, în prezent, aduce beneficii anuale de circa 10 000 000 lei, fiind considerată pe piața externă ca unul din produsele realizate la cel mai înalt grad calitativ.

— În mod inevitabil întrebarea noastră: în ce țări exportați?

— RELON, RELONTEX, MELANA sînt mărci de produse cu care beneficiarii din Japonia, Elveția, R.F.G., Cehoslovacia, Turcia, India, Finlanda, Austria ș.a. s-au familiarizat de mult.

Aflîndu-ne deci în fața unor sarcini care impun obligații multiple, eforturile sînt îndreptate spre realizarea unor produse cu «zero defecte», spre îmbunătățirea continuă a fibrelor și fibrelor sintetice, valorificîndu-le la maximum calitățile, pentru ca RELON, RELONTEX, MELANA să se înscrie, alături de celelalte realizări ale economiei României de azi, în pagina produselor viitorului.

Text: Emil CIULEI

ancheta
noastră

- CEI MAI BUNI ACTORI AI ANULUI
- CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI

CELE MAI BUNE
FILME
ALE ANULUI

RĂSPUNSUL CITITORILOR

CEL MAI BUN
ACTOR ROMÂN
DE FILM AL ANULUI

IURIE DARIE

urmează:
locul 2 — Florin Piersic
locul 3 — Ilarion Ciobanu
locul 4 — Virgil Ogășanu
locul 5 — Amza Pellea
locul 6 — Dan Nuțu
locul 7 — Silviu Stănculescu

CEA MAI BUNĂ
ACTRIȚĂ STRĂINĂ
DE FILM A ANULUI

AUDREY HEPBURN

urmează:
locul 2 — Monica Vitti
locul 3 — Claudia Cardinale
locul 4 — Elizabeth Taylor
locul 5 — Jeanne Moreau
locul 6 — Anita Ekberg
locul 7 — Sophia Loren

CEA MAI BUNĂ
ACTRIȚĂ ROMÂNĂ
DE TEATRU A ANULUI

CARMEN STĂNESCU

urmează:
locul 2 — Olga Tudorache
locul 3 — Mariana Mihaș
locurile 4-5 — Ilinca Tomoroveanu și
Eva Pătrășcanu
locul 6 — Sanda Toma
locul 7 — Ileana Predescu

CEA MAI BUNĂ
ACTRIȚĂ ROMÂNĂ
DE FILM A ANULUI

IRINA PETRESCU

urmează:
locul 2 — Marga Barbu
locurile 3-4 — Margareta Pogonat și
Anna Szeles
locul 5 — Carmen Stănescu
locul 6 — Ioana Bulcă
locul 7 — Silvia Popovici

CEL MAI BUN
ACTOR STRĂIN
DE FILM AL ANULUI

PETER O'TOOLE

urmează:
locul 2 — Richard Burton
locul 3 — Marcello Mastroianni
locul 4 — Alain Delon
locul 5 — Paul Scofield
locul 6 — Montgomery Wood
locul 7 — Rex Harrison

CEL MAI BUN
ACTOR ROMÂN
DE TEATRU AL ANULUI

SILVIU STĂNCULESCU

urmează:
locul 2 — George Constantin
locul 3 — Ion Marinescu
locurile 4-5 — Radu Beligan și
Florin Piersic
locul 6 — Virgil Ogășanu
locul 7 — Octavian Cotescu

După cum am constatat și în anii trecuți, mulți dintre cei mai buni actori ai noștri lipsesc din lista primelor locuri. Să nu uităm că ancheta totalizează răspunsuri sosite din întreaga țară și, după cum bine se știe, lipsa unor turnee teatrale sistematice în toate orașele îngreunează cunoașterea aprofundată a fenomenului teatral.

ROMÂNEȘTI

„RĂUTĂCIOSUL
ADOLESCENT“

urmează: «Tinerete fără bătrînețe»
«Columna»
Numărul de voturi întrunit de celela
filme este cu totul nesemnificativ.

STRĂINE

„MY FAIR LADY“

urmează:
locul 2 — «Corabia nebunilor»
locul 3 — «Un om pentru eternitate»
locul 4 — «A trăi pentru a trăi»
locul 5 — «La dolce vita»
locul 6 — «Blow-up»
locul 7 — «Noaptea»

CEA MAI BUNĂ
CÎNTĂREȚĂ ROMÂNĂ
DE MUZICĂ UȘOARĂ
A ANULUI

MARGARETA PÎSLARIU

urmează:
locul 2 — Mihaela Mihai
locul 3 — Luminița Dobrescu
locul 4 — Doina Badea
locul 5 — Anda Călugăreanu
locul 6 — Aura Urziceanu
locul 7 — Doina Spătaru

CEL MAI BUN
CÎNTĂREȚ ROMÂN
DE MUZICĂ UȘOARĂ
AL ANULUI

DAN SPĂTARU

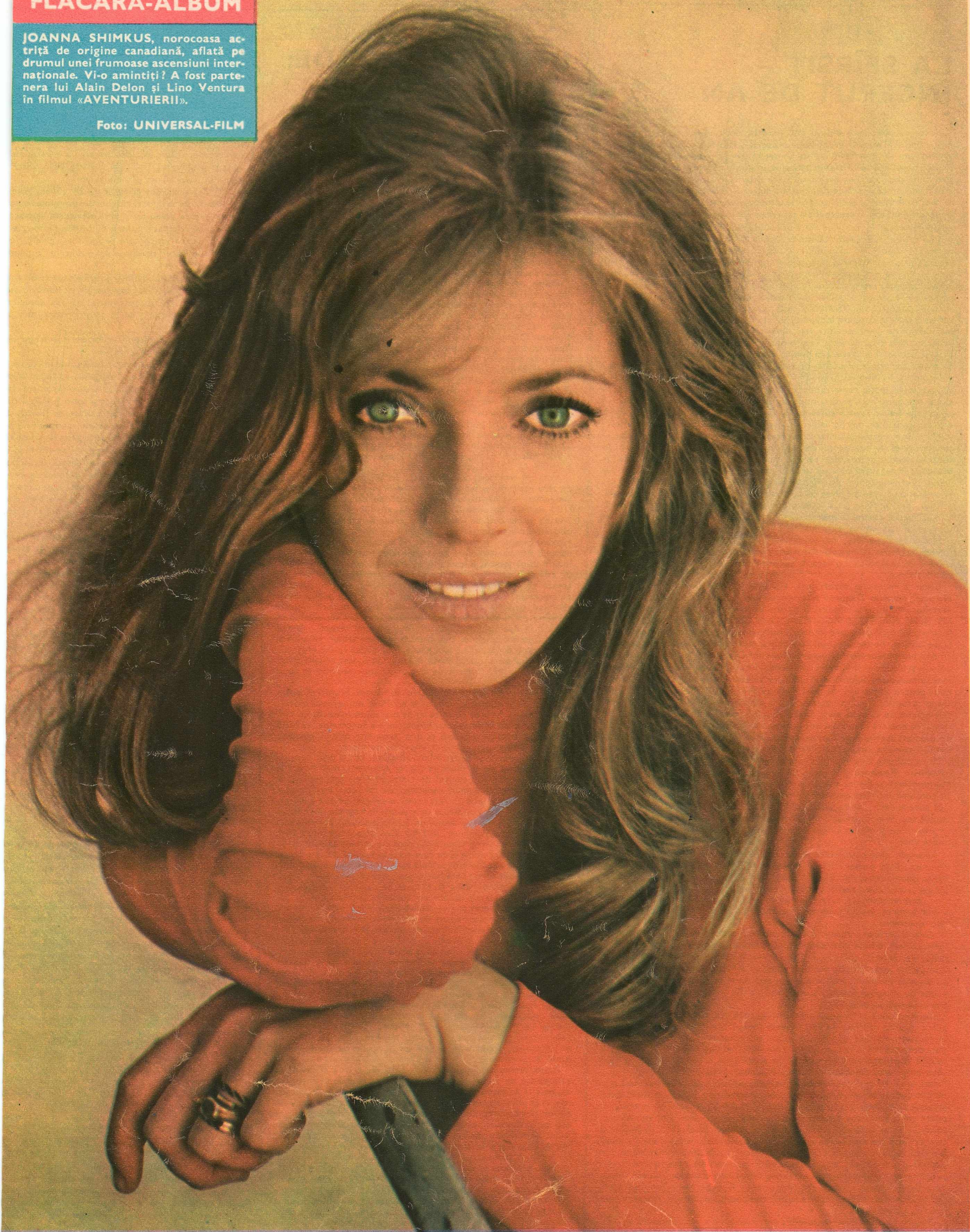

urmează:
locul 2 — Dorin Anastasiu
locul 3 — Constantin Drăghici
locul 4 — Aurelian Andreescu
locul 5 — Florin Bogardo
locul 6 — Gică Petrescu
locul 7 — Sergiu Ciou

FLACĂRA-ALBUM

JOANNA SHIMKUS, norocoasa actriță de origine canadiană, aflată pe drumul unei frumoase ascensiuni internaționale. Vi-o amintiți? A fost partenera lui Alain Delon și Lino Ventura în filmul «AVENTURIERII».

Foto: UNIVERSAL-FILM

LA SFÎRȘIT — ÎNCEPUT DE AN

Poate că, vreodată, cineva mai firoscos decât noi, cronicarii, robi ai săptămânii și ai micilor evenimente, va scrie o istorie a televiziunii române. Nu toți anii vor merita un capitol anume în această istorie. Anul 1969 — da. Pentru că în 1969 televiziunea a înțeles, în sfârșit, că numai cu ajutorul celor mai luminate minți, numai cu ajutorul elitei spirituale a națiunii se poate face o adevărată operă de răspândire a culturii. Telespectatorul are prilejul de a-și confrunta opiniile despre fenomene și esențe cu opiniile celor mai de seamă gânditori și creatori din țara noastră. I se revelează orizonturi noi, unghiuri noi de vedere, i se oferă noi subiecte de reflecție. Mai toate emisiunile trăiesc acum febril o modă: moda personalităților. Are, ca orice perioadă de noviciat, excesele sale: uneori goana după cantitate, care se traduce prin aglomerarea în studio a unui număr atât de mare de invitați, încât nici nu se mai poate înfrinca o discuție ca lumea; alteori, o încădare grandilocventă, mergând până la prost-gust — este cazul emisiunii numite pompos și oarecum macabru «Urmașilor mei». Una singură dintre celebritățile chemate să-și facă astfel testamentul în public a găsit în sine puterea de a adresa copiilor îndemnul «viața mea să vă fie pildă și ideal». (Și nici măcar nu glumea.) Mai sînt dezbateri haotice, neconcludente. Unii redactori mai cred că sensul existenței lor pe acest ecran constă în a furniza punctaje și a statornici limite gândurilor exprimate de un invitat de marcă pentru ca acesta să nu devină, Doamne ferește, prea interesant.

Duminică de duminică, Tudor Vornicu le dă tuturor acestor reporteri suprazeloși o lecție remarcabilă. «Realitatea ilustrată», așa cum este acum și așa cum pare a se perfecționa și rafina de la săptămână la săptămână, se constituie într-o școală eficientă, de înaltă ținută, de înțelegere a artei, de respect față de marile valori ale culturii. Frapează lipsa didacticismului vulgarizator, a prejudecăților care îngustează perspectiva. Milioane de telespectatori au, la ora sieștei duminicale, prilejul de a-și lărgi orizontul în tovărășia unor personalități care le comunică deschis, sincer, gândurile lor profunde în legătură cu ceea ce dă preț vieții pe acest pământ. Meritul lui Tudor Vornicu constă atât în tot mai judicioasa alegere a invitaților cît și — mai ales — în eleganța cu care asigură exprimarea liberă, neînhibată, a unor idei, preferințe, exegeze, confesii estetice, reprezentînd, pentru o bună parte dintre telespectatori, adevărate revelații, inițiere într-un univers ce nu li se mai pare inaccesibil.

N-o fi totul perfect, mai apare câte un tânăr invitat care «filfzonează» (ierțați-mi inovația lexicală, dar n-am găsit alt termen mai potrivit pentru o plină de savantlicuri divagație despre modă), unii mai caută piatra filozofală ș.a.m.d.

Chiar și în aceste cazuri însă, alți interlocutori (Ion Biberi, Edmond Nicolau, Ascanio Damian) intervin cu tact și subtilă politețe pentru a restabili echilibrul și măsura. Să primim însă realitatea ilustrată, așa cum se înfățișează atunci cînd invitații sînt Liviu Ciulei și George Ivașcu și vom fi, cred, cu toții de acord că toate instrumentele de informare culturală, luate laolaltă, ne oferă rareori asemenea momente de desfășurare spirituală. Se deschid perspective și pentru alte rubrici ale televiziunii. Liviu Ciulei cere — și obține — un film în care vedem una dintre cele mai neliniștitoare, mai tulburătoare figuri ale vremurilor noastre: ultimul laureat al Nobelului pentru literatură, Samuel Beckett. Vornicu îl roagă pe Ciulei — și Ciulei promite — să pregătească una dintre piesele lui Beckett pentru televiziune. Se va pune astfel capăt ignorării (absolut de neînțelese) de către mișcarea noastră teatrală a unui contemporan de geniu. (De fapt a existat un pionier, actrița Ana Barcan, dar teatrele oficiale au refuzat s-o găzduiască, și atunci a jucat «Frumoasele zile» pe o scenă oarecum improvizată.)

Cît de departe este nivelul la care se discută despre teatru și dramaturgie în cadrul «Realității ilustrate» de ceea ce ne oferă emisiunea «Scena»! Monopolizată și ținută sub strânc control, această rubrică a televiziunii se consumă într-o atmosferă de crispare și enervare generală. Cei ce au altă părere decât conducătorul discuției sînt reduși la tăcere (Matei Călinescu) sau chiar muștrați fără blîndețe (Ion Băieșu). «Scena» tinde să nu ne mai ofere decît un singur punct de vedere, exprimat eventual pe mai multe voci.

Rubricile cinematografice nu participă decît în prea mică măsură la «boom»-ul de personalități interesante. Cu foarte rare excepții, nu se oferă telespectatorilor posibilitatea de a cunoaște opiniile despre filme ale celor mai competenți cronicari cinematografici. Totul se scaldă într-o cuminte mediocritate, care îmbină conformismul cu didacticismul. Sîntem și aici departe, foarte departe de discuțiile despre film din cadrul «Realității ilustrate».

«Salonul literar» reprezintă o problemă mai complexă. E bine că, în sfârșit, există. E bine că-și deschide ușile fără discriminări scriitorilor și criticilor de toate orientările. E bine că aceștia vin și vorbesc fără reticențe. Comparînd însă discuția condusă chiar de Adrian Păunescu la televiziune cu discuția despre televiziune organizată de el la «România literară» vom vedea că «Salonul literar» e încă apt de perfecționări. Dar despre asta, altă dată, mai pe larg.

Cu emisiunea «Mai aveți vreo întrebare?» redacția de știință a realizat exact ceea ce i se imputa că-i lipsește: adaptarea informației științifice la interesele — direct exprimate — ale telespectatorilor. Aceștia pot discuta despre cancer cu cei mai mari specialiști ai noștri, primesc răspunsuri despre ereditate de la somitășii în această materie etc. Și aici se tinde spre eliminarea stîngăciilor și neajunsurilor inițiale.

Iată în sfârșit și o rubrică de actualitate politică realizată în același timp cu pătrundere și vervă, cu simț de responsabilitate și într-un mod foarte atractiv: «Agenda politică» a lui Eugen Mandric. Așadar, se poate... Se poate vorbi palpitant despre lucrurile cele mai serioase. Sînt numai două condiții: să ai aceste lucruri la inimă și să te fi înzestrat Cel-de-Sus cu talent. Oare nu s-ar putea asigura și un comentariu extern de o calitate similară, dacă emisiunea «Cadrul» ar folosi mai puțini semianonimi, care copiază din articolele altora, și mai mulți gazetari ale căror opinii despre evenimente sînt așteptate și urmărite de cititorii ziarelor? Unele rubrici de ținută ale acestei emisiuni (discuția cu George Macoveșcu de pildă) sînt nesatisfăcătoare încădrate de la o vreme, între «materiale de serviciu», fără har și fără haz.

Observ că am diluat osanalele pentru ceea ce a fost excelent în 1969 într-o baie de sugestii pentru ceea ce ar trebui să urmeze în 1970. Să urăm deci televiziunii, după datină: «Cele bune să se adune, cele rele...»

ÎNTRU OLIMPIADE: „BRAVO!“

Ultimele două decenii au reactualizat și au împlîntat definitiv în viața sportivă internațională marea sărbătoare olimpică moștenită de la antici. Ritmul cvadrilateral al Jocurilor a fost riguros respectat din 1948 — de la Londra — o dată cu reluarea întrecerilor polisportive puse sub semnul celor cinci cercuri policrome, înfățișînd nu numai rasele globului, ci și înălțuirea lor fraternă, realizată — deocamdată — doar o dată la 4 ani și numai pe stadioane...

Reinstaurarea Jocurilor Olimpice în obisnuinta mondială a sportului a dus la o situație ce ni se pare firească, și anume, la transformarea sau — în orice caz — la considerarea drept competiție supremă, drept confruntarea cea mai prestigioasă și unanim recunoscută ca atare, în ciuda unui paralelism sau concurență, cum vreți s-o luați, cu numeroasele campionate mondiale, devenite și ele tradiționale în anumite discipline, care-și reclamă un procent major de valoare tehnică (cel mai robust exemplu în acest sens îl constituie Campionatul mondial de fotbal). Prin urmare, ciclul valoric al celor mai numeroase ramuri sportive este de 4 ani, adică tocmai intervalul denumit Olimpiadă, pregătirile, investițiile (materiale și afective), studiile și toate celelalte preliminare constituindu-se și desfășurîndu-se în funcție de ritmul respectiv. De aceea s-a și încetățenit pretutindeni raportarea efortului plener al fiecărei mișcări sportive la evoluția olimpică. În cele mai multe țări, printre care și a noastră, vedem că atenția oficială se îndreaptă, mai ales, spre acele discipline incluse deja pe programul J.O., iar în paralel înregistrăm tot mai multe străduințe în vederea lărgirii acestei liste (se cer astfel mai multe sporturi feminine, includerea handbalului și voleiului, devenite realități, a rugbiului, a tenisului, ca și prezența — să-i zicem — omagială a unor specialități naționale cum au fost judoul, tirul cu arcul și altele, în funcție de țara-gazdă).

Această realitate este însoțită de un adevărat cortegiu de alte realități, și faptul ni se pare firesc. Dintre toate însă am selecționat pentru azi una singură, curba valorilor. Ce ne arată ea? Că, aproape fără excepție, apropierea J.O. ridică o pleiadă proaspătă de performeri care, în bună parte, n-au obținut înainte de startul olimpic nici măcar referințele de rigoare care să-i recomande pentru medalii. Reeditările unor victorii sînt rarități. Dar nu numai atât! Am mai observat că, îndată după Jocuri, pușini sînt cei care pășesc, în continuare, pe culmile cucerite în Olimpiadă și că, de regulă, se înregistrează căderi dintre cele mai spectaculoase, atît în direcția palmaresului personal al somitășilor cît și în cea a mișcărilor sportive, luate în ansamblu. Exemplele pot fi numeroase. Mă mîrginesc să notez dispariția, aproape totală, a supercampionului Bob Beamon, deținătorul unui uimitor record mondial la săritura în lungime, din fruntea clasamentelor celor mai multe întreceri la care a participat. S-ar putea spune chiar că, exceptîndu-l pe sulișul sovietic Ianis Lusis, toți ceilalți atleți încoronau la Mexic au avut evoluții neconcludente în anul postolimpic.

Fenomenul n-a ocolit nici sportul românesc. Numai că bilanțul acestuia prezintă, la încheierea lui 1969, numeroase motive de satisfacție. Aș zice chiar că mult mai numeroase decît ar fi fost de așteptat și de sperat. O înșiruire a succeselor nu intră în profilul rubricii noastre și n-ar avea nici spațiul necesar, cred, dar unele sublinieri sînt imperios necesare.

Nu voi începe cu o disciplină olimpică, ci cu una care, la Mexic, a bătut de la distanță (de la Acapulco, mai exact) la porțile Jocurilor. Cu tenisul de cîmp. În acest joc, individual prin excelență, două mari capacități ale rachetei, Ion Tiriac și Ilie Năstase, au impus în fața lumii o echipă, pe cea a României, ajunsă — după un drum cu greutăți de coșmar — în finala Cupei Davis. A fost, fără nici un fel de discuție, performanța nr. 1 a sportului românesc în 1969. Cea de-a doua mi se pare (și vreau să-i convîng și pe alții, dacă s-o putea) că este calificarea (la un sport olimpic de data asta) în finala C.M. din Mexic 1970. Ambele rezultate au stîrnit valuri de entuziasm în opinia noastră publică, și dacă jocul cu balonul de piele a intrat de mult în gustul unor largi mase de oameni, îndrăznesc să afirm că tenisul, fără a egala recordurile de public ale fotbalului (dar sperînd în secret la ele), a mobilizat, indubitabil, un volum uriaș de atenție, reunind sute de mii și chiar milioane de indivizi sub cupola de interes înălțată de isprava fără precedent a lui Tiriac și Năstase. Luptătorii au mai trecut o dată Atlanticul, la mai puțin de un an, și au adus acasă câteva medalii de aur și argint prin Gh. Berceanu și Simion Popescu, prin Cornel Turturea, ca și floretistele O. Szabo, M. Vicol, I. Drîmbă, S. Ardeleanu și A. Ene, campioane ale lumii la floretă pe echipe, una de argint prin Ileana Drîmbă, la aceeași întrecere din Cuba; Ion Panțuru și Didi Focșeanu au deschis seria medaliiilor prețioase prin argintul lor mondial la bob de doi, în vreme ce Maria Alexandru, El. Mihalca și C. Crișan ne-au reimpresionat încrederea în sportul micilor rachete și al mingii de celuloză, clasîndu-se pe un loc secundar la campionatul lumii de ping-pong.

Acest tablou de onoare este extrem de zgîrcit și vreau să rămînă așa, de aceea nu-i includem în el pe campionii europeni de box (4 la număr!), pe cei de la caiac-canoe (A. Vernescu este și el printre medaliați), pe cei de la tir, în total 8 șefi de promoție continentală furnizați de cadrele sportivilor români, nici pe «secunzii» lor și nici măcar pe speranțele altor discipline, pe laureații unor criterii olimpice și europene de juniori. Aceasta pentru a face un loc meritat organizării unor mari și de prestigiu competiții, în fruntea cărora se înscriu europenele de box, elogiute de toți participanții, perseverarea în internaționalele de atletism (sală și aer liber), vizibil revitalizate, și accentuarea calitativă a participării la Turul ciclist al României.

În concluzie, după un an, în care reproșurile și exigențele rubricii noastre la adresa forurilor sportive și a sportivilor înșiși n-au lipsit, să facem azi loc ap: scierilor pozitive, cu aceeași destinație, dintre care cea a menținerii calității rezultatelor între cele două Olimpiade ni se pare cea mai de preț.

Mai cu una, mai cu alta, a trecut și anul 1969 încheiat, care va să zică, și deceniul ce va fi cons: în istorie și în cărțile de memorii drept «anii După buna-cuviință românească și omenească, n- toarcem deci către cititorii noștri (la această rul avem și privilegiul de a fi și cititorii cititorilor) urăm din toată inima «La mulți ani».

Și fiindcă ne aflăm la capăt de an, ne-am gînd n-ar fi bine de astă dată să conversăm numai cu c dintre cei care ne-au scris, ci să ne referim la o acț la care au participat simultan multe mii dintre citi noștri. E vorba, după cum probabil ați ghicit, de ancheta ale cărei rezultate le publicăm în num de față.

După cum se știe, de cîțiva ani încoace revista n tră și chestionează cu regularitate cititorii, în c lunilor noiembrie și decembrie, asupra actoric cîntăreților preferați, ca și asupra celor mai l filme ale anului.

Din examinarea răspunsurilor se pot trage c concluzii nu lipsite de interes.

Nu numai că numărul celor care participă la anc crește an de an, dar și compoziția masei de particip devine tot mai reprezentativă. Alături de cititori tî sau foarte tineri, răspund acum și tot mai mulți citi maturi, alături de cititori de la orașe, și cititori d sate; printre participanți se găsesc, deopotrivă, n cititori, funcționari, studenți, intelectuali, oameni cele mai variate profesii. Desigur, nu putem avea i tenția ca o asemenea anchetă — lăsată la exclu bunăvoință a cititorilor — să ne conducă la o f grafie riguroasă științifică a preferințelor opiniei pub Mulți oameni care au opinii interesante și bine co rate asupra fenomenelor artistice ezită încă să parti la asemenea «referendumuri», din lipsă de obișnui din lipsă de încredere în mediile statistice, din co ditate etc., în timp ce în cadrul unor anumite categ profesionale și de vîrstă (de pildă, printre elevi și tî funcționari) numărul participanților este mai m Cu toate aceste distorsioni, ancheta din anul ac ni se pare mai fidelă, față de tendințele profunde i au caracterizat publicul nostru, decît din anii i cedenți.

Se impune, bineînțeles, o precizare. Cititorii puteau alege decît din ceea ce cunoșteau. Deficien — despre care de atîtea ori s-a vorbit — în achizi narea și programarea filmelor au condus la faptu titlurile unor filme de mare calitate, ca și numele u actori vestiți, să nu figureze în cadrul răspunsuri pur și simplu pentru că aceste filme și acești actori au ajuns încă la cunoștința publicului românesc.

cum am mai arătat, defectuoasa organizare a turnee teatrale conduce de asemeni la un anumit arbitrar ierarhizarea valorilor actoricești, deoarece sute de de spectatori n-au avut niciodată prilejul să-i v jucînd pe mulți dintre actorii noștri cei mai talent

În aceste cadre, fatalmente limitate, ce ne ar totuși ancheta? În primul rînd și indiscutabil o creșt sensibilă a maturității culturale a publicului. S deosebire de anii trecuți, cînd în plutonul frunta clasamentului se mai strecurau filmulețe de duz de data aceasta toate cele șapte filme clasate în fru sînt creații remarcabile, unele dintre ele auten capodopere cinematografice. Un important nu de voturi au obținut și filme ca «Viridiană», «Deser roșu», «Eclipsa», «Becket», «Femeia îndărătnică».

Și în privința actorilor, locul Saritei Montiel și a Pierre Bricé a fost luat de autentici artiști, ca Burt Scofield, Mastroianni, Audrey Hepburn, Monica V Jeanne Moreau, Elizabeth Taylor, Alain Delon, F Harrison, Anita Ekberg sau Claudia Cardinale. Prin actorii români, alături de vedetele consacrate s impus, de asemeni și actorii pe care nu familiaritate: caracterizează, ca de pildă Margareta Pogonat, Vi Ogașanu, Dan Nuțu și alții. Printre cei care au obțî multe voturi am vrea să-i amintim și pe James D Jean Marais, Robert Hossein, Gh. Diniță, Sim Signoret, Anouk Aimée, Shirley Mc Laine și, desi Brigitte Bardot.

În fruntea clasamentului la cîntăreți se găsesc, de obicei, Margareta Pislaru și Dan Spătaru. Con vența publicului poate fi explicată, credem, nu nu prin calitatea actualilor lideri, ci și prin creșterea ceată a unor noi interpreți de talent.

Un număr destul de mare de cititori ne-au fi sugestia de a extinde ancheta și asupra seriialelor televiziune și a cîntăreților străini. Am ezitat s-o fac pentru că, în primul caz, nu prea era între ce ale în competiție fiind doar două, maximum trei seri iar în al doilea caz, informarea publicului este i destul de întîmplătoare. Dar asupra acestor suges și a altora vom mai reflecta pentru ancheta anu 1970.

Ihail BULGAKOV:
GARDA ALBĂ

O nouă revelație a literaturii sovietice despre revoluție, o **Rusia scăldată în sînge** de Artiom Vesiolii și **Anul I** de Boris Pilniak, reprezintă **Garda albă** de Mihail Bulgakov (1891-1940), apărută recent în colecția «Mediane» în traducerea de foarte bună calitate a lui Alexandru Iaș. Terminat în 1924 dar publicat integral de-abia în '66, romanul evocă un episod anumit din timpul marilor evenimente istorice: ocuparea orașului Kiev de către rindele lui Petliura în perioada decembrie 1918—februarie 19. Scriitorul relevă vectorii de forță ai momentului respectiv: mai întii batalioanele hatmanului sprijinite pînă noiembrie 1918 de armata de ocupație germană, apoi rindele lui Petliura speculînd explozia nemulțumirilor populare, în sfîrșit, trupele organizate ale bolșevicilor. Item invitați să ne aplecăm asupra unui vast eșichier; r pionii sînt de carne, vii, vulnerabili, și manevrele care fac cu ei îi expun tuturor suferințelor. Din trupurile gile ale oamenilor, singele curge la fel de simplu și ușor ca cerneala dintr-o călimară spartă. Singele este rneala cu care se scrie această istorie. Se moare repede absurd de firesc în cartea lui Mihail Bulgakov. Un antrenor evreu se năpustește imprudent în stradă în toul enimentelor: «Oare te-ai scrîntit la cap, Iakov Grigorievici, să ieși din casă cînd în jurul dumitale e un asemenea lmeș-balmeș?» — îl interpelează direct autorul, într-un saș de neuitat, în care umorul voalat de emoție și miarea modului ebraic de a gîndi și a vorbi ating accente s un lirism tulburător. Iakov Grigorievici avea într-adevăr fățișarea unui om scrîntit de-a binelea. Căciulița de lufu lunecase pe ceafă, iar paltonul desfăcut își filfia pulnele. Ochii cătau rătăciți în jur. Avea de ce să se scrîncască Iakov Grigorievici Feldman. «Nici nu se pornise ne clocotul de lîngă liceul militar, cînd din micul iatac nevastei lui Iakov Grigorievici se auzi un geamăt. Geaătul se repetă, apoi se stinse». Plecînd în căutarea unui amos, personajul dă peste o patrulă a ocupantului și, pînă o judecată sumară: «Bine cel puțin că a avut parte de-o moarte ușoară. Sotnicul Galanba era grăbit. De ce, doar fulgeră o dată cu sabia peste capul lui Feldman». Romanul **Garda albă** relevă un mare prozator, multilateral înzestrat: pentru proza de acțiune, sufocantă, aproape polițistă, folosind cu abilitate suspense-ul, ca și pentru proza largă, evocatoare, poetică, pentru real și fantastic, pentru tragic și comic. Din cenușa amintirii obiectele ies vii ca niște flăcări, încît realismul intens al lui Ihail Bulgakov se apropie de grotesc și fantastic; extraordinar este, de exemplu, episodul vizitei la morgă. O ropensiune specială pentru universul halucinatoriu îl ce pe autor să se posteze la căpătîiul bolnavilor febrili, spre aiurează. Descrierea halucinațiilor lui Alexei Turbin, iruia o uriașă roată de tun îi apare chiar lîngă patul de sferință și prin ale cărei spițe, contorsionîndu-se dureros, nevoit să treacă, e o capodoperă. Episoadele centrale ale cărții sînt cele două, paralele și palpitate, de urmărire, care viețile fraților Turbin stau în cumpănă. Ambii iubesc să scape și să ajungă în cele din urmă între zidurile crotitoare ale casei în care locuiesc. În mijlocul unui raș clocotitor, în care masele tălăzuiesc dezlătuite și iața oricui este mereu în pericol, casa familiei Turbin eprezintă o citadelă a păcii, un bastion al intimității calde, tîngietoare. Agresorii nu pot pătrunde înăuntrul zidurilor, deși, ca să spunem astfel, ajung pînă la porțile etății. Chiar dispunerea personajelor care locuiesc în ea indică un fel de linie de apărare: Elena, sufletul căminului, e încadrată de cei doi frați, Alexei și Nikolai, iar familia Turbinilor, în întregul ei, este înconjurată aproape n permanentă de grupul celor trei ofițeri, prieteni ai asei. Hăituite ca niște fiare sălbatice în orașul deschis entru orice amenințare, personajele dobîndesc un anumit entiment al securității de îndată ce se află dincolo de praul protector al casei. Pe acest contrast de amplă iradiere entimentală — vișorul iernii, afară, căldura căminului, năuntru — este construită magistral întreaga carte. O arte plină de suferințe și scene crude, pe care omul le epășește în meditație: «Toate sînt trecătoare. Chinuri, uferințe, vîrsări de sînge, molimă, foamete. Paloșul va ierî, dar stelele de pe cer vor dăinui și atunci cînd jos pe mîmint nu va mai rămîne nici măcar umbra noastră sau a nfăptuirilor noastre. Nu se află nimeni pe fața pămîntului are să n-o știe. Și atunci de ce nu vrem să ne îndreptăm rivirea spre stele? De ce?»

UN CITITOR
DE GENIU

Trebuie să recunoașteți că discuțiile culturale din mijloacele de transport în comun au un farmec straniu.

— Ce mai faci, Silvia?

— Ce să fac, scriu...! Mă duc pînă la editură... Tu cum stai cu romanul?

— Bine mersi. Sînt pe terminate... Săndel?

— Ce să faci Săndel? Își definitivează și el romanul.

— Părintii?

— Scriu și ei... Tăticu' mai are de lucru cu fresca lui istorică.

— Mămica?

— Stă prost cu tensiunea, dar volumul de nuvele merge bineșor.

Am impresia că toată lumea face literatură, n-aud decât cuvinte magice: editură, contracte, coli de autor. Am impresia că toată familia — mama, tata, copiii, ginerele, nora, cumnata — stă și muncеște asupra cuvîntului cu o energie diavolească.

— Săndel caută un titlu pentru romanul lui. N-ai tu o idee?

Literatura apare drept soluția cea mai comodă. Aud în spatele meu o voce răgușită, încărcată de viclenie și grijă maternă.

— Dacă nu reușește la matematică, îl fac scriitor pe ala micu'...

Mi-a plăcut acest «îl fac scriitor». Onorabila doamnă e convinsă că și pe Tolstoi maică-sa l-a făcut «scriitor».

O nevastă reproșează sotului, în timp ce-și face loc să coboare la prima stație.

— Tu de ce nu scrii o piesă de teatru? Nu vezi că scriu atîția?...

Un bărbat între două vîrste se scuza în fața unui vechi prieten:

— Nu-mi place să mă iei duminică în oraș. Mai bine stau în casă și lucrez la roman...

RESTITUIRE

«În lumea noastră păcătoasă, domnule dragă. — mi-a spus cu cîțiva ani în urmă o bătrînă din Constanța — există lume ca lumea și lume ca nelumea. Numai că lumea ca nelumea este cu mult mai mare decît lumea ca lumea. Și trebuie să facem tot ce putem ca din lumea asta mare de nelume să scoatem cît mai multă lume ca lumea...»

Aș pune zicerea aceasta, plină de tîlc ca un verset, drept moto la o rubrică săptămînală ce abia se naște în paginile «Flacării».

Niciodată n-am putut încredința hîrtiei mai mult de o zecime din cît aș fi vrut s-o fac; teama de relativ, îndoiala, autocenzura, dilema repetării unor lucruri spuse de alții mai bine, mai profund, mai complet, mi se păreau piedici insurmontabile în calea exprimării totale. În învălmășeala preocupărilor de peste zi îmi apar imagini trunchiate dintr-un întreg amorf aflat în continuă transformare, și atunci încerc reconstituiri vagi, recompuneri din ecouri, dar scîlpirile de lumină din interferența continuă a umbrelor în mișcare mă fac să tac... Cred că cei ce au scris jurnale s-au abandonat total hîrtiei și sertarului, au avut probabil un sentiment teribil al securității ori o silă fără margini, sau o speranță inepuizabilă. Eu le rămîn mereu dator celorlalți și, mai ales, celor ce au rămas să mă aștepte și au sperat. Întors, mi-a fost imposibil să mă cheltui în anecdotă, mi se părea că orice experiență trebuia spusă alt fel, total, febril, cu sentimentul responsabilității, al detașării și, pe cît posibil, cu patosul distanței. Dar mereu îmi rămînea încă și încă ceva de spus, esențialul, definitivul, irevocabilul. Și asta mi se părea imposibil de restituit. Și rămîn mereu dator, iar viața îmi devine un gigantic vitraliu spart din care mi se pare că niciodată nu voi putea reconstitui tabloul de lumină și culoare pe care l-am visat...

Cînd am înțeles lucrul acesta n-am mai vrut să plec în lume, oamenii, orașele, prietenii cărora amînasem îndelung să le răspund la scrisori din certitudinea că voi veni curînd să-i văd, au început să mă intereseze mai puțin decît cele ce se petreceau în mine. Deveneam oare mizantrop? Înainte, aveam o nevoie vitală de zbor, o foame insașiabilă de spațiu, de mișcare, de confruntare cu pămîntul, iar setea aceasta de a vedea, de a măsura și a înțelege îmi venea, probabil, din nebuloasa de încîntări ale copilăriei, din poveștile despre drumuri lungi, despre țări mirifice, din lecturi, din filmele adevărate sau mincinoase văzute în pragul adolescenței. Și fără să încerc senzația sălcie a oboselii, mă statorniceam. Ceva mai important decît clocotul din jur se petrecea chiar în mine; acumulasem aproape alimentar, cu lăcomie, lumea, și trebuia s-o restituți. Fusesem convins că, pentru a-i fi credincios lumii, trebuia numai s-o cunosc și s-o înțeleg. Dar abia acum pătrundeam tîlcul spuselor bătrînului Will: «This above all to...»

Am fost întrebat de ce fac gazetărie, de ce mă irosc în paginile ziarelor, de ce nu mă «prezerv» pentru mareă literatură. Am răspuns: «Pentru că nu pot să nu scriu zilnic. Și ceea ce sînt pus să fac în viața socială nu-mi permite un acces cotidian la «marea» literatură. Drama mea este convingerea irezistibilă de a mă crede util. Și cînd nu scriu o săptămîină mă resimt, dacă nu scriu două săptămîni observă prietenii și mi se bucură adversarii, iar dacă nu scriu trei săptămîni, mă uită cititorii. Scriul cere exercițiu zilnic, scleroza gîndirii provoacă scleroza cuvîntului. Nu cred în inspirație. Dacă ea totuși există, nu vine niciodată nechemată. Și singura chemare de care ascultă e munca asiduă.

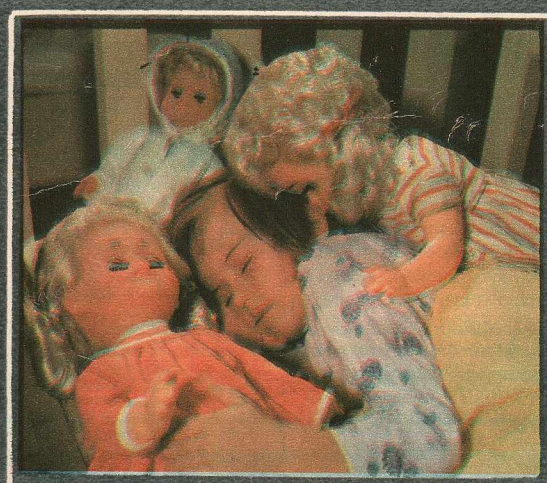
«Mapamondul» nostru va fi deci un pseudojurnal de călătorie. O reflexie de arabesc într-o timidă încercare de a însăila imaginea lumii în care trăim. Călătorind, știu că trebuia să gîndesc mai mult, să caut, de fiecare dată în fața marilor spectacole ale lumii, ecoul pe care ele le trezeau în mine, dar întotdeauna am amînat. O nepotolită curiozitate, o frenezie de a înregistra mereu altceva, foamea aceea de spații de care vorbeam mai sus, de alte depărtări și alte peisaje, mă interziceau meditației, nevoii de a filtra, de a supune fiecare impresie selecției, discernămîntului. Am zeci și zeci de blocnotesuri în care s-a condensat imaginea unei lumi, în descrieri, în fragmente de conversație, în întrebări care nu și-au primit niciodată răspunsul, în citate, în aforisme și în detalii ocazionale. Deși le păstrez, probabil că nu voi mai apela la ele. De mult am renunțat la însemnări de acest gen, învățînd să rețin mai pregnant imaginile, căutînd în mine ecoul lumii decît încercînd să notez telegrafic, pe file cît palma, trecătoare impresii de moment.

Mai întii, o precizare: Pseudojurnalul nostru de călătorie se situează calendaristic în epoca prelunară. Față de planeta noastră rămîn un iremediabil curios. Cu cîțiva ani în urmă, într-o anchetă despre reportajul senzațional, Radu Cosașu m-a invitat să iau parte, alături de alți colegi de breaslă, la un imaginar zbor cosmic. Am preferat să rămîn pe pămînt. Nu mă vreau un observator perfect prin erudiție. Plăcerilor mărginite ale călătoriei voi prefera bucuria nemărginită a amintirilor. Curiozitatea nepotolită față de lumea în care trăim a născut optimismul. Unii cred că există o vocație a călătorilor și o vocație a sedentariilor. Voi lua sedentarii, convinși sau constrînși, cu mine și le voi zdruncina vocația, căci ea n-a fost decît o trădare a naturii umane.

Doar «trebuie să facem tot ce putem ca din lumea asta mare de nelume să scoatem cît mai multă lume ca lumea...»

Dragi copii, o mare veste:
„ARĂDEANCA“, pentru voi,
A produs modele noi
De păpuși, ca din povește!

Păpuși mai mari,
Păpuși mai mici,
Brunete,
Blonde,
Și pitici.

DUPĂ ATENTATELE CRIMINALE

Correspondență specială de la Giorgio CASTELFRANCO

SEUL	Sub firma «Companiei pentru dezvoltare internațională», guvernul sud-coreean se ocupă de exportul — în special în S.U.A. — al forței de muncă ieftine din rîndul populației țării, unde, potrivit unor date oficiale, 15% dintre cetățenii capabili de muncă șomează.
LONDRA	Deficitul înregistrat de comerțul exterior al țărilor Asociației Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.) a totalizat, în primele zece luni ale anului 1969, 4 300 milioane dolari.
PARIS	Renault explorează posibilitățile de colaborare cu firma japoneză Mitsui. Toți constructorii de automobile europeni și americani caută să încheie acorduri cu firmele japoneze — relevă revista «Entreprise».
VARȘOVIA	Producția poloneză de cupru înregistrează un salt spectaculos, de la 2 milioane tone în 1959 la 4 milioane tone prevăzute pentru anul 1970.
BONN	Republica Federală a Germaniei se situează pe primul loc în Europa în privința numărului de sinucideri: 16 la fiecare sută de mii de locuitori.
BRASILIA	Din ianuarie și pînă în noiembrie 1969, costul vieții în Brazilia a crescut în medie cu 22,9%. Serviciile comunale s-au scumpit în acest răstimp cu 29,7%, produsele alimentare cu 28,8% și chiriile cu 21,5%.
CAGLIARI	Datorită deficiențelor măsurilor de protecție a muncii, fiecare al doilea muncitor din minele Sardiniei este victima unor accidente. În ultimii zece ani au murit astfel 61 000 mineri, iar 29 000 au fost răniți.
GENEVA	Uniunea internațională pentru protecția naturii apreciază că în prezent sînt amenințate de dispariție totală 626 specii de animale, dintre care 288 specii de mamifere și 338 de păsări.

După atentatele criminale de la Roma și Milano persistă atmosfera generală de stupeoare și indignare. Opinia publică cere pedepsirea vinovaților și se fac auzite vibrante apeluri la vigilență democratică. Sute de case particulare și sedii ale diverselor asociații au fost percheziționate, sute de persoane interogate, zeci de persoane au fost reținute. La Milano, una dintre acestea s-a sinucis, aruncîndu-se de la o fereastră a sediului poliției. Un șofer de taxi pretinde că recunoaște pe autorul crimei de la Milano în persoana anarhistului Pietro Valpreda, iar poliția lasă să se înțeleagă că Valpreda nu este complet sănătos mintal.

Dincolo de evoluția cercetărilor și tergiversarea luării unor hotăriri rămîn însă contestată publică, atmosfera în care au fost comise oribilele atentate și substratul lor. Nu întîmplător organizațiile sindicale — CGIL, CISL, UIL — angajate de mai multe săptămîni în luptă comună împotriva patronatului (fapt fără precedent în Italia) au definit atentatele ca fiind inspirate «de dușmani ai oamenilor muncii», constituind un «plan terorist și reacționar, un atac împotriva democrației și a instituțiilor libere». Nu întîmplător toate forțele antifasciste au pronunțat un avertisment comun, denunțînd viu pasivitatea față de lanțul de atentate rămase nepedepsite și față de campania marilor ziare patronale împotriva instituțiilor parlamentare pentru o republică prezidențială și un «guvern forte». De altfel, la 14 decembrie «Epoca» scria: «Dacă clasele conducătoare

nu reușesc să rezolve problema relațiilor cu P.C.I., forțele armate vor putea fi chemate să restabilească legalitatea republicană. Acest lucru nu ar însemna o lovitură de stat, ci un act de voință politică în apărarea libertății și democrației».

De o parte, forțe care pretind să împiedice acțiunile muncitorilor ca să-și apere profiturile și puterea, iar de cealaltă, legătura dintre aceste forțe interne și cele externe, care împing spre o cotitură reacționară și o schimbare radicală în zona Mediteranei. De aici trebuie pornit pentru a înțelege ce se petrece acum în Italia, pentru a evalua complexitatea situației și forțele care se confruntă. Ieșirea din impas este posibilă numai prin lărgirea participării democratice, printr-o nouă majoritate care să blocheze dreapta economică și reacționară. Or, președintele Consiliului de Miniștri, Rumor, a cerut în această atmosferă grupurilor politice care numai cu cîteva luni în urmă au părăsit partidul său — acum singur în guvern — să refacă organic coaliția de centru-stînga, invocînd «gravitatea momentului». Socialiștii, social-democrații și republicanii discută invitația lui Rumor, care dacă nu va fi acceptată, se spune, va determina demisia guvernului. Observatorii politici consideră însă că un acord în sensul cerut de social-democrații, ca să se bareze drumul P.C.I., ar însemna un serios și periculos pas înapoi. Oricum, impulsul social, lupta oamenilor muncii de toate categoriile nu pot fi frînate de înțelegeri și tranzacții politice de culise.

O POLITICĂ FĂRĂ PERSPECTIVE

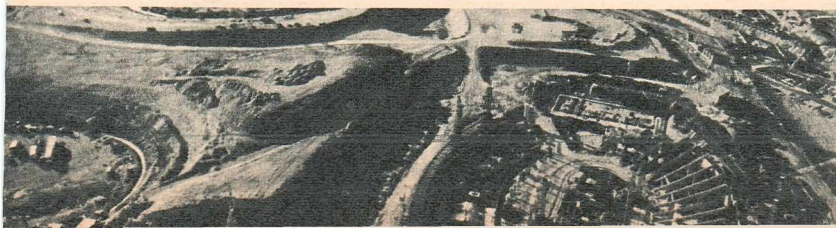
Conturarea unei politici unitare a țărilor latino-americane, revendicînd constituirea unui cadru nou al raporturilor cu U.A., reprezintă fenomenul actual cel mai important în relațiile interamericane. Firmarea pentru prima dată a acestei poziții s-a materializat în «Carta de la Iana del Mar» — adoptată la reuniunea ECLA (Comisia Specială de Coordinare Latino-Americană) din luna mai — prin care statele latino-americane au prezentat față de S.U.A. o «strategie comună a dezvoltării». Între principiile fundamentale ale relațiilor interstatale consemnate în document figurează cele ale egalității în drepturi, neintervenției în treburile interne sau externe, dreptului inalienabil al ecărui stat de a dispune liber de resursele sale naturale, excluderii condiționării politice sau militare în domeniul asistenței și cooperării economice. Carta elevă în acest fel manifestarea ireversibilă și legitimă a sentimentelor naționale a un reflex al personalității țărilor latino-americane. O importanță deosebită o doîndește, în acest context, readucerea în circuitul național a marilor avuții controlate de grupări economice străine, în special cele nord-americane. Naționalizările în Peru și Bolivia reprezintă acțiuni concrete și, totodată, simboluri ale luptei pentru redobîndirea controlului asupra unor importante resurse naturale. În alte țări, tendințele noi în politica economică, care reflectă preocupări legate de asigurarea controlului național în sectoarele unde

activitatea societăților străine vine în contradicție cu eforturile de dezvoltare multilaterală a statului, îmbracă forme variate, care se manifestă diferit de la o țară la alta, în funcție de o serie de factori interni și externi. Dar indiferent de calea aleasă, tot mai multe țări acționează în sensul acestui proces de reevaluare a relațiilor cu S.U.A. Evenimentele din Peru, Bolivia, Chile, Venezuela, Ecuador și alte state exprimă năzuința spre o reexaminare profundă a pozițiilor interne și externe de ordin economic, politic și social, exprimată de categorii largi ale populației, inclusiv de unele sectoare ale armatei.

Datorită acestei evoluții, Statele Unite au fost constrînse să adopte o politică «mai suplă». Astfel au trebuit să renunțe la represalii economice masive împotriva guvernelor din Peru și Bolivia. În schimb, însă, cererea Argentinei de eliminare, pînă la 1 decembrie 1970, a tuturor barierelor nord-americane din calea exporturilor țărilor de la sud de Rio Grande a rămas fără răspuns. Știrile privind amestecul CIA și a membrilor «Corpului Păcii» din S.U.A. în politica internă a statului Chile confirmă, de asemenea, perpetuarea unor practici de tristă amintire. Politica de ignorare a realităților, a necesităților stringente ale continentului latino-american, de nesocotire a legalității internaționale, se dovedește însă a fi lipsită de perspective.

Paul DIACONU

Și arată complexul din München cu 1 000 de zile înainte ca trompetele să anunte deschiderea Olimpiadei '72. Se pot distinge de pe acum, în dreapta, în prim plan, contururile sălii de sporturi, ce va fi acoperită.

În virtutea unei tradiții ce datează din secolul al XVI-lea, Altmarkt — vechea piață a Dresdei — se împodobește în ultimele zile ale fiecărui an cu mii de culori și lumini; nenumărate standuri cu tot felul de bunătăți o prefac într-un rai al germanzilor. Ca și acum patru sute de ani, renumiții cofetari din Dresda pregătesc cu acest prilej, după o rețetă numai de ei știută, care folosește drept materie primă prunele uscate, uriași coșari ca cel din fotografia aceasta. Legendarii «Striezelmarkt» și-au făcut apariția și anul acesta în piața gătită de sărbătoare, vestind locuitorii Dresdei că Anul nou este aproape.

(Foto: «Panorama»)

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

BRUXELLES

REÎNTÎLNIRE ÎN DECEMBRIE

Correspondență specială de la Florica ȘELMARU

lată-mă din nou în vechea, admirabila Gran' Place. Dar de data asta n-am timp să hoinăresc. Agenda bruxelleză este încărcată de întâlniri internaționale. Marcate de necesitatea obiectivă și de tendința subiectivă a opiniei publice (de asemeni — de ce n-am spune-o? — a multor guvernanti) de a promova normalizarea relațiilor Est-Vest, se desfășoară discuții oficiale, oficioase, în culise, despre perspectivele alianței atlantice, ale Pieței comune. Cunoșteam Bruxelles-ul vechi, ticsit de istorie și de turiști. Acum, străbătând orașul după itinerare dictate de preocupările profesionale, fac cunoștință cu ritmurile cotidiene ale orașului. Diverse, după cartiere. Pe lunga Avenue Louise, arteră a comerțului de mare lux, la 8 dimineața întâlnești doar personalul magazinelor, care pregătește cadrul unei zile de lucru; clientela din învecinatele cartiere rezidențiale vine târziu, către prânz. Dacă ai noroc și unul din rarele tramvaie care deservesc această parte a orașului vine repede, într-un sfert de oră ai ajuns în Avenue de la Toison d'Or. Magazinele scumpe de aici, dar cu atmosferă mai puțin aristocratică decît în Avenue Louise, înregistrează un început de animație. Cu atît mai mult cu cît revelionul și cadourile sînt probleme la ordinea zilei. Și, în acest cadru, dilemele în fața cărora îl pun pe cumpărătorul virtual tentații contradictorii: aceea de a alege după gustul și posibilitățile lui, aceea de a alege în raport cu ultimele sloganuri publicitare.

Adevăratul teatru al acestor scene, în care solicitat și solicitant totodată, clientul(a) se apropie și se depărtează de un obiect (sau de două, pentru a le compara), sînt însă «marile bulevarde» — denumire

în care se include și Rue Neuve, un fel de echivalent al Lipscanilor — luminate à giorno cu ghirlande de becuri care scilicet, palpită, se leagănă deasupra capetelor trecătorilor. Nu toată lumea care circulă în labirintul pe multe etaje al marilor magazine din acest perimetru cumpără. Și, dintre cei care cumpără, numai puțini pleacă împovărați de pachete. Cel mai des, în punga imprimată alb cu verde a gospodinei care iese de la Bon Marché vei găsi articole de menaj, sau de mercerie, sau de drogherie, de uz absolut curent: le-a luat aici și nu la magazinul din colțul străzii ei, pentru ca să vadă ce mai e nou. În aceeași ordine de idei se cuvine, cred, a fi înscrisă puținătatea publicului în sălile de spectacol. Într-un cinematograful central, la un film excelent (care începe la 18,40, adică 40 de minute după închiderea birourilor) erau 14 persoane; e drept, cînd plecam, pentru spectacolul următor veniseră vreo 20. În schimb, la Théâtre Royal de la Monnaie, celebra operă din Bruxelles, care adăpostește în momentul de față spectacolele de balet ale lui Maurice Béjart, sala e vindută pînă la ultimul loc: a trebuit să aștept cîteva zile pînă să cuceresc unul. Iar publicul e de o imensă varietate: și snobi, firește (cu atît mai mult cu cît unul dintre balet e o premieră recentă), dar și un public de autentici iubitori de artă. Și mulți, mulți tineri — băieți cu și fără barbă sau plete (dominant, fără), fete în fustă (nu prea mini și nici maxi) sau în pantalon — care ascultau și priveau fascinați marelui poem de dragoste pe care Béjart l-a făcut din «Le sacre du printemps» și ciudata sa versiune orientalizantă după «Tristan și Isolde».

ÎNCĂ UN „SECRET”

O companie de televiziune britanică a avut ideea să facă un film asupra activităților comandamentului nordic al N.A.T.O. După cîteva săptămîni de lucru, echipa de filmare, secondată de supervizorii N.A.T.O., și-a înaintat opera serviciilor specializate ale blocului, care au avizat-o, considerînd că nu prezintă nici un risc din punctul de vedere al dezvăluirii secretelor nord-atlantice. Dar cu cîteva zile înainte de prezentarea publică a filmului, compania de televiziune a primit o notificare din partea Ministerului englez al apărării, în sensul că difuzarea este interzisă în conformitate cu cererile N.A.T.O. Ce s-a întîmplat?

Între timp, filmul a fost văzut și de secretarul general al blocului, Manlio Brosio, care, deși nu are în atribuțiile sale de luat hotărîri în astfel de probleme, a intervenit pe lângă ministrul englez al apărării în vederea interzicerii prezentării acestui film. Întrucît la N.A.T.O. competențele militare ale lui Brosio sînt privite cu multă rezervă, a fost imediat lansată supoziția că obiecțiile lui Brosio nu au nici o legătură cu dezvăluirea în film a cine știe ce secrete, ci cu efectul politic pe care l-ar putea avea acesta asupra propagandei atlantice. Mai mulți deputați

englezi, care au văzut filmul înainte de prezentarea lui publică, au declarat că le-a fost imposibil să găsească cea mai mică încălcare a regulamentelor N.A.T.O. cu privire la secrete și că de aceea au de gînd să protesteze împotriva acestui amestec în treburile interne ale Angliei, întrucît N.A.T.O. nu are voie să decidă ce pot și ce nu pot să vadă telespectatorii britanici. Ministrul britanic al apărării, Denis Healey, a fost de asemenea criticat de deputați pentru că și-a schimbat atitudinea, probabil după o convorbire cu Brosio. La început el s-a mulțumit să declare că filmul «este dramatic», refuzînd să se amestece. Dar dacă Brosio consideră că prezentarea N.A.T.O. într-o lumină negativă din punct de vedere politic poate constitui un secret posibil de păstrat departe de ochii și urechile opiniei publice, se înșală. De altfel, acest lucru este atît de binecunoscut, încît nu interzicerea unui film englez de televiziune ar putea schimba imaginea. Pentru aceasta ar fi necesară anularea a ineseși activităților N.A.T.O., în ansamblul lor, a tuturor aspectelor unei asemenea politici de bloc militar.

Nicolae LUPU

MOMENT ELECTORAL NIPON

Hotărîrea premierului Sato de a dizolva Camera inferioară a parlamentului și de a organiza alegerile generale de la 27 decembrie a plasat, pe neașteptate, întreaga

viața politică a Japoniei în plină febră electorală. Se pune în mod firesc întrebarea ce l-a determinat pe premier să organizeze alegerile, în pofida tradiției,

înainte de termen. Observatorii atenți a vieții politice nipone apreciază această măsură a primului ministru ca pe o încercare «de a culege înainte de a fi prea târziu» (Le Monde) roadele recente vizite întreprinse la Washington, unde șeful executivului nipon a obținut promisiunea Administrației Nixon de a retroceda Japoniei, în anul 1972, insula Okinawa. Tocmai această promisiune cu caracter oficial este exploatată de partidul de guvernămînt liberal-democrat ca pe un element menit să atragă corpul electoral, în scopul de a-și îmbunătăți pozițiile deținute în Dietă. Întrucît documentul final al convorbirilor de la Washington are o serie de formulări ambigue, care se pretează la interpretări de natură să îngrijoreze opinia publică și să pună într-o lumină nu tocmai favorabilă rezultatele obținute, — rezultate pe care Partidul liberal-democrat le prezintă ca pe un succes al politicii sale — Sato a apelat — după opinia observatorilor politici — la tactica «accelerării» pentru a nu da timp descifrării sensurilor reale ale acordului intervenit. În sprijinul acestei afirmații poate fi citată sesiunea extraordinară a Dietei — cea de-a 62-a — care s-a desfășurat în timpul record de numai două zile, pentru a împiedica opoziția să procedeze la o analiză aprofundată a comunicatului comun. De asemenea, timpul neobișnuit de scurt rezervat campaniei electorale atestă aceeași grabă,

izvorită din dorința de «a bate fierul e cald».

În ciuda desfășurării precipitate a campaniei electorale, partidele de opoziție nu s-au arătat descurajate, făcînd cunoscute, prin declarațiile liderilor lor, hotărîrea de a-și mobiliza toate resursele în vederea acestei «bătălii». Din diferite luări de poziție reiese că tocmai problema Okinawei, pe care Partidul liberal-democrat înțelege să o folosească drept a precum și cea a Tratatului de securitate japoano-american constituie tema centrală a confruntării. În acest sens, Partidul socialist din Japonia, principala forma politică de opoziție, a atras atenția numeroasele amendamente privind viitorul statut al bazelor americane în rezoluția dosarului Okinawei în spiritul năzuinței și intereselor naționale japoneze. La rândul său, P.C. din Japonia, care se situează pe o poziție similară, a cerut guvernului să răspundă la o serie de întrebări pentru a clarifica îndoiele generate de comunicatul comun.

Acum rămîne de văzut care din cele 930 de candidați înscrși pe listele electorale vor ocupa cele 486 de locuri în Dietă. Căci rezultatul scrutinului va avea o mare importanță pentru evoluția viitorului atît a politicii interne cît și a relațiilor externe ale statului nipon.

I. ALEXANDRESCU

Campania împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam a marcat o nouă etapă o dată cu desfășurarea celui de-al treilea Moratoriu al partizanilor păcii din Statele Unite. Sub lozincă «Să sporim numărul milioanele care se pronunță pentru încetarea războiului prin retragerea imediată a tuturor trupelor americane din Vietnam» au fost organizate în diferite localități din S.U.A. mitinguri, conferințe, simpozioane etc. În fotografie: poliția intervenind pentru a împrăștia un grup de demonstranți ce se îndreptau spre baza militară de la Fort-Dick din statul New Jersey.

CRONICA DE TREI SECADE

JUCĂRII (1)

— «E vremea întrebărilor»... (șlagăr)

Eu nu vă cer ca de Anul nou să vă gîndiți la copii și la copilași. Au cerut-o atîția înaintea mea și se știe ce rezultate extraordinare de nule au obținut. Eu am să vă spun de Anul nou că opt copii, toți ai doamnei și domnului Mailler din Beauchênes (Franța), s-au jucat timp de 25 de ani, pe rînd, jucăria crecînd de la cei mărișori la cei micuți, cu o bombă. O bombă de 200 chile, rămasă din '44, de pe vremea

bătăliei pentru Normandia. Experții au constatat că focul și încărcătura jucăriei erau intacte. Explozia ei ar fi putut arunca oricîm în aer casa. Craterul ar fi avut un diametru de 20 metri.

JUCĂRII (2)

Eu nu vă cer ca de Anul nou să vă gîndiți la acei opt copii, gata în fiecare zi a celor 25 de ani să sară în aer, bucurîndu-se de cea mai originală jucărie a vieții lor. Eu nu vă cer să fiți altruști, generoși, umani, oscilînd între sentimente frumoase și sentimente nobile. Nu — asta ar fi prea greu, chiar într-o noapte de Anul nou. Eu vă cer să fiți egoști, realiști normali, oameni în două picioare — ceea ce e facil și plăcut în orice zi a oricărui an.

iversarea a 50 de ani de la primul zbor între Marea Britanie și Australia a prilec organizarea unui zbor de 19 000 km — cu șapte escale — de la aeroportul donez Gatwick pînă la Sydney. Dar timpul nefavorabil s-a repercutat și asupra stui eveniment, determinînd mai întîi amînarea startului cu 24 ore, apoi întreprerea zborului cîtorva aparate ce aterizaseră la Atena (prima escală) și prînd chiar dispariția altor aparate de zbor. În fotografie: înainte de start, pe ortopul Gatwick, un aparat dispărut în timpul cursei — un bimotor condus un american și un australian — și regăsit ulterior după intense cercetări.

U.R.S.S. — COORDONATE NOI ÎN INDUSTRIA DE AUTOMOBILE

n raportul asupra proiectului de plan 1970, prezentat zilele acestea la cea a 7-a sesiune a Sovietului Suprem al R.S.S., printre realizările majore ale onomiei naționale a fost înfățișată dezarea impetuoasă a industriei sovietice de automobile, indicîndu-se totodată rspecivele ei în contextul unui ritm de eștere a producției industriale de 6,9 sută. Nikolai Baibakov, vicepreședîal Consiliului de Miniștri și președîne Comitetului de Stat al Planificării, a itat că numărul de autovehicule produse ual în U.R.S.S. se va ridica — după toate tele — la 922 000, ceea ce reprezintă un dicator al ascensiunii rapide a industriei automobile sovietice. Încă de pe acum, într-o producție anuală de peste 800 000 autoturisme și autocamioane, Uniunea vietică se află pe unul dintre primele curi în categoria țărilor mari producăare de automobile. Dacă în ce privește itoturismele se găsește pe locul opt, construcția de autocamioane (circa 0000 pe an), U.R.S.S. ocupă locul al eilea după S.U.A. și Japonia. Paralel cu dezvoltarea producției de itoturisme se acordă o atenție specială tînderii uzinelor de camioane și bascuante. Principalul furnizor de coloși cu euri este, desigur, marea uzină din oraul Gorki, care a fost modernizată și lărtă. În același timp se pregătește conuirea unui complex de uzine ce vor da ual o producție de 150 000 camioane și asculante de mare capacitate. În Bieloisia, la uzina Iodino, care și-a cîștigat ima cu autocamionul *Belaz* de 40 tone, istins cu premiul de aur la Tîrgul de la eipzig, sînt pe cale de a fi lansati «la osea» giganti de 75 tone. În ajunul Anului ou s-a terminat montajul primului amion-remorcă de acest tip, avînd lun-

gimea de 14 metri, înălțimea de 4,5 iar lățimea de 5 metri. Mașina încărcată, cîntărind aproape 200 de tone, nu poate circula decît pe șosele betonate, ceea ce a ridicat problema dacă este sau nu rațional din punct de vedere economic să se producă asemenea autocamioane supergrele. Economisții și specialiștii auto au fost unanimi în a sprijini construcția acestui tip de mașină, considerînd-o adecvată mai ales deservirii carierelor și a exploatărilor miniere, unde se pot construi șosele betonate pe porțiuni strict necesare transporturilor masive.

În prezent, în U.R.S.S. se dau în funcțiune capacități de producție de 3 ori mai mari decît în 1968. Un puternic stimulent al dezvoltării îl constituie investițiile capitale în industria de automobile. Volumul acestor investiții este în exercițiul 1969-1970 de 2,5 ori mai mare decît cel din întregul plan cincinal încheiat în 1965.

Mai tînără ca tradiție, industria sovietică de autoturisme se extinde în ritm susținut. Mari speranțe sînt investite în uzina din orașul Togliatti, care se construiește cu concursul și participarea directă a concernului italian «Fiat». După cum s-a arătat în raportul prezentat de Nikolai Baibakov, încă în 1970 această uzină va produce 30 000 de autoturisme. Atunci cînd va intra în funcțiune cu întreaga ei capacitate, puternicul centru automobilistic va putea să furnizeze 660 000 de autoturisme pe an.

În același timp o fabrică veche din Moscova, modernizată cu sprijinul firmei franceze «Renault», va începe să producă mașini de mic litraj. Acum însă în centrul atenției automobilisților sovietici se află ultimul model «Volga», produs la Gorki, și noul «Moskvici-412».

B. DIC

UCIURI AFRICANE — CAUZE ȘI IMPLICAȚII

Pentru Africa, trăsătura caracteristică anului 1969 o reprezintă curba descendentă a loviturilor de stat. Fenomenul puciului, deși continuă să fie o realitate, și-a diminuat considerabil ponderea pe care o avea în evoluția politică a continentului negru: 1968 — 16 lovituri de stat;

1969 — 4 (Sudan, Libia, Somalia și Dahomey — în ordinea lor cronologică).

Loviturile de stat ale anului acesta au continuat seria anterioară prin caracterul lor militar, conferind din nou armatei — în lipsa unor partide politice solide și precis conturate — rolul preponderent de forță organizată și disciplinată. Totodată, se remarcă însă faptul că în 1969 loviturile de stat au cuprins state relativ stabile din punct de vedere politic (Sudan — a doua lovitură de stat, Libia — prima, Somalia — prima), spre deosebire de perioadele precedente, cînd puciurile militare se circumscriau unor arii anume, ce constituiau «punctele fierbinți» ale lumii mereu în prefacere a continentului negru (Nigeria, Congo etc.).

Cauzele și implicațiile ultimelor lovituri de stat sînt relativ asemănătoare. Sudanul, Libia, Somalia, Dahomeyul — îndeosebi primele două — se aflau, în momentul declanșării puciurilor, în situații dificile din punct de vedere economic. În Sudan, industria complet neglijată transfera toate responsabilitățile economice ale țării pe

umerii și așa firavi ai unei agriculturi bazate pe cultura bumbacului și aflate la discreția fluctuației pe care prețul acestuia o înregistra pe piața mondială; în momentul loviturii de stat, datoriile externe ale Sudanului depășeau 91 miliarde de lire sudaneze. Pe de altă parte, țara era dezbinată de războiul pe care locuitorii din sud îl duceau împotriva autorităților de la Khartoum, cerînd autonomie și chiar independență. La rîndul ei, Libia, extrem de bogată în petrol (rezerve — 30 de miliarde de barili), oferea imaginea elocventă a «bogatului flămînd», populația ei asistînd neputincioasă la împărțirea uriașelor profituri obținute din comercializarea petrolului între regele Idriss, cercurile sale apropiate și companiile străine implantate în țară.

Propunîndu-și modificarea unor stări de lucruri învechite și dăunătoare intereselor țării, loviturile de stat din țările respective au o tendință declarat progresistă — tendință exprimată și de programele elaborate de noile organisme conducătoare, axate fie pe naționalizări și evacuarea bazelor militare străine (Libia), fie pe promovarea unei dezvoltări economice armonioase care să pună capăt discrepantei industriale dintre diversele regiuni ale țării (Sudan).

Caracterul preponderent economic al cauzelor care au provocat în cursul acestor loviturile de stat africane, ca și numărul lor relativ redus, comparativ cu perioadele precedente, prefigurează oare tranziția vieții politice a continentului negru spre o perioadă de stabilitate? Numai evoluția ulterioară a evenimentelor ar putea preciza, fără teama incertitudinii, răspunsul la această întrebare.

Venera ANGHEL

ÎN CULISELE UNEI ILUZII

«O industrie prosperă, la adăpost de orice criză economică, cu cifre de afaceri care par neverosimile» — scria un ziarist referindu-se la anacronica îndeletnicire ce face obiectul rîndurilor de față. Numeroase studii și articole mai mult sau mai puțin serioase măsoară proporțiile fenomenului, analizează mutațiile psihologice care au readus în preocupările oamenilor interesul, dacă nu credința, în influența stelelor asupra destinului lor. Oamenii care încearcă să se regăsească sau să «primească sfaturi de sus» prin intermediul astrologilor nu sînt cîteva sute, nici cîteva mii, ci milioane. Nu trăiesc în țări rămase în urmă din punct de vedere material și spiritual, ci în Statele Unite, în Japonia, în Republica Federală a Germaniei, în Franța, Anglia, Italia. În sfîrșit, nu fac parte din categorii cu acces redus la cultură, ci chiar dimpotrivă.

Febra astrologică a atins în S.U.A. proporții fără precedent. Nu e vorba numai de numărul ghicitorilor în stele — 10 000 «profesioniști» și 175 000 amatori (fără a mai socoti ordinatorile special programate). Majoritatea ziarelor și revistelor publică cu regularitate horoscoape. În marile magazine se desfac milioane de articole — pijamale, ciorapi, cravate și produse cosmetice purtînd semnele zodiacului. La radio și televiziune se programează de asemeni horoscoape. Mai mult, se editează sute de reviste «specializate» — iar după trei secole astrologia a fost reintrodusă, ca disciplină, la Uni-

ARHIVĂ-FOTO

ȘCOLILE ROMÂNEȘTI DE LA PARIS ȘI ROMA

În ianuarie 1922 s-a hotărît înființarea școlilor superioare românești de la Paris și de la Roma, prin votarea unei legi inițiată și susținute de Nicolae Iorga. «Aceste școli — spunea marele dascăl — au ca scop stabilirea legăturii dintre știința românească și cea occidentală, precum și formarea, într-un mediu de înaltă intelectualitate și riguroasă disciplină, a celor mai buni dintre studenții noilor generații». La Paris cursurile școlii au fost începute în iulie 1922, în localul închiriat la Fontenay-aux-Roses, iar la Roma, în august 1922, tot într-un local închiriat. La 10 ianuarie 1933 a fost inaugurat impunătorul imobil clădit în capitala Italiei cu destinația de a fi sediu al școlii românești, care, după cum se vede în fotografie, purta titlul de **ACCADEMIA DI ROMANIA**. La Paris, școala publica un buletin anual, «Mélanges de l'Ecole Roumaine en France», iar la Roma, două anuare — unul istoric și altul arheologic — redactate de studenți, sub conducerea lui Vasile Părvan, directorul școlii.

I. M.

versitatea din Stanford.

Paradoxala reînnoțire a oamenilor spre o practică medievală este explicată în fel și chip. Se vorbește despre devalorizarea religiei și de dezorientarea celor care, pierzîndu-și credința, simt nevoia s-o înlocuiască cu altceva, despre marile număr de oameni însingurați, lipsiți de satisfacții personale și profesionale, care, în impasul lor, preferă consultațiilor la un medic sau psiholog sfaturile banale, ambigue ale horoscoapelor care — se știe — sînt în așa fel redactate încît să se potrivească oricui și să fie totdeauna temporizatoare, calmante, dătătoare de false speranțe.

S-a dovedit de mult caracterul șarlatanesc al prezicerilor astrologice. Se știe azi fără putință de tăgădat că nici un alt corp cereș — cu excepția Soarelui și a Lunii — nu poate exercita nici un fel de influență asupra vieții de pe planeta noastră, cu atît mai mult asupra unor destine individuale. Și e suficient — se spune — să stai de vorbă cu cinci astrologi ca să-ți dai seama că fiecare îi acuză pe toți ceilalți de «neprecipere» și escrocherii. Căci totul nu e, în ultimă instanță, decît o vastă escrocherie, o iluzie bine organizată, iar succesul celor mai căutați dintre astrologii moderni nu se datorește decît calităților lor de psihologi, capacității de a întui starea de spirit și problemele clientului și de a-și adapta în funcție de acestea rețelele.

Delia ȘTEFAN

În Canada, campania națională de protest împotriva războiului american în Vietnam continuă. În fotografie: o demonstrație la Toronto. Pe pancarte se poate citi: «Să înceteze agresiunea americană!» «Să se pună capăt complicității Canadei!»

JUCĂRII (3)

Gîndiți-vă deci la pielea fiecăruia.

Gîndiți-vă la fiecare dintre noi.

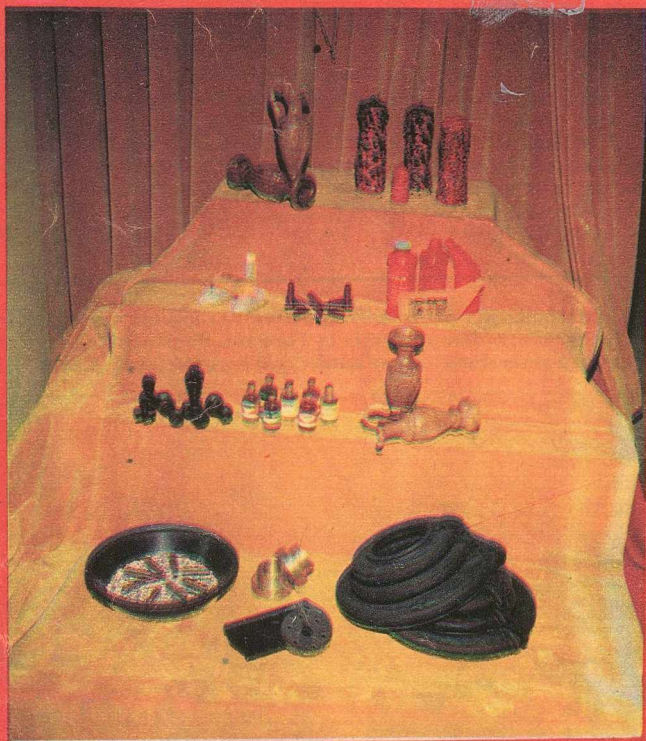
Gîndiți-vă la jucăriile noastre din ultimii 25 de ani.

Gîndiți-vă la jocurile noastre de oameni natuiri, oameni cu copii, cu idei focose plus ocos.

Gîndiți-vă cu ce s-a jucat omenirea timp de 25 de ani și, fără multe pahare de vin în vine, veți admite că mai toți sîntem copii doamnei și domnului Maillet din Beauchênes.

Gîndiți-vă la asta — și altă urare de Anul nou nu veți mai auzi de la mine decît să ne dea expertii minte.

Radu COSAȘU

Comenzile se pot adresa Direcției județene de industrie locală Dîmbovița
 Tîrgoviște, strada 30 Decembrie nr. 6, telefon: 12.263; 13.295.

carte

● A apărut ediția a III-a (revizuită și definitivă) a romanului **Risipitorii** de vigurosul și mereu noul prozator Marin Preda (Editura pentru literatură).

● O carte de versuri pentru copii: **Ochelarii bunicii** de Profira Sadoveanu și o alta, tot celor mici adresată, de Schițe vesele, girându-i titlatura și calificativul Mircea Sintimbreanu (Editura tineretului).

● Noi cărți de proză (schițe și povestiri) intrate în librării: **Un pahar de Cinzano** de Paul Tumanian, **Înainte ultimei căderi** de Ilie Tănăsache, **Dialog despre eroare** de Doina Ciurea.

● Giovanni Papini: **Un om sfârșit**. Celebra confesiune spirituală a scriitorului italian, impresionant document uman prin autenticul și sinceritatea autodezvăluirilor, se bucură de echivalentul ei în limba română, efectuat, cu grija păstrării trăsăturilor originare ale cărții, de poetul și eseistul Ștefan Aug. Doinaș. Prefața — conținând o suită de sinteze revelatoare asupra resurtorilor intime ale operei papiniene — e semnată de Edgar Papu (colecția Meridiane, Editura pentru literatură).

● În aceeași colecție a apărut cartea de vis și joc a unei fantezii ce nu o dată ne surprinde prin asociații insolite a întimplărilor și prin imprevizibile formulări în ordinea lexicală, dar atât de impregnate de seica de puritate: **Spuma zilelor**, de scriitorul francez Boris Vian (1920-1959). Traducere, prefață și cronologie de Sorin Mărculescu.

● În sirul de apariții — evoluind net sub semnul valorii și al frumosului artistic — pe care Editura pentru literatură universală le dăruiește cititorilor în acest sfârșit de an, ținând parcă seama de fragmentul sărbătoresc de timp proptic darurilor aducătoare de bucurii, mai înregistrăm și prezența în librării a romanului **Portretul unei doamne**, reprezentativ pentru Henry James, născut la New York în 1843, prozator de mari și valabile inovații tehnice și tematice, prin care a înrăuit eficient o bună parte din evoluția romanului modern. Traducere și prefață de Ileana Cazan.

● La Editura politică a apărut cartea **Stăpînii celui de-al III-lea Reich** de Joachim C. Fest, interesantă, firește, prin latura ei documentară dar și prin modul cum e concepută structura ei. «Joachim Fest — ne spune Cristian Popișteanu în prefață — și-a conceput cartea sub forma unui fișier al criminologiei moderne, construindu-și studiul nu pe diagrama istorică a anilor național-socialiști din istoria Germaniei, ci pe datele personale ale celor care s-au aflat la cîrma statului și partidului nazist». Desigur că această «optică psihologică» nu evidențiază întotdeauna dialectica implicită între subiect și istorie; ținînd seama de aceste limite, putem spune totuși că autorul a reușit excelent să pătrundă «tenebrele sclerațiilor». În românește de P. Năvodaru și Gh. Doru.

● La aceeași editură a apărut o carte de larg interes, **Adolescentul**, acest necunoscut, de Jean Rousset. Traducere din limba franceză de Leonard Altbuch și Iulia Giroveanu. Cuvînt înainte de conf. univ. Virgiliu Radulian.

cinema

● **Liniește și strigă!** Ca și în cazul lui Antonioni, nu ne putem plînge că nu-l cunoaștem pe marele cineast maghiar Miklos Jancso. După «Sărmanii flăcăi» și «Roșii

Rita Tushingham

și albi», neliniștitul regizor, obsedat de istorie, își îngăduie — poate împotriva dorinței ori așteptărilor noastre — un prelungit moment de autocontemplare estetică. În rolurile principale: Andras Kozak, Zoltan Latinovits, Mari Töröcsik, Andrea Dahoia.

● **Prieteni fără grai** — doi ciîni-vedete, de dragul cărora s-a încropit un scenariu de-a lungul căruia actrii-vedete nu-și găsesc căsuși de puțin locul. Oare chiar așa să fie, filmele «pentru copii» trebuie să se interzică maturilor? Coproducție româno-canadiană. Regia — Paul Fritz Nemeth și Gheorghe Turcu. În distribuție: Tony Kramreither, Dorin Dron, Draga Olteanu, Elena Sereda, Gheorghe Gimă, Charles Eisenmann, Melania Cîrje, Ioana Casetti, Bogdan Untaru.

● **Taina leului** — nehotărît între un «poliști» adevărat și o parodie. Regia — György Revesz (R.P. Ungară). În rolurile principale: Andor Ajtay, Iren Pcsota, Istvan Bustor, Ilona Medveczy, Jozsef Szendro.

● **Mari actori pe ecranele noastre**: Vanessa Redgrave («Blow-up»), Francisco Rabal («Viridiana»), Richard Burton («Femeia îndărătnică»), Ingrid Bergman, Yves Montand, Anthony Perkins («Vă place Brahms»), Mihail Ulianov, Kirill Lavrov («Frații Karamazov»), Donatas Bonionis («Sezon morții»), Rita Tushingham («Băieții în haine de piele»).

● Johnny Weissmüller-jr., fiul celebrului Tarzan, debutează în cinematografie cu un rol pe măsura timpului nostru: robotul THY 1138, eroul unui film științifico-fantastic în pregătire la Hollywood.

disc

● **Petre Săbădeanu** este unul din cîntăreții de muzică populară (folclor ardelenesc) care a înregistrat cîteva dintre imprimările de mare succes ale casei noastre de discuri «Electrecord» (pomenim spre aducere aminte: «Mindruliță din Ardeal» — pe discul EPD 994 și «Ceteaș cu patru strune» — pe discul EPD-1169). De astă dată îl putem asculta în alte patru «mindre» cîntece: «Sara bună, mindră bună», «Mindruliță ardelenă», «Toți feciorii-s cu dragățe» și «Mureș, p-îngă satul meu» (EPD-10069).

● **Populara solistă Georgeta Anghel**, cunoscută atît din emisiunile Radioteleviziunii cit și din nenumăratele discuri înregistrate, ne invită, acompaniată de două orchestre la fel de populare (Radu Voinescu și Gheorghe Zamfir), s-o ascultăm în noul său recital, din care reținem: «În grădina ocolită», «Din Pitești la Cimpulung», «Lîngă Turnu-Măgurele», «Spune, Argeșule, spune» (EPD-1230). P.S.

Să nu uităm de alte două reușite înregistrări ale cîntăreței noastre: EPC-780 cu «Neicuță, cînd ne iubeam» și EPC-902 cu «Fir-ar a naibii de pădure».

● Din seria **La horă-n sat**, casa noastră de discuri a dat la iveală o nouă și interesantă înregistrare intitulată: «Valea Someșului». Realizată cu ajutorul Orchestrei de muzică populară a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Ilie Tetrade, imprimarea cuprinde jocuri din Transilvania de mijloc înregistrate sub îndrumarea folcloristului Ioan R. Nicola. Din repertoriu: «Joc de ponturi», «Româneasca», «Joc ca la Bonțida», «Bătuta» (EPD-1231).

plastică

● **Ion Bițzan**. Consecvent și tenace, Bițzan investighează universurile structurilor abstracte tinzînd spre o nouă figurație, cu sens ireal, o «pictură deschisă» interpretărilor. Sistemul serial al «Inseparabilelor» conține variații pe aceeași temă, în care leitmotivul coexistenței în același spațiu a unor forme de bază (dreptunghiul și masa ondulatorie) se repetă obsedant dar nu monotone, artistul propunînd spectatorului nu numai o receptare vizuală a desenului colorat și a obiectelor, ci și una imaginară, pornind de la un contact tactil, ca la «Inseparabil 2», unde imaginea e ascunsă printr-un (Apollo).

● **Eliminînd iluzionismul figurativ**, Vladimir Șetran, cu reliefulile sale metalice, ritmează spațiul cu abilitate. Culoarea e izolată de orice reprezentare, subliniind doar existența spațiului, care, rupt, se organizează neliniștit, sugerînd în ondulațiile sale fluxuri și refluxuri, reliefuli ale unor țărături imaginare (Apollo).

● **Horia Bernea** descoperă în graficele de producție un motiv potențial pictural. Descoperirea poate fi surprinzătoare, dar, în fond, această metodă tehnică de reprezentare utilizează și ea, ca și artele plastice, linia, figura, culoarea. Recuperînd deci valorile picturale și de desen, Bernea face o demonstrație de inventivitate, imaginile sale atestînd certe însușiri imaginative (Apollo).

● **Cercetînd barocul** în contextul economic, politic și social, prof. V.I. Tapie («Barocul» traducere și postifată de Al. Dușu) dă stîlului o interpretare originală, abordîndu-i problemele ca istoric. După o savantă cercetare a cuvîntului, a originilor și evoluției lui, a legăturilor dintre Renaștere și baroc, a peisajului religios și social care l-au generat, autorul se oprește la experiențele baroce europene (Editura științifică — colecția de estetică).

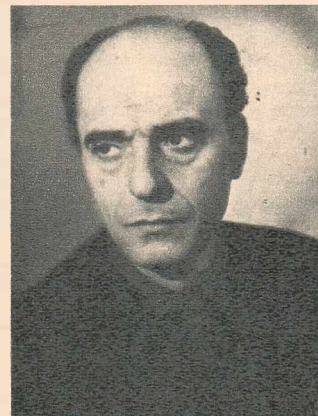
teatru

● **Viața teatrală** a fost dominată în aceste zile de faza finală a Festivalului național de teatru 1969, care a încununat sărbătorile aniversarea a 150 de ani de teatru românesc. Evenimentului festivalului și palmaresului său le sint închinată cîteva rînduri în pagina 8 a revistei.

● **Nicuță Tănase și Marin Traian** revin la revista cu Nicuță la... Tănase, spectacol revuistic cuprinzînd scenele, cuplete, dansuri și invitații de peste hotare. Regia aparține lui Bițu Fălcineanu. Puiu Ganea a compus un decor simplu elegant. Excelente sînt baletele lui Sandu Feyer — remarcîndu-se în mod deosebit talentul balerinei Doina Ursu.

Olga Tudorache

G. Ionescu-Gion

muzică

● O scurtă vacanța muzicală, un respiro — pesemne — înaintea ampleror manifestări ale simfonismului, prilejuite de bicentenarul nasterii lui Ludwig van Beethoven. Rubrica de față va consemna la timp și — pe cît posibil — complet programele concertelor, omagii peste veacuri celui pe care istoria muzicii l-a numit pe sfințită dreptate Titanul.

● **Mesagere ale cîntecului românesc** peste hotare: Margareta Pislaru a plecat în Canada, la invitația unor companii de televiziune, pentru o serie de concerte publice și programe televizate. Ștefania Rareș, înzestrată interpretă a cîntecului nostru popular, se află, împreună cu o formație orchestrală de gen, în Elveția. Poate n-o să credeți, dar acolo, în țara cantoaanelor, simpatica noastră folcloristă își va încerca puterile și în muzica ușoară.

televiziune

Programul acestei săptămîni, cîlare pe doi ani, trăiește cu deosebire prin ceea ce se întîmplă de revelion. Dar, ca de obicei, pregătirile pentru această noapte, în care nu se doarme, sînt atît de cuprinzătoare încît mini-rubrica noastră devine neîncăpătoare. Încît, nu ne mai rămîne decît să facem cîteva recomandări pentru celelalte zile.

DUMINICĂ. În sumarul emisiunii **Realitatea ilustrată** (ai cărei invitați sînt astăzi acad. Gr. Moisil și actrița Irina Petrescu) va fi vorba de Henri Coandă, de Walt Disney, de Maurice Béjart, de Mireille Mathieu și de alții (16.00) ● De multă vreme și insistent anunțatul program de **Varietăți** (ne cam este teamă de proverbul

cu pomul lăudat) concentrează excelente forțe estradistice din țară și de peste hotare. Ce-o mai fi, om vedea! (20.00).

LUNI. La încheiere de an, «Steaua fără nume» se păstrează proaspătă și mereu plină de speranțe. Pentru candidați și pentru telespectatori (21.15) ● Printre emisiunile bilanțiere ale acestor zile vă semnalăm pe cea intitulată **Scena**, și care pune în discuție «Anul teatral 1969» (22.40).

MARTI. O altă emisiune bilanțieră, o dezbateră pe tema «Anul economic 1969», reuneste cîteva specialiști notorii (18.00) ● O reluare pe care o salutăm: filmul-reportaj al lui Eugen Mandric «Un sfert de veac din două milenii» (21.40).

MIERCURI. În loc de recomandări, redactorul acestei rubrici urează cititorilor, o dată cu tradiționalul **LA MULȚI ANI**, viziunări pe gustul lor în 1970.

JOI. «Balul Operei», veche și frumoasă tradiție a iernilor bucurăstene, este reluat de TV sub forma unui spectacol muzical-cografic, reunind artiști fruntași — cîntăreși și balerini — corul, baletul și orchestra primei noastre scene lirice (19.15) ● Aveți prilejul să vedeți pe cîteva îndrăgiți actori francezi de film (Louis de Funès, Nicole de Croisille, Philippe Avron, Jean-Pierre Cassel, Jean Lefebvre, Mylène Démongeot, Antoine) în ipostaza, oarecum insolită, de actori de circ (20.00) ● Noul film serial — tot britanic, deci o garanție de calitate — se cheamă «Moara de pe Floss», după romanul celebru semnat de George Elliot alias Mary Ann Evans (21.40).

VINERI. O scenă de Al. Miroduan inspirată de sezon: «Moș Gerilă» în interpretarea lui George Constantin și a elevului Nicolae Albu sau Albu Nicolae, ca la catalog (20.50) ● O seară de **Varietăți** de pe scena pe care s-au născut varietățile: **Moulin rouge**, Paris-Montmartre (21.30).

SÎMBĂȚĂ. Un reportaj de Al. Stark — «Europa 1970» (19.20) ● **Retrospectivă:** momentele comice ale revelionului TV 1970 (21.00).

Mireille Mathieu

pronosport

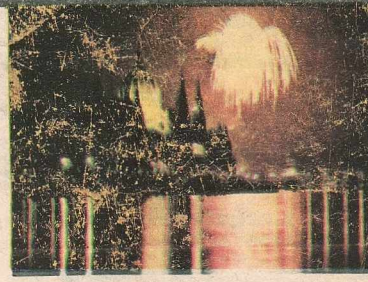
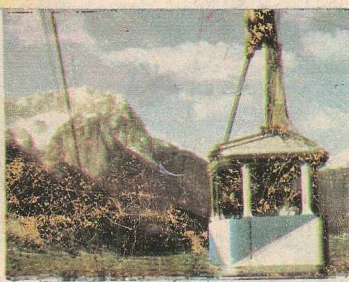
Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 52, etapa din 28 decembrie 1969

I. Bari-Lazio	X
II. Brescia-Fiorentina	X
III. Cagliari-Milan	X
IV. Inter-Verona	1
V. Palermo-Napoli	1
VI. Roma-Juventus	2
VII. Sampdoria-Bologna	X
VIII. Torino-Lanerossi	X
IX. Catania-Varese	1
X. Mantova-Foggia	X
XI. Modena-Genoa	1
XII. Perugia-Catanzaro	2
XIII. Pisa-Atalanta	1

TRAGERILE SPECIALE
LOTO
ȘI PRONOEXPRES
ALE REVELIONULUI
1970, ATRIBUIE:

excursii

MEXIC – campionatul mondial 1970;
JAPONIA – expoziția 1970;
ITALIA;
TURUL AUSTRIEI;
TURUL BULGARIEI
ȘI NISIPURILE DE AUR;
BELGRAD, BUDAPESTA, SOFIA

AUTOTURISME ÎN NUMĂR NELIMITAT

Dacia 1300,
Dacia 1100,
Moskvici 408,
Skoda 1000 M.
Trabant 601.

NUMEROASE PREMII ÎN BANI

Amănunte la agențiile Loto-Pronosport

OTI: redacția